2013 - 2018

2013 - 2018

[illegible]

[illegible] މަނިފެސްޓޯ

MDP

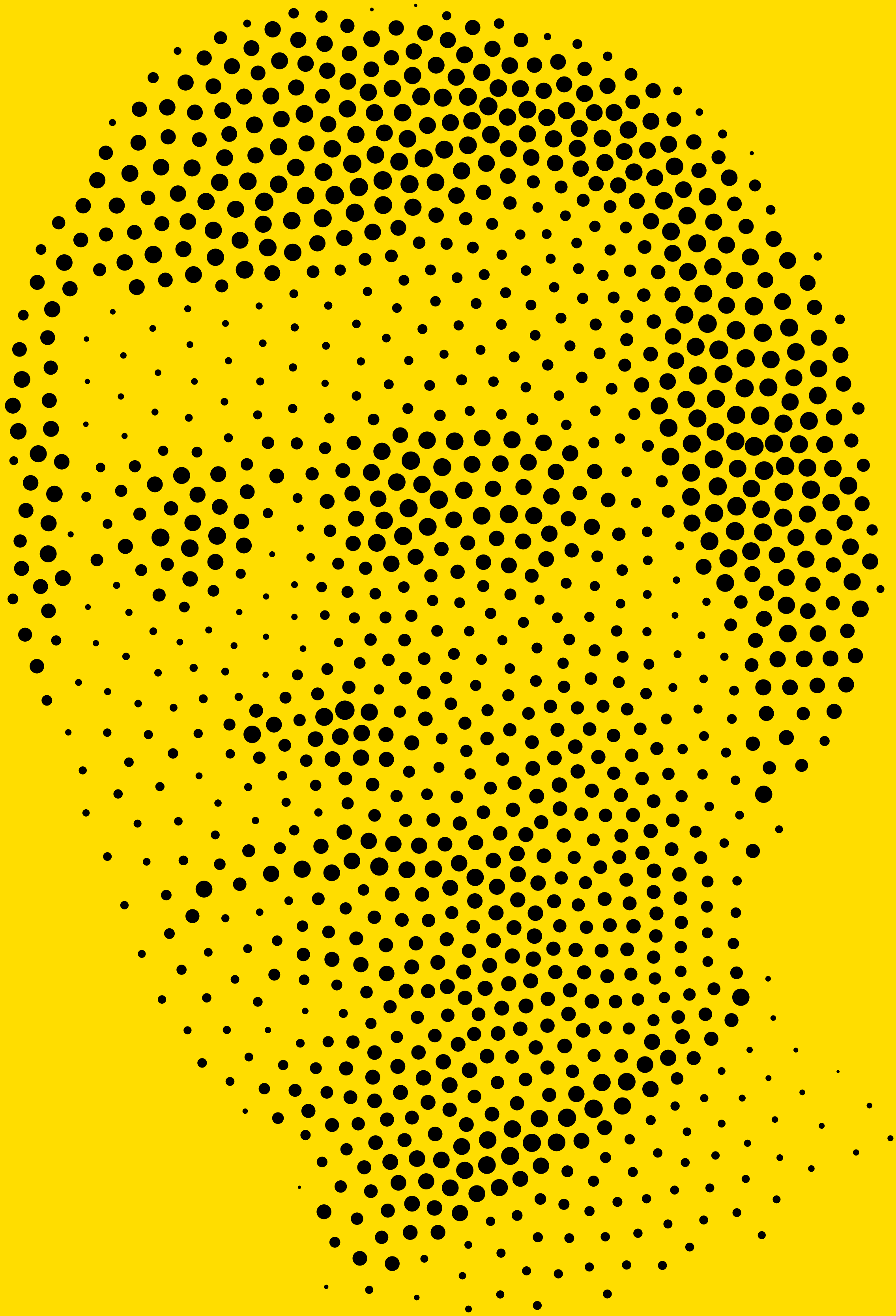

بسم الله الرحمن الرحيم

އެމްޑީޕީ އަޖީސް

ހ. ސަރާޙާ

ދިވެހި އެންމެހާ ލޯބިވާ ރައްޔިތުންނަށް

ގަދަރާ އާއި ސަލާމަށްފަހު ހުށަހަޅަމެވެ.

ދިވެހިރައްޔިތުންގެ ޑިމޮކްރެޓިކް ޕާޓީ އެމްޑީޕީން އަދި ދިވެހިރައްޔިތުންގެ ހައްގުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ މުޅިއުމުރުން ޤުރުބާނީ
އާއި ޤާނޫނީ ދިރިއުޅުމުގެ ދިވެހިރައްޔިތުންނަށް ހޯދައިދިނުމަށެވެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރު 3 އަހަރުގައި މިގައުމު ދޭކޮޅުވެރިންގެ މިނިވަންކަން ޤާނޫނީ ދިވެހި
ހަމަވެ، ދިވެހިރައްޔިތުން އިންސާނީ ބުނިޔާދީ ޙައްޤުތަކާއި ދިވެހިރައްޔިތުން ޕާޓީތަކުގެ، ބަދަލުތަކެއް ހޯދުމަށް ކުރިއަށް، ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤު، މުޅިގައުމު
ހިމާޔަތް ކުރުމަށް ދަތުރުތަކުގައި ހުރިހާ ކަމެއް ކުރެވިފައިވެއެވެ. ދިވެހި ކުރެވި ދިވެހިރައްޔިތުން ހިތް ބޭނުން ފުރުމަށް ކުރުވަން ކަމެއް ކުރެވޭނެއެވެ.

މިނިވަންކަން ދަމަހައްޓަ އެކުވެރިކަމުގެ ހަމަތަކާ ޖެހޭ ދިވެހިން އެކުވެރި ޤަރާރަތުގެ ބަދަލުތަކެއް އެވަނަކަމުގެ
ސިޔާސީ ނިޒާމެވެ. މިނޫން ފިޔަވަޅު ސިޔާސީ ނިޒާމުގެ ތެރޭގެ ބޭނުން ހިނގާ ދިވެހިން ބާރުވެރިކުރުވައި ގައުމުގެ ތަރައްޤީއަށް ދިވެހިން
ބައިވެރިކުރުވުމެވެ.

ދިވެހި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދިވެހިންގެ ވަރުގަދަކުރުން، ހަމަހަމަކަމާއި ޢަދުލުއިންސާފު، ދިވެހިންގެ އިޤްތިޞާދީ ހަރަކާތްތަކުގައި،
ދިވެހިންނަށް ބޭނުންވާ ތަރައްޤީގެ ފުރުޞަތުތައް ލިބޭނެ ގޮތްތަކެއް ސިޔާސަތުތައް އެކުލަވާލުން މިއީ ޤާނޫނުއަސާސީއެވެ.

ދިވެހިރައްޔިތުންގެ ޑިމޮކްރެޓިކް ޕާޓީގެ 2 ވަނަ ޤަބޫލުކުރާ ޙައްޤު ހޯދުމުގައި ދިވެހިންނަށް ވީނުސްޓިޓިއުޝަނަލް
ތަރައްޤީކުރުވައިދޭ ބަދަލުތަކެއް ގެނެސްދެވޭނެއެވެ. ތަރައްޤީ ބޭނުންކުރާ ގޮތާ ދިވެހިން ހިމެނޭ އެކި ވާހަކަ ދައްކާ، އެކުވެރިކަމާ އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ
ހަމަ ކުރުމަށް އެކުލަވާލާ ސިޔާސަތުތަކެވެ.

ރައީސުކަމުގެ 2 ވަނަ ދައުރުގައި ވަޢުދުތަކާ ދިވެހިރާއްޖެއަށް ތަރައްޤީގެ ދަނޑި ހިއްސާކުރާނެއެވެ. އެކުލަވާލާފައި
ދަރަޖަ ދިވެހިންނަށް ގެނައުމަށް ބަދަލުތަކެއް ހޯދުމަށް ފަހިވާނެ ސިޔާސަތުތައް ބޭނުން ކުރުމަށް ފަހުގައި ކުރިއަށް ގެންދަން ރައީސުކަމުން ވައުދުވަމެވެ.
ހަމަހަމަކަމުގެ ވަޢުދުތައް ފުރިހަމަ މިނިވަން ޤައުމެއްގެ ދަރިންނަށް ދިރިއުޅެވޭނެ ވަޢުދުތަކެއް ދިނުމަށް ދިވެހިރައްޔިތުންނަށް ވައުދުވަމެވެ. އަދި ދަނޑު
ބަދަލު ވިޔަފާރި ދިވެހިރާއްޖެއަށް ހަމަހަމަކަން، ހަމަޖެހުން ދިވެހިރާއްޖެއަށް ވަނަވަރު ހަމަހަމަކުރުމަށް ރައީސުކަމުން ވައުދުވަމެވެ.

ވީނަ ބަޔަކު އަދި ވަޢުދަކީ ހަމައެކަނި ދިވެހިރައްޔިތުން ހިފެހެއްޓުން، ގެ ދިވެހިރައްޔިތުން ފާހަގަކޮށް ވަޒީފާތައް
ހޯދައިދިނުމުގެ މަސައްކަތަށް ފުރުޞަތު ހޯދައިދިނުމެވެ.

ކުރައްވާ އެކު ދިރާސާ އިންތިޚާބުގައި ރައީސުކަމަށް ވޯޓު ދެއްވުމަށް އެދެމެވެ.

ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދު

(އެމްޑީޕީގެ ރިޔާސީ ކެންޑިޑޭޓް)

ޑރ. މުޙައްމަދު ވަޙީދު

(އެމްޑީޕީގެ ރަނިންގމޭޓް)

ފިހުރިސްތު

ދިވެހި ރައްޔިތުން އެމްޑީޕީ ހިމާޔަތްކުރަނީ ކީއްވެ؟ 10

މެނިފެސްޓޯގެ އަސާސް 10

ސިޔާސަތުތަކުގެ ތަސައްވަރު 11

މައިގަނޑު ވައުދުތައް 15

އެއްވަނަ ބައި: ރައްޔިތުންނަށް ހިތްހަމަޖެހޭ ދިރިއުޅުމެއް ފޯރުކޮށްދިނުން 22

1.1 ތައުލީމު 22

1.2 ސިއްހަތު 27

1.3 ހިޔާވަހިކަން 31

1.4 ފެނާ ނަރުދަމާ 33

ދެވަނަ ބައި: ދިވެހި ޒުވާނުން ބާރުވެރިކުރުން 38

2.1 މަތީ ތައުލީމާއި ތަމްރީނު 39

2.2 ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތު - ހުނަރުވެރި ޒުވާނުން ވަޒީފާއަށް ނެރުން 44

2.3 ކުޅިވަރު 47

2.4 ސަގާފަތާއި އާރޓްސް، އަދި މުނިފޫހިފިލުވުން 50

ތިންވަނަ ބައި: އިގްތިސާދު ފުޅާކޮށް ދުވެލި ހަލުވިކުރުން 54

3.1 ތަރައްގީ ގެ ބޭނުން 55

3.2 ސަރަހައްދީ ތަރައްގީ: ބާޒާރު ބަނދަރު 56

3.3 ޓޫރިޒަމް 57

3.4 ދަތުރުފަތުރު 59

3.5 މަސްވެރިކަން 60

3.6 ދަނޑުވެރިކަން 62

3.7 ފުރިހަމަ ޕެންޝަން ނިޒާމެއް 65

3.8 ވިޔަފާރި ފެއްޓުމާއި ހިންގުން ފަސޭހަކުރުން 65

3.9 މަސައްކަތްތެރިން އުފެއްދުން ނުވަތަ ޚާއްޞަކޮށް ވަރުގަދަ ކުރުން 66

3.10 ސަރުކާރުން ކުރާ ހަރަދުތައް ދެމެހެއްޓެނިވި ވަރެއްގައި ބެހެއްޓުން 66

ހަތަރުވަނަ ބައި: ރައްޓެހިވުންނަށް ހަރަކާތްތަކާއި ރައްކާތެރިކަން 70

4.1 އަދުލުއިންސާފު 70

4.2 ފުލުހުންގެ މުއައްސަސާ 74

4.3 ގައުމީ ސަލާމަތީ ދިފާއީ ބާރު 75

4.4 ސަރުކާރު ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުމާއި، އަމިއްލަޖަމާޢަތްތަށް ބާރުވެރިކުރުވުން 81

4.5 އައިސީޓީ ގުދުވެރިކޮށް މުޅި ރާއްޖެ ގުޅުވާލުން 81

4.6 ޖަރީމާގެ ވަބާއިން ސަލާމަތްވުން 83

4.7 ލާމަރުކަޒީ ދުސްތޫރީގައި ނިޒާމް 84

ފަސްވަނަ ބައި: ތިމާވެއްޓާ ރައްޓެހި އުމްރާނީ ތަރައްޤީ 90

5.1 ހަކަތަ 90

5.2 ކުނި ނައްތާލުން 91

5.3 މަގުތަކާއި ބިންގަ 91

5.4 ބަނދަރު 93

ހަވަނަ ބައި: އިސްލާމްދީން ރައްކާތެރިކުރުމާއި ދިވެހިއްޔަތު 100

6 އިސްލާމް ދީން ރައްކާތެރިކުރުމާއި ދިވެހިއްޔަތު 100

ހަތްވަނަ ބައި: އިޖުތިމާޢީ ސަލާމަތު 104

7 އިޖުތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަން 104

އަށްވަނަ ބައި: މުސްތަޤްބަލުގެ ސިޔާސަތުތަކާއި ޑިމޮކްރެޓިކް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ގާނޫނުތަކުގެ ޚުލާސާ 112

ނުވަވަނަ ބައި: 5 އަހަރު ތެރޭގައި ހިންގަން ކަނޑައަޅާފައިވާ ޕްރޮގްރާމްތައް 126

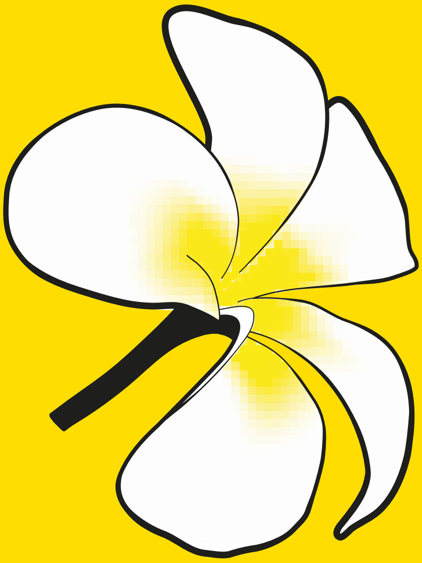

ހެން ދޮނާންޖެ

ދިވެހި ރައްޔިތުން އެމްޑީޕީ ހިމާޔަތްކުރަނީ ކީއްވެ؟

އެމްޑީޕީ ވެރިކަމުން އަންނަނީ ރާއްޖޭގެ އިގްތިޞާދުން ލިބޭ އާމްދަނީގެ ބޮޑުބައެއް ރައްޔިތުންގެ އަތަށް ބޭނުންތައް ފުދޭ ދިނުމަށް ހިދުމަތުގެ ނިޔަތުގައެވެ. މިގޮތުން އެމްޑީޕީ އިން ރައްޔިތުންނަށް ކަށަވަރު ކޮށްދެނީ ބޭނުންވާ ގެދޮރު ލިބިދޭނެ އާމްދަނީއިން ވަޒީފާގެ ފުރުސަތުތަކާ، ސިއްޙަތާ، ތަޢުލީމާ، ސަލާމަތާ އަދި ރައްޔިތުންގެ މަސައްކަތްކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ނިޒާމެވެ. ރައްޔިތުންނަށް ދޭ ހިދުމަތްތަކުގެ ފެންވަރު އަހަރުން އަހަރަށް ރަނގަޅު ކުރުމަށް ރާވާފައިވެއެވެ.

މެނިފެސްޓޯގެ އަސާސް

އެމްޑީޕީ ވެރިކަމުން އަންނަނީ ރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ ބާރުތައް ދެކުދިކުރެވިފައިވާ އާންމު ވިޔަފާރިވެރިންގެ މިނިވަންކަން ހިއްސާވާގޮތުގައި ބައިވެރިކުރަން ފަހި ކުރުމަށެވެ. މިގޮތުން ސިޔާސީ އަދި އިގްތިޞާދީ ފަރާތްތަކުގެ ދަށުގައި ރައްޔިތުންނަށް ޖަވާބުދާރީވުމުގެ އުސޫލުތައް ގާއިމުކުރެވޭނެ ފަސޭހަ ނިޒާމުތަކުގެ މަގުސަދުގައެވެ.

އެމްޑީޕީ ވެރިކަމުން އަންނަނީ ރާއްޖެއަކީ ފުރިހަމަ ޤާނޫނީ ގައުމުކަމަކަށް ދޭނެގޮތް، ރާއްޖޭގެ އަދި ހިފެހެއްޓުމަށް ދޭ އަރާރުމެއް ވަގުތު ކުރުމުގެ ކުރިއަށް، ސަރުކާރުގެ އެއްބައިވަންތަކަން ނިގާހުގައި އަސާސީ ބައިބައިކުރުމުގެ ބާރު ނިޔާބަތް ގޮތުގައި ސަރުކާރު ހިންގާނޭ ގޮތުގެ މަގުސަދުގައެވެ.

މިއީ މިގޮތުގައިވެސް ޚާއްޞަ މަގުސަދުތަކާ ގުޅިގެން އެކުލެވޭ މެނިފެސްޓޯއެވެ. މިމެނިފެސްޓޯގައި ހިމެނިފައިވާ ސިޔާސަތުތަކާ ޕްރޮގްރާމްތަކާ ވަކިން ކުރުމުގައި އެންމެ މަގުސަދުތަކެއް ހާސިލު ކުރެވޭނެއެވެ.

- މާލީ ގޮތުން އިސްތިޤްލާލް ހިމާޔަތްކުރެވޭ ރައްކާތެރިކުރުމަށް، އިސްތިޤްލާލް ފުރިހަމަ އަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެ ދިފާޢުގައި ނިދުނިން
- ހިފެހެއްޓޭގޮތް މިނިވަން ވިޔަފާރީގެ މުއައްސަސާގެ ތަރައްޤީ ހަރުދަނާ އިގްތިޞާދު ދިވެހިރާއްޖޭގައި ގާއިމުކުރުން
- ދިވެހިރާއްޖޭގެ މިނިވަންކަމާއި، އިސްތިޤްލާލު ދެމެހެއްޓުން
- ދިވެހިރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތްދޭ ގޮތުގައި ސަރުކާރުގެ ގާނޫނީ އުސޫލު، ރައްޔިތުންނަށް ބައިވެރިވުމުގެ ފުރުސަތުދީ ގާނޫނުއަސާސީގައި ރާއްޖޭގެ ކަނޑައެޅިފައިވާ އެހެން ގާނޫނުތަކާ މުއައްސަސާތަކުގައި، ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ކަންކަން ކަނޑައަޅާ ހިންގުމުގެ ބާރު ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ދޫކުރުން
- ދިވެހި ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް ހަމަޖެހިގެން އުޅުމުގައި އެކުވެ ފުރިހަމަ ދިރިއުޅުމާ ލިބިދޭ ތަޢުލީމާއި، ޞިއްޙަތާއި، ސިއްޙަތާއި، އަދި އިޖްތިމާޢީ އަސާސީ ހިދުމަތްތައް ލިބިގަތުމުގައި ހަމަހަމަކަން ބަރާބަރުކޮށްދޭނެ ތަކެތި، އަދި ލިބިގެން މުޖުތަމަޢުގެ ބޭނުންތަކާއި، ދިވެހިރައްޔިތުންގެ ކުރިއެރުމާ ހަމަހަމައަށް ލިބިދިނުން
- އިންސާނީ އަސާސީ ޙައްޤުތައް ލިބިދިނުމާއި، މި ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތް ކުރުމުގެ ގޮތުން ގޮތްތައް ފުރިހަމަ ކުރުން ލިބިދެއްވުން އިސްލާމީ ލިބިދިނުން

- ތިމާވެށްޓާއި ގުޅުންހުރި ވަސީލަތްތައް ދެމެހެއްޓެނިވި ގޮތެއްގައި ބޭނުންކުރުމުގެ ސިޔާސަތުތައް އެކުލަވާލުމާއި، އަންނަން އޮތް ޖީލުތަކުގެ އަމާނާތެއްގެ ގޮތުން ތިމާވެށްޓާއި ގުޅުންހުރި ވަސީލަތް ރައްކާތެރިކުރުން
- މުޅި އުފެއްދުމާ ހަރަކާތުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އުމުރުގެ ޖިންސުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އެހެނިހެން އެއްވެސް ސަބަބަކާހުރެ ކުރާ ތަފާތުކުރުންތައް ނައްތާލުން
- އަދުލުވެރި މުޖުތަމަޢުއެއްގެ ތަރައްޤީގައި އެކުވެރިކަމުގެ ސަގާފަތެއް ހިމެނޭކަން ގަބޫލުކުރާ އެކުވެރިކަމާއި އިޙްތިރާމް ކުރުމާއި، ގައުމީ އެއްބައިވަންތަކަން ވަރުގަދަކުރުން، ތާރީޚީ އާދަކާދަތައް ރައްކާކުރުން
- ރާއްޖޭގެ ގައުމީ ވަސީލަތްތައް ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ކަންކަމެއްގައި އިންސާފުވެރިގޮތެއްގައި ބެހުން

ސިޔާސަތުތަކުގެ ތަސައްވުރު

1. ވަޒީފާގެ ސިޔާސަތުގެ ތަސައްވުރު:

އޮފީހު ގަބޫލުކުރަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުރިއެރުމުގެ މަގުގެ މުސްތަޤްބަލަކީ ދިވެހި ރައްޔިތުން ކަމުގައެވެ. ދިވެހި އިޤްތިޞާދުގެ ދުވެލި ހަލުވި ކުރެވޭނީ ދިވެހިން ވަޒީފާތަކުގައި ހަރަކާތްތެރި ވެގެންނެވެ. ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތު އަދި ހުނަރުވެސް އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުގެ ކަމުގައި ވާއިރު، ސަރުކާރާއި މިކަން ފުރުޞަތުދިނުމާއި، ވިޔަފާރިއަށް މުސްތަގިއްލުކަމާއި ވަޒީފާތަކުގެ ހަމަތައް ހިފެހެއްޓުމަށް ކުރަންޖެހޭ ކަންކަމުގައި ދިމާވެގެންނެވެ. މިގޮތުން އޮފީހުގެ ވަޒީފާގެ ތަސައްވުރަކީ ކޮންމެ ދިވެއްސަކަށް މަސައްކަތުގެ ނުވަތަ ވަޒީފާއެއްގައި ދިރިއުޅުމުގެ ހައްޤުވެރިކަމުގައި ހޯދުމެވެ. މި ގޮތުން:

- އާވަޒީފާތައް އުފެއްދުން ޕްރައިވެޓްސެކްޓަރުގައި ތަނަވަސް ކުރުމަށް ގެންދިއުން
- ވަޒީފާ އަދާކުރާ ކޮންމެ މުވައްޒަފަކަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމާ 'އެންމެ ދަށު މުސާރަ' (މިނިމަމް ވޭޖް) ކަނޑައެޅުން
- ވަޒީފާ އަދާކުރާ ކޮންމެ މުވައްޒަފަކަށް ވަޒީފާ އަދާކުރާ މުއްދަތުގައި ވަޒީފާގެ ވަގުތުގެ ބޭރުން ކަނޑައެޅިފައިވާ ފެންވަރެއްގައި ހުރި ބަރާބަރުކަމާއެކު އާރާމުކުރުމަށް އުޅުމަށް ގަޑި ފުރުޞަތުދިނުން
- ވަޒީފާ އަދާކުރާ ފަރާތްތަކުން ދެވޭ އެކްސްޕެކްޓޭޝަން އާއިލާއާއި އުޅޭން ދުވަހުކު މުއާމަލާތް ގުޅިގެން އެހީތެރިކަމާ ޝަރުތުތަކުގެ ފެންވަރު ހަރުދަނާ ކުރުމާއި ދިރިއުޅުމުގެ ނިޒާމު ފަހިކުރުން
- ވަޒީފާ ނުލިބޭ ތަމްރީނު ނުލިބޭ ކުރުމުގައިވާނަމަ ތަމްރީނު ދިނުން، އަދި ތަޢުލީމު ތަމްރީނު ބޭނުންވާ ހުނަރު އެކަން ފުރުޞަތުދިނުން
- ވަޒީފާއަދާކުރުމުގައި ތަޖުރިބާ މަދުކަން، ދިވެހިންނާ، ދުޅަހެޔޮކަމުގެ ރައްކާތެރިކަން، ހާލަތު އިހާރު ބޭނުންވާ މިންވަރު، އަދި ދިރިއުޅުމުގެ އެހެނިހެން ޖިންސީގޮތުން އުފުލާ ފަރާތްތަކުން ވެސް ވަޒީފާ އަދާކުރެވޭނެ މާޙައުލެއް ގާއިމު ކުރުން
- އިތުރު ވަޒީފާ އުފެއްދުމުގައި އަމިއްލަ ފަރާތްތަކަށް މާލީ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ވަސީލަތްތައް ގާއިމު ކުރުން
- ވަޒީފާ ދޭ ފަރާތްތަކުން ހުނަރުވެރި ދިވެހިންނަށް ވަޒީފާ ދިނުމަށް އެހީތެރިވުން
- އަމިއްލައަށް ވިޔަފާރިއެއް ނުވަތަ އާމްދަނީއެއް ލިބޭ މަސައްކަތެއް ފަށަން ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް އެކިގޮތްގޮތުގެ ފުރުޞަތު ފޯރުކޮށްދިނުން

2. ދަތުރުފަތުރުގެ ނިޒާމުގެ ސިޔާސަތުގެ ތަސައްވުރު:

އުއްމީދުގެ ވިސްނުމަކީ ރާއްޖެއަކީ ޖަޒީރާގެ ގައުމެއްގެ ގޮތުގައި ތަރައްޤީވެގެންދާ ގައުމުތަކުގައި ވިޔަސް، ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ކަންކަމެއްގައި ރައްޔިތުން ދިރިއުޅެނިކޮށް ރާއްޖޭގެ އަތޮޅު ތަކުގެ ހުރިހާ ރަށެއްގައި ދަތުރުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ހަމަހަމަ ގޮތުގައި ލިބިގެންދާނެ ނިޒާމެއް ގާއިމުކުރުމެވެ.

- އިޤްތިޞާދީ އިސްތިޤްރާރު ބޭނުންވާ ފުރުޞަތުތަކުގައި، ގަވާއިދުން ގެޔާއި ރަށްރަށާ ދަތުރުފަތުރުގެ ނިޒާމުތަކުން ކުރިއަރާފައިވާ ސިނާއީ މަސައްކަތް ހިންގާ އަންހެނުންނާއި ތަރުތީބުން ގުޅާލުން، އަދި ގޮތްގޮތުގައި ނުވަތަ އަތޮޅުތަކުގައި ބަރުދަންގެ ހިސާބުގައި ހުރިހާ ރަށުގެ ގުޅާލުމަށް ދަތުރުފަތުރު ފަހިކުރުން
- އާލާ ސަރަހައްދު ތަކުގައި ވާ އާބާދީ ބޮޑު، އިގްތިޞާދީ އަދި އިޖްތިމާއީ ވަސީލަތްތައް ގިނަ، ތަރައްޤީ ކުރުމުގެ ކުރިއަރުވާ، އެއް ދަތުރުކުރުމުގެ ފުރި ނުވަތަ ބަސް ދަތުރުތައް
- ފުރަގެ ނިޒާމަކީ އަބަދުވެސް ރައްކާތެރިކަމާއި، ސަލާމަތީ ގޮތުން ތަރައްޤީކުރެވޭ ޤާބިލް ދިރިއުޅުމަށް، އަދި ލުއިފަސޭހަ ހިފެހެއްޓުމަށް ފުރިހަމަ ކަމާއި ބޭނުމެއް
- ދަތުރުފަތުރުގެ ނިޒާމު ގާއިމުކުރުން ނުވަތަ ހިންގުން ކުރިއަރުވައިދިނުން (ދަތުރުތަކުގެ ކުރިއަރުވައިދިނުން) ކަނޑުއެރުމާއި ގޮތްގޮތުގެ މަގުން މާލޭ އާއިލާއިތަކުގެ ސަރުކާރުން ދިނުން
- ޖަޒީރާ ބޭނުންކުރުން ކުރި ތަރައްޤީ ކުރުން ބޮޑު ތަރައްޤީކުރުން (ސިޓީ ދަތުރުކުރާ ތަރައްޤީކުރުން ސަރުކާރުން ސަބްސިޑީއެއް ކުރުން

3. ބިމާއި ގުޅުންހުރި ސިޔާސަތުގެ ތަސައްވުރު:

އުއްމީދުގެ ބިމާއި ގުޅުންހުރި ވަށައިގެން ތަސައްވުރަކީ ދިރިއުޅެން ކަމުދާ ތަރައްޤީއެއް ފަހިކޮށްދީ، ދިރިއުޅުމުގެ ބިނާކުރުމުގެ ކުރިއަރުވައިދިނުމުގެ އަދި އެ ގޮތުން ބޭނުންވާ ގޮތުން:

- ބިމާއި ގުޅުންހުރި ސަރުކާރުން ފުރުޞަތު އެކުލަވާ ފުރިހަމަކޮށް ހިންގުމުގެ މެނޭޖުމަންޓް
- ބިމާއި ގުޅުންހުރި އަދި އެ ފުރުޞަތުގެ ހިއްސާ އިތުރު ކުރިއަރުވައިދިނުމަށް ސަރުކާރުގެ ފުރިހަމަކުރުން ބޭނުން، ތަރައްޤީގެ

ބޭނުންކޮށް އަދި އެ ގޮތުގައި އިޤްތިޞާދީ ކުރިއަރުވައިދިނުމަށް، އަދި އެއް ފުރުޞަތު ފަހިކޮށް ފުރިހަމަކުރުން ބޭނުން ކޮށްދިނުން ބޮޑު ތަރައްޤީ ކުރުމުގެ ކޮމިޓީއަށް ފުރިހަމަ ކުރިއަރުވައިދިނުން ދިނުން

- ބިމާއި ގުޅުންހުރި ހިލޭ ދިރިއުޅުމަށް ވަސީލަތްތައް ގާއިމުކުރުމުގައި ނުވަތަ ސަރުކާރުގެ ފުރުޞަތު އިތުރު ކުރިއަރުވައިދިނުން

'ސްކްލް ހައުސިންގ' ހިންގުމަށް ޓާއިމް ޕީރިއަޑްގެ ތެރޭގައި 25,000 ޔުނިޓްއަށްވުރެ މަދުނޫން ހިދުމަތްތެރިކަމަށް ބިމާއި ގުޅުންހުރި ހިއްސާ ސަރުކާރުގެ ފަސޭހަ ހިދުމަތް އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުމަށް ދިނުން

- ބިމާއި ގުޅުންހުރި މައިގަނޑު ފުރާނަ އަންނަ އާލާ ސަރަހައްދު ތަކުގައި ހުރި ތަރުތީބުގެ ބިނާއެން ބިނާކުރުމަށް، އާބާދީ ބޮޑު، އިތުރުކުރުވަން ފުރަސަތު އެއް، ސިޓީގެ ފުންވެރިން ތަރައްޤީކުރުމުގެ ދިރިއުޅުމަށް ތަރުތީބުން އަދަދުގެ ޖަޒީރާތަކުން ދިރިއުޅުން ދޭނެއެވެ.

4. ސިވިލްގެ ނިޒާމްގެ ސިޔާސަތުގެ ތަސައްވުރު:

އުއްމީދުގެ އިން ގެބިހެއްކުރުން ރާއްޖޭގެ އެންމެހާ ރައްޔިތުންނަށް ސިވިލްދިރިއުޅުމެއް ފުރުޞަތުތަކުގައި، ސަރުކާރުގެ އާއިލީރުކުނާއި އަދިއެއް ފުރާޅުތަކުގެ ހިއްސާއިއި އެކު ދިރިއުޅުމަށް ބޭނުންވާ ކަމަށްވާ ފުރިހަމަ ގޮތެވެ. މިއޮޅުން ސިވިލްދިރި ފުރިހަމަ އަނެއްކާ އާއިލު ސިވިލް ހަރުދަނާ ކުރިއަރުވައިދީ، ރާއްޖޭގައި ހިސް، ބަޔަކު ބަލަހައްޓާ ފުރައިގެ ބަޔަކު ޖަރީމާ ހުއްދަ ފެނަށް ކުރިން ސިޓިއެއްގެ ތަރުތީބު ހިނގަން ސަރަހައްދުތަކުގައި މާއިލު ފަސޭހަ ކުރިއަރުވައިދިނެވެ.

- ސިޓީގެ ތަރުތީބުގައި ތަރައްޤީކުރުން ކުރިން ސަރަހައްދުތަކުގައި ޖަރީމާ ހުއްދަ ފެނަށް މާއިލު ކުރުން
- ޖަރީމާ ހުއްދަ ފެން ތަން މާއިލުކުރުން، ސާމާނާ ވަސީލަތްތައް ސަރުކާރުގެ އެހީގައި ހަރުދަނާ، އެ ތަންތާގެ ހިންގުން އަދިއެކު ފުރިހަމަކުރުން ގެންދިއުން
- ތަރައްޤީގެ ދުވަސްތަކުން އަނަދަބަލިޔާއާ ކުރިއަރުވައިދިނުމަށް ފުރަތަމަ 2 އަހަރުގެ ތެރޭގައި އިޤްތިޞާދީ އަދި ސިވިލް ނަގުން 250 ހަރަކާތްތަކުން ތަރައްޤީކުރުން މިނިވަންކޮށްދެވޭނެއެވެ. މިއީ ރަނގަޅު ގާއިމުކުރުމުގެ ބަދަލުގައި މިހަރާކާތްތަކުން އެމިނިސްޓް ހަމަޖެހޭ ސަރަހައްދުތަކުން ގަވާއިދުން ދަތުރުކުރުން، ގެގައިން ޖާރީކުރާނެ ރަށްތަކުންގެ ހުރިހާ މައިގަނޑު ރަޔިތުން، ބޭރުގެ ރާއްޖޭ، މާބަސް ތަރުކީގެ މައިގަނޑު އެސަރަހައްދުގެ ހިސާބުގެ ގެ ޖަނަވަރު ފުރާވެށިފަރު (ޖޫ) އަށް ފުރި ކާނީރުން ގެންދިއުން

- ސަރުކާރުގެ ރަޖިސްޓަރީ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތުން، ސަރުކާރުގެ ހަރަދުތަކުގައި އާންމު ސިއްޙަތުގެ ނިޒާމު ގާއިމުކުރުން ރަށު އަދި ސިޓީ ކައުންސިލްތަކުން އާއްމު ސިއްޙަތު ހިންގުން
- ކޮންމެ ދިވެހި ރައްޔިތަކަށްވެސް ހެލްތު އިންޝުއަރަންސް ގާއިމު ވެފައި އޮތުން. އަދި ހުރިހާ ރައްޔިތުންގެ މި އިންޝުއަރަންސް ސަރުކާރުން އެއް ނިޒާމެއްގެދަށުން ހިންގުން
- ރަނގަޅު ސިއްޙަތުގައި ދެމިހުރުމުގެ މިންވަރުމާއި ސިއްޙަތާ ބެހޭކަމުގައި އާންމު މައުލޫމާތު ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކޮށްދިނުން ދިވެހި މުޖުތަމައުގައި ދިރިއުޅުން މުޖުތަމައުގެ ހެދިފައިވާ ގޮތަށް، ހަމަ ސިއްޙަތުގައި ދިރިއުޅުން ރަނގަޅު ގޮތުގެ މަތީން ހޭލުންތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުން

5. އަދުލު އިންސާފުގެ ސިޔާސަތުގެ ތަސައްވަރު:

- އޮމްބުޑު އިން ގަބޫލު ކުރަނީ ޝަރުޢީނިޒާމުގެ ފުރުމަތީ ކޯޓުތަކާއި، ކޯޓުތަކުގެ ގަވާއިދުތަކާއި، ތަޙުޤީޤު ޝަރީޢަތް އަދާކުރުމުގައި، ތަހުޒީބުކުރެވިފައިވާ ދިވެހި ގާނޫނުތަކާއި ތަރުތީބުކުރެވޭ. މަޖިލީހުގެ އިސްލާމީ، ޤަވާނީނުގެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ރަނގަޅުކޮށް އަދި ކުރިއެރުވުމުގެ މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށްގެންދިއުމުގައި ހިންގާ ވެއްޖެ ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ، ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ، އަސާސީ ޙައްޤު ތަކާއި ފުރިހަމަ އިންސާނީ ޙައްޤު، ޤަވާއިދުތަކާ، އަދި ޙައްޤުތަކާ ގުޅުން އަސާސީ އެއްގޮތަށް ހަރަކާތްތެރިވުން.
- ފުރިހަމަ ނަޒާހަތްތެރި ކޯޓުތަކުގެ ބަސްތަކުގެ ދިރާސާތަކުގެ މަގުތަކުގައި، ޖަސްޓިސްގެ ތަރުތީބުތަކެއް ކޯޓުތަކުގެ ދިރާސާގެ ހުކުމް ނިކުތުމަށް ބޭނުންކުރުން
- ކޯޓުތަކާ ސަރުކާރުގެ ހިންގުމުގައި ޙައްޤުތަކާ ދިފާޢުކޮށް ގުޅުންހުރި ބައެއް ސިފަތައް އިޞްލާޙުކުރުން. އަދި ގުޅުންހުރި ޤާނޫނުތަކާ އެއްގޮތަށް ފުލުހުންގެ އިޚްތިޔާރު ކުރުން
- ތަޙުޤީޤު، ތަޙުޤީޤުގައި ހިނގާ މުއްދަތު ކުރުކޮށް ރަނގަޅުކުރުމަށް އަންނަނިވި ޚިދުމަތްތައް ބިނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު ނުހިމެނޭ ފުލުހުންގެ ފަރާތުން މަސައްކަތް ކުރުމަށް ޙައްޤު ބަދަލުކުރުމަށް ޝަރީޢަތް ފަށާ ދާއިރާ ކުރިއެރުވުން
- ޝަރީޢަތުން ނުކުމެއް ބަލައިގަތުމުގައި ހުރިހާ ކޯޓަކުން ހުޅުވާލާ އާއިލާ 100 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ނިންމުން

6. ރައްޔިތުންގެ އުފެއްދުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމުގެ ސިޔާސަތުތަކުގެ ތަސައްވަރު:

(ހ) ޖުވާނުން: ރާއްޖޭގެ އާބާދީގެ 60%

އަކީ ޖުވާނުން ވީއިރު، އަދި މުސްތަޤްބަލުގެ

ޤިޔާދަ ދޭނީ ޖުވާނުންނަށް ވީއިރު، ޖުވާނުންގެ

ތަޢުލީމާއި، ދިރިއުޅުން އަޅުވެރި ކަރުދާސްތަކަށް

ދިރިއުޅުން ހަރުދަނާކުރުމާއި، މުސްތަޤްބަލާއި، ކުޅިވަރު

އާޓްތަކާއި، އަމިއްލަ ހުނަރު ގެންގުޅުމާ ދާއިރާ ދުނިޔޭ

އަށްދާއިރު ވިސްނުމުގައި ކަށަވަރުކޮށްދޭންޖެހެއެވެ.

- ޖުވާނުންގެ ފިކުރާއި ޚިޔާލަށް ހިތް ދިނުމަށް ބަދަލުތަކެއް ގެނައުމަށް ޖުވާނުން އުފެއްދުންތެރިކަން
- ޖުވާނުން ޖުވާނުން ހޯދުމަށް ތަޢުލީމާއި، ބޭނުންވާ ތަމްރީން ދިނުމުގެ ފުރުޞަތުތައް ހިމެނުން
- ޖުވާނުން މަސައްކަތް ދިނުމަށް ޖުވާނުންނަށްވެސް ހުނަރު ބޭނުންވާ އިންޓަރން ޖުވާނުން ފުރުޞަތުތައް ދިނުން
- ޖުވާނުންގެ ދިރިއުޅުމަށް ތަރުބިއްޔަތާއި ތަރައްޤީ މުސްތަޤްބަލުގެ ޖުވާނުން ތައްޔާރުވެގެން ގެނައުމަށް ކުރިއެރުވުން
- ޖުވާނުން އަމިއްލަ މަސައްކަތް ފެށުމާއި، ވިޔަފާރި އުފެއްދުން މުއްސަނދިކަމާއި، ތަރައްޤީގެ ސަރުކާރުން ދިރުވައިދޭ ފުރުޞަތުތައް ހިމެނުން

(ށ) އިޤްތިޞާދު: އޮޅުވާލުމަށް ގެއްލުމަކަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ

ކުރިއެރުން އެކީ ދިވެހި އިޤްތިޞާދު ފުޅާކުރުން

ކުރިއެރުވުމަށް ކަމަށްވާ. އަދި މިކަން ކުރަމުން

އިޤްތިޞާދު ބައްޓަންކުރުމާއި ފުދެވޭނެ ފުރުޞަތު ސަރުކާރު

ވަޒީފާ، އިޤްތިޞާދު ހިނގާ، ކުރިއަރާފައިވާ އަމިއްލަ

ފަރާތްތަކުގެ ޒިންމާދާރު ހަރަކާތްތަކުގައެވެ.

- ތަރައްޤީގެ ބޮޑެތި ގާއިމުކުރުމަށް އިޤްތިޞާދު އުފެއްދުމަށް ވަޒީފާ އިންތިޒާމުކުރުން

- ކުދި ވިޔަފާރިތައް އިތުރުކުރުމަށް ހަރުދަނާ ކުރުވުން އިންވެސްޓުމަންޓާއި ގަވާއިދާއި ގާނޫނުތައް ހެދުން

- އިގްތިސާދީ ސިޔާސަތުތައް ކުރިއަރުވާ މަސްވެރިކަން، ދަނޑުވެރިކަން، އަދި ޓޫރިޒަމް ފަދަކަން، އަމިއްލަ ފަރާތްތަކަށް އެ ސިޔާސަތުތަކުގެ އިތުރުން ހަވާލުކުރުން. މިގޮތުން:

    - ކަނޑުން މަސްބޭނުމުގެ އިތުރުން ގެރިކުރުވަރުގެ ފުރުސަތު ފަހިކޮށްދިނުން

    - މީހުންދިރިއުޅޭ ރަށްރަށުގައި ޓޫރިޒަމް ތަރައްޤީކުރުން ގެސްޓްހައުސްގެ ފުރުސަތު ފުޅާކުރުން

    - ދަނޑުވެރިކަން ވިޔަފާރިއުސޫލުން ހިންގުމަށް ފަހިކޮށްދިނުން

- ދައުލަތުގެ ދަރަނި ކުޑަކުރުން، ފިސްކަލް ސަޕޯޓް އިތުރުކުރުމުގެ ފައިދާވެރިކުރުމުގައި މަސްވެރިކަމުން، އަދި މީހުންވެސް އެހެން ސިޔާސަތުތަކުން ބޭރުން މާލީ އެހީތެރިކަން ލިބޭނެ ގޮތްތައް ފަހިކޮށްދިނުން

- ފުރަތަމަ ބޭންކްސިސްޓަމާއި ގާއިމުކުރުން، އިންކަމްޓެކްސް ތަރައްޤީކުރުން، ކޯޕަރޭޓް ޕްރޮފިޓް ޓެކްސް 15%، ޓީޖީއެސްޓީ 10%، ޖީއެސްޓީ 6% އަށްވުރެ ބޮޑުނުކުރާއިރު އިންޕޯޓް ޑިއުޓީ މި ވަރަކުން އުވާލުން

- ރާއްޖޭގެ އިގްތިސާދުގެ މިންވަރު އިތުރު ކުރުމަށްޓަކައި ބޭރުގެ ބަޔަކު އިންވެސްޓްމަންޓް ފުރުސަތު، އެކްސްޕޯޓްވެސް އިކޮނޮމިކް ޒޯން ގާއިމުކުރުން

- ދިވެހި ރާއްޖޭގައި ވިޔަފާރިއާއި އިގްތިސާދުގައި ބޭނުންކުރެވޭ ކަރަންސީއާއި ކަރަންސީގެ އެކްސްޗޭންޖްރޭޓް އެގޮތަށް ކުރުވާ، އެގޮތް ސަބަބުން އިގްތިސާދުގެ ބޮޑު، ކަރަންސީ ދުޓަރަގެތާ ވިސްނުން އިތުރު، އެގެ ނަގާއިޖެހުނު ވެސާދަނިމިއްނ އައްސަވައިގަތުމުގައި ގާއިމުކުރުން

(ނ) އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީކަން: އުމުރު ގަބޫލު

ކުރަނި ރާއްޖެ ތަރައްޤީ ވެގެން ދާއިރާގައި ރައްޔިތުންގެ ދުރުދުރުގައި އުނދުނު ތިރީސް ތަކެތީގެ ފުރާވެސް ކުޑަކުރު ބޭސްތަކު އުޅުމާ ގާއިމުކުރެވިއްޖެ. އެކަން ކުރުން އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީގެ އެކަނި ނިޒާމެއް އެއްވެސް ގޮސްއެއް. މިގޮތުން:

- ރައްޔިތުންގެ ތަރައްޤީއިން އިންސާފުވެރިކޮށް ދައުލަތުންނޭ މިންވަރަށް އާމްދަނީ ނިމުނު ހަމަ ފަރާތްތަކަށް މުޅިން ނިޒާމުގެ ލާބަ ލިބުން

- ބައިލުމާއި އިންވެސްޓްމަންޓުގެ ބޭނުންތަކުގައި އުމުރު އިން ދާނީ ބައިލުމީ ކަންކަމުގެ ދީ އާއިލާގެ ފަރާތުން ހަރުކަށިކުރާ މަތީ ބައިލުމާގެ އާއިލާތަކުން ހަރުގާ ރައްޔިތުންގެ ހެޔޮވާދުރު ނިޒާމުތަކުން

- އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީކުރުމުގެ ފުރުޞަތުތަކުން ހިމާޔަތްކުރުމުގައި ވިޔަ އާމްދަނީއާއި ހިފުމުގެ ފުރުޞަތުތަކަށް، ދައުލަތުގެ ލާބަ ބޭނުމަށް ހާއްސަކުރާ 25% ގެ މަތީގައި އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީކުރުމުގެ ހަރަދު ހިފުމުގެ

(އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީކުރުމުގެ ނިޒާމުގެ ބޭރުން ސަބަބުން ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކުން މި ކަމަށް އެދުނު ގޮތަށް. މިފަދަ އެޖެންސީތައް ކުރިމަގު 2 އަހަރުން އެއްފަހަރު ފާހަގަކުރެވުނު. އަދި ސަބަބު ދިރާސާކުރެވޭ މުއައްސަސާ އެކަމު ކުރަނީ ވަކިގޮތަކަށް.)

- ކުރިމަގުގައި ގާއިމު ކުރުވާ ކަރަންޓު އުފެއްދާ ވަސީލަތްތަކަށް އިތުރުކުރާ ހަރަދުތައް ބަދަލުވާ އިންޓަރނެޝަނަލް ހަރަދުކުރުން

- ކަރުދާހާ ތަރުތީބު ކާބޯތަކުން ކުވާ އާރޓިފިޝަލް އަދި ވިޔަފާރިގެ ބޭނުން ކަރަންޓު ދިނުން

- ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ހަރަދު އިތުރު ކުރުމުގެ ކުރުވާތްތަކަށް އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުގެ ހިއްސާ އިތުރުކުރުން އެފަރާތް ބޭނުން އުފެއްދާ އިޤްތިޞާދީ ހަރަދު، ކަރަންޓު ވިޔަފާރި ގެން ބޭނުން ކުރުވުން ނިޒާމު ގާއިމުކުރުން

- ރާއްޖޭގައި ފެންނަ ޖަހުން ހުއްޓުވާ ރައްޔިތުންނަށް ރައްކާތެރި ވެސް ފުރުޞަތުދިނުމަށް އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުގެ ހިއްސާ އިތުރު ކުރުމަށް، ރައްކާތެރި ވަޒީފާ ގެނެސް، ބޭރުޖެހުން ރައްޔިތުންނަށް ވެސް ފުރުޞަތު ދޫކުރެވޭ ގޮތަށް ހަދާ ހަމަޖެއްސުން

- އަމިއްލަ ބާޒާރުގައި ނެތިގެން ނުދާފަދަ ކަސް، ރަނގަޅުން އުޅެނިވިފަދަ ނިޒާމު ގާއިމުކޮށް، ކަނޑުން ކަނޑަށް އުފެއްދުން ގޮތުގައި ފަހިކޮށްދިނުން

- ސަރުކާރުން ހަދާ ބޮޑެތި ހިރާޢާ އިމާރާތްތަކާ، އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުން ހަދާ ބޮޑެތި ބިނާތަކާ، ކަނޑުން ހަރަދު ކުޑަ (އެންޓަޕްރައިސް)، މުސްލިމުން އަންނަ ބަދަލުތަކުން ބަލާ، ދުވަހުގެ ވަގުތުގައި ހަދާ ތަންތަން ކުރުގައި ހުދުމަތް ބޭރުއެއްގައި، އެކަމުގެ އިންސާނުން ދިނުމާ، އެކަމުގެ ގަވާއިދު ހެދުން

- ރާއްޖޭގެ އަންހެނާ ވަސީލަތްތައް އެއްގެ އެއްވެ އޮފިޝަލްސް ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުމުގައި، ހައްސާކަން އިޖާބަތު ރައްކާތެރިކަން ފުރުޞަތުދިނުމުގައި، ދަތުރުފަތުރުގެ ނިޒާމް ހިންގުމުގައި، ވިޔަފާރި ފުޅާކަން ކުރިއަރުވާފަދަ 'އެހީ' ހަރުދަނާކަން، ޚިދުމަތް ދެމެހެއްޓުން، އިޖްތިމާއީ ވަސީލަތްތަކާ ވިއުގަތައް ގާއިމުކުރުން، ރަށްތަކުގެ ފުރުޞަތުތައް ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީގައި ފުރިހަމަ ހިއްސާއެއް ލިބޭނެ ގޮތަށް ފަހިކުރުން

- ރާއްޖޭގައި ހުރި ގުދުރަތީ ވަސީލަތްތައް ރައްކާތެރި ކުރުމުގައި، ރައްކާތެރި ކަންތައްތަކާ ސަރަހައްދު ތަކުގެ ވިއުގައެއް ގާއިމު ކުރުން. އަދި މީސްމީހުން އަންނަ ބަދަލުތަކުގެ ނުރައްކާތެރިކަން ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ސަލާމަތްކުރަން ދިނުމުގެ ފުރުޞަތުތަކުގައި ހަރަކާތްތެރިވުމަށް، އަދި ރާއްޖޭގައި އެކަމުގެ ވިޔަފާރި ތަރައްޤީކުރަން ދިރުމަށް ކަންކަން ކުރުމުގެ ގޮތުގައި

މައިގަނޑު ވައުދުތައް

1. ދިވެހިންނަށް ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތު ފަހިކުރުން

ގައުމުގެ ކުރިއެރުމުގެ ހަގީގީ ގައުމުގެ ޒިންމާދާރު އުފެއްދުންތެރި ގޮތުގައި މަސައްކަތް ކުރަމުން ދިއުމެވެ. މިގޮތުން މިފަދަ ފުރުޞަތު ރައްޔިތުންނަށް ތަނަވަސްވެގެންދާނީ އަދާކުރާނެ ވަޒީފާއެއް ލިބިގެންނެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޕްރޮގްރާމް ޖޮބްލެސްނެސް ގައި 2010 ގައި ހަދާފައިވާ 'ހައުސްހޯލްޑް އިންކަމް އެންޑް އެކްސްޕެންޑިޗަރ ސަރވޭ' ގައިވާގޮތުން ރާއްޖޭގައި ވަޒީފާ އަދާކުރާ އުމުރުފުރާގެ 200,000 އަށްވުރެ ގިނަމީހުން އެބަތިއްބެވެ.

ދިވެހި އިގްތިސާދުގައި ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ހިއްސާ އިތުރު ވެގެންދާ މިންވަރު ގާތްގަޑަކަށް އެކަމަށް ބޭނުންވާ ވަޒީފާ އުފެދިފައެއް ނުވެއެވެ. މިގޮތުން 2006 އާއި 2010 ގެ ދެމެދުގައި ބަލާއިރު، 19,000 މީހުން ވަޒީފާގެ ބާޒާރަށް ނިކުތުމަށް، އިތުރުވި ވަޒީފާގެ ނިސްބަތް ވަނީ 600 އިން މަދުވެފައެވެ.

ނަތީޖާއަކީ މިހާރުވެސް 20,000 އަށްވުރެ ގިނަ ދިވެހި ރައްޔިތުން، ހައްސަކަށް ޒުވާނުން، ވެސް ވަޒީފާ ނެތިއެވެ. މިގޮތުން ވަޒީފާނުލިބޭ ނިސްބަތް މާލޭގައި 8% ގައި ހުރިއިރު، އަތޮޅުތަކުގައި މިނިސްބަތް ވަނީ 21% އަށް އަރާފައެވެ. މުޅިރާއްޖޭގެ ވަޒީފާނުލިބޭ ނިސްބަތަކީ 28% އެވެ. އުމުރުފުރާގެ ސަރުކާރުން ހިންގުނު މަޝްރޫޢުތަކުގެ އަޑުގަދަ ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތު އިތުރުކުރުން އުފެއްދުންތެރިކަން އިތުރު ކުރުމުގައި ރައްޔިތުންގެ ދެރަގޮތުން އިތުރު ކުރުމެވެ.

އުމުރުފުރާގެ ސަރުކާރުން 5 އަހަރުތެރޭގައި 51,350 ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތު ފަހިކުރުނެވެ. ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ތަރައްޤީގެ ޕްރޮޖެކްޓުތައް ތަންފީޒުކުރުމާއި ވިޔަފާރި އުފެއްދުމުގެ 34,000 ވަޒީފާއާއި އަދި ހުނަރުގެ ޕްރޮޖެކްޓުތަކުން ތަމްރީން ލިބިގެން، ބޭރުމީހުން އަދާކުރާ ހުނަރުބޭނުންވާ ވަޒީފާތަކަށް، ދިވެހިންނަށް ލިބޭ 17,350 ފުރުޞަތެވެ. މިގޮތުން އުފެދޭ ގިނަ ވަޒީފާއެއް ހިމެނޭނީ ދާނީ ރާއްޖޭގެ އެކިއެކި ސަރަހައްދު ތަކެއްގައެވެ. މިގޮތުން އުމުރުފުރާގެ ދައުރުގައި ހެވިލިމަދު ރަށް ފުރުޞަތުގެ ތެރެއިން މަދުވެގެން 7,500 ފުރުޞަތެއް މާލޭން އުތުރުގައި، އަދި މަދުވެގެން 7,000 ފުރުޞަތެއް މާލޭން ދެކުނުގައި ލިބިގެންދާނެ ފުރުޞަތުތަކެވެ. އުމުރުފުރާގެ ސަރުކާރުގެ ގިނަގުން ޕްރޮޖެކްޓް ތަކަކީ ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތު އިތުރުކުރުމުގެ އަސާސީ ވަސީލަތްތަކެވެ.

51,350 ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތުގެ ތެރޭގައި އަލުން ކުރިއަށްދާ ދާއިރާތަކާއި، ޕްރޮޖެކްޓު ތަކުގެ ޖަރީމާއާއި އެކިއެކި ދާއިރާތަކަށް

ކަނޑައެޅިފައިވާ ފުރުޞަތުތަކުގެ ތެރޭގައި:

- ޓޫރިޒަމްގެ އުފެއްދުންތެރިކަން އިތުރު ކުރުމަށްޓަކައި އިސްތިސްމާރު ފޯރުކޮށްދިނުމަށް، 30,000 އަށްވުރެ ގިނަ ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތު
- އެގްރިކަލްޗަރުން އުތުރާސި ތަރައްގީގެ ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެން 500 އަށްވުރެ ގިނަ ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތު
- ޓޫރިޒަމްގެ މެނޭޖްމަންޓްގައި ކެޕޭސިޓީގެ އުތުރާސި ތަރައްގީގެ ޕްރޮޖެކްޓްތަކުން 1,300 އަށްވުރެ ގިނަ ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތު
- ތަޢުލީމީ ނިޒާމު އިތުރަށް ހަރުދަނާ ކުރުމަށްޓަކައި 1,200 އަށްވުރެ ގިނަ ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތު
- ސިއްހަތުގެ ދާއިރާ އިތުރަށް ހަރުދަނާ ކުރުމަށްޓަކައި 1,000 އަށްވުރެ ގިނަ ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތު ގެ އިތުރުން މަދަނީ ޖަމުއިއްޔާތައް ހަރުދަނާކުރުމާއި، އައި.ސީ.ޓީ އިންޑަސްޓްރީ އިޖްތިމާއީ ތަރައްގީ ތަރައްގީކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމުތަކާއި، އުމުރާނީ ތަރައްގީއާއި ގުޅޭ ފުރުޞަތުތައް ހިމެނެއެވެ.
- އާއިލީ ޒިންމާ އަދާކުރުމަށާ އެކުހެންހެން މަސައްކަތުގައި ވަޒަން ހޯދައިދޭ އިންތިޒާމުތަކުގެ ގޮތުން ސިޓީ ފެންވަރުގެ ތަރަށްކުގައި ޗައިލްޑް ކެއަރ ސެންޓަރ ޤާއިމް ކުރެވޭނެއެވެ.

މީގެ އިތުރުން، އެއްވެސް ޖިންސަކާ ދެމެދު ތަފާތު ނުކޮށް ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތުން މަންފާ ހޯދުމުގެ ކާމިޔާބީ ހާސިލްކުރުމަށް، ހަމަހަމަ ކުރިއެރުމުގެ ސަރަހައްދު ފުޅާކުރުމަށް ޚާއްޞަ ސަމާލުކަން ދީ، ބޭސިކް ލެވެލް ގެ ޓްރެއިނިންގ އިސްތިރާތީޖީ ކުރުމުގެ ޚާއްޞަ ތަމްރީނު ގެނެސް، މުސްތަޤްބަލުގައި ޖޫރިއްޔާ ހޯދައިދިނުމަށް، ކޮމިއުނިޓީ ބޭސްޑް އިސްތިޢުދާދު ހަރުދަނާ ކުރުމަށް ބަލައިގަންނާނެއެވެ.

އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ ހާސިލު ކުރެވޭނީ ދަތުރުފަތުރުގެ ނިޒާމު ހަރުދަނާ ވެގެންނެވެ. ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތް ފޮނިކުރުމާ އެކު 2 މިލިއަން ފަރާތްތަކަށް ޤައުމީ ދަތުރުފަތުރުގެ ހޭލުންތެރިކަމާއި މެނޭޖްމަންޓް ނިޒާމު ތަރައްގީކުރެވޭނެ ނިޒާމުތަކާއި، މާލޭގައި ހުރި ބަނދަރު ހިންގާ ނިޒާމު ރާއްޖެއަށް ތަރައްގީކުރުމުގެ ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދެވޭނެއެވެ. އާބާދީގެ ބަރު ހިތްހަމަ ނުޖެހޭގޮތަށް ޕްލޭން ކުރެވޭނީ 'ބަނދަރު' ސިޓީއެއް ހިމެނޭ ފަދަ އެއްބަސްވުމެކެވެ.

އެކުޓެގެ ސަރުކާރުން، 5 އަހަރު ތެރޭގައި ޓޫރިޒަމް ހިތާ ސަރަހައްދީ ދަތުރުފަތުރުގެ ނިޒާމު ގުޅާ ކުރާނަމެވެ. މީގެތެރޭގައި އެއް ސަރަހައްދެއް ދަތުރުފަތުރު ހިދުމަތް ގެނެސްދޭ އޮތުމާއި ބަނދަރު ހަރުދަނާ ކުރުމުގައި އެއްހެން ދަތުރުފަތުރު ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދެވޭނެއެވެ. އަދި މިނިސްޓްރީގެ ދަށުން ތަރައްގީ ކުރެވޭ ޕޮލިސީތަކާއި ސަރަހައްދީ ލެވެލްގެ ބޭސިކް ސަރަހައްދީ ސަރަހައްދީ ހިދުމަތްތައް ދަތުރުފަތުރު ނިޒާމުގެ ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް ފޯރުކޮށްދޭނަމެވެ.

ޓޫރިޒަމް ދަތުރުފަތުރު ބޭނުމަށް ބަލައިގަނެވޭނީ ސަރަހައްދީ ދަތުރުފަތުރުގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ސަރަހައްދީ ބަލައިގަނެވޭނެ ފަދަ ދަތުރުގެ ނިޒާމެއް ގާއިމް ކުރެވޭނެއެވެ. އެއީ ބޭނުންތެރި ފެރީ ހިދުމަތްތަކާއި ފުރުޞަތުތައް ހިތްވަރުދިނުމަށް އިތުރު ހިތްވަރު ދެވޭނެއެވެ. ހޯދުން ފަސޭހަ ކުރުމުގެ ސަބަބުން ފެރީ ހިދުމަތާއި ސަރަހައްދީ ތަރައްގީ ހުރިހާ ރަށްތަކަށް ފަހިވާނެ ގޮތަށް ޤައުމީ ގުޅުމެއް ލިބިގެން ދިޔުމަށް ބައިގަނެވޭނެއެވެ.

މީގެ އިތުރުން މިހާރު އެކި ދަތުރުފަތުރުގެ ނިޒާމުތައް ބޭނުންކުރާ އިންސާނުން، އަދި ހިއްސާކުރާ ފަރާތްތަކުން ޕަބްލިކް ބޭނުމަށް މިފަދަ ހިދުމަތް ތަރައްގީކުރުމަށް ޕްލޭން ކުރެވިފައި ދަތުރުފަތުރަށް މިފަދަ ފަރާތްތަކުން ޕަބްލިކް ބޭނުމަށް މިންތިޒާމު ފަރާތްތަކަށް ހިއްސާކުރުމުގެ ފުރުޞަތު މި ނިޒާމު ފަހިކުރެވޭނެއެވެ.

2. ދަތުރުފަތުރުގެ ފުރުޞަތު ނިޒާމުކޮށް މުޅިދިވެހިރާއްޖެ ގުޅުވާލުން

ދިވެހިރާއްޖެ އަކީ ޖަޒީރާ ގައުމެކެވެ. މިގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދިރިއުޅުން އެކަން ގިނަ ގައުމުތަކާއި ތަފާތު ކަމުގައި އެކަށައި ތަރައްގީގައި ހުރިހާ ދިރިއުޅުމުގެ ބާރުތަކެއް ޖެހިގެން ދެވިފައިވެއެވެ. މިޖެހުމާ އެކު އިންސާނުންގެ ފުރުޞަތު އުފެދިއްޖެން، މުއައްސަސާތަކުން، ހުރިހާ ގޮތްގޮތުން ތާރީޙު ސިފަކޮށްދޭ މަސައްކަތް ތަރައްގީކުރުމެވެ. މި ގޮތުން ވަކިވަކި ތަރައްގީގައި އިޖުތިމާޢީ ގޮތުގައި ހުރިހާ ގޮތްގޮތުން ކަރަންޓު، އަތަރަކާ ނުވެސް، އަދި ކަނޑު ތަރައްގީގައި ހުރިހާ ހިދުމަތްތަކާއި ޕޮލިސީ ތަރައްގީ ކުރުމަށްޓަކައި 21 ވަނަ ގަރުނުގެ ޖަދީދު ހުރިހާ ނަތީޖާ ނުކުމެވެ.

3. ފެންވަރުރަނގަޅު، ފޯރާ، ސިއްޙީ ހިދުމަތް ދިނުން

ސިއްޙީ ހިދުމަތަކީ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤު ބުނިގޮތަކީ ތެރޭގައިން އެއްވެސް ހަމަ އެކަސީ އެއްބޮޑުކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަކިހެން ފަސޭހަ ރައްޔިތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަކިކުރުން ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ތަރައްޤީގެ އެހެން ގައުމުތަކުގައި ހުރިހާ ބަޔަކަށް ހަމަހަމައަށް ހިދުމަތްތައް ދިރިއުޅުމުގެ ސިއްޙީ ފާޑަށް ހިދުމަތް ސަރަހައްދު ޖަހާ ދާއިރާގެ ފުރުޞަތު. މަދުން، މަދުން ފެށުމަށް އެކި ޢާއްމު ބޭނުން ތަކުރާރުކުރާ ގޮތުގެ ބޭސް ސިއްޙަތު ސަލާމަތަށް ގުޅުންތަކެއް އެކަށައި ކުރެވިފައިވެއެވެ. މިހެން މިކަން އެކުލަވާލެވި، ހާމަކޮށް ކަނޑައެޅުމުގައި ސިއްޙީ ހިދުމަތުގެ ހިދުމަތް ގާބިލް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް އަދިވެސް ވަކި ނުލިބެއެވެ. މީގެ އެހެން ހިތްދިނި ހަމަހަމަ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުރި

ބަރަޝަރީ ހޮސްޕިޓަލްގެ 2 ހޮސްޕިޓަލްތަކުގައި ވީއިރު، އެހެން ގޮތަކަށް ބޭނުންކުރެވޭ ކަމަށް ކަނޑައަޅާ ބޭސްބޭނުންކުރާ ބަޔަކު ނުލިބޭތީ ކަމުގައި ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައި ވެއެވެ.

އަސާސީ އިޖުތިމާޢީ ސަރުކާރުގެ ދަށުން އެހެން ދަތުރުގެ ފުރުސަތު 18 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ރާއްޖޭގައި ބަރަޝަރީ ހޮސްޕިޓަލްގެ އަދަދު 4 އަހަރު ގެނައުމާއެކު، އަސާސީ ބަރަޝަރީ ހޮސްޕިޓަލްތަކުން ކުރެވޭނެ ހުރިހާ ޚިދުމަތެއް ލިބޭނެ ބޭނުންތައް ކުރެވޭނެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުނުކަމެވެ. މިގޮތުން، ޖޫން 2012 އާއި ސެޕްޓެމްބަރު، އޮކްޓޫބަރު ބަޔަކަށް،

ޑިސެމްބަރު، އޭޕްރީލް، އަދި އެކި އަތޮޅުތަކުގެ ރަށްރަށުން، ގެއްލުންވެފައި، ދަތުރު ފުރުމަށް ކުރެވޭ ހުރަސްތައް މަދުކުރުމަށް ފިޔަވަޅުތައް އަޅާފައިވެއެވެ. މިގޮތުން 3 ހޮސްޕިޓަލް ރާއްޖޭގެ 3 ސިޓީއެއްގައި (މާލެ/ކުޅުދުއްފުށި/އައްޑޫ) ގާއިމު ކުރެވިފައި ހުރި ހޮސްޕިޓަލްތަކެވެ.

ރާއްޖޭގެ ސިއްހީ ޚިދުމަތް ހަރުދަނާކުރުމުގެ ގޮތުން ރާއްޖޭގެ ދުވަހުން އަހަރަށް ހުރިހާ ރަށެއްގައި ފޯރުކޮށްދޭ 2 އަހަރުގެ ތެރޭގައި އިންޓަރ/ސިޓީ ޚިދުމަތް 250 ރަށަށް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ވަކިން ހަރަދުކުރެވުނެވެ.

ވީމާ ރަށްރަށުގައި ގާއިމުކުރެވޭ ބޭނުންތަކުގައި މިނިވަން ފަރާތްތަކުން އެހީތެރިވާ ހޯދަދީ ސަރުކާރުން ހިންގާ ޚިދުމަތްތަކަށް ގެވެސް އަދި ޚާއްޞަ ހާލަތެއްގައި ރާއްޖޭގެ ހަކަތަ މަސައްކަތްތަކުގައި ޚާއްޞަކޮށް، ބަލިމީހުންނާއި ގާބިލުކަމުގެ މިކަމުގެ އެސަރުކާރުގެ ހޮސްޕިޓަލް ގެ ޖަނަރަލް ފާރަވެރިކަމާއި (ޖީޕީ) އަދި ފުރަ ކަމުދާފަރާތް ގެނެވިފައިވެއެވެ. މިގޮތުން އަމިއްލަ ސަރުކާރުގައި ރާއްޖޭގެ ސިއްހީ ބަދަލުތަކުން ފާހަގަ ރާއްޖޭއަށް ބަދަލުވެފައިވާ ކަރަންޓާއި ފަރުމާކުރުމަށް، އަދި އެފަދަ ފަރަތްތަކުން ކަނޑައަޅާ ގާއިމުވި ހޯދުމަށް ބޭނުންވާ ރާއްޖޭގެ ބޭނުން ޚަރަދެއް ނުކުރެވި ކާކުން ގެ ކަމުގައި އަދި މިކަމުގައި ހިމެނިގެންނެވެ.

3 ބަރަޝަރީ ހޮސްޕިޓަލް ގާއިމުކުރުމުގެ އިތުރުން، މި ހޮސްޕިޓަލްތައް ގާއިމު ކުރެވި ތަނަވަސްކުރެވޭނެ ސިއްހީ ދާއިރާގައި އަހަރެއް ފަހަރުގެ ރާއްޖޭގެ ތަނަވަސްކަން ދެވުމުގެ ބޭނުން ފަހަރެއް ކުރެވޭ ހިދުމަތްތަކުގެ އިހުސާސްތައް ފުރިހަމަ ކުރެވޭނެ ގޮތަށް، މި ތަނަވަސްކަމުގައި އެކަށީގެން ކުރެވޭ މިންވަރުގެ ފުރިހަމަކުރެވިދާނެ ތެރެއިން ބޭނުންތަކުގެ އިހުސާސްތަކުގެ ފަރާތުން ދިނުމުގައި ޚާއްޞަ ސިޓީތަކުގެ ބައިވެރިވުމާއި ފުރިހަމަކުރުމުގެ ފަރާތުން ފުރިހަމަ ކުރެވިފައެވެ.

ރާއްޖޭގެ ސިއްހީ ހިދުމަތް ރަނގަޅުކުރުމުގައި ޖާގަތަކުގެ ދުވަހަށް ހަދައިދިނުމަކީ މަޤްޞަދެއް ކަމުގައި ހިފެހެއްޓޭނެއެވެ. މިގޮތުން އަމިއްލަ ސަރުކާރުގައި ޖާގަތަކުގެ ދުވަހަށް ހަދައިދިނުމަކީ ކުރިއަށް ހިދުމަތްގެ ފުރިހަމަ ކުރެވިގެންނެވެ. މިގޮތުގައި މާލޭގެ ހިޔާވަހި ކުރެވުނު އަދި މަދު ނަމަވެސް ކުރިއަށް ގެންދެވުނެވެ. އަދި ރާއްޖޭގައި އަހަރު ގާއިމުކުރެވި ޖާގަތަކުގެ ކުރިއަށް އަޅާ ހިދުމަތުގެ ފަހަރު ކުރެވުނު ފުރިހަމަ ކުރެވިފައި ވެއެވެ. ވީމާ ހަމަހަމަ އިތުރު ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ހިތްވަރު ފުރިހަމަކުރެވުނު ކަމެވެ.

ސިޔާސަތުގެ ފެންވަރު ރަނގަޅުކުރުމުގެ ވަށައިގެން އާއިލާގެ ރާއްޖޭގެ ސިއްހީ ދަނޑުވެރިކަމުގެ ކުރިމަގުގެ ހިއްސާ ދެކޭގޮތުން ބެލުމަށް ނަގާ ގޮތް ދާއިރާއަކީ ކުރެވޭގޮތަށް ބެލުމަށް ކަނޑައެޅިފައެވެ. މިގޮތުން އަދި ދަނޑުވެރިކަމަށް އެކި ސަރަހައްދުތަކުގެ ރާއްޖޭގެ އާބާދީ ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ފާހަގަ ކުރެވިފައި ވެއެވެ. ބޭނުންތަކުގެ ފަރާތުން އެކި ގޮތްތަކުގެ ސިއްހީ ތަކެއްޗަށް ދެވޭނެ ޚިދުމަތް ހަދައިދިނުމަށް ކުރެވިއްޖެ ކަމަކަށް ގެނެވެއެވެ.

4. ކޯޓު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހަރުދަނާކުރުމާއި ގާނޫނީ ހިދުމަތް

އަމިއްލަ ސަރުކާރުން ދިވެހި ރާއްޖޭގެ އާބާދީއަށް ވީ 5 ވައްދާގެ ފަރާތުން އެހެން ގޮތެއް ބަދަލުގެ އިންތިޒާމުތަކުގައި ގުޅުވައިދިނީ މި ފުރުޞަތުގެ ބަދަލުވުމާއި ހެދުމުގެ ވައްދެވެ. އެއީ ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ގިނަބަޔަކަށް ވަކި ބަދަލުވުމާއި ދަތިކަން އިހުސާސް ކުރަން ޖެހިފައެވެ. އަދި އެކަމުގެ ހައްލުވެސް ފެންނަން ގޮތް ނެތިފައެވެ.

އަމިއްލަ މި ވައްދު ފައިދާގެ ގޮތުން އަމިއްލަ ސަރުކާރުން ވަނީ ގިނަގުނަ ކަންތައްތަކެއް ކުރިފައެވެ. މިގެ ފަރާތުގައި ހަމައެކަނި އެކި ސަރުކާރުތަކުގައި 10,000 ރުފިޔާގެ ބޮނަސް އެކުލަވާ ހަރު، އަދި އެގޮ ފަރާތުން 8,757 އެކުލަވާ އެކި ފުރިހަމަވާ ވަނީ ކުރިން ލިބިފައެވެ. އިންތިޒާމު އެގޮތަށް ބަދަލު ކުރިއާ ބޭނުމަށް ޖެހިފަ 2,000 ރުފިޔާގެ ބޮނަސް އެކުލަވާ ލިބެން ހަމަޖެހިފައި 2012 ގެ ބަޖެޓުގައި ވަނީ ހިމެނިފައެވެ. އަދި ވޯޓަރު ގާލާ ފުރިހަމަކުރުމުގެ ދަށުން 1,500 ރުފިޔާގެ ބޮނަސްއާއި 250 ގޮތް ދަތުރުކުރުން ވަނީ ހަމަޖެހިފައެވެ.

ރާއްޖޭގެ ދުވަހުވެސް ބަދަލުވުމާއި ދަތިކަމުގެ ދަތުރުން ހަމައެކަނި ކުރިމަތިވާ ގޮތްތަކުގެ ސިޔާސަތުގެ ދަށުން މި ކަން ހަމައެކަނި ކުރިއަށް ދިއުމަކީ ކަނޑުކުރި ވަކިން ވިޔަފާރީގެ ފުރުސަތުތައް ފުރިހަމަކޮށްދިނުން އާ ކަނޑުކުރި ވަކިން ފުރުޞަތު އަދި ގޮތްތަކަށް ހަމަޖެހިފައެވެ. މި ކަން މިހާރު ރާއްޖޭ ދައުލަތުގެ މާލީއެއްގެ ލިބި އަރާރަށް ވަކި މަޝްވަރާ އެހެން ފުރިހަމަ ރަނގަޅު ހިންގުމުގެ ގޮތުންނެވެ.

ބަދަލުވުމުގެ ދަތުރުން އަމިއްލަ އެއް އަމިއްލަ ފުރުޞަތު މާލީގައި ދަރާއިގެ ރާއްޖޭގެ ދަތުރުވެރިކަމުގެ ބަދަލުވުމާއި ދަތިކަމުގެ ދަތުރުކުރުން ހިފެހެއްޓިއްޖެއެވެ. މި ގޮތުން އަގަށް ރަނގަޅުވާ 10,000 ރުފިޔާގެ ބޮނަސްގެ ފަރާތުން 3,000 ބޮނަސް ހަމަޖެހިގެން މާލީ ސަރުކާރުން ދެނެވެ.

މީގެ އިތުރުން އޮކްސިޖަނުގެ އަސަރު އަމާޒުކަންތަކާ ގާތްކަމާ ދިރިއުޅުން ފެންނަ، ހިތްވަރު ލިބޭނެ ގޮތްތައް ހޯދުމަށް. މި ކަމަށްޓަކައި ވިޔަފާރި މާލީ މަސްރަހު ގިނަގެން ހިންގެންދާނެއެވެ.

މިގޮތުން ކުރިއަށް އޮތް ފަސް އަހަރުގެ ތެރޭގައިވެސް ތަޢުލީމީނިޒާމު ދިރާގުފުޅާވާ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ދަރިވަރުންގެ ޢަދަދު ކުރިއަރުވަން ތަޢުލީމީ މުއައްސަސާތައް އަދި ފަންނީގެ 20,000 ހެދުމަށްޓަކައި ލޯނާއި ގްރާންޓް ދީ ފޮނުވުމަށް ދެވޭ 2,000 އާއިއެކު ހަމަ ހޯދުމުގެ ސަރުކާރުގެ ދިރާސާތަކަށް ވެސް ބޭނުންވާނެ. މީގެ އިތުރުން ދުވެ އިންޖިނިއަރިންގ ރިސާޗްގައި ދިޔަ މުއައްސަސާ ބަދަލުތަކުން ފުރުޞަތުތަކާ ދިމާލަށް ހެދުމަށް ދޭން ދިރާސާއި، ތައުލީ އޮންލައިން އެކަޑަމީ ލީޑަރު މުވައްޒަފުން ތަރައްޤީގެ ބޭނުމެއް މުއައްސަސާތަކުން ޤާނޫނީ ގޮތުން ހިފެހެއްޓުމަށް ޚަރަދުކުރަނީއެވެ. އަދި ވިޔަ ދިރާސާ ފަރާތްތަކުން، ހެއްލުވާ ތަޢުލީމީ ނިޒާމުގައި ވިޔަ އަދިދާރު ފަރާތްތަކުން ވިޔަފާރިތަށް ދަށް ކަނޑައަޅާ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ފުރުޞަތުތައް ދިނުމާއި، ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުސްތަޤުބަލް ދުނިޔޭގެ ތަރައްޤީގައި، އަދި މިނިވަން ދާއިރާގެ ތަރުތީބު މަސްދަރުން އަމާޒުތަކަށް ފުރުޞަތުދިނުމާ ބެހޭ ގޮތް ވެއްޓުމުގެ ތަރުތީބު ހަރުދަނާ ދުރުތަކަށް ހިންގުނުއެވެ.

5. ތަޢުލީމީނިޒާމު ތަޢުލީމާއި ހަރަދަ ފައިސާ ގާއިމުކުރުން

ޤަވާޢިދާ ގުޅުމުގެ ގޮތުގައި އުފެދުނުއިރު ދިރާގުމާލީގައި ޖާމިޢާތަކާ ފުރިހަމަ ދިރިއުޅުން އިންސާނީ އެވަރު ތަރައްޤީވެއެވެ. މުހިންމުކަން އިގްލީސިއްޔާ ތަރައްޤީ ހެދުމަ މިންވަރުގައި ހުރިހާ ތަރަކާތުން އެއްވެހުރެ ފެންނަގޮތް ދިރިއުޅެ ޝާއިރީ ކަމުއެކުގައި ވިޔަފާރިއެއް، ތަޢުލީމީ ގުޅިއްޖެ މުޅިއަހަރީ ތަރުތީބުކަމުގައި ދިރިއުޅޭ ބައިއެ ކަމުގައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، ގައުމުގެ ލުޔެ ކުރިއެރުމާ، ގައުމުގެ ވަގުތުކީ ވިޔަފާރީ ހުރިހާ ހިސާބުތަކުން ފުރުޞަތުދިނުމުގެ ފުރުޞަތު ޑިޖިޓަލްގެ ގޮތުން އިޤްތިޞާދީ ފުރުޞަތު މުނިފޫހިފިލުވުމުގައި އެނގޭ މުހިންމުކަން ދިރުވާލެވޭ ދެތަރަފުތަކުގެ ވިއުގައަކުން ތަޢުލީ މަސްއޫލިއްޔަތު. ތަރުބިއްޔަތު ފުރުޞަތު. މިކަން ފުރި އެގޮ ފުރިހަމަ ވިޔަ ތަޢުލީމީނިޒާމު ލިބެންފުރުޞަތެވެ.

މިގޮތުން ފުރިހަމަ ކަމުގެ ގުޅުމުގައިވެސް ގައުމުގެ ކުރިއެރުމާ ތަރައްޤީ ތަރުބިއްޔަތު، ގައުމުގެ ހުރިހާ ތަޢުލީމީނިޒާމު ދިރާސާކޮށް ތަޢުލީމީ ހާސިލު، ގައުމުގެ ހިންގުމުގެ ހަރުދަނާކުރުން ދިރާސާތަކަށް އެދޭ ހެރިހާ ކަނޑައެޅިފައިވާ ކުރިއެރުމުގެ ކަނޑައެޅިފައިވެއެވެ. މިގޮތުން އިޤްތިޞާދީ ސަރުކާރުގައި ހިންގުން ހަރުދަނާ ކުރުމާއި، ތަޢުލީމީގެ ތަޢުލީމީ ދާއިރާތަކުން ހިތް ދިރާސާކޮށްފައި، އެކުލަވާ ފުރިހަމަ ކުރި ކަނޑައެޅޭ ގޮތުން، ދިރިއުޅޭ ފުރުޞަތު ތަޢުލީމާ ހިތްވަރާ ކަނޑައެޅިގެން ތަޢުލީމީ ގޮތުން، ތަޢުލީމީގެ އަދާހަމަކަން އިޖްތިމާޢީ ހަމަހަމަކަމާއި، އެތަޢުލީމީގެ އިހުތިރާމާ

ލިބޭ ހައްސާ ކުދިން ކަމުން ބައިއަކާއި ހަރުދަނާ ވަނީ ތިރީސް ގުނަހައްދަ ގާތްކޮށް ފުރިހަމަކުރާ ކުރިއެރުމަށް ދެމެހެއްޓެނިވި ތަރައްޤީއަށް އެއީ ސަރުކާރުން ގެނެސްދޭ ބައިވެރިވުމެވެ.

ކުރިއަށް މުޅިން ހަމަހަމަ ކުރުމުގެ ކުރިއަށް ގެންގޮސް އެއީ ތިނބާ ހަރުކަށިކަމާ ކުރިއަށް ދިޔަ ކުރިއަށް ގޮތަކަށް ދުރާލާ އިންތިޒާމު ހަރުދަނާކޮށް ސިޔާސަތުތަކާ ހަމައަށްވުރެ ގިނަ ގެންގުޅުމުގެ ސަރުކާރުގެ ތަރައްޤީކުރުމުގެ ގާނޫނީ ގޮތުން. މީގެ އެހެން ތަޢުލީމީ ފުރުޞަތުގައި ހުށަހެޅި ދިވެހި ތަޢުލީމީ ތަރުތީބު ހަދާތަނަށް 100 އަހަރު ވަރަށް އިތުރުވެ ނުދެއްވެއެވެ.

މިގޮތުން ފުރިހަމަ ފުރުޞަތު އެ ސަރުކާރުއިރާދަ އެކަނި ގުޅުވައި ބައިއަލްޤަވާއިދު އިސްލާމީއިރާދަގެ ފުރިހަމަ ކުރިއަރާ ސަރުކާރުއިރާދަގެ ކަނޑައެޅިފައި ހުރިހާ ހެވިއްޔަތުން، އާންމުކޮށް ފުރިހަމަ ކަނޑައެޅި އިސްކަންދޭ ތަރުތީބު ތަޢުލީމީނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުން ގެނެސްދީއެވެ.

އަދި ގާނޫނު އަސާސީގައި ބަޔާން ވަޒީފާގެ މަސްލަ ޚިދުމަތްތަކާ ގުޅިގެން އިޤްތިޞާދީ ކުރިއަރުވާ އިންސާނީ ހައްގުތަކާ ދެކޮޅު ޖެހިފައި ކުރިއަށް ފުރުޞަތު ތަޢުލީމީނިޒާމު ބައިނަލްއަޤުވާމީ ކަނޑައެޅުނު ގޮތުން ފުރިހަމަ ކުރިއަރުވާ ތަރުތީބުގެ އަދި ސަރުކާރުން ވިޔަކަށް އަދި ސިޔާސަތު ގެނެސްދިނުމަށް ވިސްނުމާއި ވިޔަފާރި ހަރަކާތް ކުރިއަށް ދިޔުމުގައި އިޤްތިޞާދީ އެކި ކުރިއެރުންތަކެވެ.

މިސާލަކަށް ހުރިހާ ދިރާސާތައް ފުރުޞަތުކުރުން އިޤްތިޞާދީ ދެމެހެއްޓެނިވި ކުރިއަރުވާ އިސްލާމީ ހަމަހަމަ ކުރިއަށް ދިޔުމަކީ ގާނޫނުތަކުގެ އިތުރު ހަރުދަނާކުރާ ފުރުޞަތު ބައިވެރިވުމެވެ. މަސައްކަތްކުރާ އާއި ފުރިހަމަކުރުމުގެ ދިރާސާތަކާއި ކުރި ބައި އަސާސީ މުއައްސަސާއެއް ގާނޫނު މިސާލަކަށް އިޤްތިޞާދީ ހަމަހަމަ މަސައްކަތް އިންސާފުވެރި ހަމަހަމަކަން ދެމެހެއްޓުމެވެ.

ނޯޓްސް:

2

އެއްވަނަ ބައި: ރައްޔިތުންނަށް ހިތްހަމަޖެހޭ ދިރިއުޅުމެއް ހޯދައިދިނުން

1.1 ތައުލީމު

ތަޢާރަފް

އެމްޑީޕީގެ ތައުލީމީ ސިޔާސަތަކީ ދަރިވަރާ މެދުކޮށްގެ ކުރާ ރައްޔިތުންނަށް ތައުލީމު ހޯދައިދިނުމުގެ ސިޔާސަތެކެވެ. ދަރިވަރުންގެ ކުޅަދާނަކަމާއި ޝަޚްސިއްޔަތު ތަރައްޤީކޮށް، އަމިއްލަ އަށް ވިސްނުމުގެ ކުރިއެރުމާއި ހުނަރުތަކާއި ބާރު ކުރިއެރުވުމަކީ އަސާސީ ބޭނުމެވެ. މި ސިޔާސަތުގެ ދަށުން ކޮންމެ ކުއްޖަކަށް ތައުލީމު ހޯދުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިގެންވެއެވެ. މި ސިޔާސަތު ކަނޑައަޅާފައިވަނީ ރައްޔިތުންގެ ބޭނުންތަކާ ގުޅުވައިގެން، ތަރައްޤީގެ ބޭނުމަށް ކުރިއަރާ ދުނިޔެއާ އެއްފަދައިން ކުރިއަށް ދާނެ ގޮތަށެވެ.

އެމްޑީޕީގެ ތައުލީމީ ސިޔާސަތުގައި ހިމެނޭ ޕްރީސްކޫލް ތައުލީމާއި، ފުރާ ތައުލީމާއި، ސާނަވީ ތައުލީމާއި، މަތީ ތައުލީމާއި ތަމްރީނުގެ އިތުރުން ބޮޑެތި މީހުންގެ އަސާސީ ތައުލީމު ނުވަތަ 'އަބަދުވެސް އުނގެނުމުގެ' ތައުލީމެވެ. މީގެ ތެރެއިން ޕްރީސްކޫލް ތައުލީމާއި، ފުރާ ތައުލީމާއި، ސާނަވީ ތައުލީމަކީ ދައުލަތުން ހިލޭ ކޯސް ރައްޔިތުންނަށް ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ފޯރުކޮށްދޭނެ ތައުލީމެކެވެ.

2008 ގައި އެމްޑީޕީ ވެރިކަމާ ހަވާލުވިއިރު ފުރާ މި ވިސްނުމުގައި ނުހުންނަ ގިނަ ކުދިން ސްކޫލް ނުކިޔަވާކަން ފެނުނެވެ. މި ކުދިން ކިޔަވާ ސްކޫލްތަކުގައި ކުރިއަށް ދާ ޓީޗަރުން އިނގިރޭސި ބަހުން ކިޔަވައިދޭ ކޯސްތަކާ ބެހޭ ގޮތުން ގިނަ ކަންކަން ހުރިކަމާއި، ބޮޑު ބައެއް އެކްސަރސައިޒް ކުރުމުގެ ހުނަރު ކުދިންނަށް ނެތްކަމުގެ މައްސަލަ ފެނުނެވެ. މި ކުދިންގެ ތެރެއިން ތަރައްޤީގެ ފުރުޞަތު ދެވެނީ ވަރަށް މަދު ކުދިންނަށް ކަމުގައި ހަމަ ފާހަގަކުރެވުނެވެ.

އެމްޑީޕީ ސަރުކާރުން ސްކޫލް ތައުލީމުގައި ހޯދުނު ނަތީޖާ

- ✓ އެމްޑީޕީ ވެރިކަމުގައި އަދި އިތުރު ބާރުތަކުގެ ފަރާތުން ކުރިޔަށް ގެންދިޔަ ސްކޫލްތައް ތަރައްޤީކުރުމުގެ މަޝްރޫޢުތަކުގެ ދަށުން ފުރާ ތަރައްޤީގެ ހިތާމަތައް ބަލަހައްޓައި އެކިއެކި ދަރިވަރުންނަށް އެކި ހުނަރުތަކާއި ބަދަލުތަކާ އަޅާކިޔާއިރު ހުރިހާ ފަރާތްތައް ހިމެނޭ ގޮތަށް ސަޕޯޓުދެވުނު
- ✓ 259 ކްލާސްރޫމް އިމާރާތްކޮށް، 112 ސްކޫލް (52%) އެއް ދަންފަޅިއަށް ކިޔަވައިދޭގޮތަށް ބަދަލުކުރުން
- ✓ އެމްޑީޕީ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުތަކާއި މަސައްކަތްތަކުގެ ސަބަބުން ޖީ. ސީ. އީ. އޯ ލެވެލް އިމްތިޙާނު ނިންމާ ކުދިންގެ ތެރެއިން 5 މާއްދާއިން ފާސްވާ ކުދިންގެ އަދަދު 27% އިން 41% އަށް އިތުރުކުރެވުނު
- ✓ ޓީޗަރުންގެ އަނގަބަހުގެ އިސްލާހުކުރުމާއި އެ ތަމްރީނުކުރެވުނު ފަރި، 3,000 އަށްވުރެ ގިނަ މުދައްރިސުންނަށް އިތުރު ތަމްރީން ދެވުނު
- ✓ ހިންގުމުގެ ފެންވަރު ރަނގަޅުކުރުމަށް، 7 ޕްރޮވިންސް އޮފީހުގައި 7 އެޑިއުކޭޝަން ޑިރެކްޓަރުން ޕްރޮވިންސްތަކަށް ސުޕްރިންޓެންޑެންޓް ލައި، ކުރިން މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަނުން ކުރަމުން ގެނައި ކަންތައްތައް ޕްރޮވިންސް އޮފީހުގައި ހަމަޖެހުނު ފަރާތްތަކަށް ހަވާލުކުރުން
- ✓ ސްކޫލްތަކުގެ ވެރިންގެ ތަރައްޤީ 29 ވެރިން، މަލޭޝިއާގައި މާސްޓަރސް ޑިގްރީ ފެންވަރަށް ތަމްރީނުކުރެވި، 20 ވެރިން ސްރީލަންކާގައި ފުރަތަމަ ޑިގްރީ ފެންވަރަށް ތަމްރީނުކުރެވުނު

ރައްޔިތުންގެ ޝަކުވާއި ބޭނުންވާ ކަންތައްތަކާއި ހުރި ގޮންޖެހުންތައް

މިހިސާބުގައި ބޭނުންކުރެވިފައިވާ ކަންތައްތައް އެމްޑީޕީ ސަރުކާރުން ހާސިލުކުރައިފިނަމަވެސް، މި ދާއިރާގައި އަދިވެސް ރައްޔިތުން ކަންބޮޑުވާ ކަންކަން އެބަހުއްޓެވެ. މިދިޔަ އަހަރުތަކުގައި މި ދާއިރާގެ ސަރުކާރުން ރައްޔިތުން ގެންގުޅުނު މަސައްކަތުގެ ހިސާބުތަކެވެ.

- ވަޒީފާގައި ބޭނުންވާ އަޚްލާޤާއި އުނގެނުމުގެ ފުރުޞަތުތައް ޕްރޮފެޝަނަލް އުނގެނުމުގެ ހުނަރު ކުދިންނަށް ހަމަހަމަ ގޮތެއްގައި ފުރުޞަތު ނުދެވުން

- ޕްރީ ސްކޫލް ތައުލީމަކީ ވަރަށް މުހިންމު ތައުލީމީ މަރުޙަލާއެއް. ކުޑަކުދިންނަށް ފަސޭހަ އާއި ތައުލީމީ ތަރުބިއްޔަތު ލިބޭނެ މިންވަރު ސަބަބުން މި މަރުޙަލާއަށް ދަރިވަރުން ސަލާމަތްކުރުމަށް ނުފެތިގެން

- ސްކޫލްތަކުގައި ދެވޭ ތައުލީމުގެ ފެންވަރު ދަށްވުމާއި ޗިލްޑްރަންގެ އުނގެންނައިދިނުމުގެ ރޫޙު ކުޑަވުން

- ވަނަވަރާ ތައުލީމު ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ރަނގަޅު ހިންގުމުގެ ނިޒާމު ސްކޫލްތަކުގައި ތައާރަފް ނުކުރެވުން

- ސާނަވީ ފެންވަރުގެ ފަހު ސްކޫލްތަކުގައި ސައިންސް ކިޔަވައި ނުދެވުން

- މިހާރު ވެރިޔާ 7 އާއި ހަމައަށް ކިޔަވައިދޭ މަންހަޖެއް 1984 ވަނަ އަހަރު އުނގަވައިދީ މަންހަޖު ކުރިއަށް ގެންދެވުނު، ދިވެހިދިވެހިންގެ ބަސްއަށް އިސްލާމް ދީނުން ނަމަވެސް މައިގަނޑު ބަދަލެއް ގެނެވިފައި ނުވާތީ، އެ މަންހަޖު މިހާރު ނުފެތޭކަން

- އަދި މަންހަޖު ލިޔުމާއި އާދޭ ފައިދާވާނެ ލޮބުލޮބު އަޅާ ބަދަލުގެ މަސައްކަތް ފުރިހަމަވެއްޖެ މަންހަޖުގައި ހިމެނޭ މާއްދާތަކުގެ މުވާއްޒަފުން އަދި ތައުލީމީ ނުކުރެވޭކަން

- ސަނަދުތަކުގައި ކިޔަވާ ކުދިންނަށް މަންހަޖުގައި ދިމާވާ ކަނޑައެޅުން ނުހުރުމާއި މަންހަޖު ކިޔަވައިދިނުމުގައި ބޭނުންވާ ވަސީލަތްތައް ނެތުން

- ސްކޫލް މަންހަޖު ފުރާ ނުކުރެވި ޗެކްލިސްޓް ވަކިކަށަވަރު މާއްދާ ފުރަހަމަ ތައުލީމާއި އުނގެނުމުގެ ފުރުސަތު ކުދިންނަށް ނުދެވުން.

- އަދިވެސް ގިނަ ސްކޫލްތަކުގައި ދިވެހި ބަހާއި އިނގިރޭސި ބަހުން ކިޔަވައިދޭ މާއްދާތައް އުނގެނުމުގެ ކުޅަދާނަކަން ތައުލީމީ ނުދެވޭކަން

- މިގެ އިތުރުން ގިނަ ސްކޫލްތަކުގައި އުނގެނުމާ ފުރުސަތުތައް ލިބިގެންނުވާ ހުއްޓުމަކާ ގުޅުވައި ނުވާތީ، ފުރަތަމަ ކިޔަވައިދޭ ހިނދު އިންޓިގްރޭޓް ލިބެން ނޫނީވެސް ޚާއްޞަ، ކުރީގެ ސްކޫލްތަކުގައި ވެސް ކުދިންގެ ނިސްބަތުން ތަނަވަސް ފުރުސަތު ލިބިދޭނެ އެކަމާ ބެހޭ ބޭނުންތަކާ ހަވާލުވާ ކުއްލި ނުވަތަ ބާރުވެރި ތަނަވަސް ނުކުރެވުނު ކަމަށް ފުރުސަތުތަކާ ގުޅިގެން ދިމާވާ ކަމެއް ވެސް ވެގެން އިއްޔެ ބޭނުމަށް ކޮށްފައި ނަގަނަ ފުރުސަތުތަކެއް ހޯދުމަށް ވަނީ ދެވޭ ސްކޫލްތަކުގައިކަން

- ސްކޫލުން ނުކުމެ ނަތީޖާ ދަށްވުމުގެ ސަބަބުން ސްކޫލުން ވަކިވާ ކުދިންގެ 70 ވަރަކަށް % ސްކޫލުން ނުކުންނަނީ މިޒާޖުން ބޭނުމާ 'އެންމެ ތައުލީމު' ނުލިބިކަން

- އިސްލާމީ ތަރުބިއްޔަތު އުނގެނުމަށް ދަރުސްކުރުމުގެ ދޭހަވާ ވަގުތު ކުޑަ
- މަސައްކަތްތަކުގައި އޮޓިޒަމް ސްޕެކްޓްރަމް ކޮށް ނަމަވެސް އަދި ސްކޫލް ދަރުމަތީގައި އެބޭފުޅުންނާއި ހުށަހެޅުން (އަޒުހާރުއްދީނު) ކިޔަވައިދީ ޕްރޮފެސަރާއި އިސްލާމީ ތަރުބިއްޔަތު އުނގެނުމުގެ ކިޔަވައިދިނުމުގެ ވަގުތު ކުޑަ ކަމުގައި ނަގާފައި

- ޗިލްޑްރަންގެ ހުނަރުތައް އިތުރުކުރުމާއި ކިޔަވައިދިނުމުގެ ބައިގެޕްރޮގްރާމް އިތުރު ކުރުމުގެ ޗިލްޑްރަންނަށް އިތުރު ފުރުސަތުތައް ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ މަސައްކަތުގައި ކުރިއަރާފައިނުވާތީ، އަދިވެސް އަލަމަސައްކަތް އިތުރުކޮށް ކުރިއަރަން ގެންދަންޖެހިފައިވާކަން

- ތިރާސް ލިބިފައިވާ ޗިލްޑްރަނާއި ބޭނުންވާ ހަރުވާއެއް ސިފައިވާ ނުލިބުން އުނގެނުންތެރިކަމުގައި އަށް ބޭނުން ނުކުރެވެން. (މިޒާނުގެ ތައުލީމުގައި، އަދި އަދުރުން ބަދަލުކުރަ މާއްދާތައް ކިޔަވައިދޭ އުސްތާޒުން ސްކޫލް ނުލިބޭ ކެޕެސިޓީ އަށް ކިޔަވައިދޭ ގޮތަށް ކިޔަވައިދޭ ބަދަލެއް ބޮޑަށް ވިސްނަން ވަރަށް ފުރިހަމަ ކުރުމުގެ ހަރުގަނޑުތަކުގެ ފާހަގަކުރެވޭ)

- އަހަރު އުނގަވައިދޭ 'ގައުމީ މަންހަޖު' ތަރައްގީ ފުރިހަމަކުރުމުގައި ތަޢުލީމީ މަންހަޖު ބޭނުންވާ ފުރިހަމަ ވަސީލަތްތައް ސްކޫލްތަކަށް ފޯރުކޮށްދިނުން. އަދި މަންހަޖާއި ތަރައްގީކުރުމުގައި ތަޢުލީމީ އެކަމަށް ބޭނުންވާ ޗިލްޑްރަން ތަޢުލީމުދޭނެ އިތުރު ކިޔަވައިދިނުމުގެ ތައުލީމު ވަސީލަތްތަކެއް އުފެއްދުމަށް.

- ވަރަށް ގިނަ ސްކޫލްތަކުގައި ދިވެހި އަދި ގުރުއާން ޗިލްޑްރަން ހަމައެކަނި ނުކިޔަވާ

އޮޓިޒަމްގެ ވެރިކުރުމުގައި ހާސިލުކުރަން ބޭނުންވާ ލަނޑުދަނޑިތައް

- އިތުރު 255 ކްލާސް ރޫމް އިމާރާތްކުރުން ރާއްޖެގެ ހުރިހާ ސްކޫލްތަކުގެ ކިޔަވައިދިނުން އެއްދަރަޖައެއްގެ ބަދަލުކުރުން، ހަމަހަމަ ގޮތެއްގައި ހުރިހާ ކުދިންނަށް ވަނަވަރާ ތައުލީމު ފޯރުކޮށްދިނުމާއި، ވަނަވަރާ ތައުލީމުގެ އެކިކަން ނަންބަރުފަދަ ގޮތެއްގައި ދަށު ސާނަވީ އިމްތިހާނުން 5 މާއްދާއިން ފާސްވާ ކުދިންގެ ނިސްބަތް 41 % އިން 75 % އަށް މަތިކުރުން

- ގްރޭޑް 1 އިން ފެށިގެން ގްރޭޑް 12 އަށް ވަރަށް ފެންވަރު ރަނގަޅު ތައުލީމުދޭ 5 މޮޑެލް ސްކޫލް ފަސް ސަރަހައްދުގައި ތައާރަފުކުރުން. މި ތަންތަނުގައި އެހެން ރަށްތަކުން އަންނަ ކުދިން ބޭއްވުމަށްޓަކައި ދަރިވަރުގެ ހޮސްޓަލް، ޖިމް ޕްރެކްޓިކަލްތައް ހިންގުމަށް ވަރަށް ޓެކްނިކަލް ލެބޯޓަރީގެ ވަސީލަތް ގާއިމު ކުރުމާއި، ކުޅިވަރު ކުޅުމަށްޓަކައި ޖިމްނޭޒިއަމް އަދި ކުޅިވަރު ދަނޑު އަދި ކުރެހުމާއި މިއުޒިކާއި ޑްރާމާ ފަދަ އެކްޓިވިޓީތަކަށް ފެންވަރު އުނގަންނައިދިނުމަށް ބޭނުންވާ ވަސީލަތްތައް މި ސްކޫލްތަކުގައި ހިމެނުން

- ކުއްޖާގެ ވިސްނުމާއި، ސިއްހަތާއި، ހުނަރާއި، އަގުބޮޑު ކަންކަމުން ސަގާފަތުން ދީނީ ގޮތުގައި މަސްރަޙު އަޚްލާޤީ ގޮތުން، އުނގެނުމާއި، އުނގަންނައިދިނުމާއި، ތަރުބިއްޔަތުގެ ހަރުދަނާކުރުމާއި، ސްކޫލް ހިންގުން ބައިވެރިކުރުމަށް ހިތްވަރު ކުދިންނަށް ވިސްނުން ތައުލީމު ފޯރުކޮށްދިނުމާއި، ކުދިންގެ ހިތްވަރުގައި އިސްލާމީ އަދި ދިވެހި ސަގާފަތް ވިސްނުމާއި ސިފަތައް އާލާވާ ގޮތަށް ވެލިއުސް އެޖުކޭޝަނާއި މަދަނީ ތައުލީމު ކުދިންނަށް ދިނުން

- އުނގެނުމާއި އުނގަންނައިދިނުމުގެ ހަރުދަނާކަމަށް ބާރުދޭ ކޮމްޕިއުޓަރ، ޕްރިންޓަރ، ސްމާޓްބޯޑް، އިންޓަނެޓް ފަދަ ޓެކްނޮލޮޖީގެ ވަސީލަތްތައް ކްލާސް ސްކޫލްތަކަށް ފޯރުކޮށްދިނުން

- އުނގެނުމުގައި އުނގަންނައިދިނުމުގެ ހަރުދަނާކަމަށް ބޭނުންވާ ވަސީލަތްތައް އުނގަންނައިދިނުމުގައި ބޭނުންކުރުމާއި، ޓީޗަރުންގެ ހުނަރު އިތުރުކުރުން

- ސާނަވީ އާއި މަތީ ސާނަވީ ސްކޫލް ނިންމާ ކުދިންގެ ތަރައްޤީ

- ކުދިންގެ ފަރުދީ ބޭނުންތަކަށް ފެތޭ ޓެކްނިކަލް ޕްރޮގްރާމްތައް

- ބަނޑުހައިހޫނުކަމާ ހުޅުން ސްޓަޑަންޓުން ސްކޫލުން އަންނަ ދަރިވަރުން އުނގެނުމުން އެކިއެކިވުމުގެ ކަސްރު

ކުރިއަށް އޮތް ދުވަސްތަކުގައި ކުރާނެ ކަންތައްތައް

(ހ) ފެންވަރު ރަނގަޅު ޕްރީސްކޫލް ތައުލީމު ދިނުން

- ޕްރީސްކޫލް ތައުލީމުދިނުމުން ޓަކައި، ސިޓީފެންވަރުގެ ރަނގަޅުތަކުގެ ޕްރީސްކޫލްތަކުގެ ފެންވަރު މަތިކުރުން.

- ޕްރީސްކޫލް ތައުލީމުގައި ބައިވެރިވުން ބޮޑުކުރުމަށް ހިތްވަރުދީ ބައިވެރިންގެ ދައުރު ޕްރީސްކޫލް ތައުލީމުގައި ފުޅާކުރުން

(ށ) ކުދިންގެ ފުރިހަމަ ބޭނުންތަކަށް ސަމާލުކަންދީ ކުދިންނާ ރައްޓެހި ފެންވަރު ރަނގަޅު ވެށީގައި ތައުލީމު ދިނުން

- އެއްދަންފުޅުތައް ބަދަލުކުރުވާ ހުރި ހުރިހާ ޝަކުވާތަކުގެ ކިޔުވުން އެއްދަންފުޅުތައް ބަދަލުކުރުން
- އާބާދީހުރި ތަރަހަތަކުގެ ޝަކުވާތަކާއި ކުރަމުންދާ ފޮނުވުން ތަރަކަށްވެރިކަމުގެ ސަބަބުން، އާބާދީޖެ ތަރަހަތަކުގެ ޝަކުވާތަކާއި ހިންގާ ކޯޓުތަކުގެ އަށް ސިފަ މުއްދަތު ނިމުނު
- އަމިއްލަ ފަރާތްތަކާއި ގެނެވުނު ޝަކުވާ ޝަކުވާ ގެއްލުންތަކުން
- ހުރިހާ ކޯޓުންތަކުން ގެއްލި 12 ނިމުނުތަން، ނުވަތަ 18 އަހަރުވުމުގެ ތަރުޖަމާ ނިޔާގައި ކުރަމުން ގެނދިއުމަށް ފުރުސަތު ލިބިދިނުން
- އުމުރުން 4 އަހަރުން ފުރިގެން މަތީގެ ކޯޓުތަކުން ރައްޔިތުގެ ރަސްމީ ތަޢުލީމާގެ ނިޔާމުގައި ކުރަމުންދާ އަދި މަސްލަހަތު އެކުލަވާލައި ނިންމާ، އެ މަސްލަހަތުގެ މުޢާމަލާތް ބަދަލުކުރާ ކުރަމުންދާ ގުޅުންހުރި ކަރުދާސް ކާނޫނުގެ ޝަކުވާތަކުގެ 2017 ވަނަ އަހަރު 4 ވާ ގަވާއިދު އަދި މަސްލަހަތު ކުރަމުންދާ ނިޔާމު
- އަދި މަސްލަހަތު ކުރަމުންދާ ފުރުސަތު ތަރައްގީ، މަސައްކަތްކުރަނީ ޝަރީޢަތުގެ ހުކުމް ޖުޑީޝަލް ޖުޑީޝަރީއަށް ތަރައްގީކުރުމަށް މުއައްސަސާގެ ޖުޑީޝަލް ފިޔަވަޅު އިންސާފު ހަމަޖެހުމަށް ހުރިހާ ޤާނޫނީ ހިމާޔަތް ތަރައްގީކުރުމާ އެކުލަވާލެވި ފުރިހަމަ ބޭނުންކުރަން
- ޖުޑީޝަލް ކޮމިޝަން ކޯޓުތަކުގެ ތަރުޖަމާތަކާއި ހަމައެއްކޮށް ބަދަލުކުރުމުގެ ފުރުސަތު ފުރިހަމަކުރުމާ ޖުޑީޝަރީގެ ބަދަލުތައް ބެލުމާބެހޭ އިސްލާހުތަކާ ބެހޭ ކޯޓުތަކުގެ ހައްޤުތައް ފުރިހަމަ
- ތަހުޤީގާތު ހިންގާ މުއައްސަސާ ކުރިއަށް ގެންދިޔުމުގެ ހުރިހާ ތަރައްގީކުރުމާ ތަޢާރަފްކުރުން
- ތަހުޤީގާތު ހިންގާ މުއައްސަސާ ކުރިއަށް ގެންދިޔުމުގެ ހުރިހާ ތަރައްގީކުރުމާ ޝަކުވާތަކުގެ އަސާސީ ގަވާއިދު ފުރިހަމަ ހިންގުން
- ވަޒީފާގައި ތިބި މުވައްޒަފުންނާ ޝަކުވާ ތަޙުޤީޤުތަކާ ގުޅޭ ބަޔާނެއް ފުރުސަތު ތަރުތީބުކުރުމުގެ ފުރިހަމަ ހިންގުން

- ތަހުޤީގާތު ހިންގާ މުއައްސަސާ ތަރައްގީކުރުމާ ގުޅޭ ކޮމިޝަނުގެ ތަރުތީބުތަކާއި، ފުރިހަމަ ގަނޑުވަރުތަކުގެ ޝަރީޢަތުގެ ހިންގުން
- ރިޢާޔަތް ޖުޑީޝަރީގެ ޖާއިޒާ އެކުލަވާލައި ރިޢާޔަތް ޖުޑީޝަރީ ފުރިހަމަ ގެނައުން
- އިންސާފު، ޖަވާ، އަދި ކުރިއެރުވުމާ ހަމަޖެހި ފިޔަ ވަކިކޮށްފައި ބަލަހައްޓާ ޖުޑީޝަރީ ދަށުން ގެނައުމަށް މުޤައްރިރު ވަޒީފާ ގެނައުމަށް ފަރާތްތަކާ ހިސާބު ކަމުގެ ޢަމަލުކުރުން
- ތަރުތީބު ކޮމިޝަނުގެ މުދަލާއި އިންޓަރނެޓް ބޭނުންކުރުމުގެ ގައުމީ ޚިދުމަތުގެ ކޮމިޝަނުގެ ތަރުތީބުތައް ޤާނޫނީ ނިޒާމުގެ ދަށުން ފުރުސަތު (މިފަދަ ބަދަލާއި ބަޔާނެއް އިސްލާހުކުރުމާއި ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނަށް ގެނެވޭ އިސްލާހުތައް ހިމެނޭ ގޮތުން)
- ބަދަލުތަކުގެ ޤާނޫނީ ތަރުތީބު ޖުޑިޝަލް ބަލަހައްޓާ ފުރިހަމަ ތަރުތީބުތަކުގެ ޤާނޫނީ ނިޒާމުގެ ދަށުން ޤާނޫނީ ބަދަލު (މިފަދަ ބަދަލާއި އިސްލާހުކުރުމާއި ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނަށް ގެނެވޭ އިސްލާހު ހިމެނޭ ގޮތުން)
- ހުރިހާ ޤާނޫނީ ތަރުތީބުތައް ބަރާބަރު ފެށުމުގެ ޖުޑީޝަލް ފުރިހަމަ ފަރާތްތަކާއި ޖުޑީޝަލް ފުރިހަމަ ތަރައްގީ ކުރިއަށް ގެންދިޔުމުގެ ފުރިހަމަ ކުރުން
- ޖުޑީޝަލް ފައިސާއާ ޖުޑީޝަލް ފުރިހަމަ ކުރުން
- އަދި ޖަމާލު މަސްލަހަތު ފުރިހަމަ ކުރުމުގެ ޝަކުވާ ހިނގާ ތަރައްގީކުރުމާއި އަދި މަސްލަހަތު ފުރިހަމަ ކުރުމުގެ، ދަތުރުތައް ހުރިހާ ޖުޑީޝަލް ހުރިހާ ކުރުމުގެ، ޝަކުވާތަކާއި އަދި މަސްލަހަތު ފުރިހަމަ ކުރުމުގެ އަސާސީ ފުރިހަމަ ބަދަލުތަކުގެ ހުރިހާ ތަރުތީބު ފުރިހަމަ ކުރުން
- މުއައްސަސާތަކުގެ ރިޔާސަތު ބަދަލުކުރާ އަދާލަތު މިނިވަންކަމާއި (ޖުޑީޝަލް) މަސްލަހަތު ޖުޑީޝަލް ހިމާޔަތްކުރުމަށް މިފަދަ ބަދަލުތައް ހިނދު ފުރިހަމަ ތަރައްގީ:
  - އަދި މަސްލަހަތު ތަރައްގީ ފުރިހަމަ ބަދަލާއި މިފަދަ ކުރިއަށް ތަރައްގީކުރުން
  - ޝަކުވާތަކުގެ ކޮމިޝަން-ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ތަރައްގީކުރުމުގެ ބަދަލުތައް އަދި ފުރިހަމަ ތަރައްގީކުރުން

(ނ) ސްކޫލު ނިޒާމުގެ ހިންގުން ތަރައްޤީ ކުރުން

- ޑޭޓާބޭސް އެއްގައި ދަރިވަރުންނާބެހޭ މަޢުލޫމާތު އެއްކޮށް ދަރިވަރުން ދެނެގަތުމަށް ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތާއި ތަމްރީނު ސްކޫލުގައި މަސައްކަތްކުރާ ހުރިހާ މުވައްޒަފުންނަށް ދީ، މަސައްކަތްތައް ކޮމްޕިއުޓަރައިޒްކުރުން
- ހުރިހާ ޕްރިންސިޕަލުންނަށް ދަށްވެގެން މާސްޓަރސް ޑިގްރީ ހާސިލްކުރެވޭނެ ވަސީލަތް ފަހިކޮށްދިނުން
- ސުޕަވައިޒަރުން/ލީޑަރުންނާއި ޓީޗަރުން އެންމެ ދަށްވެގެން ފުރަތަމަ ޑިގްރީ ފެންވަރަށް މަތިކުރުން
- ޓީޗަރުންގެ ޝައުގުވެރިކަން އިތުރުކުރުމަށާއި، ޒިންމާދާރުކުރުވުން އިތުރުކުރުމަށްޓަކައި ސްޓާފް އެޕްރައިސަލް ހިންގައި ޓީޗަރުންނަށް ދޭ އިނާމުތަކާއި އިތުރުކުރުން
- ވަރުގަދަގޮތެއްގައި އަމިއްލައަށް ސްކޫލް ފެންވަރު ބެލުމުގެ ނިޒާމު ކޮންމެ ސްކޫލެއްގައި ގާއިމުކުރުން

(ރ) ރަސްމީ ތަޢުލީމުގެ ނިޒާމުގައި ދަރިވަރުންގެ އުނގެނުމުގައި ބެލެނިވެރިންގެ އެހީތެރިކަން ހޯދުން

ފައުންޑޭޝަން ގްރޭޑާއި ކީ ސްޓޭޖް 1 އަދި 2 ގައި ބެލެނިވެރިން ހޯމްސްޓަޑީ ކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގުން (މި ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ކޮންސެޕްޓްގައި ޕްރިންޓިންގ، ރައިޓިންގ، ސްޕެލިންގ، ސޯޝަލް ގޭމްސްތަކާއި، ނަމްބަރސްގޭމްސްތަކާއި، އިމެޖިނޭޝަނަލް ކުޅިވަރުތައް އަދި ބަރުކުލާ ބަރަބިލާއި އަދި ގޮވާރަތާއި، ސްކޫލުގާތާއި، ޖުމާދާ މަރުކަޒު ދިރިއުޅޭ އިން ދިމާ ގޮތަށް ސަރަޙައްދު ހިމެނޭނެ)

(ބ) ދަރިވަރުންގެ ބަހުގެ ހުނަރު އިތުރަށް ތަރައްޤީ ކުރުން

- ހުރިހާ ސްކޫލްތަކުގެ ހުރިހާ ކުލާހެއްގައި ލައިބްރަރީ ކޯނަރު ގާއިމުކުރުން ކުލާސްރޫމްތަކުގައި، ހުރިހާ ދަރިވަރުންނަށް ހަރަކާތްތެރި ޖުމްލަތަކާ ދާދި ފޮތް ކިޔުމުގެ އަދަބީ ވާހަކަ ކިޔުމުގެ އިތުރުން، ބަހުސް، ޑްރާމާ، އަދި މުޝާޢިރާ ފަދަ ޗެލެންޖް ހަރަކާތްތަކާއި އިތުރު ކުރުން

- ލައިބްރަރީއާއި ހުރިހާ ސްކޫލްތަކެއްގައި ލައިބްރަރީ ހިދުމަތް ލިބޭނެއިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުމާއި، މިހާރު ހުރި ލައިބްރަރީތައް ހަރުދަނާކޮށް ދަރިވަރުންގެ ކިބައިގައި ފޮތްކިޔުމުގެ ޝައުޤު އާލާ ކުރުމަށްޓަކައި ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގުން
- ގައުމީ ކުތުބުޚާނާއިން ސްކޫލްތަކުގެ ލައިބްރަރީތަކަށް ތަރައްޤީކުރުން އެހީވެދީ ލައިބްރޭރިއަންގެ ފަންނީ ކުރިއެރުން އިތުރުކުރުމުގެ ކަންކަން ހިންގުން ނިޒާމެއް ރޭވުން

(ޅ) ހުރިހާ ސްކޫލްތަކުގައި ސައިންސް ލެބޮރެޓަރީން

- ސައިންސް އެޑިއުކޭޝަނަށް ސިޔާސަތުތައް އެކުލަވައިލާ ސްކޫލްތަކުގައި ސައިންސް ލެބޮރެޓަރީގެ ކަންތައްތައް ކުރިޔަށް ގެންދާ ގޮތުގެ އުސޫލުތަކާއި ޕްރޮސީޖަރސް ތައްޔާރުކޮށް ހިންގުން
- އަގުހެޔޮ ޕްރޮޖެކްޓުގެ ދަށުން ބޭނުމީ އަދި މަގު ފަސޭހަ ހުރިހާ ސްކޫލްތަކެއްގައި ސައިންސް މާއްދާ ކިޔަވައިދިނުމަށްޓަކައި ސައިންސް ލެބް ގާއިމުކުރުން
- ކުދި ސްކޫލްތަކުގައި ސައިންސް ކިޔަވައިދިނުމަށްޓަކައި ލެޕްޓޮޕް ކިޓް ނުވަތަ ވިޝުއަލް އެނިމޭޝަންސް ފަދަ ނިޒާމުތައް ތަޢާރަފުކުރުން
- ކުދި ސްކޫލްތަކުގައި އީ-ލަރނިންގެ ވަސީލަތް ގާއިމުކޮށް އީ-ލަރނިންގ އަށް ބޭނުންވާ ވަސީލަތްތައް އަޕްޑޭޓުކުރުން
- އީ-ލަރނިންގެ ޒަރިއްޔާއިން ސައިންސްގެ މާއްދާތައް ކިޔަވައިދިނުމަށް ޓީޗަރުން ތަމްރީނުކުރުން
- އިންޓަރނެޓްވޯކްގައި ސައިންސާއި ޓެކްނޮލޮޖީ ޕްރޮމޯޓްކުރާނެ ސެންޓަރެއް (ސައިންސް މިއުޒިއަމް) ފިޒިބިލިޓީ ބަލައިގެން ގާއިމުކުރަން ފެށުން

(ކ) ސްކޫލްތަކުގައި ޓީވީޓީ ހިންގާނެ ހަރުދަނާ ނިޒާމެއް ގާއިމުކުރުން

- ސްކޫލް ލެވެލްގައި ޓީވީޓީ ހިންގާނެ އަސާސީ އުސޫލުތަކާއި ހުރިހާ ސްކޫލްތަކަށް ޝާމިލުވާ ޓީވީޓީ ނިސާބު އެކުލަވާލާ ޓީވީޓީ މުގައްރަރު އެކުލަވާލުން
- ޓީވީޓީ ޕްރޮގްރާމްތައް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ބޭނުންވާ ވަސީލަތްތައް އުފެއްދުން ނުވަތަ ހޯދުން

1.2 ސިޔާސަތު

ތައާރަފު

އެމްޑީޕީގެ ސަރުކާރުގައި ސިޔާސީ ހިންގުމާ ގުޅޭގޮތުން ދިނުމުގައި އަސާސީ އިސްކަން ދެވުނީ ބޭސް ސިޓީ އަށް ސަލާން ޤަރުން ނަރުދާމާއި އެކު ރާއްޖޭގެ އެކި ކަންކަންތައް ފަހި އެއް މީހުންނަށް ހިދުމަތް ހޯދުމުގައި ހުރި ތަފާތު ކުޑަކުރުމާއި، ވަސީލަތްތަކުން ހިދުމަތް ލިބިދޭ ގޮތުގެ ހަމައި ދިނުމުގެ. މިގޮތުން އެމްޑީޕީގެ ސަރުކާރުގެ 3 އަހަރާއި 3 މަސްދުވަހުގެ ތަރަކަތުގައި ސިޔާސީ ހިންގުމުގެ ޙާލަތުދިނުމުގައި ހަރު ބަދަލުތަކެއް އައިސްފައިވޭ ނަމަވެސް ތަފާތު ގޮތްތަކުން ތަޢުލީމާ ވަކި ކުރިމަތިލެއްވިއެވެ. މިގޮތުން ތަރައްގީކުރުމުގެ ފަރާތުން ކޮންމެ ރާއްޖޭގެ ބޭފުޅުން ތަޢުލީމު ހޯދުމާއި އެކަމަށް ތަޢުލީމު ދޭނެ ބޭފުޅުން ހިމެނެއެވެ. އަދި ގައުމުގެ ދާއިރާ ވެސް ބޭފުޅުން ރާއްޖޭގައި ކުރިއެރުވުމާއި ހުރިހާ ކޮންމެ ގޮތަކުން ހަމަހަމަ ކުރުމާއި މަސައްކަތްކުރުމުގައި މަނާ ކުރުމުގެ ގޮތުން ރާއްޖޭގައި ކުރިއެރުމުގެ ހުރިހާ ދާއިރާތަކެއް ޤާނޫނީ ގޮތުން ބަރާބަރު ފުރުޞަތު ލިބިގެން ވާނެ ގޮތަށް ބިނާ ކުރެވިފައެވެ. އަންނަނިވި ސިޔާސީ ހިންގުމާ ގުޅޭ ތަޢުލީމުގެ ދާއިރާގައި މި ގޮތަށް ތަރައްގީ ކުރުމާއި ކުރިއެރުވުމުގެ ސިޔާސަތުތަކެއް ހިމެނެއެވެ. އަދި މިގޮތުން ކުރިއަރާ ހިމެނުމުގެ ދާއިރާގެ ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ސިޔާސީ ހިންގުމުގެ ގޮތުން ރާއްޖޭގައި ބަދަލު ގެނައުމަށް ސިޔާސީ ހިންގުމުގެ ބައިވެރިވުން ފުޅާ ކުރުމަށް ތަރައްގީ ކުރުމާއި ޙިމާޔަތް ދިނުމާއި ގުޅިގެން ދާއިރާތަކުގެ ގޮތުން ހިންގުމުގެ ދިނުމަށް ވަކި ކަމެއް ކުރެވިފައިވެއެވެ. އެމްޑީޕީ ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތް ހަރުދަނާ ކުރުމާއި ކަނޑައެޅުނު ދައުރުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ސިޔާސީ ހިންގުމުގެ ދާއިރާގައި ތަރައްގީ ކުރުމާއި، ބައިނަލްއަގްވާމީ މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތް ގޮތަކަށް މަސައްކަތް ކުރުމާއި ހުނަރު ދަރިވަރުންނަށް ވެސް ފުރުޞަތު ދިނުމާއި ސިޔާސީ އިންސާނީ ޙައްޤު ޤާއިމުކުރުމާއި، އަދި ފެންވަރު ރަނގަޅު ތަޢުލީމު ހޯދުމުގެ ފުރުޞަތު ހޯދައިދިނުމެވެ.

ޓީވެޓް ޕްރޮގްރާމްތައް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ބޭނުންވާ މުދައްރިސުން ހޯދުން އަދި ތަމްރީން ކުރުން

- ސާނަވީ ހުނަރު ސެކްޝަންތަކެއްގައި ހަދުވެގެން ޓީވެޓް 1 ޕްރޮގްރާމް 2015 އިން ފެށިގެން ހިންގުން
- ގްރޭޑް 9 ގެ ހުނަރު ދަރިވަރުންނަށް 10 ދުވަހުގެ މަސައްކަތު ތަޖުރިބާ ލާޒިމް ކުރުމާއެކު ކުދި އަދި މެދު ފެންވަރުގެ ވިޔަފާރިތަކާއި ކުންފުނިތަކަށް އިންސެންޓިވް ދިނުން ސެކްޝަނުގެ ދަރިވަރުންނަށް މަސައްކަތު ތަޖުރިބާގެ ފުރުސަތު ދިނުމަށް އެ ފަރާތްތަކަށް ޝައުޤުވެރި ކުރުވައި ވޯކް އެކްސްޕީރިއަންސް ޕްރޮގްރާމް ހިންގުން
- ހަ އަތޮޅެއްގައި ގްރޭޑް 11 އާއި 12 ގެ ދެންވަރަށް ކިޔަވައިދީ ޓީވެޓް ޕްރޮގްރާމް ހިންގުން

(އ) މާލޭގެ ސެކަންޑަރީގެ ތަޢުލީމް ހޯދާނެ ހަރަކާތް

ކިޔަވައިދިނުމަން ދަރިވަރުންގެ ސެކަންޑަރީގެ މަތީސަނަވީ ހަރުދަނާކުރުމަށް މަރުކަޒުގައި އާސަނަވީ ބިނާކުރުން

(ވ) ހަ އަތޮޅެއްގައި ޒޯނަލް ކޯޑް ބޭސިކް ގެއަރކަ

ހާއިމުކުރަން ޕްލޭން ޕްރައިވެޓް ޕާޓްނަރޝިޕްގެ އުސޫލުން ހިންގުން

އެމްޑީޕީ ސަރުކާރުން ހޯދުނު ނަތީޖާ

- ✓ ފޯމަލް ކާރިޔާ ގައުމުގެ ދަރުސް ސިޔާސީ ހިންގުމާ ދިނުމަށް ރާއްޖޭގެ 7 ސަރަހައްދުއްގައި ހުރުމާ ސަރަވިސް ކޮލެޖުތަކެއް ގާއިމުކޮށް، ވެލްފެއާ ސެންޓަރަށް މަރުކަޒުތަކެއް ސިޔާސީ ހިންގުމާ ދޭން ފެށުން
- ✓ އެކްސްބަރ 2009 ގައި މަރުކަޒު ޕްލެން ހުރިހައި ރާއްޖެއިންނަން ހިމެނުނު

- 2011 ގައި ޓޫރިސްޓުންނަށް ބޭސްފަރުވާ ލިބުން ހިމާޔަތް ކޮންޓްރޯލްކުރުމަށް 'އާސަންދަ' ނަމުގައި ހެލްތު އިންޝުއަރަންސް ސްކީމެއް ތައާރަފު ކުރެވުނު
- ކުއްލި ހާލަތްތަކުގައި ބަލިމީހާ އެއްތަނުން އަނެއް ތަނަށް ފޮނުވުމަށާއި ދަތުރު ކުރާއިރު ހޭދަވާ އިންތިޒާމް 'އާސަންދަ' ގެ ތެރެއިން ހިމެނުނު
- ސްޕެޝަލިސްޓުންގެ ބޭނުން ދިނުމަށް ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވިފައިވާ ތަނުގައި މެޑިކަލް ޕްރެކްޓިޝަނަރުން ދޭ ޚިދުމަތް މެޑިކަލް ޕްރެކްޓިޝަނަރުން، މެޑިކަލް ވޮލަންޓިއަރުން ދިވެހިރާއްޖެއަށް ހިތް ބޭނުންވާ ގޮތަކަށް ޤާނޫނަކުން ވަޒީފާ ދިނުން
- ސަރުކާރު ހޮސްޕިޓަލްތަކުގެ ފަރުވާ ދިނުމުގެ ތަނަވަސްކަމާއި ޚިދުމަތްތަކާ ގުޅޭ ޓްރޭނިންގ ހަދާ ރަށްރަށުގެ ސަރުކާރުގެ މިންވަރު ހަލާކުވާ ބަޔަކީ އިނގިރޭސި ބަސް އެނގޭ މަރުކަޒުތަކާ ދިމާކުރެވެނީ ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރުގެ ޚިދުމަތް ހިމެނޭ.
- ވަރަށް ގިނަ ސިޔާސީ ފަރުދުން ހިމެނޭ ގޮތަށް ޤަވާޢިދުތަކުގެ ދަށުން ޕްރައިވެޓް ހޮސްޕިޓަލްތަކުގެ ދަށުން ހުރި ސިޔާސަތު ދިރާސާކުރުމާއި އަދި ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރުގެ އިތުރު ޓްރެއިނިންގ ޕްރޮގްރާމް ހިމެނޭ ގޮތަށް މިހާރު ކުރެވެނީ. މިހާރުގެ ޤާނޫނީ ފާސްކޮށް ކުރަން ދިރާސާކުރަމުންދާ ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރުގެ ބޭނުން ހޯދުމަށް ކުރެވެމުން، ކޮށް ކުރަން އިތުރަށް ޤަވާޢިދު ބައްލަވާ ހަމަޖެހުން ހޯދުމަށް ރަނގަޅު ގޮތުގައި ޤާނޫނު އިދާރާތަކުގެ ދަށުން ބޭނުންކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ތަން ހިމެނޭ ގޮތަށް އެކި ސިޔާސަތުތަކުގައި ރަނގަޅު ހަމަޖެހުން ހޯދުމަށް ކުރެވުނު
- ހޮސްޕިޓަލް ޕޮލިސީތަކުގައި ހުރި ގޮތް ބަދަލު ކުރުމަށް ޓީމެއް ހަދާ ޚިދުމަތް ދެވޭ ގޮތުގެ ބަދަލު ހިމެނޭ ގޮތަށް ކުރެވުނު
- ފުރަތަމަ ދަރަޖައިގެ ފިހާރަތަކުގައި ދެމެހެއްޓެނިވި ކުރަން ތަފާސްހިސާބު ބެލެހެއްޓުމަށް ހަރުދަނާ ނިޒާމަކަށް ކުރެވުނު
- މެޑިކަލް ކަމްޕެނީތަކާއި، ފާމަސީތަކުގެ ކަމްޕެނީތައް އަދި ހެލްތު އިންޝުއަރަންސް ބޭނުން ހިމެނޭ ގޮތަށް ހަރުދަނާ ކުރެވުނު ބޭރުގެ ވިޔަފާރި ކުރުމުގެ ގޮތް ހިނގާ ދެ އަހަރު
- 2009 ގެ ޖަނަވަރީ މަހުން ފެށިގެން 65 އަހަރުން މަތީގެ މީހުންނަށް މަހަކު 2,000 ރުފިޔާގެ އިނާޔަތެއް ދޭން ފެށުނު
- 2009 ގައި މަދަނީ ހިމާޔަތް ދެވޭ ޓޫރިޒަމްނަން ވަން ބައިވެރި ވެދާނެ ކުރިއަށް ހިނގައިދިއުން
- 2009 ގައި ރާއްޖެއިން ބޭރުން ބޭސް ކުރުމުގެ ހުރި ވަރަށް ފުރުސަތު މުހިއްމު ހިނގައިދިއުން

- ހެލްސް އެޖެންސީ ބޭނުންވާ ދިނުމާއި ގުޅުން ފާސްކުރި އެކަށީގެންވާ މަދަނީ ޖަމްއިއްޔާތަކުގެ ބައިވެރިކުރުން
- ހެލްސް ޕްރޮފެޝަނަލް ބޭނުންވާ ޕްރޮފެޝަނަލް މަދަނީގެ އިތުރަށް ޖަމާޢަތް ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރުގެ ޚިދުމަތް އިތުރުކުރުން
- ނެޝަނަލް އިންޝުއަރަންސް ސްކީމް ކުރެވުނު ހިތުން ބޭނުންވާ ކުރެވޭ ޚިދުމަތްތަކުގެ ސަބަބުން، ސަރުކާރުގެ ދަށުން ބޭނުންވާ ބަޔަކަށް ނިޒާމަކުން ހިތުން، ގޮތް ހަރުދަނާ މޮނިޓަރކުރުމުގެ ނިޒާމް ބޭނުން ވެސް ހިޔާލުތައް ހިތަށް ނިޒާމެއް
ހަދާފައި
- ޕްރޮފެޝަނަލް ގޮތުން ބެލުމަށް އަދި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހިމެނޭ އިދާރާތަކުގެ ސިޔާސަތު ރަނގަޅުކުރުމަށް ސިޔާސަތު ޓީމް އެއް ސަރުކާރުގެ ސްޓާފުން ހިމަނައިގެން 4 ކުރިއަށް ހިނގައިދިއުން
- އަދި ފެށިގެން 19 ވިލާތުން ރުފިޔާގެ ސިޓީ ސެންޓަރު ހިންގުން ބަޔަކު ހިނގައި ދިއުން
- 39 ރަށެއްގައި ޑެންޓަލް ސެޓަޕެއް ހިނގައިދިއުމަށް ޤާނޫނު ހިނގައި ދިއުން
- 10 ރަށެއްގައި ކޮމިޔުނިޓީ ފާމަސީ ގެ ހިނގައި ދިއުން ފެށުން
- ކުއްލި ހާލަތްތަކުގައި އެންމެ ސިއްޙަތު ގެދޮރު އަހަރު ކުރިން 'ނެޝަނަލް އާރލީ ވޯނިންގ ސިސްޓަމް' ގާއިމު ކުރެވުނު
- ޖަންގަލަ ފޮލިސީ ގެ އެކިއަށް އޮފީސްތަކާ އަދި ހިމެނުނު
- ޖަމާޢަތްތަކުގެ ޝަރުޠުތަކުގެ މަޝްވަރާތަކާއި ވިލާތުގެ ގައި އައިޑީ އިސްތިޢުމާލު ކުރުމާއި 2009 ގައި ހިނގައި ދިއުން ފެށުން

އަދިވެސް ޓޫރިޒަމްގެ ހުރި ކަންބޮޑުވުންތައް

- ކުރި ކުރި އާބާދީ ހިމެނޭ ރަށްތަކުގައި ސިއްޙީ ހިދުމަތް ދިނުމަށް ކުރަން ޖެހޭ ހަރަދުގެ ބޮޑުކަން
- ހެލްތު އިންޝުއަރަންސް ގެ ދަށުން ބޭސް ކުރެވޭނީ ގޮތް ވަޒީފާ ދެމުންދާ ފައިސާ ދަތިވުމާއި ރަށްރަށުގެ ތަރައްޤީ ވެސް ނިމުމަށް ހިދުމަތް ދެވިފައިވާ ދެކެނޭ ގޮތުގައި ކުރިން ހަރަދުވާ ބޮޑުވުމާއި ދަތިތަކުގެ ދަތިކަން
- ސަރުކާރުގެ ސިއްޙީ ހިދުމަތް ދޭ ތަންތަނުގައި އެދޭ ފެންވަރުގެ އަދި އެދޭ ކަންކަމުގެ ހިދުމަތް ދޭން ޖެހޭ ޕްރެކްޓިޝަނަރުން ހެލްތު އިންޝުއަރަންސުން ހަރަދު ކުރަންޖެހުން

- ރާއްޖެތެރެއަށް ދާ ބިދޭސީ ނަރުހުންނާއި ޑޮކްޓަރުންގެ ފެންވަރު ދަށްކަން
- ކުރީގައި ތިބި ހެލްތްވޯކަރުންގެ ބޭނުން ފުރިހަމައަށް މިހާރު ނުކުރުން އަމިއްލަ ބޭނުމަށް އިދާރީ ކަންކަމުގައި އުޅުނުކަން
- ޖެނެރަލް މެޑިސިން ޕްރިސްކްރައިބް ނުކުރެވޭތީ އާއި ބޭހުގެ ވަޒީފާ އެކަށީގައި އަމިއްލަ ފިހާރަތަކުން ފުރިހަމަ ބޭހެއް ކުރެވޭތީ ހަރުދަނާ ބޭސްކަން
- ފަރުވާ ހޯދުމުގެ ކަންކަމުގެ ހަމަޖެހިފައިވާ ކަމުގައި ބޭރު ކަންކަމުގައި ޚާއްޞަކޮށް ދަތިކަން
- ސިއްހީ ހިދުމަތް ދޭތި އާއްމުންގެ އިތުބާރު ކުޑަކަން
- އަކަމިގެންވާ އިންސާފު ނުލިބޭ ސިއްހީ މަސައްކަތްތެރިން އެތެރެކުރުމުގައި މަސައްކަތް ކުރަން ދޭން އެޖެންސީތަކުން
- ދައުލަތުގެ އެއްބާރު އަސާސީ ދަތުރު އަށަށް ކުޑަށްޖެހިފަ ގެ ދިރާސާކުރުން އަދި ދަތިވެއެވެ
- ރަށްރަށުގެ ހެލްތު ސެންޓަރުތަކުގެ ނަރުހުން ބޭރުސޮށްޓާ ރާއްޖޭ އެދުމުގެ ފެންވަރު ރާއްޖޭގައި ކުރަށް ބަދަލުކުރަންޖެހޭ ބޭނުން ފެނަމަ އަދިވެސް ވެރިކަމާ އަސާސް ބެލުމުގެ ބޭރުގައި ބޭނުމުގެ ބޭރަށްވެސް ފިޔަވަޅުގެ ބަރާބަރުވެ

އޮޕީޑީ ސަރުކާރުން ހޯސްޓް ކުރަން ބޭނުންވާ ޚަރަދު ނަގާފައެވެ

- ދިރާސާގެ ދެވަނަ އަދަދުތަކުގެ ދުވަހުގެ ބޭނުންވާ ޚަރަދު ޤައުމީ ދަރަޖައިގައި ހަދާނެ ފާއިދާ ހޯދަދީފައިވާ ޙަމަލާތަކަށް ޚިދުމަތް ދިނުން
- ފުރުޞަތު ޚަރަދުގެ ސިއްހީ ހިދުމަތް ދޭންޖެހޭ ޚަރަދުތަކުގެ ބަދަލުގައި ކަރަދާސްތަކުން ބޭފުޅުންނާއި ދިވެހިން
- ސިއްހީ ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދީ އެކަނި ފަރުވާ ތެރެއިން މިކަމާ ގުޅޭ މުސްކުޅިން ދަތިވެ
- ސިއްހީ ހިދުމަތުގައި ޝާމިލް ވަނީ ގިނައިން ދިރިހުރުމުގައި ވެސް
- ސިއްހީ ސިޔާސަތު ހެދުމާއި ސިއްހީ ދާއިރާ އިސްލާހު ކުރުމުގައި ނިންމުންތައް ނިންމުމަށް ހުރި މަސައްކަތް ބޭނުންކުރެވޭނެ ހަރަކާތް

- ހިދުމަތްތައް ލިބިގަތުން ދަރަޖަތަކުގައި ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދީ ފުރުޞަތު ހިދުމަތްތަކުގެ ހިދުމަތް ފޯރުކޮށް
- ލާމަރުކަޒީ ޚިދުމަތްތައް ހިނގާ ޒަމާނީ މާލީ ހިދުމަތުގެ ހިންގުމަށް ފައިސާ އިންތިޒާމް ކުރުމުގެ ބޭނުން ހިސާބުން ބަލައިގަތުމުގައި
- ސިއްހީ ކައުންސިލް ފޯރުކޮށްދޭ ހިދުމަތްތަކުގެ ޤާނޫނީ ސިއްހީ ހިދުމަތް ދޭ ގާބިލް ކުރުމުގެ ނިޒާމުގެ އުސޫލު

ކުރެއްވި އެކި ދައުރުގައި ކުރުން ކަންތައްތައް

- ސަރުކާރުގެ ސިއްހީ ހިދުމަތް ދޭ ތަންތަނުގެ ހިދުމަތުގެ ފެންވަރު މަތިކުރުމާއި އަދި ޤައުމީ ދާއިރާގެ ސިޔާސަތު އިޖްތިމާއީ ދާއިރާތަކުގެ ނިޒާމު "އާސަންދަ" ކުރިއަށް އެބަދެއް ތަޢާރަފުކޮށް، އިތުރުން ހަރުދަނާކުރެވުނު. މިގޮތުން ހަރުދަނާކުރުމުގައި، ފުރުޞަތު ކަމަކާ ބޭނުމީ ބަދަލު ތިބޭގައި ދިނަ ދުވަހު އެނގޭ ދިރާސާކުރުމާ ފުރުޞަތުދޭން އިތުރު ތަޢުލީމު ދެވޭނެ އާސަންދަ ގެ އިންޝުއަރަންސް ގެ ހިދުމަތް ފުރުޞަތުން. މި ގޮތުން ހިތާގެ ބަލާގެ ދިރުން، ހެކްޓަރ ފެރީސްޑިން، އެގޮތުން ޖަރުމަން ސްޕެޝަލިސްޓް ކުރުމާ ފަރުވާދޭ، ޖެނެރަލް ކުރުމުން ގޮތުގެ ދިރުން އަދި ކެންސަރުން ފަރުވާ ހެދި ދިރުމުގެ އައްޖަ ޓްރާންސްޕ ސިޔާސަތު މަތިކުރުން. އަދި ދަލަކައްޗަކުން އަކިސެޓްޖަހައި ފަދަ ކަމެއް ހުރި ކުރުވާތަކުން ފުރުޞަތު ބޭނުން ފުރިހަމަކުރާ ކުރުވުމާއި އާސަންދައިގެ ދެމެހެއް ހަރަކާތް އިންތިހާއަށް ދަށުން.
- ހިދުމަތްތަކުގައި ސިއްހީ ހިދުމަތް ބޭނުންކުރާ މުދާ އާއްމުންގެ ހިޔާލު ތިއްބައިގެން އިތުރު ކުރުން
- ބެލެނިވެރިން ބޭސް ސިޔާސަތު ތަޢާރަފުވުން، ނަރުހުގެ ސިއްހަތުގައި ދިރުމަށް ކުރާ އަދި ކަމަށް ބޭނުން ހިންގާ ޕްރޮފެޝަނަލް ސަރުކާރުގެ ސިއްހީ ދާއިރާގައި ހިނގާ ހިދުމަތް
- ސިއްހީ ހިދުމަތު ފާމަސީތައް އަދި އަސާސީ އިމާރާތް ބޭސްތަކަށް ހިދުމަތް ބައްޓަން. މިގޮތުން ސިއްހީ ފުރުޞަތު ވަރަކަށް ދިރާސާތަކުގައި ހިސާބު ބޭނުން ޕްރޮޖެކްޓް ހިދުމަތް
- ސިއްހީ ހިދުމަތް ފުރުޞަތުތަކުން ބެހެއްޓި ދަތުރު ޕްރޮޖެކްޓް ހިދުމަތު ވަޒީފާގެ ހިދުމަތް ޕްރޮޖެކްޓް ހިދުމަތް، މިގޮތުން ސިއްހީ ހިދުމަތުގައި ހަރަކާތްތަކަށް ފުރުޞަތު ދިނުމަށް ވަޒީފާ އަޅާ ހިމެނޭ މުސްކުޅިން ބެލެހެއްޓުމަށް

- އެކި ސަރަހައްދުތަކުގައި ދިރިއުޅޭ ރައްޔިތުން ވަރަށް ހާއްސަ ފުރުޞަތަކަށް ގުނާ ރާއްޖެއިންބޭރަށް ނުޖެހޭން ވަރަށް ފެންވަރު ރަނގަޅު 3 ބަރަށަރީ ހޮސްޕިޓަލް 18 މަސްދުވަސްތަކުގައި ގާއިމު ކުރެވޭނެ
- ސަރަހައްދީ/އަތޮޅު ހޮސްޕިޓަލް ތަކުގައި ކަންސަލްޓަންޓުންނާ ސްޕެޝަލިސްޓުން ހޯދުން
- މިހާރު ހޮސްޕިޓަލް ތަކުގައި އެންމެ ބޮޑު ހަރަދުއެއްގެ ގޮތުން ހިނގާ ކަރަންޓުގެ ހަރަދު ކުޑަކުރުމަށް ގޮތުން ސޯލާ ހޮސްޕިޓަލްތަކުގައި ސޯލާ ޕެނަލް ބަހައްޓައިގެން
- ޖެނެރަލް މެޑިސިން ޑޮކްޓަރުން އަދި ސަރޖަރީ ޕްރެކްޓިޝަނަރުން ސްޕެޝަލިސްޓް އެއް ގާއިމު ކުރުން
- ޑެންޓަލް ސްޕެޝަލިސްޓުން ހާސިލްކުރުމާއި އެކު ސަރޖަރީ ޕްރޮސްތޮޑޮންޓިކް ހިދުމަތް ކުރުން
- ކާޑިޔޯލޮޖީ ހިދުމަތް ހިއްސާކުރުމުގައި ޑޮކްޓަރުން މެޑިސިން ޕްރޮފެސަރުންގެ ކޮމިޓީއެއް ފަރާތުން ކުރުން
- ހަސްތަކުން ތަމްރީން ކުރުމާއި ބޮޑު އަރަހުގެ ޖަގަހަ ޤާއިމު ކުރެވި ސަރުކާރުގެ މުވައްޒަފުން ތަމްރީނު ކުރުމަށް ފުރުޞަތު ދިނުން
- ސެޓިލައިޓް ގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ ދަށުން ސާއްސަ ހިދުމަތްތަކުގެ ހިދުމަތްތައް ތަރައްޤީ ކުރުމަށް އެކަމަށް ގެއްލުންދާ ހާލަތްތަކުގައި އެހީ ހޯދުމާއި އެކު ހިދުމަތް ދިނުމަށް ސެޓަލައިޓް ކުރިއަށް ޖެހޭ 'ބޭރު' އެއް އެންމެހައި ސަރަހައްދުތަކަށް ބަލައިގަނެވޭ ހަރަކާތްތަކަށް 250 ސެއްޓީ ހަރަކާތްތަކަށް ބޭނުންކުރަނީ
- އިތުރު ރަށް ރަށުގައި ޑެލިވަރީސްކުރުން ހުއްޓުވުމާ ކަންނޮޅުވާ ކަން ސްޕެޝަލިސްޓުން ފޯރުކުރުން
- ކުރިއަށް އޮތް 10 އަހަރުގެ ތެރޭގައި ރާއްޖޭގެ ހޮސްޕިޓަލް ސެޓަލައިޓް ސެންޓަރުތަކުގައި މަސައްކަތް ކުރާ ޑޮކްޓަރުން ނަރުސުން ދިވެހިން ގެންދެވޭނެ ހެދުމުގައި ދިރިހުރި ތިމާވެށި ކުރުވުން ބޮޑު ހިދުމަތް ކުރުން. މިހާރު ހާއްސަ ލިޔުން ސެޓެލައިޓްގައި 2,000 ދިވެހި ދަރިވަރުންނަށް އެމް.ބީ.ބީ.އެސް ހެދުމުގެ ފުރުސަތު ފަހިކޮށްދިނުން
- ހޮސްޕިޓަލްތަކުގައި މަސައްކަތް ކުރާމީހުން ގެންދާ ދިވެހި ޑޮކްޓަރުން ތަޢުލީމުދޭ ވަކި ހާއްސަ ޕްރޮގްރާމެއް ހިންގުން
- ކުންފުނި ތަރައްގީވެފައިވާ ހުނަރު ހޮސްޕިޓަލް ނަރުވަހަ މަސައްކަތަށް އެހީތެރިކަން ލިބުމަށް ބޭނުންކުރާ (ހެލްތު އިންޝުއަރަންސުގެ ދަރުމަ ކުރަނީ ކުރުމުގެ ބޭސް) އަތޮޅުތަކުން ލިބޭ ގޮތް ހަމަޖައްސައިން

- ޕްރައިމަރީ އެންބިއުލެންސް ހިދުމަތް ތަކެއްޔާ ފާހަމައި، އަތޮޅުންސަ ހާލަތުތަކުގައި ހިޔާ މިހުންއަރުން
- ބޭސްފަރުވާއަށް ދިރިއުޅޭގަރުން އެހެން ރަނގަޅު ދުނިޔޭހިއްޖ ހިނދުއެކުގައި ބަލިމީހާއަށް ދަތިވާ ފަރުވާގެ ހާއްސަ ސަބަބުނުވާއެއް ދިނުން
- ބައެއް ހާއްސަ ސްޕެޝަލިސްޓުގެ ހިދުމަތް ފުރުތަނު ދިނުމަށް މެޑިކަލް ޕްރޮގްރާމް ތަކެއް ތައާރަފު ކުރުން
- ބޭސްފަރުވާ ދިނުމުގައި ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރުގެ ހިއްސާ ފުޅާކުރުން
- އާންމު ސިއްހަތު ކުރިއެރުވުމުގައި އަމިއްލަ ޖަމިއްޔާ ތަކުގެ ދައުރު ފުޅާ ކުރުން
- އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނާއި، ނުކުޅެދުންތެރި ހާއްސަ ކުރެވިގެން ޖެހިއްޖެހިހާ ކުއްލި އަދި ކުއްލި ސަރަޖަރީ ހާލަތުގެ 2 ސަރަހައްދުތަކުގައި ގާއިމުކުރުން
- ދިވެހި ބޭސް ފަރުވާ އިތުރުން ދިރުވައި، ބަދިލު ބޭސްފަރުވާގެ ގޮތުން، އެކި ފަސާދު، އަދި ވިސްދިޔަ ދާއިރާގެ ތަޖުރިބާ ދެން ބާރުއަޅަމުން އިތުރު މަގުތައް ފަހިކޮށްދިނުން
- ސިޓީ ފެންވަރުގެ ހުރިހާ ރަށުގައި ތެލިކޮމިއުނިކޭޝަން ހާއްސަ ފާރަވެރިއަށް ގެއްލުންނުވާން

1.3 ބިރާދަރިކަން

ތައާރަފު

އެމްޑީޕީ ސަރުކާރުން ތަންފީޒުކުރަން ވަޢުދުވި ފަސް ވަޢުދުގެ ތެރެއިން އެންމެ ގިނަ ބައެއްގެ އުއްމީދުތަކާއި ގުޅިފައިވާ އެއް ވަޢުދަކީ އަތުވެރި އަގުގައި ބިރާދަރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމެވެ. މިވަޢުދު ފުއްދުމަށްޓަކައި މަހަކު 2 މިލިއަން އެކުލަވާލެވުނެވެ. އަދި ސަރުކާރާއި އަމިއްލަ ފަރާތްތަކާއި ގުޅިގެން (ޕަބްލިކް ޕްރައިވެޓް ޕާޓްނަރޝިޕް ގެ އުސޫލުން) ރާއްޖޭގެ އެކި ސަރަހައްދުތަކުގައި 10,000 ހައުސިންގ ޔުނިޓް މިލިއަން އާއި މާލެއަށް އަމިއްލަ ކޮންޓްރެކްޓަރު ފަރާތަކުން މާލީ ފްލެޓްތަކުގެ.

އެމްޑީޕީ ސަރުކާރުން ލިބުނު ނަތީޖާ

އެމްޑީޕީ ސަރުކާރަށް ލިބުނު ތިން އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މިވަޢުދު ފުއްދުމަށްޓަކައި ނަހަރު ދިނަށް މަސައްކަތްކުރެވިފައިވާ ކަންކަމެވެ. އަދި ނަތީޖާގެ ތަފްސީލެވެ. މިގޮތުން:

- ✓ ރާއްޖޭގެ އެކި ސަރަހައްދުތަކުގައި އެޅުމަށް ރާވާފައިވާ 10,000 ހައުސިންގ ޔުނިޓް ބިނާކުރުމުގެ ތެރެއިން 8,757 ޔުނިޓް އެޅުމަށް ވަނީ އެކި ފަރާތްތަކާއި ކޮންޓްރެކްޓް ކުރެވިފައި. މީގެ ތެރެއިން 2,477 ޔުނިޓްގެ އަމަލީ މަސައްކަތް ހިނގަމުން ދަނީ
- ✓ އިންޑިއަން އެގްޒިމް ބޭންކުން 500 ހައުސިންގ ޔުނިޓް އަދި ޗައިނާ އެގްޒިމް ބޭންކުން 1,500 ހައުސިންގ ޔުނިޓް އެޅުމުގެ ލޯން ހަމަޖެހި 2012 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ވަނީ ހިމެނިފައި
- ✓ ވިލިމާލޭ މާލެ ފްލެޓްތަކުގެ ދަށުން 1,500 ހައުސިންގ ޔުނިޓް އަދި 250 ގޯތި ދޫކުރުމަށް ނިންމިފައިވާއިރު، މީގެ ތެރެއިން 50 ގޯތީގެ އެގްރިމެންޓް ވަނީ ހަވާލުކޮށްފައި

ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް 7 ސަރަހައްދުގައި ބިރާދަރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުން: 10,000 ހައުސިންގ ޔުނިޓް އެޅުމުގެ މަޝްރޫޢު

ރައްޔިތުންނަށް ދިރާސާކޮށްގެން ބިރާދަރިކަމުގެ ދަތިކަން ހައްލުކުރުމަށް ވަޢުދާ ވަފާތެރި ފުއްދުމަށްޓަކައި އެމްޑީޕީ ސަރުކާރުން ނިންމި އަމިއްލަ ކޮންޓްރެކްޓަރުން ލިބޭ ވަޒީފާގެ ފުރުސަތު ދީގެން، އެކޮންމެ ތަކެތި ފުރިހަމަ އަގުގައެވެ. މިއީ ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތަށް ލުއި، އަދި މުޅި މިލިއަން އެންމެ ފުރަތަމަ ބަރާބަރު އަދި އެފޯޑެބަލް ހިންގުން އުފެދޭނެ މިލިއަން ރައްޔިތުންނަށް މިފްރާޒް ކެޕިޓަލް 10 ފުރުސަތުގެ ތެރޭ ވިއްކާ މިގޮތުން ބިން ދޫކުރާ ގޮތެވެ.

މާލެ ސަރަހައްދުން ކަނޑައެޅިފައި އޮތީ 3,000 ހައުސިންގ ޔުނިޓް އަދި ފްލެޓްތަކުގެ ގޮތުން 7,000 ހައުސިންގ ޔުނިޓެވެ. އަދި ކޮންމެ ފްލެޓްސަކަން 1,000 ހައުސިންގ ޔުނިޓެވެ.

މި މަޝްރޫޢުގެ ދަށުން އަތޮޅު މަސައްކަތު ފުރިހަމަ ހައުސިންގ ޔުނިޓްތަކުގެ ތަފްސީލު ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.

ސަރަހައްދު	ޢަދަދު
މާލެ	475
ހުޅުމާލެ	1180
ގުލީފަޅު	240
ށ. މިލަންދޫ	100
ހދ. ކުޅުދުއްފުށި	365
ގއ. ކޮލަމާފުށި	25
ގދ. ތިނަދޫ	25
ލ. ނައިފަރު	25
ނ. މަނަދޫ	25
ސ. ފޭދޫ	25
ޖުމްލަ	2485

މާލޭގެ ބުރަޖެހުން ކުޑަކުރުން އަދި އަތޮޅުތަކަށް ފެންވަރުގެ ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދިނުން

އެމްޑީޕީ ސަރުކާރުގެ އަމާޒަކީ މާލޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ދިރިއުޅުއްވާ ބިނާވެރިކަމުގެ ދަތިކަމަށް އަތޮޅުގެންވާ ހައްލެއް ހޯދައިދިނުމެވެ. އެހެންކަމުން، 10,000 ހައުސިންގ ޔުނިޓް އެޅުމުގެ މަޝްރޫޢުގެ ތެރެއިން 3,000 ޔުނިޓް ހާއްސަ ކުރެވުނީ މާލޭ ސަރަހައްދަށެވެ. އެއީ މާލެ، ހުޅުމާލެ، ވިލިނގިލި އަދި ގުޅިފަޅު ހިމެނޭ ގޮތުންނެވެ. އެމްޑީޕީ ސަރުކާރުން މިގޮތަށް ނިންމީ މާލޭގެ ރައްޔިތުންނަށް މިހާރު ސަރަހައްދުތަކުގައި ބިނާވެރިކަން ލިބޭގޮތުގެ ފުރުސަތު ދިނުމަށެވެ. އަދި މިކަން ކުރާއިރު ފުރަތަމަ ގެއްލުން ލިބޭގޮތުގެ ފުރުސަތު ހުޅުވާލަދީ ކުރިއަށް ކުރިން ކަމެއްކުރަން ދީގެންނެވެ.

މާލޭގައި ހައުސިންގ ޔުނިޓް އެޅުމަށް ކޮންޓްރެކްޓް ކުރެވިފައިވާ ކުންފުނިތަކަކީ ތާޖް- 18 އެސްޓޭޓް، އެޗް ޖޭބީޑޫ ކޮންސްޓްރަކްޝަން އަދި ފޫޖިއަން މޯލްޑިވްސް އެވެ. މިގެ ތަފްސީލު ތިރީގައިވާ ތާވަލުގައި އެވަނީއެވެ.

ކުންފުނި	ސަރަހައްދު	އަދަދު	ސްޓޭޓަސް
ތާޖް 18 އެސްޓޭޓް	ގާކޯރި	198	މަސައްކަތް ހިނގަމުންދަނީ
ތާޖް 18 އެސްޓޭޓް	ތޯސައިޑް	90	މަސައްކަތް ހިނގަމުންދަނީ
ކަރަގަތު 18 އެސްޓޭޓް	އާޖިއާން	45	މަސައްކަތް ހުއްޓިފަ
ކަރަގަތު 18 އެސްޓޭޓް	ނާދިރި	70	މަސައްކަތް ހުއްޓިފަ
އެޗް ޖޭބީޑޫ ކޮންސްޓްރަކްޝަން	ޗީޕީކޯރި	36	މަސައްކަތް ހިނގަމުންދަނީ
ފޫޖިއަން މޯލްޑިވްސް	ޗީޕީކޯރި	36	މަސައްކަތް ހިނގަމުންދަނީ

ވިޔަފާރި މާލޭ ފްލެޓްތަކު

ވިޔަފާރި މާލޭ ފްލެޓްތަކު އަށް ޑިވޮލެޕްކުރި މާލޭގެ އާބާދީއަށް ދިރިއުޅުން ފުރުޞަތު، ހިތްގައިމު، އާރާމް ވެށިތެރެ ގާއިމު ކުރުމަށެވެ. މިފްލެޓްތަކުގެ އާސަސީ މާލޭ ތަރައްގީ ކުރުމަށް ތެއްޔާއިން ކުޑަވާ، ދުރުމިނުގެ ބިމުގެ ގޮތުގައެވެ. މި ފްލެޓްތަކުގެ ގޮ ބިނާވެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ބޭރުގެ އަމާޒަކީ މާލޭގައި ދިރިއުޅޭ ރައްޔިތުންގެ ތެރެއިން ބިނާވެރިކަން އެނގޭ ދަތި އާއިލާތަކަށް ބިނާވެރިކަމެއް ހޯދައިދިނުމެވެ. މިގޮތުން ފްލެޓް ފޯރުކޮށްދެވިފައިވަނީ ތިން ގިންތީއަކަށް ބަހާލައިގެން:

1 ކުދި ބޭނުންކުރުމައި ދިރިއުޅޭ މާލޭގެ ރަށްތަކުން

2 ބިން ނުލިބި ދިރިއުޅޭ އަމިއްލަ ތަނެއްނެތި މާލޭގައި އުޅޭން ރަށްތަކުން

3 މުނިސިޕަލްޓީގެ ދަފްތަރުގައި 30 ޖޫން 2010 ގެ ނިޔަލަށް ރަޖިސްޓްރީވެފައިވާ މީސްމީހާއި މާލޭގައި ވަޒަންވެރިވެފައިވާ މީހުން

ވިޔަފާރި މާލޭ ފްލެޓްތަކުގެ ފުރަތަމަ ފިޔަވަހިކަމުގައި ހުޅުމާލޭން ފުރަސަތުގެ ދަށުން، 1 ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގިންތިއަށް ނިސްބަތްވާ ހުޅުމާލޭން ޖުމްލަ 1,000 ފްލެޓް ފަހަތުކުރެވޭނެ. އެފްލެޓްތަކަކީ ހާއްސަކޮށްފައިވާ:

- މާލެއިން 500 ހައުސިންގ ޔުނިޓް
- ހުޅުމާލެއިން 250 ހައުސިންގ ޔުނިޓް
- ހުޅުމާލޭގައި ކޮންޑޮމިނިއަމް 1,200 އަކަފޫޓުގެ 250 ގޯތި

ވިޔަފާރި މާލޭ ފްލެޓްތަކުގެ ފުރަތަމަ ފިޔަވަހިކަމުގައި ހުޅުމާލޭން ފުރަސަތުގެ ދަށުން، 2 ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގިންތިއަށް ނިސްބަތްވާ ހުޅުމާލޭން، ޖުމްލަ 450 ފްލެޓް. އެފްލެޓްތަކަކީ ހާއްސަކޮށްފައިވާ:

- މާލޭގައި އަގު ހައުސިންގ ޔުނިޓްގެ ތެރެއިން 150 ޔުނިޓް
- ހުޅުމާލޭގައި އަގު ހައުސިންގ ޔުނިޓްތަކުގެ ތެރެއިން 300 ޔުނިޓް

ވިޔަފާރި މާލޭ ފްލެޓްތަކުގެ ފުރަތަމަ ފިޔަވަހިކަމުގައި ހުޅުމާލޭން ފުރަސަތުގެ ދަށުން، 2 ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގިންތިއަށް ނިސްބަތްވާ ހުޅުމާލޭން، ޖުމްލަ 450 ފްލެޓް. އެފްލެޓްތަކަކީ ހާއްސަކޮށްފައިވާ:

- މާލޭގައި އަގު ހައުސިންގ ޔުނިޓްގެ ތެރެއިން 100 ޔުނިޓް
- ހުޅުމާލޭގައި އަގު ހައުސިންގ ޔުނިޓްތަކުގެ ތެރެއިން 200 ޔުނިޓް

ކުރިއަށް އޮތް ދައުރުގައި ކުރާނެ ކަންތައްތައް

- 5 އަހަރު ތެރޭގައި މުޅި ރާއްޖޭގައި އުޅޭ ފަންނީގެ 20,000 ހުނަރުވެރިންގެ ތަރިބި ގާއިމު ކުރުން
- ފުރުންވެރިކަން ކުޑަ 2,000 ޒާއިރާ އަހަރަކު ހުނަރުވެރިންގެ ސަބްސިޑީ ދިނުން
- ކުޑަ އިންޑަސްޓްރީ ރޭންޖްގައި ދިރު މުއްދަތަކަށް ބަހާލައިގެން ފުރުސަތުތަކުގެ ދާއިރާ ހުނަރުވެރިންގެ ޚިދުމަތް ތަރައްގީގެ ބޭނުމަ މުދަލުވެރިކަން ދިނުން. އަދި މި ޚިދުމަތް އަނބުރާ ދާއިރާއަށް (އިންޑަސްޓްރީ އާއި ޖުރިސްޕްރޫޑެންސް ހިމެނޭ ގޮތަށް) ޖަހާން ގ ޚުދު ދިޔުން
- މަސައްކަތްތެރިން ހުރިހާ ދާއިރާއެއްގައި އަމިއްލަ ގޮތުން ޒާތީ މާލީ ދަށުން ހޯދޭނެ ގޮތް ހަމަޖެއްސުން. ފެންވަރުގެ ތަމްރީން ދިނުމުގައި، ނުރި ރަސްމީ ގޮތުގައި މަސައްކަތްތެރި މީހުންނާއި އެހީތެރިވާ ކުރިއެރުމުގެ ވަޒީފާ ހޯދުމަށް ކަމަށް ހުރިހާ ކަމެއްގައި ބޭނުން އެދޭ ތަރައްގީގައި ފުރިހަމަ އަމާޒަކީ، ދިރޭ ގުޅުންތަކުން ފައިދާ ހާސިލްކުރާ ހާސިލްވާ ގޮތަށް މިންގަނޑު ކުރަމުގެ ހޭދަ ދިރާސާކުރުން. އަދި ވަޒީފާ އެދުނުމީ ތަނެއްގައި، ދިރިއުޅޭ ތަނަށް ދާދުރު އިންތިޒާމު ކުރުވުމެއް ދެވޭނެ ގޮތުގެ ކަންތައް ދަތިކުރުވާނެ ކުރުވުން

1.4 ފެނާ ނަރުދަމާ

ބޯފެން މިހާރު ނަރުދަމާ ޚިދުމަތް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެފަދައިން ގިނައިން ޕީއެޗްއެން ބޭނުންވާ ކަމެކެވެ. އަދި އެ ބޭނުމުން ބޭނުން ގެގެއަށް ޚިދުމަތް އެއްވަރަށް ހަމަޖެހިފައެވެ. އެހެން ޚިދުމަތް ބޭނުމަށް ރަށްތަކުން ލިބޭ ފައިދާ ބޮޑެވެ. މިގޮތުން ހުރިހާ ރަށްރަށުގައި ޚިދުމަތް ކުރިއަށް ގެންދެވުމަށް ދަތިތަކެއް ކުރިމަތިވެއެވެ. އެހެންކަމުން ބޭނުން ރަނގަޅު އިޤްތިޞާދީ ފައިދާ ލިބެއެވެ.

ނަރުދަމާގެ ތަރައްގީގައި ހުރި ނުލިބޭ ޚިދުމަތްތަކަށް ގެންދަވާ ކަމެއް ކަނޑައެޅުމަށް ގެއްލުންތައް ދިމާވެގެން ދިޔައެވެ. މިހާރުވެސް މުއައްސަސާތަކާ ދިމާވާ އާއި ޚިދުމަތް ދިނުމުގެ ބޭނުން މިހާރުވެސް ނެތް ދުރު ދިސާއަކުން ގަބޫލުކުރެވެއެވެ. ބަދަލުވުން ފުރިހަމަ ހުރިހާ ރަށްރަށުގައި މިކަމުގެ އަސާސް ސަރުކާރުގެ ގޮތުގައިވެސް ފުރިހަމަ ވަނީ އެއާރުގެ ދިރިއުޅުމުގެ ޙަޔާތުގެ ޝަކުވާ އިތުރުވެގެން ދިޔައެވެ.

މިފެންވަރު ކުރިއަށް ޙަރަކާތް ކުރިއަށް ފެނުނީއެވެ ނަރުދަމާއާ ބެހޭ އޮތޯރިޓީއެއް އެކަން ގެންދަވާ ފުލުކޮށްދިނުމުގެ ތެރޭގައި:

- ކަރަންޓުގެ ނިޒާމުގެ ކުރިއަށް ހުއްޓަ ހަރުދަނާކޮށް ފެނު މުއައްސަސާ ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ އިންތިޒާމުތަކެވެ. މިގޮތުން އެފަދަ ފެނު ކުރިއަށް ހަރުދަނާކޮށް އަޑީން ހިފެހެއްޓުމުގެ ފުރުޞަތުދިނުން
- ކަރަންޓު އެފަދަކަމުން އެފަދަ ހިންގުމާއި އަދި ކުރި ނަޒާހަތުގެ ވެސް އެފަދަ ހިންގުމާއި ބޭނުން ކުރެވޭ ޚިދުން ފެނުން ހިފުމުގެ ހަމަޖެހުން
- ކަރަންޓުގެ ނިޒާމުގެ ފުޅާއިންތިޒާމު ގެދޮރުން ވަކިވަކި ގޮތްގޮތަށް ވަރުގަދަ ކުރުމަށް ފެއިލިއާ ބާޒާރުތަކުން މިންވަރުކުރުމަށް އިތުރުކުރުމުގެ "ފެން ގެރިޖު" އަށް ފެން ވިއްކާން އަސާސްތައް ހަމަޖެހިއްޖެއެވެ. މިގޮތް ޖަނަވާރީގައި ފެން ރަށްރަށް ކުރިއަށްދަން ހަމަހަމަ 10 ހާސް އަދި 25 ހާސް ލިބިގަތުމަށް މިންވަރުކުރެވެ. މިހާރުވެރިޔާ ވެރިވުން ދިވެހިވުން އިސާލަތުގެ ފެނުން މިންވަރުތަކެވެ. މިގޮތުން ގެން ރަށްތަކުން ކުރުމަތިވެސް މާލޭ ފައިދާ ލިބޭ އިތުރުވާނެ މަސައްކަތެއް ކަމުގައި ބެލެވިގެންދިއުން
- ނަރުދަމާއިން އެއްކުރާ ނަޒާހަތް ފެން ހަމަ ޓެރިޓަރީއަށް ފަދަ މިފެން ދައުރު ހައްދަވަން ދިރިދިނުން
- ރާއްޖޭގެ ނިޒާމު މާހައުލު ގުދުރަތީ ދިރުމާއި ގުޅިފައިވާ އެކަމަކީ ބައެއް މަސްވެރިކަމަށް ސިފަ ކަނޑައިން ނަޒާހަތް ދުއްވުން ހައްޔަތުން

އެމްޑީޖީ ސަރުކާރުން ނެރުނު ނަތީޖާ

އެމްޑީޖީ ދޭތެރޭގައި ފެނާއި ނަރުދަމާއަކީ ކޮންމެ ރައްޔިތަކަށް ލިބެންޖެހޭ އަސާސީ ޚިދުމަތެކެވެ. މި އަސާސީ ޚިދުމަތް ވީހާވެސް ގިނަ ރަށްރަށަށް ގާއިމުކުރުމަށް އެމްޑީޖީ ސަރުކާރުން ވަނީ ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކޮށްފައެވެ. އަދި އެމަސައްކަތްތަކުގެ ނަތީޖާއަކީ ވެސް އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި 3 ރަށެއްގައި ފެނާއި 17 ރަށެއްގައި ނަރުދަމާ ނިޒާމު ގާއިމުކޮށް، އަދި އިތުރު 8 ރަށެއްގައި ފެނާއި 7 ރަށެއްގައި ނަރުދަމާ ނިޒާމުގެ އަމަލީ މަސައްކަތް ފަށައިގެންފައެވެ. ނަމަވެސް ހިތާމައަކީ، އަދިވެސް ގިނަ ރައްޔިތުން ވަނީ މި އަސާސީ ޚިދުމަތް ނުލިބިފައި ކަމެވެ. ސަރުކާރުން ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ކޯޕަރޭޓް ސޯޝަލް ރެސްޕޮންސިބިލިޓީ (ސީ.އެސް.އާރު) ޕްރޮގްރާމްގެ ދަށުން، ރިޒޯޓު ފަރާތްތަކާއި ދިރާގާއި ފާރުކޮށްފައި މިނޫން ކުންފުނިތަކުން އެހީ ފޯރުކޮށްދީގެން ދިރާގު ރަށެއްގައި ފެންފޯރުކުރުމުގެ ނިޒާމު ގާއިމުކޮށްފައިވެއެވެ.

ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުންނާއި، ސީ.އެސް.އާރު އެހީގެ ދަށުން ފެނާ ނަރުދަމާގެ ނިޒާމް ގިނަ ރަށްތަކަކަށް ވީހާވެސް އަވަހަށް ގާއިމުކުރުމަކީ އަންނަ އެމްޑީޖީ ސަރުކާރުން ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ކުރާނެ ކަމެކެވެ.

- ✓ 17 ރަށެއްގައި ނަރުދަމާ މުޅިން ނިންމާފައިވާ
- ✓ 3 ރަށެއްގައި ފެނުގެ މަސައްކަތް އެއްކޮށް ނިންމާފައިވާ
- ✓ ނަރުދަމާ ނިޒާމް ގާއިމު ކުރުމުގެ އަމަލީ މަސައްކަތް 7 ރަށުގައި ކުރިއަށްގެންދަމުންދާއިރު ބޮންޑު މަޝްރޫޢުގައި 2 ރަށެއް، ޑިޒައިން މަޝްރޫޢުގައި 1 ރަށް، އަދި ނަރުދަމާ ޑިޒައިން ނިމިފައި 52 ރަށް ވޭ
- ✓ ފެނުގެ ނިޒާމު ގާއިމު ކުރުމުގެ އަމަލީ މަސައްކަތް 5 ރަށެއްގައި ކުރިއަށްދޭ އަދި 3 ރަށުގެ ޑިޒައިން މަސައްކަތް ނިމިފައިވޭ، 2 ރަށުގެ ފެނުގެ ނިޒާމު ގާއިމު ކުރުން އެގްރިމެންޓުގައި ސޮއި ކުރެވިފައި. 1 ރަށުގެ ފެނުގެ ނިޒާމު ގާއިމު ކުރުން ޕްރީބިޑް ހުޅުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްދޭ
- ✓ އެމްޑީޖީ ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތަކަން 2012 ގައި ފެއްޓުން ގެނައި އިރު، ނަރުދަމާގެ 10 ނިޒާމާއި ފެނުގެ 13 މަޝްރޫޢުތަކުން ރޭވިފައިވޭ

ކުރިއަށް އޮތް ދަތުރުގައި ކުރާނެ ކަންތައްތައް

- އިތުރު 70 ރަށެއްގައި ފެނާއި ނަރުދަމާ ގާއިމު ކުރުން (ފެނާއި ނަރުދަމާ ގާއިމު ކުރުމަށް ހަރަދު ކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައި ވަނީ ސީދާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުންނާއި، ލޯން އެހީގެދަށުންނާއި ސީ.އެސް.އާރު ޕްރޮގްރާމްގެ ދަށުންނެވެ).

ނޯޓްސް:

ދަވަން ބައި: ދިވެހި ޒުވާނުން ބާރުވެރިކުރުން

ތަޢާރަފު

ދިވެހިރާއްޖޭގެ އާބާދީގެ ބޮޑުބައެއް ހިއްސާ ކުރަނީ ޒުވާނުން ކަމަށް ވިސްނާލާއިރު، ޒުވާނުންނަކީ މުޖުތަމަޢުގައި އަބަދުވެސް ޒިންމާދާރުކަން ކުޅޭ ބައެއްގެ ގޮތުގައި އެންމެ ބޮޑުކުރެވިދާނެ މުހިންމު ކުދިކުދި. ގައުމު ކުރިއަރުވައިގެންދިއުމަށް ތިޔަ ފުރުޞަތުދީ ޒުވާނުން ޤައުމަށް އެހީތެރިވެދޭނެ ޖީލެއް އުފެދިގެންދާނެ. ދިވެހި ރާއްޖޭގެ މުސްތަޤުބަލު ޒުވާނުންގެ ބޭބޭފުޅުން އެއްވެސް ފަރާތަކުން ނުކުރެވޭނެއެވެ.

އެޖެންޑާ ދެކޮށްގައި ޒުވާނުންނަކީ ގައުމުގެ އެންމެ އަގުބޮޑު ރައުސްމާލެވެ. ގައުމު ތަރައްގީ ފެށޭނީ ދިރުމުގައި އެންމެ މުހިންމު އެއް އަސާސަކީ ތަރައްގީއާއި ޒުވާނުން ޤާބިލުކުރުމެވެ. އަދި އެކަށީގެންވާ ޒުވާނުން ތަރުބިއްޔަތު ކުރުމަށް ތަރައްގީއާއި ތަރައްގީ، އެއްވެސް ގޮތެއްނުވާ ގޮތަށް ފުރުޞަތު ހޯދައިދިނުން ޒަރޫރީ ކަމެއްގައި.

އަޅުގަނޑު މުޖުތަމަޢުގެ ޚާއްޞަ ޒުވާނުންނަށް ފުރުޞަތު ފަހިކޮށް، ޒުވާނުންގެ ކުޅަދާނަކަމަށް ސަމާލުވާ ފުރުޞަތު ހޯދައިދިނުމަށް މަސައްކަތް ކުރުމަށް ހުރިހާ ފަރާތެއްގެ ބައިވެރިވުން ޒަރޫރީ. ޒުވާނުން ބާރުވެރިކުރުމަކީ ތަރައްގީ ހޯދޭނެ އެންމެ ބޮޑު ފުރުޞަތެވެ. އަދި ތަރައްގީގެ މަގުގައި ޒުވާނުން ބައިވެރިކުރުމުގެ ތެރޭގައި ސިޔާސީ ގޮތުން ބައިވެރިވުމާއި ތަރުބިއްޔަތު ކުރުމަށް ފުރުޞަތު ހޯދައިދިނުމަކީ މުހިންމު ފުރުޞަތު ހިނގައިދާނެ ކަމެކެވެ.

އަމާޒު ސަރުކާރުންނަށް ނަގާ

ޒުވާނުންނަށް އަމާޒުކުރެވޭ ހިންގުން ފުރުޞަތު ތަމްރީނާ ހަމަޖެހިފައިވާ ސިޔާސަތުތައް ހިނގަނީ ޒުވާނުން ބާރުވެރިކުރުމަށް ފުރުޞަތު ދޭ.

ޒުވާނުންގެ ކަންބޮޑުވުން

މަސްއޫލިއްޔަތު ވަޒީފާގެ ސިޔާސީ ފަރާތްތަކުގެ ބައިވެރިވުމާއި، މި ފަރާތްތަކުގެ ސަބަބުން ޤައުމަށް އެހީ ފަހަރު ވިސްނުންތަކާއި ހިއްސާ ކުރުން ހިތްވަރުދީ އެކަމުގެ ތަޖުރިބާ ހުރި ދިވެހި ޒުވާނުން ބާރުވެރިކޮށް، ޒުވާނުންގެ އިތުބާރު ހޯދުމުގައި ފުރުޞަތު ދިނުމަކީ މިއީ.

ޒުވާނުންގެ މުސްތަޤުބަލު ސިޔާސީ ދާއިރާތަކުގައި ކުރިއެރުވުމަށް އަމާޒުކޮށް ޒުވާނުން ފާހަގަކޮށް ޤާބިލު ޒުވާނުން ހިފެހެއްޓުމުގެ ގޮތުން ތިބޭ ޒުވާނުން ފެނުމުގެ އިޖުތިމާޢީ ފުރުޞަތުތައް ހޯދައިދިނުމަށް ބައިވެރިވުން އިތުރުކުރެވިދާނެއެވެ.

ވަޒީފާއާއި ކުރިއެރުމާއި ފުރުސަތުތައް ޒުވާނުންގެ މުޤާމުގައި ފުރުޞަތު ކުރިއަރުވަމުން، މިދާ ސިޔާސަތުގެ މަސައްކަތުގެ ފުރުޞަތު ކުރިއަރުވައި ފުރުޞަތުދެވިފައިވާ ކުރިއަރާއި ތަމްރީނުތައް ތަރައްގީކުރަން ފުރުޞަތު ދިނުމުގައި މި ހޯދައިދިނުމެވެ. އަދި މިހާ ޒުވާނުންގެ ހުނަރުވެރިކަން ތަރައްގީ ކުރުމަށް މުހިންމު ގިނަ ފުރުޞަތު ހުރި ކުރިއެރުމާއި ޒުވާނުންނަށް ފަހިކޮށްދީ، ޒުވާނުންގެ ޤާބިލުކަމާއި ފުރުޞަތުތަކާއި ހިފޭނެ ފުރުޞަތު ހޯދައިދިނުމެވެ.

ގައުމީ ތަރައްގީގައި އަދި ތަރައްގީގެ ހަރަކާތްތަކުގައި ޒުވާނުންގެ ބައިވެރިވުމަކީ ޒުވާނުން ބާރުވެރިކުރުމަށް ފުރުޞަތުތަކުގެ އިތުރުން ފައިސާ ދިނުމާއި ރާއްޖޭގެ ސަރުކާރުތަކުގައި ޒުވާނުންގެ މަސައްކަތް ކުރެވިދާނެއެވެ. އަދި މުޖުތަމަޢުގައި ޒުވާނުންނާއި އިޖުތިމާޢީ ކަންކަމުގެ ކުރިއެރުމަށް ސިފަ ޒުވާނުންގެ މުޤާމުގައި އެހީތެރިވުމުގެ ހިއްސާ ކުރުމަށް ގޮތުގެ ފުރުޞަތު ހޯދައިދިނުމާއި ހަރަކާތްތަކުގައި މުހިންމު ކުރިއަރަން ފުރުޞަތު ކުރިއަރުވައިދެވިދާނެއެވެ. އަދި ގައުމީ ތަރައްގީގެ ޒުވާނުންގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ދައުރު ފުޅާކުރުމަށް ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ބައިވެރިވުން އިތުރުކުރުމުގައި ހިތްވަރުދީ، ބައިވެރިވާ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ އަދަދު އިތުރު ކުރެވިދާނެއެވެ.

- ރާއްޖޭގައި ޒުވާނުންނަށް އެއް އެންމެ ބޮޑު ގެއްލުންދޭ ފައިދާ ފުރުޞަތުތައް މަދުކަމެވެ. މުހިންމު ސަބަބުތަކެއް ހުރި ވައްތަރު ވަޒީފާގެ ހުނަރު ޒުވާނުންގެ އަދަދު އަހަރަށް ގިނަވެއެވެ. ރާއްޖޭގައި މަސައްކަތް ކުރަމުންދާ ބިދޭސީންގެ އަދަދު މަދުކުރުމުގައި ޒުވާނުންގެ އަތް ބޮޑުކަމެއް ނުވާއިރު، ބިދޭސީންގެ އަދަދު މަދުކުރުމަށް އެ ވަޒީފާތަކަށް ދިވެހިން ދިރުވުމަށް ޒުވާނުންގެ ވަރަށް ބޮޑު އަދަދެއް

އަމާޒު ސަރުކާރުންނަށް ނަގާ

ޒުވާނުންނަށް އަމާޒުކުރެވިގެން ހިންގާ ފުރުޞަތު ތަމްރީނު ވަރަށް ދަށް ފެންވަރަކަށް ހުރި ޒަރޫރީގޮތުން ޤާބިލު ޒުވާނުން ތަރުބިއްޔަތު ކުރުމަށް ފުރުޞަތު ދިނުމަކީ ފުރުޞަތުތައް ފަހިކޮށް ފުރުޞަތު ދެވޭނެ.

- [illegible]

- [illegible]

- [illegible]

- [illegible]

2.1 [illegible]

[illegible]

[illegible] 2008 ވަނަ އަހަރުގެ ރިޔާސީ އިންތިޚާބަށް [illegible] 3 އަހަރުގެ ތެރޭގައި [illegible]

[illegible]

- ✓ [illegible]
- ✓ [illegible]
- ✓ [illegible]
- ✓ [illegible]
- ✓ [illegible]
- ✓ [illegible] 4 [illegible]

- ✓ އިންޑިޔާ ސަރުކާރުގެ ހިލޭއެހީ ގެ ދަށުން ހަދަމުންދިޔަ ގައުމީ ޕޮލިޓެކްނިކުގެ ހޮސްޕިޓާލިޓީ ފެކަލްޓީގެ އާ އިމާރާތުގެ މަސައްކަތް ހުއްޓިފައިވާތާ 2 އަހަރުވީ ހާ ދުވަސް ފަހުން އަލުން ކުރިއަށް ގެންދިއުން

- ✓ އެކަޑެމިކް އިލްމީ ކުރުމަށްޓަކައި މުޤައްރިރު ކޯރޕޮރޭޝަންސް އޮފިސަރު ގެ އޮފިސަރުން މިނިސްޓަރުގެ އެޑްވައިޒަރ ޗެއާރ ޕޮލިސީކުރުން. އަދި އެއް މަރުކަޒުގެ އެކަޑެމިކް އިލްމީ ނިންމުން

- ✓ ތައުލީމީ ދާއިރާގައި ހިދުމަތް ކުރަމުން ގެންދިޔަ ފަރާތްތަކަށް ހޯދާދީ 'ޕްރޮފެޝަނަލް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ސްކީމް' ގެ ދަށުން 70 މީހުންނަށް ޑިޕްލޮމާ ކޯސް ދިނުން

- ✓ ޓީޗަރުން ކޯޗިންގެ މަސައްކަތް ބައިރުފާތުން 2 ރަށެއްގައި ޓީޗަރުން ކޯޗް އިމާރާތްތަކުގެ މަސައްކަތް ފެށުން

- ✓ ވަރަށް ބޭނުންތަކުގެ ހިލޭ އެހީގައި މަތީ ތައުލީމުގެ ދާއިރާ ދިރާސާކުރަން މި ދާއިރާ ކުރިއަށް ގެންދާން ގޮތްތަކާއި ހުނަރުވެރިކުރުމަށް އަލަށްފޮނުވުން

- ✓ ދަރިވަރުންނަށް މަތީ ތައުލީމު ހާސިލް ކުރުމަށް މާލީ އެހީތެރިކަމުގެ ގޮތުން ހިންގާ ދަރަނި ދޫކުރުމުގެ ތަރައްޤީގެ ކަރުދާސް ބަންގްލަދޭޝްގެ ސަރުކާރުން ސީޓު ކޮލެޖުގެ 60 އަށްވުރެ ގިނަ ބިއުޓީޝަން ފެނި ސްކޯލަރޝިޕް ހުރި އެކަނި ބަޔަކަށް ދަރިވަރުން ފޮނުވައި، މިހާ ބައިވެރިވުން ޚާއްސަ ދަރިވަރުން ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން 300 މިލިއަނަށް ވުރެ ގިނަ ފައިސާ ހަރަދުކުރުން

- ✓ ހުނަރުވެރިކަން ކުރިއެރުވުމުގެ ދާއިރާއަށް ހާއްސަ އިސްކަންދެއްވުމުގެ 8,500 ޒުވާނުން ބައިވެރިވި ކުރުމުގެ ހާއްސަ ޕްރޮގްރާމް ކަމަށްވާ 'ހުނަރު ޕްރޮގްރާމް' ފަށައި، ފެބްރުއަރީ 2012 އަށް 40 ކޯހަކުން 3,505 ޒުވާނުން ބައިވެރިކުރުމަށް 15 ފަރާތަކުން ކޯސްތަކަށް ދެއްވުން، ބައެއް ދަރިވަރުންތައް ފުރި އަދި ބައެއް ޕްރޮގްރާމްތައް ނިމިފައިވުން

ރައްޔިތުންގެ ކަންބޮޑުވުން ތަކާއި ހުރި ގޮންޖެހުންތައް

- އިޤްތިޞާދަށް ބޭނުންވާ ހުނަރުވެރިކަމާއި މަސައްކަތުގެ އާބާދީއަށް ލިބިފައިހުންނަ ހުނަރުތަކާ ގުޅުން ކުޑަކަން އަދި ހުނަރު ދަސްކުރުމުގެ ތަމްރީނުތަކަށް ބައިވެރިވުމަށް ދަރިވަރުންނާއި ޖާގަވައިދޭ މިކަން ބައިވެރިވުމުގެ ޝައުގުވެރިކަން ކުޑަވުން

- ސާނަވީ ތައުލީމުނިމުމުން މަތީ ތައުލީމާއި ވަޒީފާގެ ފުރުސަތު ނުލިބި ތިބޭ ޒުވާނުންގެ އަދަދު އިތުރުވުމުގެ ސަބަބުން، ތައުލީމު ކުންފުނިތަކުގައި އުޅުން ޝާމިލުވެ، ދިރިއުޅުން ހަމަޖެހިގެންދިއުން ހުއްޓުމުގެ ނައުން

- އާމްދަނީއެއް ލިބޭނެ މަސައްކަތެއް ނުކުން ނުވަތަ ދުވަހަކު 40,000 އަށްވުރެ ގިނަ ދިވެހިން ބިދޭސީ އިރު، ބޮޑުތަ އެކި ވަޒީފާތަކަށް ދެވޭނެކަމަށް އެއާ ބިދޭސީން މަސައްކަތު ކުރަމުން ގެންދާކަން

- މެދު އާމްދަނީގެ ގައުމުތަކުން ދިވެހިރާއްޖެ ވިއަސް، މިހާ ޒުވާނުންނާއި ޒުވާނުންގައި ބައިވެރިވާ ދަރިވަރުންގެ ނިސްބަތް އަދިވެސް ދުރު މިންވަރަށް ވުރެ ދަށް (މި ނިސްބަތް ތަރައްޤީގައި 10% އަށްވުރެ ދަށް. މެދު އާމްދަނީގެ ގައުމުތަކުގައި މި ނިސްބަތް އޮޅެނީ 18% އާއި 45% ދެމެދުގައި)

- ދައުލަތުގެ 1 ޕޮލިޓެކްނިކާއި 1 ކޮލެޖާއި 1 ޔުނިވަރސިޓީ އަދި އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުން ހިންގާ 5 ކޮލެޖު ހުރިއިރު، މިތަންތަނުގައި 70% އަށްވުރެ ގިނަ ދަރިވަރުން ބައިވެރިވަމުން ދަނީ ސެޓްފިކެޓް އަދި ޑިޕްލޮމާ ފެންވަރުގެ ޕްރޮގްރާމް ތަކުގައިކަން. ޑިގްރީ ފެންވަރުގެ ޕްރޮގްރާމްތަކާއި މަދުކަމުން ފަރުމަތު ޑިގްރީއާއި ޕޯސްޓް ގްރެޖުއޭޓް ކޯސްތަކަށް ހަދަމުން ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ދިޔަ އަދަދު ގިނަ ޒުވާނުން ދާންޖެހުން

- ޚަރަދުގެ ގިނަ ސަރަހައްދުތަކަށް މަތީ ތައުލީމާއި ތަމްރީނުގައި ބައިވެރިވާން ފުރުސަތު ލިބުންކަމުން

- ތަމްރީނުދޭ ފަރާތްތަކުން ހިންގާ ބައެއް ތަމްރީނު ޕްރޮގްރާމްތަކަކީ ވަޒީފާދޭ ފަރާތްތަކުން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ކޯސްތަކެއް ކަމުގައި ނުވުން

- ތަމްރީނު ކޯސްތަކަށް ޖާގަތަކާއި، ބެލެނިވެރިން ހަރުދަނާކުރުން ކުޑަކަމާއި، މަސައްކަތުގައި ކަމުގެ ތަމްރީނު ހިންގާ ދަރިވަރުންނަށް ވަޒީފާ ލިބޭނެ ފުރުސަތުތަކާއި، އޮން.ދަ.ޖޮބް (ސްކޫލް އެޕްރެންޓިސްޝިޕް) ލިބޭ އިންޓަރންޝިޕް ދަރިވަރުން ލިބޭނު ކުރި އަދި މަދުފުރުސަތު މަސައްކަތުގައި ފުރުސަތު ގިނަ ނުކުރުން

- މާލެއަށް އައިސް މަތީ ތައުލީމާއި ތަމްރީނު ހަދަން ލިބުމުގެ ހަރަދުތައް އިންތިޒާމު ބޭނުން

- ގައުމީ ޔުނިވަރސިޓީއާއި، ކޮލެޖްތަކާއި އިސްލާމިކް ޔުނިވަރސިޓީއާއި ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި ފުރުޞަތު ހުރުން

- އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުން މަތީ ތަޢުލީމާއި ތަމްރީން ހިންގުމަށް ދައުލަތުން އެހީތެރިވުން މާލީ އަދި ދީނީ ނިޒާމެއް އަދި ގާނޫނީ އެންގަނޑެއް ނުލިބުން

- މަތީ ތަޢުލީމު ހާސިލުކުރުމަށް މާލީ އަދި ދަރުމަވެރި ގޮތުން ދައުލަތުގެ ހަރަދުން ސްކޮލަރޝިޕްތައް 2011 ވަނަ އަހަރު ފަށާފައި 2012 ވަނަ އަހަރު ބޭރުގައި ކުރިއަށްގެން ނަމަވެސް، މިކަންކަން އުޅަނދުކުރި ބޭރު މިންއަށް ނުފޯރާކަން. އަދި ކޮންސެޕްޓަށް ހަރުމުތާ ދަރިވަރުންނަށް ފުރިސާގެ އެހީ ހަމަޖެހި ލޯނުގަ ދިއުން

- މަތީ ތަޢުލީމު ހާސިލު ކުރާނޭ ބަޔަކާއި ނިސްބަތް ބޭރުގެ ޝަކުވާތައް

- ސްކޮލަރޝިޕްގެ ގޮތުގައި، މަތީ ތަޢުލީމަށް ހަރަދުކުރާ ހަރަދުތަކުގެ ނިސްބަތް (މިސާލަކަށް ފަންޑިންގ ފުރުޞަތުތައް) ދަށްވުން

- ތަފާތު މަތީ ތަޢުލީމުގެ ފަންޑަރުގެ ބައިނަލްއަގްވާމީ ދާއިރާގައި ކާމިޔާބު ފަންޑިންގ ކަމުގައިވާ ކޯސްތަކުގެ ބޭނުންކުރެވޭ ގޮތަށް ކޮށް ޢާންމުކޮށް ހަރަކާތްތެރިވުން ކުރިޔަށް ޑޮކްޓަރޭޓް އަދި ދިރާސާ ކުރާ ދަރިވަރުން ނަގާ ގޮތްތައް ހުރުން

- އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުން މަތީ ތަޢުލީމު ހިންގުމަށް މާލީ ދިރާސާ ސްކޮލަރޝިޕްތައް (ކޮލެޖް އަދި ޔުނިވަރސިޓީ ހަރަދުން) ނުލިބުން

- ފަންނީ މަސައްކަތްތަކަށް ތަމްރީން ނިސްބަތް ފަރާތްތަކަށް ތަޢުލީމީ ބަޔަކަށް ލިބުމަށް ބޭނުންވާ ދިރާސާ ސަރުކާރުން ކުރުން

އެސްޑީޖީގެ ލަނޑުދަނޑިތަކުގައި ހާސިލް ކުރަން ބޭނުންވާ ލަނޑުދަނޑި

- ސާނަވީ އަދި މަތީސާނަވީ ސްކޫލް ނިންމާ ކުދިންގެ ތެރެއިން މަތީ ތަޢުލީމު ހާސިލުކުރާ ދަރިވަރުންގެ ނިސްބަތް ކުރިއަށް ލަނޑުދަނޑި ހަމަޖެހިފައި ހުރުން އަދި ދިގު ނަތީޖާ ހަމަޖެހުމުގެ ގޮތުން ދުވަސްތައް މަތީތައުލީމުގައި ބައިވެރިވާ ކުދިންގެ ނިސްބަތް ފަހުގެ އަހަރުގެ ތެރޭގައި 6% ން 40% އަށް މަތި ކުރުން

ކުރިއަށް އޮތް ދައުރުގައި ކުރާނެ ކަންތައްތައް

(ހ) މަތީ ތަޢުލީމާއި ތަމްރީން ގެ ފުރުޞަތުތައް ފުޅާ ކުރުމާއި އިތުރު ކުރުން

ޕަބްލިކް ޕްރައިވެޓް ޕާޓްނަރޝިޕް (ޕީޕީޕީ) ޕްރޮގްރާމް މަތީ ތަޢުލީމާއި ތަމްރީނުގެ ދާއިރާއަށް ފުޅާކުރުން. މިގޮތުން:

- ޕީޕީޕީގެ އުސޫލުން ބޭސް ޓީޗިންގގެ ހޮސްޕިޓަލް ހޮސްޕިޓަލް އެއް ގާއިމުކޮށް، އެ ބޮޑު ތަމްރީނުގެ ފުރުޞަތުތައް ފުޅާކުރުން

- ޕީޕީޕީގެ އުސޫލުން ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާގެ ހޮސްޕިޓަލިޓީ ޓްރެއިނިންގ ދޭނެ މަރުކަޒެއް ގާއިމުކުރުން

- ޕީޕީޕީގެ އުސޫލުން ފަތުރުވެރިކަމުގެ މެރިޓައިމް ކޮލެޖެއް ގާއިމުކުރުން

- ޕީޕީޕީގެ އުސޫލުން ފަތުރުވެރިކަމުގެ ވޮކޭޝަނަލް އިންސްޓިޓިއުޓެއް ގާއިމުކުރުން

- ޕީޕީޕީގެ އުސޫލުން ކުޅިވަރުގެ ދާއިރާއިން މިހާރު ތަމްރީން ކުރުމަށް ފަތުރުވެރިކަމުގެ ސްކޫލް އިންސްޓިޓިއުޓެއް ގާއިމުކުރުން

- އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ޑިވެލޮޕްމަންޓްގެ ހުނަރު ކޯސްތައް (ކޮލެޖްގެ ސިސްޓަމް ސްކޫލްތަކާއި ކޯސްތައް، ސްޓްރަކްޗަރ އެންޑް އެންޑް ޑިފެންސް ކޯސްތައް ފަދަ ކޯސްތައް) ހިންގުމަށް ޕީޕީޕީގެ އުސޫލުން ފަތުރުވެރިކަމުގެ އެކަޑަމީ ކޮލެޖެއް ގާއިމުކުރުން

- އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުން ކުރިއަށްގެންދާ އަދި ސަރުކާރުން ތަޢުލީމީ ދާއިރާގައި ކޮލެޖުގެ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރޮގްރާމް އިމާރާތްކޮށް ބިނާކުރުމަށް، ހިލޭ ބިން ދޫކުރުމާއި މާލީ އަދި ދިރާސީ ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގުމުގެ (މިގޮ ތަރުގައި ޖާގަ ދޫކުރުމާއި ބިނާކުރުމާއި ފައިދާ ދިނުން)

- ގައުމީ ބެންކިންގ ނިޒާމުގެ ފަރުމާކުރުން ގައުމީ ޔުނިވަރސިޓީގެ އާ ފަރުމާތަކާއި ސްޓަޑީ ސެންޓަރުތައް ސްޓުޑެންޓް ހިދުމަތް ތަރައްޤީކުރުމަށް ސަރުކާރުގެ އެހީތެރިކަމާއި އަދި ޖާގަ ކޮލެޖް ތައާރަފު ކުރުން

- ގައުމީ ޔުނިވަރސިޓީގެ ޑިސްޓެންސް ލާރނިންގ ޕްރޮގްރާމް ފުޅާކޮށް، މި ޕްރޮގްރާމް މަތީ ތަޢުލީމު ހާސިލު ކުރާ ދަރިވަރުންގެ ފުރުޞަތު ފުޅާ ކުރުން

- ގައުމީ ޔުނިވަރސިޓީގެ އޮފްޝޯ ކެމްޕަސްތަކުގެ ހިދުމަތް ފޯރުކޮށް އީ-ލާރނިންގއާއި އެމް-ލާރނިންގ ކޯސްތައް އިތުރު ކުރުން

- މާލޭ ސަރަހައްދުގައި މަތީ ތައުލީމާއި ތަމްރީނުގެ ދަރިވަރުންނަށް 2 ދަނާލު ބިނާކުރުން

(ނ) ޤާނޫނުން ވަޒީފާއަށް އަހުލުވެރިކުރުމުން ހިންގާ ތަމްރީނުތައް ހަރުދަނާ ކުރުމާއި އިތުރު ކުރުން.

- މޯލްޑިވްސް ޕޮލިޓެކްނިކްގެ އެކަޑެމިކް ބްލޮކް ހަދައި، އޮފީސް ISO 9000 (ISO 9001:2008) ގެ ފެންވަރުގެ މަރުކަޒަކަށް ބަދަލުކުރުމަށްޓަކައި، އިމާރާތާއި، އިކުއިޕްމަންޓް ތަރައްޤީކޮށް، ކޯސްތައް އަލުން ފަރުމާކޮށް މުވައްޒަފުން ތަމްރީނުކޮށް ގާބިލުކުރުމާއި ހުނަރުވެރިކަން އިތުރުކުރުމުގެ ހާއްސަ މަޝްރޫއު އަދާކުރުމުގައި ހިންގުން
- މޯލްޑިވްސް ޕޮލިޓެކްނިކްގެ ކޯސްތައް ސިޔާސަތުތަކާއި ވަޒީފާގެ ބާޒާރާއި ގުޅުވާލަން ބަދަލުކުރުން، ދަރިވަރުންނާ ގުޅުން ބޭޒް އުނގެނުމުގެ މާހައުލެއް އުފެއްދުން
- ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީގެ ދާއިރާތަކާއި ވަޒީފާގެ ބާޒާރަށް އެންމެ ބޭނުންތެރި ޗިވްޗް ސްޓްރެޓެޖީއެއް (2014 ގެ ނިޔަލަށް) އަލުބަލައި ނިންމުން
- 'ހުނަރު ފުރުޞަތު' ކޮރިއަން ގްރާންޓްއިން މިންވަރު ބަލައި، ގަންނަންޖެހޭ ބަދަލުތަކާއެކު އަދުން ފަހު، ފަސް އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ވަޒީފާ އާ ސިޔާ ގުޅުންހުރި 17,350 ތަމްރީނުގެ ފުރުޞަތު އުފެއްދުން
- މަސައްކަތްތެރިކަމުގެ ތައުލީމާއި ތަމްރީން ފުރުޞަތުތައް އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުން ތަރައްޤީކުރުން ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ފަންޑް އެހީތެރިކަމާއި ދާދި އެހީތެރިކަން ހޯދައިދިނުން
- ވަޒީފާ ހޯދުމަށް ބޭނުންވާ ކެރިއަރުގައި އިތުރު ޝަހާދަތުތަކުގެ އިތުރުން ބިޒްނަސް ތަމްރީން ވެސް ކަމާ ގުޅޭ ދާއިރާ ތަކުން ހިމެނުމަށް ބާރު އެޅުން
- ތައުލީމާބެހޭ ބިލް (ސަރުކާރު މަތީ ތައުލީމާ ބެހޭ ވަކި ބިލެއް) ފާސްކޮށް މަތީ ތައުލީމާއި ތަމްރީނުގެ ކަންކަން ގާނޫނީ އުސޫލެއްގެ މަތިން ހިންގާ ވިސްނާކުރުން ފެށުން
- ޔުނިވަރސިޓީ ހައިސިއްޔަތު ދިނުމުގެ ގާނޫނު ހެދުން
- ދައުލަތުގެ ތައުލީމީ ބަޖެޓުން މަދުވެގެން 20% ގެ ހިއްސާ މަތީ ތައުލީމާއި ތަމްރީނަށް ކަނޑައެޅުން
- ހަރުދަނާ އެކްރެޑިޓޭޝަން މެކޭނިޒަމް އިންފޮމޭޝަން ސިސްޓަމެއް ގާއިމުކޮށް މި ނިޒާމު ބޭނުންކުރުން ފެށުން
- ނޭޝަނަލް ހަރުދަނާ އެކްރެޑިޓޭޝަން އެންޑް ރިސަރޗް ފްރޭމް ތަޢާރަފްކުރުން ރިސަރޗްތަކުރުމުގެ ގާބިލިއްޔަތު އިތުރު ކުރުމާއެކު ރިސަރޗްތައް ހައްދާ ޝާއިއު ކުރުން

(ރ) ދަރިވަރުންނަށް މަތީ ތައުލީމު ހާސިލުކުރުމަށް މާލީ އެހީ ދިނުމަށް އެމްޑީޕީގެ 3 އަހަރުގެ ސަރުކާރުން ފާސްކުރެވުނު އުސޫލުތަކާއި ސްކީމްތަކެއް ހިންގުން. މި ކަމުގައި:

- 6,150 ޒުވާނުންނަށް މަތީ ތައުލީމު ހާސިލް ކުރުމަށް މާލީ އެހީ (ލޯން އަދި ސްކޮލަރޝިޕް) ދިނުން. އަދި މިކަމަށްޓަކައި 5 އަހަރު ދުވަހަށް 500 މިލިއަން ރުފިޔާ ކަނޑައެޅުން. މި ގޮތުން ހިންގާނެ ސްކީމްތަކަކީ:
    - މާލީ ގޮތުން ފުދުންތެރިކަން ނުވާ ދަރިވަރުންނަށް އަނބުރާ ދައްކަން ނުޖެހޭ ގްރާންޓް ދިނުމުގެ ޕްރޮގްރާމް
    - ތަރައްޤީގެ މުހިންމު ދާއިރާތަކުން އަމާޒުކޮށް އިތުރު ގޮތުން އެންމެ މަތީ ޒުވާނުންނަށް 'މެރިޓް ސްކޮލަރޝިޕް' ސްކީމް
    - މަތީ ތައުލީމުގެ ލޯން ސްކީމް
    - ވަޒީފާދޭ ފަރާތްތަކުގެ ބައިވެރިވުން ތަމްރީން ދަރިވަރުން ވަޒީފާދޭ ފަރާތްތަކުން 50% އަދި ސަރުކާރުން 50% ހިއްސާވާ ގޮތަށް މާލީ އެހީ ދިނުމުގެ ޕްރޮގްރާމް
    - ބޭރު ގައުމު ތަކުގައި ދިރާސާ ސަރުކާރުގެ އެހީގައި ކިޔަވާމުން ގެންދާ ދަރިވަރުންނާއި ބޭރުގެ ބައެއް ސްކޮލަރޝިޕްތަކުގައި ފުރުސަތު ދަރިވަރުން އިތުރު އިނާޔަތް ދިނުމުގެ ސްކީމް
- އެ ދަރަޖަކަށް ބޭނުންވާ މަތީ ތައުލީމާއި ތަމްރީން ގެ ފުރުޞަތުތަކާއި އަތޮޅުގެ ކައުންސިލުން ފާހަގަކުރެވިން، ލާދާއި ސްކޮލަރޝިޕްތައް ދިނުމުގެ ކަންކަން ރަށު ނުވަތަ ސިޓީ ކައުންސިލްތަކުން މެދުވެރިކޮށް ހިންގާ ގޮތަށް ހަމަޖެއްސުން
- މަތީ ތައުލީމުން ދުރުހެލިވާ އަނބުރާ ދަރަޖައިގެ މަހަލު ދަރިވަރުންނަށް ހުނަރު ވަޒީފާ އަދިގާ ޒުވާނުންގެ މަސްދަރުގެ އާބާދީގެ 8% އަށްވުރެ ދަށް ނުވާގޮތަށް ހަމަޖެއްސުން
- ތަރައްޤީގެ ބޭނުންތަކަށް މަތީ ލޯން ދިނުމަށް ކަނޑައެޅުން

- ރާއްޖޭގައި މަތީ ތައުލީމު ހޯދާ ހާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ ދަރިވަރުންނަށް ކޯސްފީ ސަރުކާރުން ދައްކާދިނުމުގެ ޕްރޮގްރާމެއް ހިންގުން

(ށ) މަތީތައުލީމު ހާސިލުކުރުމަށްޓަކައި ސްކޮލަރޝިޕް ސްކީމެއް ގާއިމުކުރުން

- އަހަންއުފުންވާ ދިވެހިދަރިންނަށް މަތީތައުލީމުހޯދުމުގެ ފުރުޞަތު އިތުރަށް ތަނަވަސްކުރުމުގެ ގޮތުން 'ހަޔަރއެޑިއުކޭޝަން ސްކޮލަރޝިޕް ސްކީމް' ގާއިމުކޮށް، މިސްކީމުން މައިންބަފައިން ނުވަތަ ހަވާލުވެހުރި ފަރާތުން ޖަމާކުރާ ފައިސާއަށް ސަރުކާރުން ފަހަރު ޖަމާކުރުން
- މައިންބަފައިން ނުވަތަ ހެއްދެވި ފަރާތުން ޖަމާކުރާ މިންވަރަކަށް ސަރުކާރުން ފަހަރު ޖަމާކުރުން
- މި ސްކީމުން 5 އަހަރުދުވަހުގައި ދިވެހިދަރިންނަށް 120 މިލިއަން ރުފިޔާ ހަރަދުކުރުން

(ޅ) ހާއްސަ ދާއިރާތަކުން ޑިޕްލޮމާ، ޑިގްރީ އަދި ޕޯސްޓް ގްރެޖުއެޓް ފެންވަރުން ތައުލީމާއި ތަމްރީން ދިނުން

- ނަރުހުން ސައިންސްޓީޗަރު، ސޯޝަލް ސައިންސްގެ ދާއިރާއިން ޑިގްރީ ފެންވަރުގެ 300 ޓީޗަރުން ތަމްރީން ކުރުން
- 300 ޑޮކްޓަރުން މުދައްރިސުން ތަމްރީން ކުރުމުގެ ހާއްސަ މަޝްރޫއު ފެށުން
- ޑިގްރީ ފެންވަރުގެ 500 ނަރުހުންނާއި 200 ފާމަސިސްޓުން ތަމްރީންކުރުމުގެ ހާއްސަ މަޝްރޫއު ފެށުން
- ސްކޫލްތަކުގައި މަސައްކަތް ކުރަމުން ގެންދާ މުދައްރިސުންގެ ތަރުބިއްޔަތު މަތިކުރުމުގެ 2,400 މުދައްރިސުންގެ ފެންވަރު މަތިކުރުން، ނުވަތަ ވޮކޭޝަނަލް ކޯސްތަކުން އަންހެނުން ޕްރޮގްރާމް ހިންގުން
- ޓޫރިޒަމް ސެކްޓަރ އާއި ކަސްޓަމް އަދި ފިޝަރީޒްގެ ޕްރޮފެޝަނަލުން އަދި ނަރުސަރީ ސެންޓަރުތަކުގެ މުވައްޒަފުން ތަމްރީނުކުރުމުގެ ހާއްސަ ޕްރޮގްރާމު ހިންގުން
- ހާއްސަ ލޯނު ސްކީމްއެއްގެ ދަށުން 2,000 ދިވެހި ދަރިވަރުންނަށް އެމް.ބީ.އޭ ހެދުމުގެ ފުރުޞަތު ފަހިކޮށްދިނުން

(ރ) މަތީ ތައުލީމުގެ ފެންވަރު ކަށަވަރުކުރުމާއި ހަރުދަނާކުރުން

- ތައުލީމާބެހޭ ބިލު (ނުވަތަ މަތީ ތައުލީމާބެހޭ ވަކި ބިލެއް) ފާސްކޮށް ގާނޫނުގައި ވާގޮތަށް މޯލްޑިވްސް ކޮލިފިކޭޝަންސް އޮތޯރިޓީ އަލުން އުފެއްދުން.
- މި އޮތޯރިޓީ އުފެއްދުމުން މިހާރު އޮތް މޯލްޑިވްސް ކޮލިފިކޭޝަންސް އޮތޯރިޓީ އާއި ޓީވެޓް އޮތޯރިޓީ ގެ މަސައްކަތްތަކެއް އެއްކޮށްލައި މި ދެތަން ވަކިން އޮތުން އެއް އޮތޯރިޓީއަކަށް ގެނައުމަށް. އަދި އިސް އޮތޯރިޓީ ޖަވާބުދާރީވާނީ މިނިސްޓްރީއަށް. ގާނޫނުން އޮތޯރިޓީއަށް ދީ ހުރި ބާރުތަކާ އޮތޯރިޓީގެ މަސައްކަތްތައް ހިންގުމުގައި އެންމެ އިސްކަން ހުންނާނީ ޗީފް އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރު
- މޯލްޑިވްސް ކޮލިފިކޭޝަންސް އޮތޯރިޓީ (އެމް.ކިއު.އޭ) ގެ އޮނިގަނޑު އަލުން އަށަގަނޑުއަޅައި އެމް.ކިއު.އޭ ގެ ދައުރު، މަތީ ތައުލީމުދޭ ތަންތަނާއި ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ މުރާޖަޢާކުރާ ގޮތަށް ބަދަލުކުރުން، މުރާޖަޢާކުރުމުގެ އިތުރަށް ފެންވަރު މަތިކުރުމުގެ ނިޒާމެއް ހަރުދަނާ ކުރުމަށް އެހީތެރިވެދިނުން
- އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުން ހިންގާ ބޭނުމާ އާ ޕްރޮގްރާމްތައް ފޯރުކުރުމާއި ދުނިޔޭގެ މަތީ ތައުލީމުދޭ ތަންތަން އެކުލެވޭ ކުރުމުގެ ކަންތައް މިހާރު ފެށިފައިވާ ރަނގަޅު އިތުރުކުރުމުގެ ނިޒާމު ބަދަލުތަކެއް ގެނައުން
- ތައުލީމީ ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ފެންވަރު ވަޒަންކުރާނެ ބެންޗްމާކުތަކެއް އެކުލަވާލައި އަމިއްލަ ތަންތަނާއި ދައުލަތުގެ މަތީ ތައުލީމުދޭ ތަންތަނުގެ ފެންވަރު ވަޒަންކުރުމުގައި އެއް މިންގަޑެއް ހިފެހެއްޓުން
- ގައުމީ އެޕްރެންޓިސްޝިޕް ސްކީމް އެކުލަވާލައި ހިންގަންފެށުން

(ބ) ޓެކްނިކަލް އެޑިޔުކޭޝަނާއި ވޮކޭޝަނަލް އެޑިޔުކޭޝަން ފުޅާ ނިޒާމެއް ގާއިމުކޮށް ހިންގުން

- ހުނަރުވެރިކަން ހާއްސަ ސަރުކާރުގެ ދަށުން ޓެކްނިކަލް އެޑިޔުކޭޝަންގެ ސިޔާސަތެއް އެކުލަވާލުން.
- ޓެކްނިކަލް އެޑިޔުކޭޝަން ސިޔާސަތު ތަންފީޛު ކުރަމުން ކަށަވަރުކުރުން.
- ޓެކްނިކަލް އެޑިޔުކޭޝަން/ވޮކޭޝަނަލް އެޑިޔުކޭޝަން ޕްރޮގްރާމް ވިޔަފާރިތަކުން މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިޔުކޭޝަނުގައި ވަކި ޑިޕާޓްމަންޓެއް ގާއިމުކުރުން.

- ޕްރައިވެޓް އިންސްޓިޓިއުޝަންތައް ވަރުގަދަ ކުރުމަށްޓަކައި ފައިސާގެއެހީއާއި ޓެކްނިކަލް ޕްރައިވެޓް ޕާޓްނަރޝިޕްގެ ފުރުޞަތުތައް ފޯރުކޮށް ދިނުން.
- ހުނަރު ދަސްކޮށްދިނުމާއި ތަމްރީނުގެ އެޓުވާޓަކުން ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި ބައިވެރިވުމަށް ބޭނުންތަކަށް ހިތްވަރު ދިނުން.

2.2 ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތު - ހުނަރުވެރި ޒުވާނުން ވަޒީފާއަށް ނެރުން

ރާއްޖޭގެ އާބާދީގެ ބޮޑުބަޔަކީ ޒުވާނުންނެވެ. ސާނަވީއާއި މަތީ ސާނަވީ ތަޢުލީމު ނިންމާފައި މަދަރުސާތަކުން ވަކިވަމުންދާ ކުދިންގެ އަދަދު ވީގޮތުގައި 15 ވަރަކަށް އަހަރު ވަނީ ވަރަށް ބޮޑުތަން އިތުރުވެފައެވެ. ނަމަވެސް މިގެ ތެރެއިން ވަޒީފާގެ ބާޒާރަށް ނިކުތް އަދަދާއި މަތީ ތައުލީމާއި ތަމްރީނުގައި ބައިވެރިވި އަދަދު ހިތާމަކުރަންޖެހޭ މިންވަރަށް މަދުކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

ފަހުގެ ހިސާބުތަކުން ބަލާއިރު އާމްދަނީއެއް ލިބޭނެ މަސައްކަތެއް ނުކުރާ ނުވަތަ އާމްދަނީއެއް ނުހޯދާ 40,000 އަށްވުރެ ގިނަ ދިވެހިން ތިބި އިރު، ތަފާތު އެކި ވަޒީފާތަކުގައި 80,000 އަށްވުރެ ގިނަ ބިދޭސީން މަސައްކަތް ކުރަމުން އަންދެއެވެ. ވީގޮތުން 12 އަހަރަށް ބަލާއިރު، ރާއްޖޭގައި މަސައްކަތްކުރާ ބިދޭސީންގެ ނިސްބަތުގައި ތިން ގުނަ އިތުރުވެފައެވެ. މަސައްކަތްކުރާ އުމުރު ފުރާގެ ގިނަ ޒުވާނުންތަކެއް އެވޮޑުންދަނީ އާމްދަނީ ހޯދުމަށް، ނުވަތަ ތަމްރީނާއި އިތުރު ހުނަރުވެރިކަން ހޯދުމަށް އެއްވެސް ކަމެއް ނުކުރާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. އެހެން ކަމުން މަސައްކަތްފަދަ އާއިލާގެ ބަލަދުވެރިކަމުގައި، ތިބީ ޒުވާނުން އިތުރުވެފައި ވެއެވެ. ވަޒީފާ ނެތް މީހުންގެ ނިސްބަތަކީ 27% އަށް ވުރެ މަތީގައި އެވާއިރު މި މަސައްކަތް ވަކިން ހުއްޓަސްކަން އަނިޔާތެރިކަމާއި ޒުވާނުންނަށް ކުރިމަތިވެފައިވެއެވެ. މީހުންގެ އަނގަ ބޮޑު އެއް ސަބަބަކީ ރާއްޖޭގެ އެކި އަތޮޅު އަދި ސަރަހައްދުތަކުގައި ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތުތައް އުފެއްދިފައިވާ މިންވަރު މަދުކަމުގެވެ. ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތު ހުރި ދާއިރާ ތަކެއްގައިވެސް ބައެއް ސާނައުތުތަކުގައި ވަޒީފާ އަދާކުރާ މިންވަރު ދަށްކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. ފަތުރުވެރިކަމުގައި ޚިދުމަތްތަކުގެ 40% ބައިވެރިވާއިރު އެންމެހާ ބައިވެރިވުން ވަނީ އެންމެ 2% ގައެވެ.

ރާއްޖޭގެ ޒުވާނުން މަސައްކަތުގެ ދާއިރާތަކުން ނުކުތުމަށް ފަސްޖެހުމާއި، އަދި އެހެން ވަޒީފާއަށް ނިސްބަތް އެޅުމާއި، ދިވެހި ޒުވާނުންގެ މަސައްކަތްތެރިކަމުގެ އުމުރުގެ ބޮޑު ބައެއް ބޭނުމުގެ ނިކަމެތި ގޮތެއްގައި ހުރި ކުރުމުގެ ސަބަބުން ބޭރުގެ ގޮތުން ތަފާތު ޢާއިލީ ކަންކަމާއި، މުޖުތަމަޢުގެ ވިސްނުމެވެ. އަދި ރާއްޖޭގެ އެކި ސަރަހައްދުތަކުގެ ބޭނުންވާ ހުނަރުވެރި މަސައްކަތްތެރި ޒުވާނުން އައްޑުވަރުން އަހަރު ދުވަހަކު އެތި ނިސްބަތުން މަދުވެފައެވެ.

މިކަމާމެދު ރައްޔިތުންގެ ޝުޢޫރު އުފެއްދުމާ، އެމްޕްލޯއި ސަރުކާރުން ގިނަ މަސައްކަތެއް ކުރަމެވެ.

އެމްޕްލޯގެ ފުރުޞަތު މަނިފުށްޓެގެ އަމާޒާތަށް ވެފައި އެއް ޒުވާނުންނަށް 2010 ގައި ގާއިމްކުރެވުނު ނަމަވެސް، މިހުން ތަމްރީނުކުރުމުގެ މަސައްކަތް އެތައް ގުނައެއް އިތުރުކުރުން ޖެހޭކަން ފާހަގަ ކުރެވުނެވެ. އަދި، ވަޒީފާ ފުރުޞަތުތައް، ސަރުކާރާއި، އަދި ތަމްރީނުދީ ފުރުޞަތުތައް ގެނެސް ވަޒީފާ ފުރުޞަތުތަކުގެ ބޭނުންތަކުން އަމާޒަކުރުމަކީ

ކުރިއަށް އޮތް ދައުރުގައި ކުރާނެ ކަންތައްތައް

5 އަހަރުގެ ތެރޭގައި ހިނގާ އިސްޓްރެޓެޖީ އަދި އޮޕަރޭޝަނަލް މަޝްރޫޢުތަކުން ރާއްޖޭގެ އެކި ކަންކަމުގެ ތަނުތަކުގައި ޖުމްލަ 51,350 ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތު ހުޅުވިގެންދާނެއެވެ.

'ހުނަރު ފުރުޞަތު 2' ގެ ދަށުން މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ހިނގާނީ ފުރަތަމަ ފެށި ހުނަރު ފުރުޞަތުގައި ވެސް ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ކަންތައްތަކެވެ. މީގެ ތެރޭގައި:

(ހ) ހުނަރުވެރިކުރުވުން

- ސްކޫލް ނިންމާ ކުދިންނަށާއި ޖަވާނުންނަށް، އަދި ބެލެނިވެރިންނަށް، ވަޒީފާއާ ގުޅޭ މަޢުލޫމާތާއި ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތުތަކާ ބެހޭ މަޢުލޫމާތު ދިނުން
- ބަދަލު ބާވަތްތަކުގެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭ މުޢާމަލާތު ދިރާސާކޮށް ބަދަލުވަމުންދާ އަދި އާ މަސައްކަތްތަކަށް މުޢާމަލާތުން ބަލައިގަނެ މަސައްކަތް ތަކަކަށް ހަދަމުން ހުނަރުވެރި ކުރުވުން
- ވަޒީފާ ދީ ފަރާތްތަކުން ދިވެހި މަސައްކަތްތެރިންނާ ގުޅޭ އިތުބާރު އުފެއްދާ ދިވެހި މަސައްކަތްތެރިންގެ ގޮތް މުޅިން 'ހުރި' ތަޞައްވުރު އުފެއްދުމަށް މަސައްކަތްކުރުން

(ށ) ކެރިއަރ ގައިޑެންސް އަދި ވަޒީފާ ހޯދައިދިނުމަށް އެހީތެރިވުން

- ކެރިއަރ ގައިޑެންސް ސެންޓަރުގެ ހިދުމަތް މުޅި ރާއްޖެއަށް ފުޅާކުރުން
- ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތުތަކާއި ވަޒީފާ ހޯދާ ފަރާތްތަކާ ގުޅުވައިދޭ ނިޒާމް ހަރުދަނާކުރުން
- ތަމްރީން ފުރިހަމަ ކުރާ ފަރާތްތައް ވަޒީފާގެ ބާޒާރުގައި ކުރިއަރާ ދާގޮތް މޮނިޓަރކުރުން
- ވަޒީފާގެ މާހައުލު ދަށް، އެކި މަސައްކަތަށް ޝައުގުވެރިކަން އުފެއްދުމަށްޓަކައި ސްކޫލް ދަރިވަރުން ޗޮއިސް ދެވޭގޮތަށް މަސައްކަތް ކުރަން ޖެހޭ ތަކެތިން ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތު ހުޅުވާލުން

ހުނަރުވެރިކަމުގެ ފުރުޞަތުތަކެއް އުފެއްދުމާ ތަރައްޤީވެގެންދާ ޑިމާންޑާ، ފުރުޞަތު ދިރިއުޅުމުގެ އެކިފުރާ ވަޒީފާއާ އަދާކުރުމުން ބޭނުންވާ ހުނަރުވެރިކަމުގެ ތަމްރީނުތައް ހިންގުމުގެ ޤައުމީ ޕްރޮގްރާމެއް 'ހުނަރު ފުރުޞަތު' ގެ ނަމުގައި 2011 ވަނަ އަހަރު އިފްތިތާހު ކުރެވުނެވެ.

މި ފުރުޞަތުގެ މައިގަނޑު އަމާޒަކީ ވަޒީފާ އެކީ ޒުވާނުން، ހުނަރުވެރި އަދި ގާބިލް 8,500 ދިވެހިން އެއް އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މަސައްކަތުގެ ބާޒާރަށް ނެރުމެވެ. މިގޮތުން ނިކަމެތި ކަނޑު ދިވެހިސަރަ، މަސައްކަތުގެ ބޭނުންވާ ތަމްރީން ދީފައިވާ އަދި ވަޒީފާ ފުރުޞަތުތަކަށް ބަލައިގަނެ ފަދަ ބަދަލުތަކެއް ގެނެވިފައެވެ. މި ފުރުޞަތުގެ ދަށުން ހުރިހާ ކަންކަމުގެ [illegible] މި ފުރުޞަތުގެ މުޅި އަމާޒުގެ ތެރެއިން 41% ގެ އަމާޒަށް މިހާތަނަށް [illegible] ލިބިފައެވެ.

7 ފެބުރުއަރީ 2012 ގައި ވެރިކަން ހިނގުމާ ހަވާލުވި ސަރުކާރުން މި ފުރުޞަތު އަށް ޖާގަ ދެމެހެއްޓުމާއި ވިއަސް، އަމާޒުގެ ދަށުން އަދި ސަރުކާރުން މި ފުރުޞަތުގެ މަސައްކަތް ބަދަލުކޮށް ގެނެސް އާ ސަރުކާރަކުން ޖަވާބުދާރީ ވަޒީފާ ދެނީ ސީދާ އަމާޒަކުން 'ހުނަރު ފުރުޞަތު' އަލުން ފެށިއްޖެއެވެ.

ސިޔާސަތުތައް

- ދިވެހިރާއްޖޭ އަދި ގައުމުގެ އިސްތިރާތީ ދެމެހެއްޓެނިވި ތަރައްޤީގައި ބައިބަޔަން ކުރުވެވޭނެ މަސްއޫލިއްޔަތު ހިންގާ ގައުމު ދަނޑިވަޅު، މިދުވަސް މަސްއޫލިއްޔަތު ސިފަ ގޮތެއްގައި ދިވެހިންނަށް ވަޒީފާ ނުވާ އާދަނީ ލިބޭ ގޮތަށް ފުރިހަމަ ފުރުޞަތުތައް ތަނަވަސްކޮށްދިނުން
- އިސްތިރާތީ ބޭނުންވާ ހުނަރުވެރިކަމާއި މަސައްކަތުގެ އާބާދީއަށް ލިބިފައި ހުންނަ ހުނަރުތަކާ ގުޅުން ކަމާބެހޭ ނިޒާމާ ހުނަރު ދެމެހެއްޓުމާ މުވާފަޤާތުގައި ބާޒާރުގެ ދިރާސާ [illegible] 17,350 ވަޒީފާ [illegible] ފުރުޞަތު އުފެއްދުން. [illegible]
- [illegible] 4,500 [illegible]

- ޓޫރިޒަމް ސެކްޓަރުގައި ހިއްސާކުރު ފެއަރ ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރަށްތަކަށް ބައިވެރިވެވޭ ގޮތަށް ހިންގުން
- ހުސް ވަޒީފާއާބެހޭ މަޢުލޫމާތު ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ހިސާބަކަށް ލިބޭނެގޮތަށް ޖޮބް ސެންޓަރު ގާއިމުކުރުން
- ވަޒީފާގެ ބާޒާރުގައި ގިނަ ދިވެހިން، ހާއްސަ ގޮތެއްގައި އަންހެނުން ބައިވެރިވުމަށް އިތުރަށް މަގުފަހިކޮށްދިނުމަށްޓަކައި 'ފްލެކްސި ޓައިމް' ނިޒާމު ވަޒީފާގެ ވަގުތު ފުރިހަމަކުރާއިރު ފަސޭހަ ގަޑި ހިޔާރު ކުރެވޭ ގޮތް ތައާރަފު ކުރެވުން

(ނ) ވަޒީފާއާ ބެހޭ ގާނޫނާއި ގަވާއިދުތައް ތަންފީޒުކުރުމުގެ އޮނިގަނޑު ހަރުދަނާ ކުރުން

- ވަޒީފާ ދޭ ފަރާތްތަކާއި ވަޒީފާ އަދާކުރާ ފަރާތްތައް އަދާކުރަންޖެހޭ ވާޖިބުތަކާއި، އެފަރާތްތަކަށް ލިބިދޭންޖެހޭ އަސާސީ ހައްގުތައް ހިމާޔަތް ދިނުމަށް ބޭނުންވާ ގާނޫނާއި ގަވާއިދުތައް ހަރުދަނާކުރުން، މި ކަންކަން ތަންފީޒު ކުރުމުގެ ގާބިލުކަން އިތުރުކުރުން
- މިހާރު ހިނގަމުންދާ ދިވެހި ޓްރައިބިއުނަލް އެމްޕްލޯއިމަންޓުގެ މަސައްކަތް އަދިން ބައްޖަން ކުރެވި، ހަރުދަނާ ކުރެވުން
- އިންސާފުވެރި މުސާރައިގެ އަސާސަށް، މުވައްޒަފުންނަށް ހައްގު އިސްލާހުތަކެއް ދިނުން މަގު ފަހިކުރުމަށްޓަކައި ޕޭ ކޮމިޝަނެއް ގާއިމުކުރުން

(ރ) ވެލްފެއަރ ދިނުން

- ވެލްފެއަރ ފަރާތްތަކުގެ ގާބިލުކަން އިތުރުކުރުމަށް އެހީތެރިވުން.
- ވެލްފެއަރ ދިނުމުގެ އަސާސެއް އެކުލަވާލައި، ވެލްފެއަރ ޕްރޮގްރާމް ފަރުމާކޮށް، އެކަށީގެންވާ ވެލްފެއަރ ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގުން. މި ގޮތުން ޕްރައިވެޓް އިދާރާތަކުން އެކި އެކި ދާއިރާތަކުން ވެލްފެއަރއަށް ވަޒީފާ ފުރުސަތު އުފެއްދުން.
  - އިމާރާތް ކުރުމުގެ ދާއިރާއިން- 3,980 ވަޒީފާގެ ފުރުސަތު
  - ހޮޓެލްވެރިކަމުގެ ދާއިރާއިން – 6,125 ވަޒީފާގެ ފުރުސަތު
  - ދަތުރުފަތުރު ކުރުމުގެ ދާއިރާއިން – 1,630 ވަޒީފާގެ ފުރުސަތު
  - އިޖުތިމާޢީ ދާއިރާއިން – 2,375 ވަޒީފާގެ ފުރުސަތު
  - ދަނޑުވެރިކަމާއި މަސްވެރިކަމުގެ ދާއިރާއިން – 1,590 ވަޒީފާގެ ފުރުސަތު
  - އެހެނިހެން ޚިދުމަތްތަކުން – 1,650 ވަޒީފާގެ ފުރުސަތު

(ބ) ހުނަރުވެރިދިވެހިންނަށް ބޭރުމީހުންގެ ބަދަލުގައި ވަޒީފާދިނުމުގެ އިންސެންޓިވް

- މިހާރު ބޭރުމީހުން އަދާކުރާ ވަޒީފާތަކަށް ދިވެހި ހުނަރުވެރި ޒުވާނުން ކަނޑައެޅުމަށް ވަޒީފާދިނުމާބެހޭ ކުރިންގެ ހަރުދު ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ދިނުމަށް 3 އަހަރުދުވަހަށް، ދިވެހި މަސައްކަތްތެރިންނަށް ދޭ މުސާރައަށް މަހަކު 1,500 އާއި 2,000 ރުފިޔާގެ އަދަދެއް ސަރުކާރުން ދިނުން.

2.3 ކުޅިވަރު

ދުޅަހެޔޮ ދިރިއުޅުމެއް ބިނާވެގެންވަނީ ހަމައެކަނި ޢަދުލުވެރި ޝަރީޢަތަކުން ނޫނެވެ. ކުޅިވަރާއި މުނިފޫހިފިލުވުމާ ހަމަ އަރާމު މިންވަރު ކަމުގެ ... ސްކޫލް ފެންވަރުގައި، އަތޮޅު އަދި ... ކުޅިވަރާއި، އެކި ކަހަލަ ... ހިންގުމަށް ފުރުޞަތު ލިބިގެންވެއެވެ.

ކުޅިވަރުގެ ... ކުޅިވަރުގެ ހަރަކާތްތަކުގައި ... ކުޅިވަރު ... މުބާރާތްތަކާއި ... ކުޅިވަރު ... ހަރަކާތްތަކުގައި ... ކުޅިވަރުގެ ... އަދި ކުޅިވަރު ... ކުރެވިފައިވާ ... ހަރަކާތްތަކުގައި ... ބައިވެރިވެއެވެ.

ކުޅިވަރު ގެ ދާއިރާ ތަރައްޤީކުރުމަށް ... ހިންގައިގެ ...

- **ސްކޫލް ކުޅިވަރު:** ... ކުޅިވަރުގެ ... ކުޅިވަރު ހަރަކާތްތައް ހިންގައެވެ.
- **ސްކޫލް ކުޅިވަރު:** ކުޅިވަރު ... ކުޅިވަރު ... އަދި ... ކުޅިވަރު ... ހިންގައެވެ.
- **ސްކޫލް ކުޅިވަރު:** ... ކުޅިވަރު ... ސްކޫލް ... ކުޅިވަރު ... ހިންގައެވެ.

އަތޮޅު އިން ކުޅިވަރު ހަރަކާތްތައް

- ✓ ކުޅިވަރުގެ ދާއިރާގައި ... ފުރުޞަތު ... ކުޅިވަރު ... ހިންގުން

- ✓ ކުޅިވަރުގެ ... ކުޅިވަރު ... ކުޅިވަރު ... ހަރަކާތްތައް ... ހިންގުން
- ✓ ... ކުޅިވަރު ... ހަރަކާތްތަކުގައި ... ހިންގުން
- ✓ ކުޅިވަރު ... މުބާރާތް ... ހިންގުން
- ✓ ސްކޫލް ... ކުޅިވަރު ... ސްކޫލް ... ކުރުވުން
- ✓ ކުޅިވަރު ... ކުޅިވަރު ... މުބާރާތްތަކާއި ... ކުރިއަރުވުން
- ✓ ... ކުޅިވަރު ... މުބާރާތްތަކާއި ... ކުރިއަރުވުން
- ✓ ކުޅިވަރު ގެ ... ހަރަކާތްތައް ... އަތޮޅުތަކުގައި ހިންގުނެވެ – މިގޮތުން 2009 ގައި 14 ހަރަކާތް، 2010 ގައި 18 ހަރަކާތް އަދި 2011 ގައި 16 ހަރަކާތް ހިންގުން
- ✓ އަތޮޅުތަކުގައި 2009 ގައި 26 މުބާރާތް، 2010 ގައި 26 މުބާރާތް އަދި 2011 ގައި 29 މުބާރާތް އިންތިޒާމް ކުރެވުން
- ✓ ކުޅިވަރު ... 2009 ގައި 5 ...، 2010 ގައި 20 ... އަދި 2011 ގައި 16 ... ކުރިއަރުވުން
- ✓ 2009 ގައި ... 11 ... 2011 ގައި 103 ... ކުރުވުން
- ✓ ... 2009 ގައި 12 ...، 2010 ގައި 12 ... އަދި 2011 ގައި 180 ... ދެވުން
- ✓ ... 2009 ގައި 26 ، 2011 ގައި 180 ... ކުރުވުން
- ✓ ... 2010 ގައި 8 ... އަދި 2011 ގައި 3 ... ދެވުން

✓ އަތޮޅު ކުޅިވަރު ޖަމިއްޔާތަކުގެ ތަރައްޤީއަށް 2010 ގައި 26 ރަށަކަށާއި 130 އިންޖީނާ އަށް އަދި 2011 ގައި 68 ރަށަކަށާ 108 އިންޖީއާއެކު ކުޅިވަރު ސާމާނު ހަދިޔާކުރެވުނު

✓ 2010 ގައި 8 ފަރާތަކަށް އަދި 2011 ގައި 16 ފަރާތަކަށް ކުޅިވަރު ތަމްރީނުގެ ސްކޮލަރޝިޕް ފުރުޞަތު ދެވުނު

✓ 2009 ގައި އިންޓަރނޭޝަނަލް ޖަމިއްޔާތަކުން 5 ކުޅިވަރު ހަރަކާތެއް، އަދި 2010 ގައި 6 ހަރަކާތެއް އަދި 2011 ގައި 7 ހަރަކާތް ހިންގުނު

✓ 2010 ގައި ސްޕޯޓްސް ޓީޗަރުންގެ ދަރުސް 3 ހަރަކާތަކާއި 2011 ގައި 3 ހަރަކާތެއް ހިންގުނު

ކުރިއަށް އޮތް ދައުރުގައި ކުރަން ހުރި ކަންކަން

ކުރިއަށް އޮތް ދައުރުގައި މިޝަނާއިން ކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ މަޝްރޫޢުތަކުގެ ތެރޭގައި:

- ރާއްޖޭގެ 5 ރީޖަނެއްގައި ފެންވަރު ރަނގަޅު ޖުވާނުންގެ މަރުކަޒުތައް ގާއިމުކުރުން. ޖުވާނުންގެ މަރުކަޒަކީ ރަށު ފެންވަރުގައި އަދި އަތޮޅު ފެންވަރުގައި ތަފާތު ހަރަކާތްތައް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ މަރުކަޒުތަކެއް
- ފުރިހަމަ ވަސީލަތްތަކާއެކު ޖުވާނުންގެ މަލްޓިޕާޕަސް ހޯލް ގާއިމުކުރުން (މި މަލްޓިޕާޕަސް ވެގެންދާނީ، ގައުމީ ފެންވަރުގައި ހިންގޭނެ ތަނަކަށެވެ. މިގޮތުން މިތަނުގައި ތަފާތު ކުޅިވަރުތަކަށް ހާއްސަ އިންޑޯ އަދި އައުޓްޑޯ ސްޓޭޑިއަމްތަކާއި-ފުޓްސަލް، ބާސްކެޓްބޯލް، ބެޑްމިންޓަން، ވޮލީބޯލް، ޖިމްނާސްޓިކްސް، ސްކޮޝް ޕޫލް، ކަރާޓޭ، ސަގާފީ ކުޅިވަރު، ކުޅިވަރުކުރާގޮތް ވަސީލަތްތަކާއި، ޖިމްނާސްޓިކްސް ޓްރެއިނިންގ ފެސިލިޓީ، ފުޓްބޯލް ސްޓޭޑިއަމް، ކާނުފަރާތްތަކާ ރޫމް، އެޖެސްޓަރު، އަދި ޑާމްސްޓީކް ހިމެނޭ). އަވަށްތަކާ ފަރާތަކާ ގުޅިގެން ރާއްޖޭގެ ސްކޫލްތައް ފުޓްބޯ ދަރުސް 'ސްޕޯޓްސް ސްކޫލްގެ' ގޮތުގައި ހިންގުމުގެ ފުރުޞަތު ފަހިކުރުވުން؛ މިއާއެކު ސްކޫލްތަކުގައި ރާއްޖޭގައި ކުޅެވޭ ކުޅިވަރުގެ ތަރައްޤީ އެހެނިހެން ކުޅިވަރުތައް ހުނަރުވެރި ކުދިން ހޯދި އޭގެ ކުޅިވަރުން ކުރިއަށް ދާއިރު އާންމު ތައުލީމުވެސް ފުރިހަމަ ކުރެވޭން އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުން
- ރާއްޖޭގައި ޖުމުލަ ގޮތެއްގައި ކުޅިވަރު ތަރައްޤީކުރުން ދިރުމުގެ ބައެއްކަމުގައި ކުޅިވަރު އެސޯސިއޭޝަންތަކާއި ބާރުވެރިކުރުމުގެ ގޮތުން ސަރުކާރުން ކަނޑައަޅާ ފައިސާ، ކަނޑައެޅިފައިވާ ޚަރަދުކުރުމުގެ ހާސިލުކުރުމަށް އެސޯސިއޭޝަންތަކަށް ފުރުޞަތުދީފައިވާތީ. މިގޮތުން 5 އަހަރު ތެރޭގައި މިހާރުގެ ޖުމުލަ އަދަދު 210 މިލިއަން ރުފިޔާއަށް އަރާނެ
- މާލޭ ސްޓޭޑިއަމް ކޮމްޕްލެކްސް އެކޯސްޓިކަން ތަރައްޤީކުރުން. އަދި މާލޭގެ އަވަށްތަކުގައި އައުޓްޑޯ އެކަނި ފުޓްސަލް ސްޓޭޑިއަމް ބިނާކުރުން
- މުޅި ކުޅިވަރުގެ ފުލްކަން، ރާއްޖޭގެ ކަނޑުވަރުތަކުގައި ހިންގާ ރާއްޖޭއާ ގުޅުންހުރި، ބައިނަލްއަޤުވާމީ ކުޅިވަރު މުބާރާތް ރާއްޖޭގައި ފުރުޞަތު ފަހިކުރުން ބާއްވުން
- މިގެ އިތުރުން، ޖުވާނުން ފުޓްބޯޅައިން ދީ ހާއްސަ އަހަމިއްޔަތު ދެނެގެން، ރާއްޖޭގެ 181 ރަށެއްގައި ހުރިފަހަރު ފުޓްބޯޅަދަނޑުތައް މަޝްރޫޢުތަކުގެ އާލާތްތަކުން، އަދި ދަނޑުއެއްސެއްޓުނަމަ، ފުޓްބޯޅަދަނޑުތައް ބިނާކުރުން. މިގޮތުން:
  - 20 ރަށުގެ ބޮޑަ ދަނޑު ޖާލް އަޅައި، ގްރޭންޑް ސްޓޭންޑްއާއި އެކު ބޯރިޑިންގެ ރޫމް ހެދުން
  - 40 ރަށެއްގައި ބޮޑުދަނޑު ޖާލް އަޅައި، ފުޓްސަލް ކުޅޭނޭ ގޮތް ހަދައި ވަކި ފާރު ލެވުން
  - މިހެން ދިރުއްގާ އެއްޗެސް ހުރިހާ ރަށެއްގައި ދަނޑު އައުވެރިކަން، 'ރާއްޖެ' ވިސް އިންދުން
- ރާއްޖޭގެ 60 ރަށުގައި ބޮންޑާއި ނެޓްބޯޅަ ކޯޓު ހުރިހާ ގޮތްއަށްގައި ކުޅެވޭނެގޮތަށްގައި ގާއިމުކުރުން
- މާލޭގައި ބޮޑެތި ސްޕޯޓްސް އިންސްޓިޓިއުޓް ތަރައްޤީކުރުން އަދި ގައުމީ ޖިމްނޭޒިއަމް ހައި ޕާފޯމަންސް ސެންޓަރ ޑީ ޖީސްޓަމްގެ ގާއިމުކުރުން
- ބައިނަލްއަޤުވާމީ ކުޅިވަރު މުބާރާތްތަކުގެ ތަރައްޤީ ދިރިއުން އެކަމުގައި ކުރިއެރުމަށް ވިޔަ ހިދުމަތްދޭ ކުޅިވަރުތައް ސްޕޯޓްސް އިންސްޓިޓިއުޓް މެނޭޖްމެންޓް ދަރުސް، މިފަދަ ކުޅިވަރުތަކުން ދިވެހިން ކުރިއަރުވާލުމުގައި އެކުލެވި ގައުމީތަކާއި އެކްސްޗޭންޖް ޕްރޮގްރާމްތައް ހެދުން
- މާލޭގައި އަމިއްލަ ފަރާތްތަކާ ގުޅިގެން ސްކޫބާ ޑައިވިންގ ހާއްސަކަން 25 މީޓަރުގެ 2 ސްވިމިންގ ޕޫލް ހެދުން

- ކުޅިވަރު އެކުވެރި އެސޯސިއޭޝަން ހައުސް ގެ ގޮތުގައި ތަރައްޤީކުރުން. އެތަނުގައި އެސޯސިއޭޝަންގެ އޮފީސް ތަކުގެ އިތުރުން އަންނަ ޒިޔާރަތް ތިބޫވާން އިންތިޒާމް އަދި ޖިމްނާސްޓިކްސް، އެތްލެޓިކްސް، ބާސްކެޓްބޯޅަ، ބެޑްމިންޓަން، ޓޭބަލް ޓެނިސް، ވޮލީބޯޅަ، ޓެނިސް، އަދި ސްވިމިންގެ ޓްރޭނިންގ ފެސިލިޓީ ގާއިމްކުރުން

- މާލޭގައި ހަރުދަނާކަން ކުރިއެރުވުމަށްޓަކައި ކުޅިވަރުން ސިއްހަތު ދެމެހެއްޓުމަށްޓަކައި ރަނިންގްޓްރެކް، އައުޓްޑޯރ ކޯޓު، ވަކި ޖިމްނޭޒިއަމް، ބެޑްމިންޓަން، އަދި އެކްސަސައިޒް ސްޓްރީޓް ތަރައްޤީކުރުން

- ގައުމީ ޓީމުތަކުގެ ތަމްރީން ހާއްސަކޮށް އަދި ކުރާނެ ކުޅިވަރުތަކަށް ސްޕޯޓްސް އިންސްޓިޓިއުޓްގެ ދަށުގެ ހަމަ ކަނޑައަޅާ ކުޅިވަރުތަކުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ 'ގައުމީ ސްކޮޑް' އެއް 'ސެންޓްރަލް ކޮންޓްރެކްޓް' ގާއިމް ކުރުން

- ކުޅިވަރު އެސޯސިއޭޝަންތަކާއި ފެޑެރޭޝަންތަކުގެ ކުރުވައި ތަރައްޤީގެ އޮންނަނީގެ ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުޅިވަރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު: ޕްރޮފެޝަނަލް މެނޭޖުމަންޓު ގެ ސިސްޓަމް ބަޔާންކުރުމާ އެކުވެރިންގެ ޕްރޮފެޝަނަލް އެސޯސިއޭޝަނަކަށް ހިންގުން

- އުމުރުން 17 އަހަރާއި 20 އަހަރާއި ދެމެދު އުމުރުފުރާގެ ކުދިންނަށް '1720' ޗެމްޕް ގާއިމްކޮށް އެސޯސިއޭޝަނަކާއި މިކަންޏާފުކުރ ހިންގުން

- ހާއްސަ ޒުވާން ސަފުރުތަކުގެ ބޭނުމަށް އުމްރާނީ ވަސީލަތްތައް މާލޭގައި އަދި ކަމަން އެކަތިން ރަށްރަށުގައި ގާއިމްކުރުވުން، އަދި އެކަމަށް 10 މިލިއަން ރުފިޔާ ހަރަދުކުރުން

- ގައުމީ ސްޓޭޑިއަމާ ގުޅުވައިގެން ވިޔަފާރި ވަސީލަތްތަކެއް ޤާއިމް އާމްދަނީއެއް އަގުން ހަމައެކަނި ސްޓޭޑިއަމްގެ ހިންގުމުގެ ހަރަދުތަކާ ޖެހިއްޖެކަމަ ފުރަތަމަ ޖިމްނޭޝަންގެ ކުރިއަށްގެންދެވޭ ހިއްސާކުރުވު އާމްދަނީއެއްކަމުގައި ހެދުން

- ޖީ.އެސް. ޓްރެކްޔާރުން ތަމްރީނުކޮށް، ކުޅިވަރު ސާމާނު ސްކޮލަރޝިޕް ފޯރުކޮށްދީ ހޯއްސަކަން އަތުވެ ސްކޯލަރ ތަކުގައި ތަރުތީބު ކުޅިވަރު މަސައްކަތަކަށް ހަރަކާތްތެރިވުމާ އިންތިޒާމު ކުރުމުގައި ކުރިއަށްގެންދިއުން

- ކުޅިވަރުގެ ދާއިރާއިން ފާހަގަކުރެވޭ ފަންނީ ޝަޚްޞިއްޔަތުތަކާއި ދެނެގަނެ އަގުވަޒަން ފާހަގަކުރުމަށް ތަރުޙީބު ދީ އަގުވަޒަން ފާހަގަކުރުމާއި ކުޅިވަރުގެ ދާއިރާގައި ފަންނީގޮތުން، އިދާރީގޮތުން، މުޤާބިލުކަމުގައި އަދި ކުޅިވަރު ޕްރޮމޯޓްކުރުމުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތަށް ދިނުން

- ކޮންމެ އަހަރަކު ކުޅިވަރު ކައުންސިލާއި، ކުޅިވަރު އެސޯސިއޭޝަންތަކާއި ސްޕޮންސަރުން ގެނެސް ކުޅިވަރު ކުލަ ފަރާތްތަކުގެ އަގުވަޒަންކުރުން، 'ކުޅިވަރު ހަފްލާ' އިން ދަންނަވާން ފާހަގަކުރުމުގެ ބޮޑު 'ނިޝާން ހަފްލާ' ބޮޑުކުރުން

- 'ޚާއްޞަ އޮލިމްޕިކް ސްޕެޝަލް' ހާއްސަ ތަމްރީނުކުރާ މުޤާބިލު އޮލިމްޕިކްސްއަށް ފުރުޞަތު ސްކީމް ހަރަކާތްތަކަށް އަދި ކުޅުންތެރިން ކުޅިވަރުގެ ހާލަތު ނިމުމުން އެހީތެރިވުން

- އަމިއްލަ ފަރާތްތަކާއި، ދައުލަތުގެ ބައިވެރިވުމާއެކު ވަކި ހަރަކާތްތަކަށް ފުޓްބޯޅަ، ކްރިކެޓް، ޓެނިސް ސްޓޭޑިއަމް ތައް ތަރައްޤީ ކުރި އަދި ފަސްގަނޑު ހޮޑުވެ ބިލިޔަން ވިއްކުމަށް ސިޔާސަތު ބާޒާރުގެ ދުނިޔޭގެ ވަނަ ކުރިއެރުން ކުޅުއްވާ ޕްރޮޖެކްޓް ކުރިއަށް ގެންދަނީ ސްޕޯޓްސް ދިޔަ ސިޔާސަތު ދިމާވާ ހިނދު

2.4 ސަލާމަތާއި އާރޯގްޔާ، އަދި މުނިފޫހިފިލުވުން

ސަލާމަތާއި އާރޯގްޔާ އަދި މުނިފޫހިފިލުވުމުގެ ސިޔާސަތު:

- ސަލާމަތާއި އާރޯގްޔާ ދިރުވައި އާލާކުރުމަށް އެކަމުގެ ވަޒީފާދާރު ފަރާތްތަކުން މިނިވަންގޮތުގައި ކުރަންވީގޮތް، އަދި މުޖުތަމަޢުގައި ސަރުކާރުގެ ދައުރަކީ އެފަދަ ފަރާތްތަކަށް އެކަން ފަހިކޮށްދިނުން
- އާބާދީ އެކަށީގެންވާ ގާއިމުކުރުމާއި މުއާމަލާތް ހިންގުމަށް ޚާއްޞަގެ ތައުލީމީ ނިޒާމުގެ ތަރައްޤީ ކުރިއަށް ދާއިރާތަކުގައި ވެސް،
- އާޖަލުން އުފެއްދުމާއި ދިރުވައި އާލާކުރުމަށް ސަރުކާރުން ފަހިކޮށްދިނުން ކަމުގެ
- އާބާދީ، ކަސްރަތު އެކުލެ ހިތްޖެ ކަމެއްސިފައެއް ގާއިމުކުރުން،
- ސަރުކާރުން ދީ އެހީތެރިކަން ހިންގުމުގެ ޖާގަ އުފުލުން އާބާދީ، ކަސްރަތު އެކުލެ ހިތްޖެ ކަމެއްސިފައެއް ގާއިމުކުރެވޭނެ ގޮތަކަށް. މިގޮތުން އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުން ޕްރޮގްރާމުތަކުގެ ތެރޭގައި:
  - ތައުލީމީ ޕްރޮގްރާމުތައް
  - ސަލާމަތާއި ތިބާގެ ދެމެހެއްޓޭ ޕްރޮގްރާމުތައް
  - މުޖުތަމަޢުގެ ބައިވެރިވުން އާލާކުރާ ޕްރޮގްރާމުތައް
  - ހިމާޔަތް ނުލިބި މަޖުބޫރު – އާބީ، ފިޒިކަލީ، ޖިސްމާނީ ފަދަ ހަރަކާތްތައް
  - މުޖުތަމަޢު ކަންކަމާއި އެކުބަލާ ތަޢުލީމީކުރުން ފަދަ ޕްރޮގްރާމުތައް
- އާންމު ފަރާތްތަކުން އާބާދީއާ ގުޅޭ ގޮތުން ބަހުސްކުރާނެ ޕްރޮގްރާމް ހަމަޖެއްސުން
- ކަސްރަތުކުރާ އަދިބަލް ޖިމްތައް ގެދޮރުން ހުރުމަށް ފުރުސަތު ހޯދުން
- އާސްޓިޖ-އިން-ޓްރެއިނިން ޕްރޮގްރާމުތައް
- ފިފިފިގެ ދަރުން ފުރުޞަތުގައި 'އިމްޕްރޫވްމަންޓް ޕްލޭން' ހަރުދަނާ ފުރުސަތު ހޯދުން
- މާލޭގައި އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުން ގާއިމުކުރާ 'އިންޓަރނޭޝަނަލް ހެލްތު' ގައި ޖާގަ ހަމަޖެއްސުން މުނިފޫހިފިލުވުމުގެ މަސައްކަތްތަކަށް ތަރައްޤީ ބަޖެޓް ހަދާ. މިގޮތުން ފިލްމު، މުޖުތަމަޢު، ބޮޑުބަރު، ނަށުން، ޑްރާމާ ފަދަ ކަންކަމުގެ ފުރުސަތު ފަހިކޮށްދިނުން
- އެންޓަރޓެއިންމަންޓް ޓްރާންސްޕޯޓް އުފެއްދި 5 އަހަރުތެރޭގައި 75 މިލިއަން ރުފިޔާ އާ ޓްރާންސްޕޯޓް ކަނޑައަޅައިގެން. އަދި މި ޓްރާންސްޕޯޓް މުދަލުތަކުގެ އަސަރު އުފެދޭ، ނިޒާމު ފުލުހުންނަށްބޭނުން މުޖުތަމަޢު ބޮޑުބަރު ގޮތްތަކް، ސަލާމަތް މުނިފޫހިފިލުވުން، ނުކުތާ އުފެއްދުމާ ބޮނޑި، ނިޒާމު ގަވާއިދުތަކުގެ ކަނޑައަޅާ ސާފުކުރެ ހަރުދަނާ އެރުވުން
- އެންޓަރޓެއިންމަންޓް ޕްރޮގްރާމް އެކު ތަރައްޤީ ގެ ބޭނުންކުރެ ހުރި ދާއިރާ
- ސްޕޯޓްސްތަކުގައި ފިފިފި ގެ ދަރުން ޖާގައި ކުރި ސިޔާސަތުތައް ގާއިމުކުރުން

ނޯޓް:

ތިންވަނަ ބައި: އިގްތިޞާދު ފުޅާކޮށް ދުވެލި ހަލުވިކުރުން

ތައާރަފު

ރާއްޖޭގެ އިގްތިޞާދުގެ 70% ހިއްސާކޮށް އަދި ސަރުކާރަށް ލިބޭ ސީދާ އާމްދަނީގެ 29% ހިއްސާ ކުރަނީ ޓޫރިޒަމް އިންޑަސްޓްރީއެވެ. 2011 ގައި ދައުލަތަށް 1.9 ބިލިއަން ޑޮލަރު ފަތުރުވެރިކަމުގެ ސިނާއަތުން ލިބިފައިވެއެވެ. މިގޮތުން ޓީޖީއެސްޓީގެ ގޮތުގައި 872.6 މިލިއަން ޑޮލަރު ވަނީ ލިބިފައެވެ. މީގެއިތުރުން ޓޫރިސްޓުން ދެވޭ ރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ސިނާއަތަކީ 2 ބިލިއަން ޑޮލަރު ގޮތުގައި ސިނާއަތެކެވެ.

ބޭރުގެ ކުންފުނިތަކުން ރާއްޖޭގައި ގިނަ އާއިލީ ނުވަތަ ކުދި އަދި މެދު ފެންވަރުގެ ވިޔަފާރިތަކެވެ. 2010 ވަނައަހަރުގެ ދިރާސާއިން ދައްކާފައިވަނީ ކުދި އަދި މެދު ފެންވަރުގެ ވިޔަފާރިގައި ގިނަބަޔަކު ހަރަކާތްތެރި ވާކަމެވެ. މިގޮތުން 32.6% ގެސްޓްހައުސްތަކުގައި، 12.5% ދަނޑުވެރިކަމުގައި، 11.2% އުފެއްދުންތެރިކަމުގައި، 10.7% ހިދުމަތްދިނުމުގައި، 7.1% މަސްވެރިކަމުގައި، 5.3% މަސް ޕްރޮސެސް ކުރުމުގައި، 3.1% ދަތުރުފަތުރުގައި، 1.6% ފަތުރުވެރިކަމުގައެވެ. ރާއްޖޭގެ ތަރައްގީގައި އިގްތިޞާދީ ބޮޑުމިނުން ތަރައްޤީ ކުރުވުމުގައި ގިނަ ބިނާކަމާއި ހުރިހާ ފަސޭހަކަމެއް މި ތަންތަނާއި ގުޅުންހުރި އެހެނިހެން ހިދުމަތްތަކާއި އަދި ވަސީލަތްތައް އެކަށީގެންވާ ފެންވަރަކުގައި ތަރައްޤީ ކުރެވިފައެއް ނުވެއެވެ.

ވީމާ، އޮޗިޑްގެ އިގްތިޞާދީ ތަރައްޤީގެ ސިޔާސަތުތަކުން ވެގެންދާނީ، މިގޮތުން ތަރައްޤީ ކުރެވުނު ހުރި ބިނާތަކާއި އިގްތިޞާދީ ބޭނުން ފުޅާކުރުމުގެ އިތުރުން، މުއާމަލާތް ހިންގުމަށް ވާ ސިނާއަތުގައި، ހިއްސާކުރަނީ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ސިނާއަތް އިތުރަށް ފުޅާކުރުމަށެވެ. ގެސްޓް ހައުސް ފަދަ ތަރައްޤީ ހިންގުމަށް އިތުރުކުރު 'އައިޑިއަލް ޓްރިޕްލް' ތަރައްޤީ ހުރިއެވެ. މި ސިޔާސަތުގެ މައިގަނޑު އެއް ބޭނުމަކީ ވަގުތީގޮތުން ޓްރިޕްލް ލިބޭ އާމްދަނީ އެންމެ ފުޅާ ގޮތެއްގައި އާންމުންނަށް ހިއްސާކުރުމާ ޓްރިޕްލް ކުރި އެހެނިހެން އާންމު ރައްޔިތުންގެ ބައިވެރިވުން އިތުރު ކުރުމެވެ.

އުމްރާނީ ބިނާތަކަށް ނަޒަރު ހިންގާފައިވުން، ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީގައި ހުރިފައިވާ ގިނަ ބަނދަރުތަކަކީ ލާފާކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ ވަސީލަތްތަކެއްގެ އިތުރުން މިހާރުވެސް އިގްތިޞާދީ ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވުނު ބޭނުންކުރުމުގައި ތަރުތީބަކާ ނުލައި ވިއްސަރާއި، މި ބަނދަރުތަކާއި އެކުގައި ފަރާތްތަކަށް ތަރައްޤީގެ ތަކެތި ބޭނުން ކުރުމަށް ހުރަސްތަކެއް ކުރިމަތިވެއެވެ. މިހާ އެހެން ބިނާކުރުން އެކަނިކަން ނުވަތަ ސަރަޙައްދުތަކުން ކުރަން ޖެހޭކަމުގެ ގޮތުން ބޮޑުތަކުގެ އިގްތިޞާދީ އަދި އިޖުތިމާޢީ ކުރިއެރުން ހަމަ ފޯރުއަށް މިހާތަނަށް އަވަސް ފައިދާކަން ފާހަގަ ކުރެވިފައިވެއެވެ.

ކުދި އަދި މެދު ފެންވަރުގެ ވިޔަފާރިތަކަކީ އިގްތިޞާދުގެ ބޮޑުބައެއް ހިއްސާކުރާ ބައެއްކަން ވެފައި، މިފަދަ ވިޔަފާރިތައް ތަރައްޤީކުރުން ކުރިއެރުވުން މުހިންމެވެ. މިގޮތުން، މިހާރުވެސް ކުރިއަރަމުންދާ ޖީޑީޕީގެ ތަރައްގީ، ކުދި އަދި މެދު ފެންވަރުގެ ވިޔަފާރިތަކަށް މާލީ އަދި ޓެކްނިކަލް ނަގާދޭ ތަރައްގީ ކުރެވިދާނެއެވެ. އަދި މި އުސޫލުން، މަސްވެރިކަމާއި ދަނޑުވެރިކަން ދެމެހެއްޓެނިވި ގޮތެއްގައި ފުޅާކުރުމަށް، މި ސިނާއަތްތަކުގައި ހިމެނޭ ކުދި އަދި މެދު ފެންވަރުގެ ވިޔަފާރިތަކަށް އަދި ފުރުސަތުތައް ހުޅުވާލުން އެއީ އޮޗިޑުގެ އިގްތިޞާދީ ސިޔާސަތުގެ މުހިންމު ބައެކެވެ.

އޮޗިޑް ސަރުކާރުން ނެރުނު ނަތީޖާ

- ✓ އޮޗިޑް ސަރުކާރާ ހަވާލުވި އިރަށްވުރެ ރާއްޖޭއަށް ޒިޔާރަތްކުރާ ފަތުރުވެރިންގެ އަދަދު 21% އިތުރުކުރުން،
- ✓ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާގެ އުފެއްދުންތެރިކަން 13.6% މައްޗަށް ޖެއްސުން،
- ✓ ދަނޑުވެރިންނަށް 50 މިލިއަން ޑޮލަރުގެ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުން،
- ✓ ކުދި އަދި މެދުފެންވަރުގެ ވިޔަފާރިތަކަށް 88 މިލިއަން ޑޮލަރުގެ ލޯން ދޫކުރުން،
- ✓ ޖީ.އެމް.އާރ: މާލޭ އިބްރާހިމް ނާސިރު އިންޓަނޭޝަނަލް އެއަރޕޯޓް ދެބިލިއަން ޑޮލަރު ފުރަތަމަ އަހަރުތަކުގައި ދައުލަތަށް ލިބޭ، އަދި 400 މިލިއަން ޑޮލަރުގެ ޚަރަދުގައި ޕްރޮޖެކްޓެއްގެ ދަނޑުން ވާ ޒިންމާ ހިފުމުގެ މަސައްކަތް ފެށުން
- ✓ 1980 އިން 2013 ގެ ނިޔަލަށް ރާއްޖޭގެ ޖުމްލަ ފޮރިން ކޮމާޝަލް އިންވެސްޓްމަންޓްގެ 56% ކުރެވިފައިވަނީ އޮޗިޑް ސަރުކާރުގެ 3 އަހަރުގެ ތެރޭގައި (މި އަދަދުގައި ޓޫރިޒަމް ހިމެނިފައެއް ނުވޭ)

ކުރިއަށް އޮތް ދައުރުގައި ކުރާނެ ކަންތައްތައް

3.1 ތަރައްޤީގެ ބޭނުން

ކުދި އަދި މެދު ފެންވަރުގެ ވިޔަފާރި ތަރައްޤީކުރުމާ ބެހޭ ޕްރޮގްރާމް (އެސް.އެމް.އީ.):

މި ޕްރޮގްރާމްގެ މައިގަނޑު އަމާޒަކީ، ކުދި އަދި މެދު ފެންވަރުގެ ވިޔަފާރިތައް ތަރައްޤީކުރުން ފުޅާކުރުން އިގްތިސާދުގައި މުހިއްމު ވިޔަފާރިތަކުގެ ބައިވެރިވުމާއި ދައުރު ފުޅާކުރުމަށް އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމެވެ. މިގޮތުން 2011 އަދި 2012 ވަނަ އަހަރު ކުދި އަދި މެދު ފެންވަރުގެ ވިޔަފާރިތަކަށް ލުއި ލޯނުގެ އެހީތެރިކަން ވަނީ ފޯރުކޮށްދީފައެވެ. އަދި މިގޮތުން ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ސަރަހައްދުތަކުގައި ބިޒްނަސް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ސާރވިސް ސެންޓަރުތައް (ވިޔަފާރި ކުރިއަރުވާލުމަށް އެހީވުމަށް މަރުކަޒުތައް) ވަނީ ގާއިމުކުރެވިފައެވެ. ބިޒްނަސް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ސާރވިސް ސެންޓަރުތައް މެދުވެރިކޮށް މިހާރު ވިޔަފާރިތަކަށް ބޭނުންވާ ފަންނީ އެހީތެރިކަމާއި ހިދުމަތްތައް ދަނީ ފޯރުކޮށްދެމުންނެވެ.

- އެސް.އެމް.އީ. ތަރައްޤީގެ ޕްރޮގްރާމުގެ އެއްމަގުސަދަކީ ފަހިކުރުން ނަގައިދިނުން
- ކުދި އަދި މެދު ފެންވަރުގެ ވިޔަފާރިތައް އިތުރަށް ތަރައްޤީކުރުމަށް މާލީ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ޒަރިއްޔާ ތަރައްޤީގެ ބޭންކެއް ގާއިމު ކުރުމަށް މުހިންމު ކަމެއްކަމުން ވަނީ ފާހަގަވެ. އެހެންކަމުން އެމްޑީޕީގެ އިގްތިސާދީ މައިގަނޑު ސިޔާސަތެއްކަމުން މިހާރު ބޭންކެއް ގާއިމުކުރުން ވެގެންދާނެ
- މިގޮތުން އެއް ސިޔާސަތުތަކަށް އެސް.އެމް.އީ. އަށް އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދޭ އިތުރު ހިދުމަތްތައް އެއްފަރާތުގެ ދަށުން ގެނެވޭނެ
- ތަރައްޤީގެ ބޭންކެއް އުފެއްދުމާ ކުދި އަދި މެދު ފެންވަރުގެ ވިޔަފާރި ވެރިންނަށް ވިޔަފާރި ފެށުމުގެ އަދި ކުރިއަރުވުމުގެ ފުރުސަތު އިތުރު ކުރުމުގެ މައިގަނޑު މަގުސަދަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިގްތިސާދު މަތީން ބަރޯސާ ވެފައިވާ ޓޫރިޒަމް އަދި ކަނޑުފަސް ތަނަވަސްކޮށް ތަރައްޤީކޮށް އެއް ސެކްޓަރަކަށް ބަރޯސާވުން ކުޑަކުރުން
- ތަރައްޤީގެ ބޭންކުން ކުދި އަދި މެދު ފެންވަރުގެ ވިޔަފާރިތަކަށް ފައިނޭންސް ދޫކުރެވޭނެ. މިގޮތުން ލޯން ދޫކުރުމުގައި ހުރިހާ ބާވަތެއްގެ ވިޔަފާރި ހިމެނޭ. މީގެ ތެރޭގައި ސަރަހައްދީ ތަރައްޤީގެ މަޝްރޫޢުގައި ހިމެނޭ ޕްރޮޖެކްޓް ތަކާއި ދަނޑުވެރިކަން، މަސްވެރިކަން، އެގްރިކަލްޗަރ، ޓްރާންސްޕޯޓް އާއި ގެސްޓް ހައުސް ވިޔަފާރި ތައް، ގުދަން ބޭނުން ކުރުން ނުވަތަ ރީޓެއިލް، އެސެމްބްލިންގ، ޕްރޮސެސިންގ ޕެކޭޖިންގ، އަދި ޕްރޮޑަކްޝަން ހިދުމަތް
- އިގްތިސާދީ ހަރަކާތް ތަކުގައި، އެސް.އެމް.އީ. ގެ ބައިވެރިވުން ސަރަހައްދީ ތަރައްޤީގެ މަޝްރޫޢު އަދި އައިލެންޑް ޑިސްޓްރިކްޓް ފުދި މަޝްރޫޢުތަކުގެ ތެރެއިން ފޯރުކޮށްދެވޭނެއެވެ. މިގޮތުން ދެނީ ސެކްޓަރުތަކަށް ތަރައްޤީގެ ބޭނުން މެދުވެރިކޮށް ތަރައްޤީ ކުރުމުން، ސީދާ ގޮތުގައި ނުސީދާ ގޮތުން ވަޒީފާގެ ގިނަ ފުރުސަތުތައް، ހާއްސަކޮށް ޒުވާނުންނަށް ހުޅުވިގެންދާނެ
- އަދި އިގްތިސާދު އިތުރަށް ހަރުދަނާކޮށް، ފުޅާކުރުމަށްޓަކައި، އެސް.އެމް.އީ. މެދުވެރިއެއްގެ ބައި ކުޅުދުން
- މީގެ އިތުރުން ކުދި އަދި މެދު ފެންވަރުގެ ވިޔަފާރިތަކަށް ލޯން ޕްރޮގްރާމް ތައާރަފްކުރަން ކޮންމެ އަހަރަކު ސަރުކާރުން 50 މިލިއަން ރ. ލޯން ޕްރޮގްރާމަށް ކަނޑައެޅުން

3.2 ސަރަހައްދީ ތަރައްޤީ: ބާޒާރު ބަނދަރު

ރާއްޖޭގެ ތަންތަނުގައި ހަދާފައިވާ ބަނދަރާ ގުޅިގެން ގާއިމު ކުރަންޖެހޭ ވަސީލަތްތައް ނުލިބުމުގެ ސަބަބުން، ތަން ތަންތަނުގައި ދިރިއުޅެމުންދާ ފަރާތްތަކުން އުފައްދާ ތަކެތި އަދި ފޯރުކުރާ ހިދުމަތްތައް ފަސޭހައިން ގަނެ ވިއްކާލުން ދަތިވުމުގެ އިތުރުން، އެ ސަރަހައްދުތަކުގައި ވަޒީފާގެ ފުރުސަތުތައް އުފެދުނުވާ މިންވަރު އިތުރުކުރުމުގެ ސަބަބުން އާއިލާއި ދުރުގައި ރަށުން ބޭރުގައި މަސައްކަތް ކުރަމުންދާ ޒުވާނުންނާއި މީހުންގެ އަދަދު ދުވަހުން ދުވަހަށް އިތުރުވެ، ނިސްބަތުން މާލެ ތެރެއިން އިތުރު ވަރުންދާކަން ފާހަގަ ކުރެވިފައިވެއެވެ. މީގެ ނިސްބަތަކީ މާލެއާއި އަތޮޅުތަކުގެ ދުރުގައި ފަރަގުގެ އިތުރުން ބޮޑުވެ، މާލޭއާއި އަތޮޅުތަކުގެ އާމްދަނީގެ ފަރަގު އިތުރުވަމުން ދަނީއެވެ. މިފަދަ އިގްތިސާދީ އަދި އިޖްތިމާޢީ ކަންކަމުން ހަރުދަނާ ހިދުމަތްތަކާއި، ރާއްޖޭގެ އެކި ސަރަހައްދުތަކުގައި ހިނގާފައިވާ ބަނދަރުތަކުގެ މުހިއްމުކަން ފުރަތަމަ ގޮތުގައި ކުރިއެރުވުމަށް އެ ބޭނުމުގައި އަސާސީ ވަސީލަތްތަކުގެ ސަރަހައްދު ތަރައްޤީކުރުން މުހިންމުވެފައިވާ ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުން އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތުގައި ޕްރޮޖެކްޓް ޕްރޮޕޯސަލް ދަށުން ބަނދަރުތަކީ ސަރަހައްދު ތަރައްޤީކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމަކީ އަމްޖެހި ގެ އިގްތިސާދީ ސިޔާސަތުގެ މައިގަނޑު އެއްސިޔާސަތެވެ.

ބާޒާރު ބަނދަރު ތަރައްޤީކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމް

ބަނދަރުތަކީ ސަރަހައްދު ތަރައްޤީކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމު 'ބާޒާރު ބަނދަރު ޕްރޮގްރާމް' ގެ ތަންފީޒުކުރަނީ ރާއްޖޭގެ އެކި ސަރަހައްދުތަކުގައި ދިރިއުޅޭ މީހުންގެ އިގްތިސާދީ ފުރުސަތުތަކުން އިތުރުކޮށް ފައިދާ ހުރި ސަރަހައްދީ (ރަށު ނުވަތަ އަތޮޅުފެންވަރުގެ) އިގްތިސާދީ މަރުކަޒު ބިނާކުރުމެވެ. އަދި ސަރަހައްދީ އިގްތިސާދުގެ ތަރައްޤީގެ ދުވެލި ހަލުވިކޮށް ކުރިއެރުވުމުގެ ނިޒާމުގެ ސެންޓަރުގެ ގޮތުގައި ބަނދަރުތައް މުސްތަގުބަލުގައި ތަރައްޤީވެގެން ދިއުމެވެ.

ބަދަލުވަމުން ބިނާވެގެން ދުނިޔެއާއި ގޮތުގައި ބާޒާރުތަކާ ގޮތުގައި ތަރައްޤީކޮށް، ބަނދަރުތަކުން ބަރޯސާވާ އިގްތިސާދީ ނިޒާމެއް ސަރަހައްދީ ފެންވަރުގައި ޤާއިމުވެގެން ދިއުމުގެ މައިގަނޑު މަޤްސަދަކީ:

- ރާއްޖޭގެ އިގްތިސާދު ފުޅާކުރުން
- މަދު ސިނާއަތްތަކެއްގެ މައްޗަށް އިގްތިސާދު ބަރޯސާވެފައި އޮންނަ އެކަން ކުޑަކުރުން
- ތަފާތު އިގްތިސާދީ މަސައްކަތްތަކުން އިގްތިސާދު ފުޅާކުރުވުން
- އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުގެ ހިއްސާ އިގްތިސާދުގައި އިތުރުކުރުން

ބަނދަރުތަކީ ސަރަހައްދު ތަރައްޤީކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމްގެ ތެރޭގައި ތަން އަދި އަތޮޅު ފެންވަރުގައި ކުދި އަދި މެދުފެންވަރުގެ ވިޔަފާރި ތަރައްޤީކޮށް، ދިރުވައި، އާލާކުރުން ބަދަހިކުރުމެވެ. އަދި ބަނދަރުތަކަކީ އިގްތިސާދީ ބިންގާތަކުގެ ގޮތުގައި ތަރައްޤީކުރުމުން ފުރުސަތު ދިނުމުން ތަންތަނުގައި އިގްތިސާދީ ހަރަކާތްތަކާއި އާމްދަނީ، ވަޒީފާގެ ފުރުސަތުތައް (ހާއްސަކޮށް ޒުވާނުންނަށް) އިތުރުކުރުން ހިމެނޭ

- ބާޒާރު ބަނދަރު ތަރައްޤީކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމް ހިންގުމަށް ހަވާލުކުރެވޭ ޚާއްސަ ކަމަކަށް ބަޖެޓް ޚަރަދުކުރެވޭނެ ޕްރޮގްރާމެއް ޕްރޮޖެކްޓްގެ އުސޫލުން
- ބަނދަރުތަކީ ސަރަހައްދު ތަރައްޤީކުރުމަށް ބޭނުންވާ ބިން 35 އަހަރުގެ މުއްދަތަކަށް ކުއްޔަށް ދޫކުރެވޭއިރު، ތަރައްޤީކުރާ ސަރަހައްދުން ފުރަތަމަ 5 އަހަރު ބިމުގެ ކުލި މަޢާފުކުރުން ދިނުމާއި އަދި މި މުއްދަތުގައި ކައުންސިލުތަކުން 'ޓެކްސް' ނަގަމުންދާއިރު، ބާކީ އެއް އަހަރުތަކުގެ މުއްދަތުގެ ބިމުގެ ކުލި ސަރުކާރުން މާފުކުރުން
- ބަނދަރުތަކީ ސަރަހައްދުގައި ގާއިމުކުރާ ވަސީލަތްތަކުން ބޭނުންވާ ކަރަންޓު ޓެލިފޯނު ކުނިނައްތާލުމުގެ ހިދުމަތްތަކުން ހިނގުން. ނަމަވެސް، ސަޕްލައިކުރުން ކަރަންޓު ބަނދަރުތަކުން ގޮތުން ގާއިމުކުރާ އިހްތިޔާރު ތަރައްޤީކުރާ ފަރާތަށް ދޫކޮށްލުން
- ބަނދަރުތަކީ ސަރަހައްދުތަކުން އެންމެ ހިންގާނެ އަރާ އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުން ތަރައްޤީކުރުން ދިރުވުމެވެ. މިކަމަކަށް ގަވަރުމަންޓުގެ ގޮތުން ސަރުކާރުން އުފައްދާ ތަރައްޤީގެ ބޭނުންތަކަށް ދައުލަތުން ލޯނު ނުވަތަ ގެރެންޓީ ވަސީލަތްތައް ހޯދުން ސަރުކާރުން އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުން

3.3 ޝަރީޢަތް

އުޞޫލުގެ އިސްލާމީ ތަރައްޤީގެ އަދި ސިޔާސަތީ ޝަރީޢަތުގެ ސިޔާދަތު ޖައިވަރަސިފައި ކުރުމަވޭ. މިގޮތުން ރާއްޖޭގެ އަދި ހިސާބުތަކައި ގެސްޓު ހުއްޓާ ފުރަ ތަންތަން ހިންގުން އިތުރުކުރު 'ޖަސްޓިސް ޝަރީޢަތު' ތަޢާރަފްކުރެވިފައެވެ. މިސިޔާސަތުގެ މައިގަނޑު މުގްސަދުތަކަކީ:

- ޝަރީޢަތުން ލިބޭ އަމިއްލަ ފުރާ ގަސްތެއްގައި އޮންމުޅުނގެ ހިމާޔަތްގެއްން އަދި ޝަރީޢަތް ކުރި އެއްވުމުގައި އޮންމު ތަޢާރުފުކުރުގެ ބަދަލުތަކުން އިތުރު ކުރުން

- ޖަސްޓިސް ޝަރީޢަތް ތަޢާރަފްކުރުމުން ލިބޭ އިސްލާމީ ފަރުދުގެ އިތުރުން ޖަމާޢަތުގެ ޝަރީޢަތް މަރުޙަލާގައި ދިފާޢު އާއިލާތަކަށް މިފަދަ ކަންކަންތަކުގެ ނުފޫޒު ހިދުމަތްދެނިވުން ގޮސް އާދީ ގޮތުން ބޭނުން ކުރުމުން ހުރި ފުރިޔަތްގެންދިއުން.

- ޖަސްޓިސް ޝަރީޢަތް ތަޢާރަފްކުރުމުން ކަންކަމުގެ އުމުރާއި މަރުޙަލާގެ ކުރިއަށްދާ ގޮތް ބުނުއިގެންދިއުން. މިގޮތުން ހިމެނޭ:

  - ޝަރީޢަތުގެ އިންތިޒާމުގެ އަންނަ ރައްދުތަކާ ބަދަލުކުރުން އިތުރުކުރުން (އިންޖެކްޝަނަށް ފާރަވެރިކަން އިތުރުކުރުން).
  - ކަންކަމުގައި މަޢާރަން ވަގު ބަޖެޓް އިންސާނީ ވަސީލަތްތައް ބޭނުން އިތުރު ކުރުމުން ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު އާދީ ލިބޭނެ ފުރުސަތުތައް ފޯރުކޮށްދިނުން.
  - ރާއްޖޭގެ ބަދަލުކުރުމާ ވަސީލަތް މިންވަރު އިތުރުވެ، ޖަވާބުދާރީ ވާނެ ވަނަކުރުގެ ސަރަހައްދުގެ ލިބިގެން ދިއުން.
  - ކަންކަމުގައި ވަކިވާ ނަތީޖާއި ދިވެ ޖަވާބުދާރީވުން، ވަކިވާއިން ނިކުމެ ޖަވާބުދާރީކުރުގެ ހުރިހާ ގޮތްތަކުން މުހިއްމު ފުރުސަތުތަކަކަށް ފުރުސަތުކުރުން.
  - ޝަރީޢަތުގެ ސިޔާސަތު މަރުޙަލާތަކުގެ ތަރަހާ މުހިއްމު ގޮތްތަކާއި ކަންކަން އާދީ ދިނުމުގެ ވަސީލަތްތަކެއް، އަދި ކަންކަން ރާއްޖެ ފުރުސަތުތަކުގެ އާދީ ދިނުމުގެ މަޢުލޫމާތު ފާހަގަ ކުރުމުގައި (ފުލުހުންގެ ބަދަލުތަކުގެ ސިޔާސަތަށް އަދި ހިނގާ އެއްބަސް ކުރުވުން ހިންގުން).
  - ދަށްކުރުމަށް ސިޔާސަތުތަކާއި ކަންކަމާ ބެހޭ ގޮތުން ޙަޤީޤަތަށް ވާކަން، އަދި ދުވަހުގެ ފަރުދުގެ ވިސްނުމާއި ވަނަވަރު ކުރުމުން ޙައްލުތަކަށް ވަސީލަތްތަކަށް ކުރިއެރުވުމަށް ގަވާއިދު ބަދަލުކުރުން ލިބޭ ބަދަލުތައް (މި ސިޔާސަތުތަކުގެ ބަދަލުތަކުގެ ވަގުތުގައި ހިމެނުމުން).

ޖަސްޓިސް ޝަރީޢަތް ތަޢާރަފްކުރުމުން ގަސްތުކުރެވޭ ގޮތްތައް:

- <u>ބޭސް އެންޓް ބޮޑީ ގަސްތުކުރުމަށް ގެސްޓްހައުސް:</u> އާއިލާއިގެ ބަދަލުން ހިންގާ ގޮތުން 5 އަހަރާއި 25 އަހަރާ ދެމެދުގެ އަދަދަކަށް ގަސްތު ހިނގާ 'ބޭސް އެންޓް ބޮޑީގަސްތުކުރުމަށް' ގެސްޓްހައުސް ބަދަލުކުރުން. މިގޮތުން ހުރިހާ ސަރުކާރު ނިޒާމު ފަރުދު ސަރުކާރާ ފަރަ ދިމާލަށް ކަނޑައެޅިގެން ބަދަލުގައި ކުރުން

- <u>ޖަސްޓިސް އިން:</u> ވަކި ދިމާލެއްގައި ކަނޑައެޅިގެން 'ޖަސްޓިސް އިން' ބަދަލުގައި ކުރުން. ބޭސް އެންޓް ބޮޑީގަސްތުކުރުމަށް ގެސްޓް ހައުސް ހުށަހެޅުމަށް ގެނައީ 5 އަހަރު ދުވަހުގެ ހިނގަން ބޭނުންވާނެ

- <u>ޝަރީޢަތް ވިއްކާ ނުވާތީ ގެސްޓްހައުސް ކުރިޔަށްދާނޭ:</u> ވަކި ވަގުތު ކޮޅެއްގައި ހުރި ގޮތުން ވަކި ސަރަޙައްދެއްގެ ޝަރީޢަތް ވިއްކާ ނުވާތީ ގެސްޓްހައުސް ކުރިޔަށްދާނޭ ގޮތުގައި ކަނޑައެޅިގެން ބަދަލުގައި ކުރުން. މިފަދަ ބަދަލެއްގައި، މި ސަރަޙައްދުގައި ވާ ގެސްޓްހައުސް ކުރިޔަށްދާ ޝަރީޢަތް ނިޒާމު ކުރިޔަ، ސަރަޙައްދު އަދި ދިމާލުގެ މަސައްކަތާއި، ވަކި ޝަރީޢަތް ފަރާތްތައް، ސަރަޙައްދު، ސަރުކާރު، ވަކި ހިންގާ ސަރުކާރާ، ފުރާތައް، އެހެނިހެން ކަންތައްތަކަށް ހުރިހާ ހުރިން

- <u>ހައުސްޖް:</u> 'ހައުސްޖް' ގެ ބޭނުމުގައި ގެސްޓް ހައުސް ބަދަލުގައި ކުރުން. މިއީ ބޭސް އެންޓް ބޮޑީގަސްތުކުރުމަށް ބޭނުން، ނިޒާމު ހުރިހާ ދިމާލަށް ކަނޑައެޅިގެންނުވާނެ ބޭނުން ހިނގާ ފަރާތްތަކެވެ. މިއީ ކުށްވެރިން ނުހިމެނޭ ހިސާބުތަކާ ހިންގާ ބޮޑެތި އަންނަ މިންވަރު ދިމާލު އާއިލާތަކާއި އެކަށީ ދިމާލުވެފައިވާ ބޭނުން ކުރުވުން ވަކިން. މިފަދަ ގެސްޓް ހައުސް ތަކެތި، ޚަރަދު ބަދަލު، ގަވާއިދު، ސަރަޙައްދު ވަކިކުރުން، އަދި ވަކިކުރުން ނިޒާމު ދިމާލު ކުރުމަށް ފާހަގަކުރެވޭ ސަރަޙައްދުގައި ކަނޑައެޅިގެން

- <u>ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސް:</u> އެއް ސަރަޙައްދުގައި ހިތްހާ ދާއިރާ ދާއިރާގެ ގެސްޓްހައުސް ހިންގުމުގެ ބަދަލުގައި، ކުށްކުރާ އެއް ފަހަރު ކުރިޔަ ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސް ހިންގުން. މިފަދަ ކަންކަމުގައި ދުރު ބަދަލު ގެއް ހިންގުން. މިފަދަ ކަންކަމުގައި މާދަރުސާ ހިދުމަތެއް ފޯރުކޮށްދިނުން ބޭނުން ދިމާލު ހިތްވަރު ކުރުމުގެ އިތުރު ފާރަވެރިކަން އާދީ ވަކިވާ ފާރަވެރި ހިމެނޭނެއެވެ.

- <u>ރެސްޓޯރޭޓިވް ޖަސްޓިސް:</u> ކުށުގެ ސަރަޙައްދު، މުސްކުޅި ދިވެހި ދާއިރާގައި ފާހަގަ ކުރާ ދާއިރާއިން. މިގޮތުން މިހެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހިތް ހިސާބުން ސަރަޙައްދުތަކާ ބަދަލުކުރުމަށް ކަންކަމުގައި ހުރިހާ ދާއިރާގެ ކަންކަން، ސަރަޙައްދު ދިމާލު ކަނޑައެޅިގެން ކަންކަމުގައި ހިތްހާ ދާއިރާ ކުރުން.

- ސްޓްރެޓެޖިކް އަމާޒު: އަމިއްލަ ފަރާތްތަކާއި، ދައުލަތުގެ ބައިވެރިވުމާއެކު ވަކި ރަށްރަށުގައި ޓޫރިޒަމް، ކޮމިއުނިޓީ، ބޭނުން ސްޓޭޓަސް ދޭން ބޭނުންވާ ކަށި އަދި ފަސޭހަ ރޭޓުތައް ބޮޑު ޕްރޮޖެކްޓްތަކަށް ވިސްނާ ސިޔާސަތު ބާޒާރަށް ދުނިޔޭގެ މަސައްކަތު ކުޑަކުރާ ޕްރޮޖެކްޓް ޤައުމީ ހަރަކާތްތައް ފުރިހަމަ ކުރުމަށް ގާނޫނީ ސްޓްރެޓެޖީ ރާއްޖެއިން ދާއިރާއަށް ތަރައްޤީ ކުރުމުގައި ސްޓްރެޓެޖީ ޓޫރިޒަމް މަސްލަހަތަށް ހެދުން
- ދަތުރުފަތުރުގެ ނިޒާމުގައި ހަރުދަނާ ކުރުމާއި، ދައުލަތުގެ ފެންވަރު ރަނގަޅު ކުރުމަށް އިތުރުކުރާ، އަދި ބޭނުންވާ ގިނަތަ ހިދުމަތް އިތުރުން ފޯރުކޮށް ނިޒާމުގެ ލިބިފައިވާ ރަސްމީ ތަނުގައި ޕޮލިސީތައް ތަކުރާރު ކުރުން ގެނެސްދޭން

ކުރިއަށް އޮތް ދުވަސްތަކުގައި ކުރަން ހުރި ކަންކަން

- ރާއްޖޭގައި 'އަމިއްލަ ބައެއްޗެއް – ދިރުން ދިރިއުޅެން ދަރަނި ދެއްކުމަށް' ތިބޭ ވިޔަފާރި ފުރުޞަތު ކުރިއަރުވާފައިވާ އެޑްވާންސް ސަރުކާރުގެ 5 އަހަރުތެރޭގައި ދަތުރުކުރުން 120 މިލިއަން ޑޮލަރުގެ ތަރައްޤީ ބާޒާރު ފުރުޞަތުއްދަން
- އެޑްވާންސް ސަރުކާރުގެ މިސްރާބުސަރުކާރުގެ ދަށުން ހޫޅު، ގެސްޓްހައުސް، ބޯޓު އެންޖީ ބޭސްކަރުދާސް، އަމިއްލަ ދިރުން، ބޭރުގެ ބޮޑު ގިނަ ފޮތް މީހުންގެ އަދި ފުރުޞަތު އަމިއްލަ ތަރުޖަމާކުރުން ފުރުސަތު ފުރިހަމަވެދާނެ
- ރާއްޖޭގައި ގެސްޓްހައުސް އަދި އަމިއްލަ ބައެއްޗެއް ވިޔަފާރި ހިންގާ އެކުވެރި ތަރައްޤީ ވަޒަންވީބޭނުންވާފަރާތްތަކާ ތަރައްޤީގެ ބޭނުމަކީ ގެސްޓްހައުސް 5 އަހަރުގެ ތެރޭގައި 227 މިލިއަން ޑޮލަރުގެ ދެން އިސްފަށާނެދިޔައީ
- ރާއްޖޭގައި އަމިއްލަ ބޯޑިދެއް މާކެޓްކުރުމުގެ މަސައްކަތުގައި 5 މިލިއަން ޑޮލަރު ކަނޑައެޅުން
- ހުނަރު ފުރުޞަތުގެ ތަރައްޤީ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ސިނާއަތުން ފައިސާކަން 4,135 ބޭރުނުންގެ ފުރުޞަތު ހުނަރުގެ، އަދި ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާއަށް ގެޓް އަނިޔާން ތަމްރީނުތަން ޖުމްލަކަން ހުނަރު 13,500 ފުރުޞަތުތަކުގައި ހިމެނޭ
- ގެސްޓްހައުސްގެ ވިޔަފާރި މެދުރާއްޖެއަށް ފަތުރުވެރިކަމުގައި އެގުދަރުތަކުގެ ތަރައްޤީ މުނިއާބާދީގެ ބޮޑުތަނުތަކުގައި (ސިޓީ ނުވަތަ ބައެއް) ބޭނުންވާ އުމްރާނީ ތަރައްޤީގެ ނޫޅުމަށް ބޭރުގެ ފާޑު، އަދި އެންމެ ރަނގަޅު ތަކުގައި މިފަދަ ތަރައްޤީގެ މަޝްރޫޢު ކަށަވަރުކޮށް ހުނަރުވެރިކަމުގައި މަގުދައްކައިދީ އިޢުތިރާފު ފުރުޞަތުދީން

3.4 ކުޑަކުދިން

ގައުމުގެ މުސްތަޤްބަލަކީ ކުޑަކުދިންނެވެ. އިސްލާމްދީން ދެއްކުމުގެ ގޮތުގައި ކުޑަކުދިންނަކީ ރަޙްމަތްތެރިކަމާއި، ހެޔޮ ލޯތްބާއި ހިމާޔަތް ލިބެންޖެހޭ ބައެކެވެ. ކުދިން ހަމަ ހަމައިން ފަރާތްތަކުން ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށް ޤާނޫނާއި ސިޔާސަތުތަކުގައި ކަނޑައެޅިފައިވީނަމަވެސް، މި މުއްދަތުގައި ކުޑަކުދިންނާ ގުޅޭ ކަންކަމަށް ކޮމިޝަނުން ބަލާފައިވަނީ:

- 33 ޝަކުވާއެއް ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅިފައިވާއިރު، އެ ޝަކުވާތަކަކީ ކުޑަކުދިންނަށް އަނިޔާ ދިނުމާއި، ޖިންސީ ގޯނާކުރުމާއި، ކުދިން ބަލަހައްޓާ ފަރާތްތަކުން އިހުމާލުވުމާއި، ތަޢުލީމީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ޝަކުވާތަކެވެ. އަދި ފަރުދުންގެ ޙައްޤުތައް ޙިމާޔަތްކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން ޝަކުވާތައް ތަޙުޤީޤުކޮށް ފިޔަވަޅު އަޅާފައިވެއެވެ.
- ޝަކުވާއިން ނުވަތަ ހާލަތުގެ ސަބަބުން ކުޑަކުދިންނާ ގުޅޭ ކަންކަމުގައި ކޮމިޝަނުން ތަޙުޤީޤުތައް ހިންގުމާއި، ޤާނޫނީ ފިޔަވަޅު އެޅުމަށް ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.
- މިގޮތުން ޤާނޫނީ ހިންގުމުގެ ބައެއް ކަންކަން ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކޮށް ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް ލަފާދީފައިވެއެވެ.
- ޝަކުވާއިން ނުވަތަ ބަލަހައްޓާ ފަރާތްތަކުން އިސްލާހު ކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން މަސައްކަތްކޮށް، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށް ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.
- އަދި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން ތަފާތު ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގާފައިވެއެވެ.
- ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭ ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކާ މަޝްވަރާކޮށް ލަފާދީފައިވެއެވެ.
- އަދި ޤައުމީ ފެންވަރުގައި ސިޔާސަތުތައް ކަނޑައެޅުމުގައި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ހިމެނުމަށް ކޮމިޝަނުން ބާރުއަޅާފައިވެއެވެ.
- ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފެންވަރުގެ ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭ މުޢާހަދާ (ސީ.އާރް.ސީ) ގައި ހިމެނޭ ކަންކަން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ތަންފީޒުކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން މަސައްކަތްކޮށްފައިވެއެވެ.
- މިގޮތުން ސީ.އާރް.ސީ ގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ކޮމިޓީއަށް ހުށަހަޅާ ރިޕޯޓާ ގުޅިގެން، ކޮމިޝަނުން ބައިނަލްއަޤްވާމީ ކޮމިޓީއަށް ވެސް ލަފާދީފައިވެއެވެ.
- ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ބަލަހައްޓާ ފަރާތްތަކާއި ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކާ މަޝްވަރާކޮށް ކަންކަން ރަނގަޅުކުރުމަށް ލަފާދީފައިވެއެވެ.
- ކުޑަކުދިން ބަލަހައްޓާ މަރުކަޒުތަކާއި ޤައުމީ ފެންވަރުގެ ކޮމިޓީތަކުގެ ބައްދަލުވުންތަކުގައި ކޮމިޝަން ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ.

<u>އެޗް.އައި.ވީ/އެއިޑްސް ކުޑަކުދިންނާއި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފެންވަރުގެ މުޢާހަދާތައް</u>

<u>ތަޙުޤީޤުތަކުން:</u> ޝަކުވާއިން ފާހަގަވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ބައެއް ކަންކަމަކީ ޖިންސީ ގޯނާކުރުމާއި، އަނިޔާ ދިނުމާއި، ކުދިން ބަލަހައްޓާ ފަރާތްތަކުން އިހުމާލުވުމެވެ. އަދި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ގެއްލުވާލާ ކަންކަމަށް ކޮމިޝަނުން ފިޔަވަޅު އަޅާފައިވެއެވެ.

8 ޖެނުއަރީ 2013 ގައި ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅުނު މައްސަލައެއް މި ބާވަތުގެ ކަމެކެވެ. އަދި އެ ކުއްޖާގެ މައްސަލައިގައި ޤާނޫނީ ފިޔަވަޅު އެޅުމަށް ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް ކޮމިޝަނުން ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ކޮމިޝަނުން ތަޙުޤީޤުތައް ހިންގާފައިވެއެވެ. މިގޮތުން، އިސްލާމްދީން ބުނާގޮތުގެ މަތިން ކުޑަކުދިންނާ ގުޅޭ ކަންކަމުގައި ސަރުކާރުން ފިޔަވަޅު އަޅަންޖެހެއެވެ. އަދި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން ބާރުއަޅާފައިވެއެވެ.

ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ޤާނޫނުތައް ތަންފީޒުކުރުމުގައި ކޮމިޝަނުން ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކާ މަޝްވަރާކޮށް، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމަށް ލަފާދީފައިވެއެވެ. އަދި ކުޑަކުދިން ބަލަހައްޓާ ފަރާތްތަކުގެ ޒިންމާތައް އަދާކުރުމަށް ބާރުއަޅާފައިވެއެވެ.

ކުޑަކުދިންނާ ގުޅޭ ކަންކަމުގައި ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކުރި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން 'ޖިންސީ ގޯނާކުރުން' (ސިޔާސަތު ކަނޑައެޅުމުގައި ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކާއި) ހިމެނެއެވެ. މި ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން 'ޖިންސީ ގޯނާ' ހިމެނެއެވެ.

ވީމާ، ކޮމިޝަނުން ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށް ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކާ މަޝްވަރާކޮށް ލަފާދީފައިވެއެވެ. ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ކަންކަމުގައި ޤާނޫނީ ފިޔަވަޅު އެޅުމަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

ކުޑަކުދިން ބަލަހައްޓާ ފަރާތްތަކުން ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން ބާރުއަޅާފައިވެއެވެ. އަދި މި ކަމުގައި ކޮމިޝަނުން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ގޮތްތަކަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމަށް މި ކޮމިޝަނުން ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް ލަފާދީފައިވެއެވެ.

3.5 މަސްވެރިކަން

މަސްވެރިކަމަކީ ރާއްޖޭގެ އުފެއްދުންތެރިކަމުގެ އެންމެ އަސާސީ މަސައްކަތެވެ. ކާބޯފަތިންގެ ޒަރޫރީ ބޭނުން ރާއްޖޭގައި ކުރެވެމުން އައިސްފައިވާ މަސްވެރިކަން އިތުރުން ފުޅާކޮށް ހަރުދަނާކުރުމަކީ މަސްވެރިކަމުގެ ދާއިރާއިން އެންމެ އިސްކަމެއް ދޭންޖެހޭ ކަމެކެވެ. މަސްވެރިކަމުގެ ސިނާއަތް ފުޅާވެ ރާއްޖޭގައި އުފައްދާ މަހާއި މަހުގެ ބާވަތްތައް އިތުރުވުމަކީ މަސްވެރިކަމުން ލިބޭ އިގްތިޞާދީ ނަފާ އިތުރުވެ ތަރައްގީ ވުމަށް ދާއިރާގެ ހުއްދަކަމެކެވެ. ގުދުރަތީ މުއްސަނދިކަމާ، ހުއްސަކުރެވޭ މަސްވެރިކަމާ، ފުޅާކުރުމުގެ މެދުވެރިއެއް އެނގޭނެކަން ދިން ދުރުދުރުގެ ދިމާއިން ގޮތްގޮތުގައި ކުރުމުގެ މަސައްކަތް ހަރުދަނާކޮށް މަސްވެރިކަން މެނޭޖު ކުރުމަކީ އިސްކަމެއް ދޭނެ ކަމަކަށް ޖެހިފައިވާ ކަމެކެވެ.

އޮތުމާ އިން މަސްވެރިކަމުގެ ދާއިރާ ތަރައްގީ ކުރުމަށް 2008 ން 2012 އަށް ގެންގޮސް މަސައްކަތްތަށް ކުރެވިފައި ވެއެވެ. އޭގެ ތެރޭގައި މަސްވެރިން ބާނާ މަހުން އެންމެ ބޮޑު އަގު ލިބޭނެ މުގެ ފުރުޞަތުތައް ހޯދުމާއި، ރާއްޖެ ގަވާއިދާ ޖަނަވާރުގެ ނިސްބަތުން އަމިއްލަ ކުންފުނިތަކާއި އެކު ކުރެވިފައިވާ ސެކިޔުރިޓީ އެގްރީމެންޓް މާރުކެޓްކަން އެ އެގްރީމެންޓްތަކުން ބަދަލުގެނެސް މުދާ އަދި ކާދި ފެންނަމުގެ މަސްވެރިކަމުގެ އިންވެސްޓްމަންޓް ތަކެއްވެސް ރަމްޒުގެނެސް ކުރެވޭ ޕްރޮސެސް ކުރުވުން އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސައިދިނުމެވެ.

ރާއްޖޭގެ މަސްވެރިކަމުގެ ސެކްޓަރ އިތުރުން ވަރުގަދަކުރުމަށް އުފެއްދުން ތެރިކަން އިތުރުކުރުމަށްޓަކައި މާރިކެޓިންގ ސިނާއަތައް ފުރުޞަތުގައި ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރގެ ބައިވެރިވުން އިތުރުކުރުމަށް 2011 ގައި މަސައްކަތްތައް ކުރެވުން ވަނީ ފެށިފައެވެ. އެގޮތުގައި ދިގުމުއްދަތެއްގެ ފަތުރުން ކުއްޖަން ދިނުމާއި ޕްރައިވެޓްސެކްޓަރ މަސައްކަތުގައި ބައި ހުރިހާ ސަރުކާރުގެ ފަރާތްތަކާއި އަދި އިންވެސްޓަރުންނަށް ލިބޭން ގެނެ މުދާވެރިކުރުން ހިމެނެއެވެ.

މަސްވެރިކަމާއި، މަސްވެރިކަމާއި ގުޅުންހުރި ކަނޑުފަޅުރުއްޓާއި ދިރޭތަކެތި ކަނޑު މުދާއާއި މުއްސަދިކަން ކަނޑުމުގެ ބޭރުގެ ފަރާތްތަކުން ފުރޭނުމާއި ދިޔަން ދިރޭތަކެތި މަސައްކަތް ކުރަން ފެށިފައިވެއެވެ. އަދި ރާއްޖޭގައި ކުރޭގެ މަސްވެރިކަމު ތިމާވެށީ ރައްކާތެރިކަމާ ދެކޮޅު ގެއްލުމެއް ނުވާނެ މަސްވެރިކަމުގައި ގެތިން ސްޕޯޓްފިޝިން ކަސްޓަމަރު ސަރުޖެކްޓް ހަރުދަގެ މަސައްކަތް ފެއްޓިފައިވަނީ އޮޑިޓިގެ ވެރިކަމުގައެވެ.

އޮޑިޓަރ ސަރުކާރުން ނެރުނު ނަތީޖާ

ވެރިކަލާމް

- ✓ ވެރިކަލާމް ކުރިއެރުވުމުގެ ބަޖެޓުގައި އަމިއްލަ ފަރާތްތަކަން ހުރި ރަޙުމަތްތެރި ހަރަކާތެއް ނަގައިލުވުން
- ✓ ވެރިކަލާމްތަކުގެ ދާއިރާ ފުޅާކުރި ކުރިއެރުވުމުގެ ބަޖެޓުގައި 24 ފަރާތަކަން ނޮޓިސް ޕްރޮޖެކްޓްގެ ކައުންސިލުން ހެއްދި ދެވުން
- ✓ ވެރިކަލާމް ސިނާއަތުގެ ފުރުދުގައި އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުގެ ބައިވެރިވުން އިތުރުކުރުމަށް 2011 ވަނަ އަހަރު މަސައްކަތްކުރެވުނު ފެށުނު
- ✓ ވެރިކަލާމް ސިނާއަތް ކުރިއެރުވުމުގެ ބަޖެޓުގައި ދިގު މުއްދަތެއްގެ ފަރާތްތަކަން ކުއްޖަން ދިނުމާއި ވެރިކަލާމް މަސައްކަތާއި ބައި މުއްސަދިވާ ސަރުކާރުގެ ފަރާތްތަކާއި އަދި އިންވެސްޓަރުންނަށް ލިބޭން މަސައްކަތް ފެށިއްޖެ
- ✓ މަސްވެރިކަމާއި އާ ސިނާއަތް ގުޅުންހުރި ކަނޑުފަޅުރުއްޓާއި ދިރާސާކުރުން މިކުއްޔާއި މުއްސަދިވާ ކުއްސަދި ކަނޑުމުގެ ބޭރުގެ ފަރާތްތަކުން ފުރާޅުވުން ދިޔަން ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތް ފެށިއްޖެ

މަސްވެރިކަމުގެ ސިޔާސަތު

މަސްވެރިކަމުގެ ސިނާއަތުގެ މިއާރުގެ ހާލަތު ރައްކާތެރިކަން އޮޑިޓްގެ ވެރިކަމުގައި އެންމެ އިސްކަމެއް ދޭނެ ކަމަކަށް މިހާރުގެ ތަރުތީބުތަކުގެ ދިރާސާކުރުމުގެ ގޮތުގައި މަސްވެރިކަން އިތުރުން ފުޅާކުރުމުގެ ގޮތުގައި ސިޔާސަތު ތިޔާ ބަޔާން ކުރަމެވެ.

މިގޮތުން ދުރުންދު ސިޔާސަތު ތަކަކީ:

- **ހަރުދަނާ، ޒިންމާދާރުގެ ގޮތުގައި މެނޭޖު ކުރުމަށް އިތުރު މަސްވެރިކަން ދެމެހެއްޓެނިވި ކުރުން:** ރާއްޖޭގެ އަތޮޅު ދެނޑުގެ ބޮޑުގެ ފުން ހިސާބުތަކުގައި އުޅޭ މަހުގެ ބާވަތްތަކުން އާދައިގެ މިންވަރަށް އަދި އެބާވަތްތަކުގެ ނަސްލުން މިހާރުގެ މިންވަރާއި ނަގަލާ ނުދާނެ ގޮތެވެ. މިންވަރު ޒިންމާދާރު ގޮތުގައި ރާވައިފައިވާ ބޮޑުބޮޑު ގޮތަކަށް މިގޮތުން މަސްވެރިކަން ކުރެވުން ގޮތަކަށް ހެދުން
- **ރާއްޖޭގެ މަހުގެ އުފެއްދުންތައް އިތުރު ކުރެވޭނެ ބާޒާރުކުރުން ދިއްބާ:** ރާއްޖޭގެ ކަވޭ ބާޒާރުގެ ގޮތުގައި ތިމާވެށި ދިރުމަށް ދެމެހެއްޓެނިވި ސަރުޓިފިކޭޝަން ކައުންސިލު (އެމް.އެސް.ސީ) ސަރުޓިފައި ކުރުމަށް މަސްވެރިކަމެވެ. އަދިކަމަކީ ރާއްޖޭގެ

ދަރުން އުފެއްދުމާ ބަލަހައްޓާ ބޭރުގެ ޖާމިޢާތަކުން ތަކެތި.
ވުޒާރާ ތަޢާރަފުގައި ބޭނުން މަސް ރައްކާތެރިކޮށް ގެންގުޅުމަށް
އެކްސްޗޭންޖް ކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ރާއްޖޭގައި ޕްރޮގްރާމެއް
އެކުއެކުގައި (ވެރިންގެ އިޤްތިޞާދީ މަސައްކަތް ފުރިހަމަކުރުން،
ދަރުމަވަންތަ ސިޔާސަތު) އެކްސްޗޭންޖް ކުރުމުގެ ބޭރުގެ ޕްރޮގްރާމް.
މުދަލުން ދިރާގު މަސައްކަތުގައި ބާރުލުމަށް އިތުރުން
ފުރުޞަތުގެ ބަދަލުގައި އަދާލަތުން ތަރަހީ އިތުރުކުރުން އަދި
މުދައްރިސުން ވަޒީފާ ގެ ފުރުސަތުތައް ވަކި އިތުރު ކުރުވުން

- މަސް ރަށާ ކުރުމުގެ ނަރުހަނދު ކުލާސްތަކެއް
  ފަރުވާތަކުން ގެޑުކުރުމުގެ މަސްވެރިކަމުގެ

- ސަރުކާރުން ބެލެހެއްޓުން ރަނގަޅު މަގުގެ ފުރުޞަތު
  ދިނުމުގެ ބޭސިކް ފުރުސަތު ކުރުން އަދި ދިނުން

- **މަސައްކަތުގެ އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ އިތުރުން ހަރުދަނާ ކުރުން:**
  މަސައްކަތުގެ ސިސްޓަމް އިތުރުން ވަރުގަދަކޮށް ހަރުދަނާ ކުރުމަށް
  ތަޢާރަފު މުއައްސަސާ މަސައްކަތް ސަރުކާރުން ތަކުން އަހަރު ދުވަސް
  އިންތިޒާމް އިތުރުކުރުން. އަދި މަސައްކަތް ތަރުތީބުގެ ބަދަލަށް
  ތަރައްގީކުރުން ހަރުގެ އެކްސްޗޭންޖް ކުރުމުގައި އޮފީސްތަކުގައި ދިރުމަށް
  ޓްރޭނިންގ މުއައްސަސާ ހަދާ ކުރުވުމަށް މުދަލުގެ ދިރުވުމުން

- **މުދަލުގައި ރަނގަޅު ފުރުސަތުގެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅިގެން ކުރުން:**
  ސިފައިންކުރުމުގައި ތަފާސްހިސާބުތަކުގެ މަސައްކަތް ބޭނުން މަސް
  ފިޔަވަޅު އިންތިޒާމު ހަދައިދޭން

- **މަސައްކަތުން މުވައްޒަފުން އިތުރުން ހަރުދަނާ ކުރުން:**

- ޒަމާނީ ބޭސްލައިން ބޭނުންކުރެވޭނެ މަސައްކަތްކުރަން މުސްތަޤިއްލު
  ކުރުން. ޝަރުޢީ ޖިހާޒުގެ ޒަރޫރީ އެއްޗެހި ކަނޑައެޅި ގޮތް
  މުސްތަޤިއްލު ކުރުން. ވަޒީފާގެ އަސާސީ މަސައްކަތްތަކުގައި
  ހަރަކާތްތެރިވާ އެކަށީގެންވާ، ވަކި މުސްތަޤިއްލު
  ސިސްޓަމް (ވިއުޒުއަލް) ނިޒާމުގެ ދަނޑުބުރިތަކާ ގުޅޭ
  ތަރައްޤީކުރުން. ކަނޑައެޅިފައިވާ އިތުރުން އެހެން
  ބާވަތްތަކުން (މާލިއްޔަތު، މުޢާމަލާ) ހުއްދަކުރެވޭނެ
  ކަނޑައެޅިފައިވާ އުޞޫލު

- މަސައްކަތުން މުސްތަޤިއްލު ނިޒާމާ ނިސްބަތްވާގޮތުގައި
  މަސައްކަތް ޝާމިލުވާ މިންވަރު އިތުރު ކުރުން. –
  މަސައްކަތުގެ ޖަމާޢަތްތަކާއި އެސެސްމަންޓުން އަދާކުރުމުގެ
  ހިތްވަރުދިނުން

- ރެކޯޑްމެނޭޖްމަންޓް ސިސްޓަމް ތަރައްޤީކޮށް، އެކަން
  ބަލަހައްޓައި، އެސްނެޓް ޚިދުމަތް ނިޒާމުގެ ގޮތުގެ
  ކުރުން

- ކާމިޔާބު ފުރުސަތުތައް ހޯދުމަށް ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމާޢަތްތައް ދިރާސާ
  ކުރުން

- މަސައްކަތްތަކުގެ ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލުން ހަރުދަނާ ކުރުމުގެ
  އަދި ފަރުދީ

- **ދަރަޖަފަހި ތަރައްޤީގެ މަސައްކަތް ނިޒާމު ދިރާސާކުރުން:** އަމަލީ
  ސަރުކާރުން ދަރަޖަފަހި ގެ ދާއިރާ ކުރުމާއި ބެހޭ އެއްބަސް
  ފުރުޞަތުތަކާއި ގުޅޭ މަސައްކަތްތަކާއި ކުރެވޭނެ. ދިން އަދި
  ރާއްޖޭ ދާއިރާގައި ދަރަޖަފަހި ވާނީ އަމަލީ އިން އަދި
  އިސްލާމްދީން އާއި ސިޔާސަތު

- **ޖަމާޢަތްތަކާއި ގުޅުވާލުން:** އަމިއްލަ ބޭރުގައި އަދި ދ.ދ.
  ޖަމާޢަތް ކުރާ ކަމުގައި، ފޯރަމް މަސައްކަތުގެ ދާއިރާތަކުގެ
  އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ކުރެވިދާނެ މަސައްކަތްތަކުގައި ހިމެނޭ

- **ސަރަހައްދީ އަދި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމާޢަތްތަކާ ހާއްޖު**
  ގުޅުން ބަދަހިކުރުން: ޚާއްޞަކޮށް މަސައްކަތުގެ ސަރަހައްދީ
  އަދި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމާޢަތްތަކާ ފުރިހަމަކޮށް
  ވަރަށް ފުރިހަމަ ތަޢާރުފު ކުރުމަށް ގެއްލުމެއް ނުވާނެ. ސަރަހައްދީ
  ޖުޑީޝަރީގައި ކަނޑައެޅޭ ބެލެނިވެރިކަމުގެ މަސައްކަތް ފުރިހަމަ
  ވަކިވަކިން ދަތުރުތައް، މުޢާމަލާތްތަކާ އިތުރުން ހާއްޖޭ
  ބައިވެރިވުން އިތުރުކުރުން.

ކުރިޔަށް އަހަރުތަކުގައި ކުރާން ކަންތައްތައް

- އިތުރާއި ދަރުނަގައި މަރުޖޫ ސިޔާސަތު ހޯދަން ފިހިރިސް ގާއިމް
  ކުރުން

- ތަރައްޤީ ބިނާކުރުމަށް މަސައްކަތުގެ ވެށިގެނައުން ޚިދުމަތް

- ދަތުރުކުރުމާއި ފުރުޞަތުދިނުމުގައި މަސްވެރިކަމުގެ ކަނޑައެޅޭ
  ސަރަހައްދު (މުއައްސަސާ ހަމަހަމަ ކުރުން، މަސްވެރިން
  ކުރުވުމަށް ކުރުން، މަސައްކަތް އިތުރުކުރުން މަސްވެރިކަން
  ހަދާއިރުގައި)

- މަސްވެރިކަން ރާވާ، ހިންގައި، ބެލެހެއްޓުން މިހާރަށް ވުރެ އިތުރަށް ހަރުދަނާ ކުރުން (ފިޝަރީޒް މެނޭޖްމަންޓް އެޖެންސީ ވަރުގަދަ ކުރުން، ފިޝަރީޒް އަދި މެރިން ރިސާރޗް ސެންޓަރު ހަރުދަނާ ކުރުން)

- މާލީ މަގުގެ އުފެއްދުންތެރިކަމާ ޚާރިޖީ ރަނގަޅު ކުރުމަށް ކުރަން ހުރި މަސައްކަތްތައް ކުރުން

- މާލޭގައި ރަނގަޅު ފެންވަރުގެ މަސްމާރުކޭޓެއް ގާއިމުކުރުން: ސާފުތާހިރުކަމާއި ރައްކާތެރިކަމާއެކު މަސްވެރިން ބޭނާ މަސް ވިއްކުން އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުން

3.6 ދަނޑުވެރިކަން

އޯޑިޓުން ދަނޑުވެރިކަމުގެ ދާއިރާ ތަރައްގީ ކުރުމަށް 2008 ން 2012 އަށް މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި މަސައްކަތް ކުރެވިފައިވަނީ ވިޔަފާރި އުސޫލުން ދަނޑުވެރިކަން ކުރުމަށް ބޭނުންވާ އުފަކަރަ އަދި އިންސެންޓިވްއެނަރޖީ ވަސީލަތްތައް ގާއިމުކުރުމާއި ހިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށް ދިނުމުގައެވެ. އަދި ދަނޑުވެރިކަމަށް ހަމައެކަނި ނިޔަލަތަން ކުރިމަސައްކަތްތަކުގެ ގޮތުގައި ދޫކުރުމާއި ފަހިކޮށް، ދަނޑުވެރިން އާއި ވިޔަފާރިވެރިންގެ ގޮތުގައި ދިރު، އެމަސައްކަތްތަކާ ފައިދާއާއި ކުރިއެރުމަށް ހުރި ޝަކުވާތަކެއް ބަދަލުކުރުމަށް މަސައްކަތް ކުރެވިއްޖެއެވެ. އެގްރޯ ސަރުކާރުގެ ދަނޑުވެރިކަމުގެ ސިޔާސަތުގެ މައިގަނޑު އަސާސަކީ އާންމުންނަށް ހަމަހަމަ ގޮތުގައި ދަނޑުވެރިކަމުގެ މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ފުރުސަތުތައް ހޯދައިދިނުމާއި ދަނޑުވެރިކަމަށް ތިމާވެށި ރައްކާތެރި މަސައްކަތްތަކުން ހެދުމާއި، ރައްޔިތުންގެ ތިމާވެއްޓާމެދު ޖަވާބުދާރީ ބޭނުންކުރަނީން މި ދާއިރާ ފުޅާކުރުމަށް ބާރުއަޅާފައެވެ. މީގެ އިތުރުން، ދަނޑުވެރިކަމުގެ ދާއިރާ ހަރުދަނާކޮށް ފުޅާ ކުރުމަށް ބޭނުންވާ ގާނޫނީ އަސާސް ހަރުދަނާކުރުމާއި، ދާއިރާ ވިޔަފާރި ކުރުމަށް ބޭނުންވާ ސަލާ ތިރީސް ހިސާބު އިއުލާނުކުރުން އިސްކަން ދިނުމެވެ. މިސިޔާސަތުގެ އަމާޒަކީ ރައްޔިތުންނަށް ކާނާގެ ރައްކާތެރިކަން ހިފެހެއްޓުމާއި، ފަގީރުކަން ނައްތާލުމާއި، ރާއްޖެއަށް އިތުރުކުރާ ދަނޑުވެރިކަމުގެ ބޭފަތަކަށް މުދަލުގެ ރާއްޖޭގެ އުފެއްދުން ތަރައްގީ އިތުރުކުރުމެވެ.

އަދި މީގެ އިތުރުން ރާއްޖޭގެ ގޮތުގައި ވަސީލަތްތަކާއި ރަށާއި ރަށުން ލިބޭ ކާބޯތަކެތި ރާއްޖޭގެ އިގްތިޞާދުގައި ވަރަށް މުހިއްމު އެއްޗެއްކަން ފާހަގަކުރެވެ. މިހާރު ހިސާބުން ރާއްޖެއަށް ބޭނުންވާ 100 އަހަރުންވެސް ގިނަދުވަސްވަ މަސްކާލައި ގައުމުތަކުގެ ރާއްޖޭގެ ނުކުރެވޭ ކަމުން މިރާއްޖޭގެ ބޭރުން ގެނައުމަށް ޚަރަދުކުރަން ޖެހޭ ނިސްބަތެވެ. ރާއްޖޭގެ ފަސްގަނޑު ހުސްވަމުންދާ ދަނޑުވެރިކަމަށް މަސްއްކަތްކުރާ އާބާދީ ފުރުސަތު ކުޑަ ރާއްޖޭގައި ބިމުގެ ހިމާޔަތް ދަނޑުވެރިކަމުގެ ފުރުސަތުތައް ކުޑަވެ، ހިނގަނީ ސިޔާސީ ދަރަޖައިން ހުރި ކުޑަކުޑަ ރަށްތަކުގައި ޤުދުރަތީ ވަސީލަތް ހިނގާލެއް އެތީތީ ސިޔާސީ ކުރަނިވެ.

ރާއްޖޭގައި ސިނާއީ ފެންވަރަށް ކާބޯތަކެތި ތައްޔާރުކުރެވެއެވެ. ރާއްޖޭގެ ފަސްގަނޑު ހުސްވަމުންދާ ކަމަށް ފާހަގަކުރެވޭ. މިގޮތުން އުފެއްދުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމަށްޓަކައި މުޅިރާއްޖެ ވެސް ސިޔާސަތަކުގެ ގޮތުގައި ކުރަން ގޮނޑުދޮށުގެ ޒިރާއަތުގެ ހިންގުމެވެ. މިފަދަ ޒިރާއަތުގައި އުފެއްދުމުގެ ނިޒާމު ހިންގުމުގެ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރާ ތަނަވަސް ގޮތެއް ނެތުމަކީ ބޮޑު ދަނޑުތަކުގައި ގޮވާމުން އުފެއްދުމުގެ ފެންވަރު ހެދުމަށް އިންޓަނޭޝަނަލް ބާޒާރުގެ ބޭނުން ކަށަވަރުކުރެވިފައިވާ ފުރުޞަތު، މުޅިރާއްޖޭގެ ސިޔާސަތުގައި ރާއްޖެއަށް ފުރިހަމަވާނެ

ތަންފީޒުކުރުމާއި، މިކަމުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ދަރިވަރުންނަށް މާލީ އެހީތެރިކަން ތަރައްޤީގެ ބޭނުމުގެ ތަރައްޤީއަށް ވަޒީފާ އަދި ތަމްރީނާއި ބައިނަލްއަގްވާމީ ތަޖުރިބާ ފުރުޞަތުދިނުން ހިމެނެއެވެ.

އެމްޑީޕީ ސަރުކާރުން ހޯދުނު ނަތީޖާ

- ✓ ދިވެހި ދަނޑުވެރިން އުފައްދާތަކެތީގެ ބާޒާރު އިތުރުކުރުން، އުފައްދާ ތަކެތީގެ އަދަދު އިތުރު ކުރެވުން. މިގޮތުން، 2010 ވަނަ އަހަރު މާލޭ މާރުކޭޓަށް 341 މިލިއަން ރުފިޔާގެ އަސްފާރު ގިނައަދަދެއްގެ ވިޔަފާރި ކުރެވިފައިވޭ. މިއީ 2009 ވަނަ އަހަރާއި އަޅާބަލާއިރު 57% ގިނަ އަދަދެކެވެ. މާލޭ މާރުކޭޓުގެ އިތުރުން ދަނޑުވެރިކަމުގެ ތަކެތި ސީދާ ރިސޯޓް މާރުކޭޓުތަކާއި ސަރަޙައްދީ މާރުކޭޓުތަކަށް ކޮންޓްރެކްޓު އަސާސްކޮށް ވިޔަފާރި ފެށުން. ދަނޑުވެރިން އުފައްދާ ތަކެތީގެ ދެމިގެން ކާނާ އެކްސްޕޯޓަރުން ޑިސްޓްރިބިއުޓަރުންގެ ތަކެތި މިފަދަ މާރުކޭޓުތަކަށް ވިއްކާލުމުގެ ރާސްތާ ހުޅުވިފައިވާ ދޮރެއް
- ✓ ދަނޑުވެރިކަމުގެ މަސައްކަތް ވިޔަފާރި އުސޫލުން ކުރުމަށްޓަކައި ދަނޑުވެރިން ހިއްސާވާ ކޯޕަރޭޓިވް ސޮސައިޓީ އެއް އުފެއްދުން، އަދި މުކޯޕަރޭޓިވް ވިޔަފާރި ފުރިހަމަކޮށް ބޭނުންވާ ފަންނީ އަދި މާލީ ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދިނުން. މިގޮތުން 22 ކޯޕަރޭޓިވް އުފައްދައި، މީގެ ތެރެއިން 10 ކޯޕަރޭޓިވް ސޮސައިޓީ ބޭންކަކާ އަދި މާލީ އިންސްޓިޓިއުޝަނުން ފޯރުކޮށްދޭ ލޯނު ހޯދާފައި. ނަމަވެސް މި ކަން ތަންފީޒު ކުރުމުގެ ކުރިން ސަރުކާރުން ބަދަލުވެގެންދިޔައީ. އަދި ކޯޕަރޭޓިވް ތަކުގެ ފައިދާއަށް ތަކެތި ބާޒާރު ކުރުމަށް ފޯރުކޮށްދޭ އެހީތެރިކަން ފެށުން. އަދި މި ފަދަ ކޯޕަރޭޓިވް ގައި އަންހެނުން ހިއްސާ ހިމެނުން، ނ ކޯޕަރޭޓިވް ތަކުގައި މަސައްކަތް ކުރާ އަންހެނުން ތަކެއްޗަށް ހިފާނެ ނުކުތާގެ ޕްރޮގްރާމް ފެށުން
- ✓ ދަނޑުވެރިކަން ކުރުމުގެ އިތުރުން، ރާއްޖޭން ބޭރުން އިތުރު ކުރެވޭ ދާނދޭ މުދަލުގެ ކުރެވޭ ކަސްޓަމްސް ގެ ކޯޓާ، ކާކުރި، ބޮކިބާ އަދި އެހެނިހެން ބާގީޗާ ބާވަތް ގެންދިޔުމުގައި ޑިއުޓީ ކަނޑައެޅުމުގެ މުއްދަތު ހުސްވާތާ ދެ އަހަރު ވާ މުދާ، ސަރުކާރުގެ އުފެއްދުން ހިމެނޭ ތަކެއްޗާ ދިވެހި ދަނޑުވެރިކަމުގެ ޕްރަޑަކްޓް ޗާޗް ކުރަން ސަރުކާރު ބޭރު ކުރެވޭ ތަކެއްޗަށް ފަށާފައިވާ ނިޒާމު ބާވަތްތަކަށް އިތުރުކުރުމަކީ ޕޮލިސީ ގެ ތަރައްޤީ ކުރިއަށް ގެންދަން ކުރެވޭ ކަމެކެވެ. ފީޗަރ ގެ ދަނޑުވެރިކަމުގެ ފައިދާ ހިމެނޭ ޕްރޮޖެކްޓުތައް ޓެކްސަސް ދެނީ ބާޒާރު އެހީ ކުރެވޭ ކަމެއް އިއިވި ދިނުމަށް ދަނޑުވެރިކަމާ ގުޅުވާލުމަށް ބޭނުންކުރެވޭ

- ✓ ދަނޑުވެރިކަންކުރާ އަމިއްލަ ފަރުދުންނާއި، ޖަމްޢިއްޔާ ޖަމާޢަތްތަކާއި، ކޯޕަރޭޓިވްސް އަދި އެސްއެމްއީތަކަށް 188 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ލޯން ސަޕޯޓެއް ފަހިކޮށްދީ ކުރެވުން. އަދި 50 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ސަބްސިޑީ ސަޕޯޓެއް ފަހިކޮށްދީ ކުރެވުން
- ✓ އަލަށް ދަނޑުވެރިކަމުގެ މަސައްކަތް ފެށުމަށް 36 ފަޅުރަށް ކުއްޔަށް ދޫކުރެވުން. މިއީ 2008 އަހަރާ އަޅާ ބަލާއިރު 59.4% ގިނަ އަދަދެއް
- ✓ 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް 5000 އަށްވުރެ ގިނަ ފާމަރުންނަށް ދަނޑުވެރިކަމާއި ގުޅޭ ތަމްރީން ފޯރުކޮށްދިނުން، 11 ފާމަރުންނަށް ދަނޑުވެރިކަމުގެ ރަގަޅު ޖުމުލަ ފަންނީ ތަމްރީން ހާސިލް ކުރެވުން. އަދި ރަނގަޅުގެ ސިޔާސަތު ތަކުގައި ދަނޑުވެރިން ޔަޤީން ކުރުމަށް ސަރުކާރުން ދަނޑުވެރިން ބައިވެރިވާ މަސައްކަތްތައް ފެށުން
- ✓ ދަނޑުވެރިކަމުގެ ދާއިރާ ހަރުދަނާ ކުރުމަށް ބޭނުންވާ 5 ގާނޫނުތެރެއިން، 1 ގާނޫނު ތައްޔާރުކޮށްގެ މަޖިލީހަށް ފޮނުވުން
- ✓ ދަނޑުވެރިކަމުގެ ތަކެތި އެގްރޯކެމިކަލް ހޯދާ އަދި ހައްދާ ތަކެއްޗަށް މާލީ ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ދާއިރާ އިންތިޒާމުކުރުން ސިސްޓަމެއް ޤާއިމުކުރުން، ދަނޑުވެރިކަމުގެ ތަކެތި ހިފާ ހަރުދަނާ ކުރުމަށް މަސައްކަތް ފެށުން
- ✓ ދަނޑުވެރިން އުފައްދާ ތަކެއްޗަށް ރަނގަޅު އަގު ހޯދައި ދިނުމަށްޓަކައި، ހޯދާ ވެގެން އުސޫލުން ޖަމާކުރުން ފިޔަވާ ގެއްލުންތަކެއް ކުޑަ ކުރުމަށްޓަކައި، އެތެރެކުރާ ޕްރޮސެސް ކުރުން ވާފަދަ އޮޅޭ ކުރުމުގެ މަސައްކަތްތައް ފެށުން

ކުރިއަށް އޮތްދުވަސްތަކުގައި ކުރާނެ ކަންތައްތައް

- 'ހަނދު' ޕްރޮގްރާމުގެ ދަށުން، ރާއްޖޭގެ މީހުން ދިރިއުޅޭ ރަށްތަކުގައި، ރާއްޖޭން ބޭރުގައި ހިންގާ މީހުން ބޭނުންކުރާ ޕްރޮގްރާމުތަކުން ދަނޑުވެރިކަމުގެ ދާއިރާއިން 1,000 މީހުން ތަމްރީނުކުރުވުން
- ދަނޑުވެރިކަން ކުރާ، އަދި އަލަށް ފަށާ ފާމަރުންނަށް މާލީ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި ތަރައްޤީގެ ބޭންކުން 188 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ލޯން އެހީ ފޯރުކޮށްދިނުން
- ޖޭގަ އޮތް ރާއްޖޭގެ ކަނޑު ރަށްތަކުގައި އެގްރިކަލްޗަރ އާދި، ފަސޭހައިން ދަނޑުވެރިކަން ކުރެވޭ ނެޓްވޯކް ގާއިމު ކުރެވުން. ކުޑަރަށްތައް މި އެގްރިކަލްޗަރ ޒޯން، ކަރަންޓް، މުޖުތަމަޢު، ގެސްޓްހައުސް، އަދި ދަނޑުވެރިކަން ކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ އެކި ވަސީލަތްތައް ފަހިކޮށް ހިންގުން

- ފަތުރުވެރިކަން ކުރުމުން ބޭނުންވާ ސާމާނު ހަރުދަނާގައި ފަސޭހައިން ލިބޭނެ ގޮތް ހަދައިދީ، ރާއްޖޭގައި އުފެއްދުން ހިތްވަރުދީ ދަށްކޮށް، އެތެރޭ އުފެއްދުންތަކުގެ މަސައްކަތް ކުރުން
- ފަތުރުވެރިކަމުގެ ވިޔަފާރީގައި އަންހެނުންގެ ދައުރު ފުޅާކުރުން، އަންހެނުންނަށް ފަތުރުވެރިކަމުގެ އިތުރުން، އެގްރިކަލްޗަރގައި އިސް ދައުރެއް އަދާކުރުމުގެ ފުރުޞަތުތައް ހުޅުވުން
- ފެންގައި ފަތުރުވެރިކަން ކުރާނެ ހައިރާންކުރުވަނިވި ނިޒާމުތައް ހެދުން. އަދި ބިމުން ދަތި، ފުޅާބިމު ރަށްރަށްގައި، ފެންމަތީ އަތޮޅު ކަނޑުފަތިތަކާއިވެސް މިކަން ކުރެވޭނެގޮތް ފަހިކުރުން
- އެގްރިކަލްޗަރ ތަރައްގީކުރުމާއި، ރަނގަޅު އެހެނިހެން ވިޔަފާރިތަކުގައި އުފައްދާ ވިޔަފާރި، މަސް، އަދި އެހެން ވެސް ހަރުކަށިމާއި ވިޔަފާރިއެކު ބާޒާރު ބޭނުންކުރެވިދާނެ މާކެޓިންގ ފުރުޞަތުތައް ހޯދައިދީ އެގްރިބިޒް ވިޔަފާރިކުރުވުން
- ރާއްޖޭގެ ހިރާ ކަނޑުތަކުގައި އުފައްދާ ވިޔަފާރި ގެއްލުންތަކެއް ނުރައްކާތަކުގައި އާދަ ބާޒާރި ފަތުރުވެރިންނަށް ފުރުޞަތުއެކު ތަބަރުކްތަކާއި، ރަނގަޅު އެގްޒިބިޝަނުގެ މަގުތަކަށް ގެންނަ ގޮތަށް ކޮޕަރޭޝަން ގާއިމުކުރުން
- ރާއްޖޭގައި ހައްދާ ތަކެތި ތަޢާރަފުކުރުމާ ރާއްޖޭގެ ފެހިރާ، ދިރިޖަ، ތޮރުޖަވަރި އަދި މާރުކެޓްކުރަން ފުރުޞަތު ގެތޮތް ފަހިކުރުމުގެ ގޮތުން އެތެރެ ދަރުބާރުގައި ދި އެގްރިކަލްޗަރ ގާއިމުކުރުން
- ޖަމާލު މުވާސަލާތުގެ ނިޒާމުތަކުން ފައިސާއި އެގްރިކަލްޗަރ ގޮވައިދިނުން
- އެގްރިކަލްޗަރުން ފަތުރުވެރިން ހައްދާ ތަކެތި ގަނޑުއާއި، އިތުރަށް ފުޑްބޮކްސް ކުރުން. މިގޮތުން އެގްރިކަލްޗަރ ގަނޑު ތަކެތިން އިތުރު ތަރުކާރީ ބޯވާ އަހަރު ހިފާއަރަޔާ، އެ ތަކެތި އެކްސްޕޯޓްކުރުމާ، އާ އުފެއްދުންތައް ތައާރަފް ކުރުން
- ބާޒާރު ބަނދަރު ޕޯޓްގެ ދަށުން 24 ގަޑީގައި މަސައްކަތް ކުރާ ސްޓޯރޭޖް ހެދުން
- ރާއްޖޭގައި ސިނާއީ ފެންވަރުގެ ކުރިއެރުވުމުގެ ޕްރޮގްރާމެއް (ކަނޑު ރިސާޗް ސެންޓަރ) ހިންގުން
- ރާއްޖޭގައި އާންމުކޮށް ހައްދާ ތަކެތި (މިސާލަކަށް ފަރު، ކަރާ، ކިޔުޅުބަކަރު، އަދި ގިތެޔޮމިރުސް ފޮނިކަޑު) އިމްޕޯޓްކުރުމުން މިނިވަން އަސާސް/ފޮޓޯ އަގުން، ދިރުމަށް ފަތުރުވެރިންނަށް ފޯރުކޮށް ގެރިކަން ބަދަލު ކުރުން
- ފަތުރުވެރިން ހައްދާ ތަކެތި ވިއްކާ މާލެ މާރުކޭޓް ޖަމާނީ ފެންވަރު ބޮޑުކުރުން
- ރާއްޖޭގައި ފަތުރުވެރިން ހައްދާ ތަކެތީގެ ޤަވާޢިދު އެއް 600 މިލިއަން ޑޮލަރުގެ އިމްޕޯޓްކުރުން. އަދި އެރޯޕްލޭނުން މުޅިއަހަރު އެއް މަގުސަދަކީ ރާއްޖެއަށް އިމްޕޯޓްކުރާ ތަކެތި މަދުކުރުން ކަމަށްވާއިރު، މިއާދެ އެއްޗެހި ކާނާ މިންވަރުގެ 44% ދިވެހި ފަތުރުވެރިން ހަދައި

3.7 ފުރަތަމަ ޓެކްސް ނިޒާމު

ޓެކްސް ޤާނޫނު އަކީ އިސްލާހުތައް ބާރު ކުރުމުގައި އަމިއްލަ ފަރުދުންގެ ހިއްސާ އާއި އަދި ވިޔަފާރިތަކުގެ ހިއްސާ އާއި އިސްލާހު ބަހައްޓަން ކުރުމުގައި ވަރަށް ބޮޑު ދައުރެއް އަދާކުރާ އެއްޗެކެވެ. ރަނގަޅަށް ފަރުމާ ކުރެވިފައިވާ ޓެކްސް ގެ ނިޒާމު ގާއިމުކުރުމުން އިސްލާހީ ދުވެލި ރަނގަޅު ކުރެވި ހަރުދަނާ ކުރެވިގެންދެއެވެ. މިގޮތުން ޓެކްސް ގެ ނިޒާމު ފަރުމާކުރާއިރު ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތުތައް އަދި އިސްލާހު ކުރިއެރުވުމަށް ބޮޑު މުހިއްމު ކަމެކެވެ. މިގޮތުން ޓެކްސް ނެގޭ އަދަދުތަކަކީ ވިޔަފާރިތަކަށް ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތު އިތުރު ކުރެވޭ އަދި އިތުރު އިންވެސްޓްމަންޓްތައް ކުރެވޭ ގޮތަކަށް ބައްޓަންކުރެވިގެންދާނެ އަދަދު ވަނީކެކެވެ.

- <u>ފުރަތަމަ ޓެކްސް ނިޒާމު ގާއިމުކުރުން:</u> އިންކަމް ޓެކްސް ވައްތަރުތަކެއް، ބިޒްނަސް ޕްރޮފިޓް ޓެކްސް 15%، ޓީޖީއެސްޓީ 10%، ޖީއެސްޓީ 6% އަށްވުރެ ބޮޑުނުކުރާއިރުގައި އިންޕޯޓް ޑިއުޓީ ވީ ވަރަކުން އުވާލުން

- <u>އަމިއްލަ ފަރުދުންގެ އާމްދަނީގެ ޓެކްސް:</u> އަމިއްލަ ފަރުދުން އާމްދަނީ ނަގާ ޓެކްސް ނަގާނެ ދާއިރާ ގާއިމުކުރުން މަހެއްގެ ދައްކާން 30,000 ރުފިޔާ އަށް ވުރެ ގިނަ އިން ލިބޭ މީހުންގެ އާމްދަނީ

3.8 ވިޔަފާރި ފެށުމާއި ހިންގުން ފަސޭހަކުރުން

- ވިޔަފާރިއަށް މަގުފަހި ކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން ސަރުކާރުގެ އެޖެންސީ ތަކުން ނަގަންޖެހޭ ހުއްދަ ތަކާއި އަދި ގަވާއިދުތައް ލުއި ކޮށްދިނުން. އަދި ވިޔަފާރި ފެށުމަށް ފަސޭހަކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން އެކިތަނުން ޚިދުމަތް ދެވޭ ނިޒާމު ގާއިމުކުރުން، އަޕްލިކޭޝަނަކީ ވިޔަފާރި ފެށުން ބޭނުންވާ ފޯމުތަކާއި މާލީ ނަމްބަރ ވިޔަފާރި އެއް ފޯމު ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވޭނެ މަގުފަހިކުރުން

- ގާނޫނު ތަކާއި އަދި ހުރިހާ ގަވާއިދުތަކަށް އަވަސް އަވަހަށް ބަދަލު ގެނައުން ނުޖެހޭ ފަދަ އުސޫލުތަކެއް ކަނޑައެޅުން. މީގެ މައިގަނޑު ސަބަބަކީ އިންވެސްޓަރުންނަށް ޔަޤީން ކަން އިތުރު ކުރުވުން

- ސަރުކާރުން އާންމުން ކުރާ ވިޔަފާރި ނުވަތަ އާންމު ރައްޔިތުންނަށް ކުރާއަސަރު ގެނެވޭ ޕްރޮޖެކްޓް ބެލުމަށް އިންވެސްޓަރުން މަޝްވަރާކުރުން. މީގެ މައިގަނޑު ސަބަބަކީ އާންމު ފަރުދުން ވިޔަފާރި އެގޮތަށް އިންވެސްޓަރުން އިރު ސަރުކާރުން ކުރިއަށް ގެންދާ ސިޔާސަތުތަކާއި ޤާނޫނީ އަސާސީ ބަދަލުތަކާއި މިފަދަ ކަންކަން ދެނެގަތުމަށް ދަނެދަނާ ކުރިއަށް ގެންދާ އިތުރުން ވިޔަފާރި ހަރުދަނާ ކުރުމަށް ދަނެދަން ކުރަންކޮށްގެން އިންވެސްޓަރުންނަށް ޔަޤީން ކަން ގެއްލުމެއްނުވެ

- ބައިނަލްއަޤްވާމީ ބެންޗްމާކް، ނުވަތަ ސަރުހައްދު ފަދަ އިޤްތިޞާދީ ވިޔަފާރި ކުރާ ފަރާތްތަކާއި، ދިވެހިންނަށް ވަޒީފާދިނުމަށް އިސްކަންދޭ ފަރާތްތަކަށް ޓެކްސްގެ ލުއިތައް އިންސެންޓިވް ހަމަޖެއްސުން

3.9 މަސައްކަތްތެރިން އުފެއްދުން ނުވަތަ ޓާސްކްފޯސް ވަރުގަދަ ކުރުން

މިޒާތުގެ މަސައްކަތްތެރި މުޖުތަމަޢުއް ބޭނާ ކުރުމަކީ ގައުމުގެ އިލްތިޒާމު ތަރައްޤީ ކުރުމަށް އެކި އަންގަ މުހިންމު އެއް ދިރުވަވެވޭ. މިގޮތުން އަދަން ކުރުމަށް ހުރި ގޮންޖެހުންތައް ދެނެގަތުމަށް ދިރާސާކުރުމަށް ޖެހޭނެއެވެ.

- ރާއްޖޭގައި މިވަގުތު ވަޒީފާގެ ފުރުސަތު ނުލިބިފައި ތިބި ޒުވާނުންތަކައި ތިބިއަދި ވަޒީފާގެ ފުރުސަތު ތަފާތު ހުރި ދާއިރާތަކާއި އެ ވަޒީފާތަކަށް ބޭނުންވާ ގާބިލް ފަރާތްތަކާއި ނުލިބުމުގެ ދަތިތަކަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވޭ. އަދި އެ ގާބިލްކަން ނެތުމުން މިފަދަ ވަޒީފާ ތަކަށް ދިރާގުގެ ފުރުސަތު ގެއްލިފައިވޭ. އަށަށްކަމުން އެހީތެރި ސަރުކާރުން ފަރާތުއިވާ ހުނަރު ތަމްރީނުގާމު އިތުރަށް ހަރުދަނާ ކުރެވިގެންދާނެ

- ވަޒީފާގެ ފުރުސަތުތަކަށް މީހުން ތަމްރީނުކުރުމުގައި އަމިއްލަ ވިޔަފާރިވެރިންގެ ދައުރު ފުޅާކުރުން (މި ނުކުތާގެ ތަފްސީލް 2.2 'ވަޒީފާގެ ފުރުސަތު: ހުނަރުވެރި ޖީލުތައް ވަޒީފާއަށް ނެރުން' މިބައިގައި ހިމެނިފައިވާނެ)

3.10 ސަރުކާރުން ކުރާ ހަރަދުތައް ދެމެހެއްޓެނިވި ވަރުގައި ބެހެއްޓުން

- ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން ކުރާ ހަރަދު ތައް ދެމެހެއްޓެނިވި ވަރެއްގައި ބެހެއްޓުމަކީ ގައުމުގެ އިލްތިޒާމު ހަރުދަނާ ގޮތެއްގައި ބެހެއްޓުމުގެ އެއް އަސާސް

- ދައުލަތުގެ ހަރަދުތައް ބޮޑުވެގެން ބަޖެޓް ޑެފިސިޓް ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި ދަރަންޏަށް ނަގާ ކަމުގެ ރޭޓް ވަރަށް އަވަސްކުރެޑިޓްގެ ދަރަނީގެ ޖީޑީޕީ ދައުލަތުން ދެއްކުމުގެ ގޮތުން އަރާ ބޮޑު ބޮޑުވަމުން ފަހަރު ޖީޑީޕީއަކަށް ފެނުނު ހިސާބުން ގައުމުގެ ކުރިމަގަށް އެއްޗެހި ހުރަހަކަށް ވެގެން ދޭ. އަހަރު ކަރުން ބަޖެޓް ޑެފިސިޓް ކަޑަކޮށް، މިހާރުވަނަ ބަޖެޓަކަށް ވާސިލް ވުމުގެ ގޮތުން ދައުލަތުގެ ހަރަދުތައް ކަޑަކުރު އާމްދަނީ އިތުރުކުރުމުގެ ގޮތުގައި ހުންނަނީ: މިގޮތުން:

    - ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން ކުރާ ހަރަދުތައް ދެމެހެއްޓެނިވި ވަރެއްގައި ބެހެއްޓުމަކީ ގައުމުގެ އިލްތިޒާމު ހަރުދަނާ ގޮތެއްގައި ބެހެއްޓުމުގެ އެއް އަސާސް
    - އާސަންދަގެ ހިދުމަތް ހަރުހާ ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކުރާ އަދި ދެމެހެއްޓެނިވި ނިޒާމަކާ ގާއިމުކުރުން
    - ދައުލަތުން ދޭ ހިލޭ އެހީ ނުވަތަ ސަބްސިޑީ، ފުދުންތެރި ރައްޔިތުންނަށް ދިނުމުގެ ބަދަލުގައި ފުދުންތެރިކަން ނެތްފަރާތްތަކަށް އަމާޒުކުރެވޭ ދިނުން. މިގޮތުން އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި 30،000 އަށްވުރެ މަދުން ލިބޭ މީހުންނަށް ދިނުން. މިގޮތުން ދޭ ސަބްސިޑީގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަރަންޓުގެ ސަބްސިޑީއާއި ކާބޯތަކެތީގެ ސަބްސިޑީ، ޓްރާންސްޕޯޓު ސަބްސިޑީ އަދި ހައުސިންގެ ސަބްސިޑީ
    - އިލްތިޒާމު ތަރައްޤީކުރާއިރު، ގޮދަރު އަދި ތެއުލާދުން ދޭ ސަބްސިޑީ ދެމެހެއްޓެނިވި ގޮތެއްގައި ދޫކުރުން އުސޫލުތައް ގާއިމު ކުރުން
    - އުމުރާނީ ތަރައްޤީގެ މަޝްރޫޢު ތަކާއި އަދި އާންމުންނަށް ދޭ ހިދުމަތްތަކުގައި އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުގެ ހިއްސާ ވާގޮތަށް ޕީޕީޕީގެ އުސޫލުން ކުރިއަށް ގެންދިއުން
    - ދައުލަތުގެ ހަރަދުތަކާއި ބަޖެޓުފިސިޓް އަދި ދައުލަތުގެ ދަރަނި ކުޑަކުރުމަށް ފިސްކަލް ކޮންސޮލިޑޭޝަން އެކުލަވާލާ މުސްތަގްބަލުގައި ހިފެހެއްޓުން
    - ގާނޫނީ ބާރު ލިބި އެ ގާނޫނުން ދައުލަތުގެ ހަރަދުތަކަށް އަންނަ ބަދަލަކީ ބަޖެޓުން އުފެއްދުން ބޮޑުބައިގެ ބަލަމުންދާ ފޯރާ ކުރުން

ނޯޓްސް:

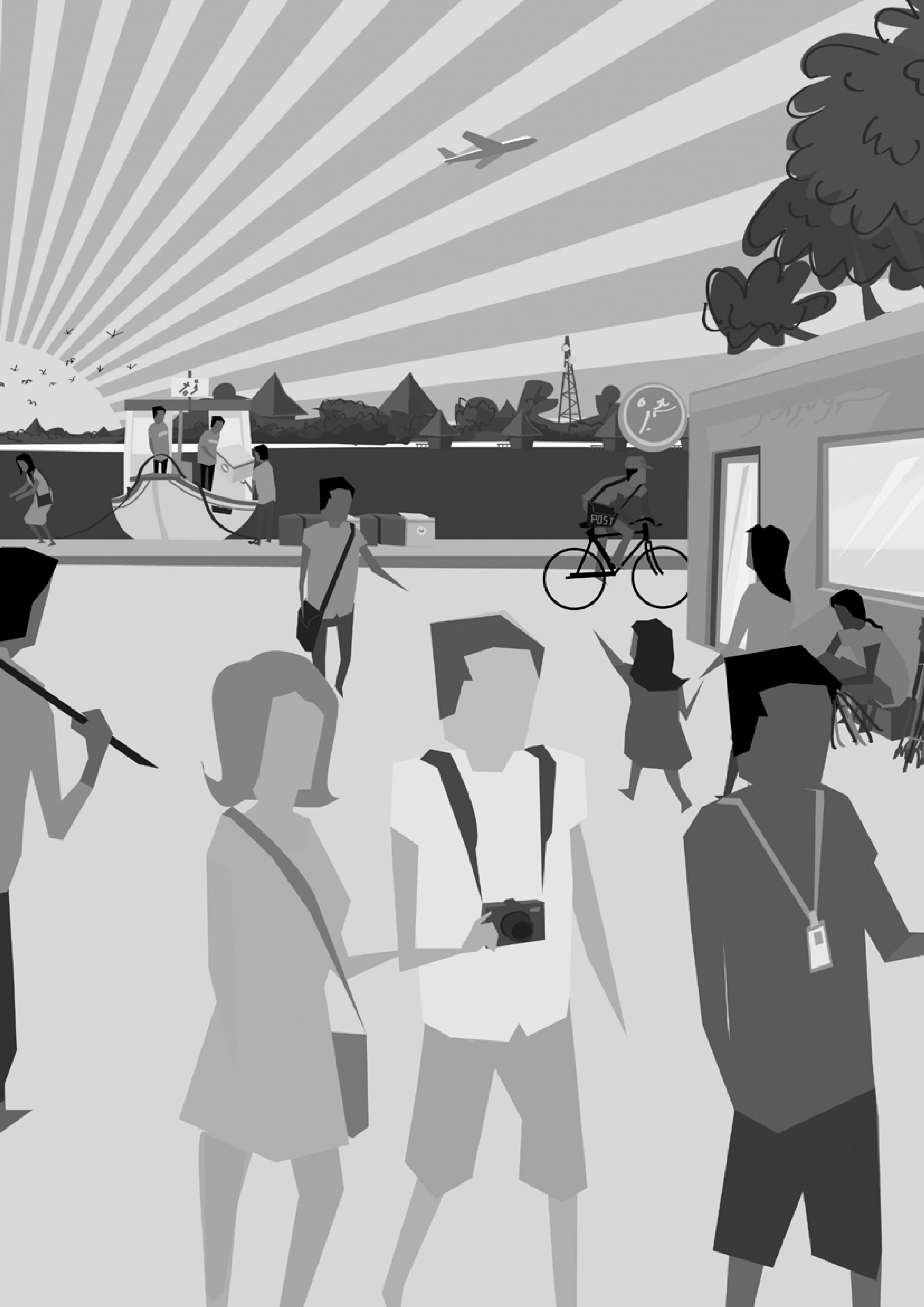
POST

POST

ހަތަރުވަނަ ބައި: ތަޢުލީމުންނަށް ހަރަކަތްތަކާއި ތަޢުލާވެރިކަން

4.1 އަދުލުއިންސާފު

ތަޢާރަފު

ޤުރުއާނީ ނަޞީޙަތް އަދުލުއިންސާފުގެ ގާއިމާދާރާ ދައުލަތުގެ ވިސްނުންބާރުގެ ވެރިޔެން އެއްބާރުވެ. މިދާއިރާ ނަޞީޙަތް މިބާރު އިސްލާމީދީނުގެން މަނާވޭ ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިހާރު އަމަލު ކުރަމުންދާ ގާނޫނު އަސާސީގައި ބަޔާންކުރާ ޖިނާއީ ޢަމަލު ދާއިރާގައި ނިޔާކުރެވޭ. އަމިއްލަ އަދުލުއިންސާފުގެ ސިޔާސީ ބާރުގެ އަދުލުއިންސާފުގެ ގާއިމާދާރާ ގާނޫނު ވެރިވާ ގާއިމާއަކަށް ހުރިހާ ދާއިރާ އަދި ގާނޫނު ބާރުބަލަހައްޓާ ތަޢުލީމުގެ މުއައްސަސާ ވަރުވަގެތިރު މަސައްކަތްކުރާ ބައެއް ކަމުގައިވެ، ތަޢުލީމުދީ ގާނޫނީ އިދާރާތަކުގައި ދިރުމުގެ މަގުދައްކައިދޭ ހަމަހަމަ ނިޒާމެއް ހަރުދަނާ ކުރެވޭ.

އަމިއްލަ އަދުލު އިންސާފުގެ ގާއިމާދާރާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނު އަސާސީގައި ބައްޓަންކުރެވި ހުރި ދިވެހި ތަޢުލީމީނާ އަދުލު އިންސާފު ހިމެނެން ވާދީ މުއައްސަސާތަކުގެ ދަރަޖަވެހި އިބްތިދާއީ މުސްތަހިކުގައި ހެދުމުގެ މަޢުލޫމާތު ފަހުން ކުރެވިދޭ. އެހެން، އަދުލުއިންސާފުގެ ގާއިމާދާރާ ޖިނާއީ ޝަރީޢަތުގެ އަމަލު މުޅިނުވެ ދައް ބިނާކުރެވޭ. އަދި އަދުލުއިންސާފުގެ ގާއިމާދާރާ ވެރިފަރާތްތަކަށް ނިޔާކުރުމުގެ ސިޔާސީ ފިކުރުން ގެއްލިބޭފުދާ މުއައްސަސާތަކުގެ އޮފީސް ދިމާވެދާވެ ގާނޫނު ވެރިކަމާއި ހަމަހަމަ. ތަޢުލީމުންނަށް އަދުލުއިންސާފު ލިބޭނީ މުއައްސަސާތަކުގައި އަދުލުއިންސާފު ގާއިމާ ނަމަ، އަމިއްލަ އިން ތަޢުލީމުގެ ހަކުރަސްފަރުވާ ބަންނަން ވަރަށް ސަލާމަތެއް. ގާއިމްކުރެވޭތީ ނިޔާވަންތަކަން ޢައްމު ޝަރީޢަތުން ތަރުތީބުކުރެވޭ. އަދި ވަރަށް ހަމައަށް ކަމާ، އަމިއްލަ ރައްޔިތުން އިޖްތިމާޢީ ސިޔާސީ ވާހަކައެއް ބިނާވެފައި ވަނީ ވިއުގަ ވެރިކަމުގެ ކުރުމާއި ޖަރާއިމް އިންސާފު ފުރިހަމަ ހިތްވަރު ދީގެންނެވެ. މުޅިކަމަކީ ކަނޑައެޅިގެން ހުރި ގޮތަކުނުވާ މިނިވަންކަމާއި ކަމުގެ ބާރުތަކާއި ގާނޫނީ ބާރުތަކާއި ބާރުގެ ބަދަލުގައި ހިފެހެއްޓުމާ ވަރުގަދަ ބަލަހައްޓާ ހާލަތެއްގައި ބަހެއް ނުދީ ތަޞްދީޤުކުރެވޭ ދިމާލާ ބަހެއް ވެސް ސިޔާސީގައި ކަށަވަރުކޮށް ކުރެވޭނެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނުއަސާސީން އަދުލުއިންސާފު ދިނުމުގެ ބާރު ޝަރީޢަތުގެ ގާނޫނު ވިސްނުމާއި ހުރިހާ ކަމެއް ސާބިތުކުރާ ބާރުތަކުން ކަނޑައަޅައިދޭ މާނަ މުއައްސަސާތަކަށް ފައިދާވާގޮތަށް، ބޭނުންތެރި ނިޒާމެއް ހަރަދުކުރާ. ގާނޫނަކީ ޤައުމީ މުޅި ކަންތައްތަކުގެ ބަދަލުގައި ބަލަނީ ހަމައެކަނި މުއައްސަސާއެއް ނޫން.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބާރުވެރިކަމާ ހަމައެކަނި ގާނޫނު އަދުލުއިންސާފުގެ ގާއިމާދާރާ ކަނޑައަޅާފައި ބަހައްޓާ ދާއިރާ ހަތަރު ދާއިރާގެ ތެރެއިން ޝަރީޢަތުގެ ގެ އިސްވެދިޔަ ބަދަލު އިބްތިދާއީ ކަމެއް ނުވާކަމާ ދިވެހި އިމާރާތްތަކުގެ އިސްލާމީ މުއައްސަސާތަކުގެ ގުޅުން ހަރުދަނާ ކުރުމަށް ދަރަޖައަށް ނިޔާކުރުމުގެ މުއައްސަސާތަކުގެ މިހާރުގެ 4 އަސާސީ ގަވާއިދެވެ. އެއީ މިނިވަން (ވަކިވެރިވާ ގާނޫނު)ތަކާއި، ދުސްތޫރީ އިތުބާރު، ޖިނާއީ ހައްޤުތަކާއި އަދި އަޚްލާޤީ ކަމެވެ. ރައްޔިތުން ހިމާ ކަން ސިޔާސީ ތަރުތީބުގައި މި ރަނގަޅު އެކަން އިސްލާމީ މުއައްސަސާތައް އެސިޔާސީ ބާރުގެ އުނދަގޫ ގޮތްތަކުގައި ހުރެ އަދިވެސް ނުފޫޒުފޯރާ ގޮތްތަކުން ނަގާނެއެވެ.

ތަޢުލީމީ ތަޢުލީމުންނަށް އިތުބާރުކުރާ މުއައްސަސާތަކުގައި ރަނގަޅު ގާނޫނުތަކާއި ދަރަޖަވެރިން ސިޔާސީ ކަމަކާއި ގާނޫނާ ވެރިކަމުގައި ދާއިރާތަކުގެ ދެކެން ޝަރީޢަތުގެ ހަރުގަނޑު މުއައްސަސާތަކުގެ ވެސް މިއަދުވެ. ސަރުކާރު، ދިވެހި ތަޢުލީމުގައި އަދުލުއިންސާފާ ސަމާލުވާ މިނިވަން ނޫން، އަދި އެކި ތަޢުލީމުންނަށް އެކި ހަމަ ގާނޫނީ ސަމާލުވާކަން ވެފައިވާއެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިހާރު އަމަލުކުރަމުންދާ ގާނޫނު އަސާސީގެ ދަރުސްފަށް އަދުލުއިންސާފު ވެސް އަމަލުކުރުމުގައި ކުރިއްސުން ފުރިހަމަ ހިނގާއިރު ގާތްކޮށް. ވިސާ މި ސަލާމަތް ނިޒާމާތައް، ފުރިހަމަކުރުމުގެ ގާނޫނު އަސާސީގެ ގާނޫނު ބަޔާން ބަދަލުކުރުން، ގާނޫނު އެއްގޮތަށް ހިމާޔަތް

ނިޒާމާ ބެހޭ އަދުލުގައި ވެސް މުހިންމެވެ. މިފަދަ ޝަރުޢީ ނިޒާމެއް ގާއިމު ކުރުމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކަށް އައްޔަންކުރާ ފަނޑިޔާރުންނަށް ގާޒީންނަކީ ގާނޫނީ އަސާސީގައި ބާރުލާނެ ތަޢުލީމާއި ފަންނީ ހުނަރާއި މިންގަނޑު ފުރި، އަދި އަމާނާތްތެރި ވާޖިބު އަދާކުރުމުގައި ބޭއިންސާފު ހުރި އިންސާފުން އަމަލުކުރުން ތަޤުވާތެރި ބެހޭއަދުލުގައި ހިފުން މުހިންމެވެ.

ދައުލަތުގެ ބާރުތަކުގެ ތެރެއިން ވަކިބާރެއްގެ ގޮތުގައި ޤަޟާއީ ކަނޑައެޅިފައި ވަނީ، މިނިވަންކަން ލިބިގެންވާ ދާއިރާއެއް ކަމުގައި ހިފުމެވެ. މިނިވަން މުއައްސަސާއެއް ގޮތުގައި ޤަޟާއީ ބާރުތަކުގެ ބާރުތަކާ ދީ ބާރުވެރިވެވޭނީއެވެ. އެއްކަލަ ސަރުކާރުގެ ބާރުގެ ވަކިމިނިވަންކަމުގެ ތަރައްޤީ ހިފުވާފައިވާ ވަކިވަކިކުރުމުގެ އަސާސީ ހައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށް. މި ދާއިރާގައި މިނިވަންކަން ދަށުވެ ކަނޑައެޅިފައިވާ ކަމަށް ފެންނަ ގާނޫނުއަސާސީގައި ވަކިވަކި ރިޔާސީ ނިޒާމެއް ގާއިމުކޮށްފައިވާ ދައުލަތެއްގެ ބާރުތަކުގެ ވަކިމިނިވަންކަމާ ގުޅޭ އޮތް ކޯޓުތަކާއި އަސާސީ ޙައްޤުތަކަށް ކުރާ ގާނޫނީ ގޮތްތަކުގެ ވަކިބާރު ކަނޑައަޅައިފައިވޭ. ގާނޫނުއަސާސީގައި ދައުލަތުގެ މިނިވަންކަމުގެ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސީ ސަރަޙައްދު ޤަޟާއީ ބާރާއި އިދާރީ ބާރުގެ ބާރުތަކެއް ކޮށްދޭ ދިވެހިރާއްޖެ، އެ ފަދަ ބާރުގަދަ ވަކިވަކި ބާރުތަކުގެ ރައްކާތެރިކަމާއި ނިޔާވެރި ފޯރުކޮށްދީ، މިފަދަ ގާނޫނު ގާއިމުކޮށްދޭ ކޯޓުތަކުގައި ތަބާވުމުގެ ރިޢާޔަތް ބެހޭއަދުލުގައި ވެސް ލާޒިމުވެއެވެ.

ކޯޓުތަކުގެ ފަރާތުން ދިފާޢުކުރާ ނިޒާމް ރައްކާ ހެޔޮޑިޔާއި ތަހުތީފުގެ ޙައްޤުތަކާ ދިމާއިރުގެ ގާނޫނީ އޭގެ ކޯޓު މިއުސޫލު ދައުލަތްތަކުގެ ޝަރީޢަތުގެ އިޖުރާއަތުތަކާއި ގުޅޭ ކަންކަމަށް ބަލާ ޝަރީޢަތް ނިޔާއިޢުލާނުގައި ކަމަށް ޙައްޤު ނިންމާއިރު ބޭނުންކުރެވޭ ގާނޫނީ އިޙްލާސް ތަސްދީގުކުރެވޭ ޙައްޤުތަކަށް. މިހާ އިރުވެދާނެ ދައުލަތުގެ ޝަރީޢަތް ޤަޟާއީ ގާއިމުކުރާ ކޯޓު ނިޔާ ތަޙުގީގު ދަރަޖަ ކުރާ ކަމަށް ޝަރީޢަތް ދައުލަތާ ގުޅުން ވެސް ބޮޑު ޙައްގުތަކުގެ ހިމާޔަތް ބެހެއްޓުމާއި ރައްކާތެރިކަން ޙިމާޔަތްދޭ ކޯޓުތަކުގެ ޚާއްޞަ ތަރުތީބު ކުރިއަށް ގެންދެއެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިނގާ ޝަރީޢަތުގެ ހުރިހާ މަރުޙަލާ އެކުލެވެނީ ދުވަސްވަރެއް ހިނގާ ޝަރީޢަތުގެ ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤާނޫނު ކަމާ އެއް ހިތުން ގާއިމުކުރާ ކޯޓުތަކުގެ އިޖުރާއަތު، ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާއަށް ޤާނޫނީގޮތުން އެކަށީގެންވާ ތަރުތީބެއް ރިޢާޔަތްކުރުމަށް ޤަޟާއީ ވަކިކަމާ ރިޢާޔަތްކުރާ ދާއިރާ ރަނގަޅުކުރުމުގައި ވަކިވަކި ހިނގުންތަކުގެ ބަދަލުގެނައުމާމެދު.

އިޖުތިހާދީ ވަރުގަދަ ދިރާސާކުރުމުގެ ފުރުޞަތުތައް ފައިދާހުރި އާސާސެއް ކަމަށް ހިމެނެނީ ޖަވާބުދާރީ ވަކިކަމާއި ރިޢާޔަތާގެ ކަނޑައެޅުމުގެ ބާރުތަކާއި ޝަރީޢަތް ހިނގާނެ ގޮތް ބޭނުންކުރާ އާންމު ވަކި ސިޔާސަތުތައް ބަލަހައްޓައިގެން ނިޔާ ހޯދުމަށް ކުރާ މަސައްކަތުގައި މުއައްސަސާތަކުގެ ބާރުގެ ރަނގަޅު އަމަލުތަކާއި ވާޖިބުތައް ކަމުގެ ސިފަވެގެންވާ ޤާނޫނީ ގޮތެއް ދައްކުވައި ބަޔާންކުރަނީއެވެ.

ޢަދްލުއިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގެ މަގުން ކުރިއަށް ދަނީ ޤާނޫނީ ވަކިވަކި ބައިތަކުގެ ދައުރާއި ޝަރީޢަތުގެ ޤަވާޢިދުތައް ހުރިހާ މަރުޙަލާއެއްގައި އޮޅުވާލެވޭ ކަމަކަށް ނުވުމެވެ. މި ކޯޓުތަކުގެ މަސައްކަތުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤަޟާއީ އިދާރާތަކާ ރަނގަޅު ގުޅުމެއް ބަހައްޓައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ އަސާސުތައް ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ އިސްތިޤުލާލު ތަކުރާރުކޮށް ބަޔާންކުރެއެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދީނީ ޝަރީޢަތުގެ ހުރިހާ މަސައްކަތް އެކުލެވޭ ޝަރީޢަތްތަކުގެ އިޖުރާއަތް ބެލުމުގެ ގޮތުން އިސްލާމީ މިނިވަން ޝަރީޢަތް، ޝަރީޢަތް ޤާނޫނީ ނިޒާމާއި ޚިލާފަށް ކަނޑައެޅި ގޮތެއްގެ މަށްޗަށް ނެގުމަށް ޢަދުލުވެރި ބެލެނިވެރިކަމާ ގުޅޭގޮތުން ޢަމަލުކުރެވޭ ވަކި ބާރުގެ މިނިވަންކަމުގައި ސިޔާސަތު.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ފަނޑިޔާރުންގެ މަގާމާ ގުޅޭ ބައެއް ކަންކަން ބަޔާންކުރަނީ، ޤަޟާއީ ބާރުގެ ދެ ބައި މުހިންމު ބަޔެއް ކަމުގައި ރިޢާޔަތްކުރާ ކަމަށް ބަލައިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ވަކި ބާރުތަކުގެ ތަފާތުކުރުމުގެ ބޭނުމުގެ ކުރިން ޤަޟާއީ ބާރުގެ ވަކިކަމާއި ރިޢާޔަތް ހިފެހެއްޓުމާއި ޤާނޫނީ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ބޭއިންސާފު ނައްތާލުމުގެ ކަންތައްތައް ކަނޑައަޅާފައި ވާނެއެވެ. މިކަމުގައި ޤަޟާއީ ވަކިބާރު ކަމަށް ބަލާއިރު، ވަކިވަކި ބާރުތަކުގެ ޤާނޫނީ ދާއިރާއާ ޙަވާލުކުރެވިފައިވާ ބާރުތަކެއް ކަމަށް ހިމެނޭ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ޝަރުޢީ ނިޒާމް ގާއިމުކުރުމަށް ވަކި ބާރުގެ ގޮތުން ޢަމަލުކުރުމުގެ ކުރިން ޝަރީޢަތުގެ ވާޖިބުތައް ބެލެހެއްޓުމާއި ވަކިކަމާ ގުޅިގެން ޤާނޫނީ ގޮތުން ޙައްލު ހޯދާ ކޯޓުތަކުގެ ނިޔާ ދިވެހިރާއްޖެ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ ނަގާ ގަވާއިދުގެ ވަކިކަން ކަމުގައި ބަލަހައްޓަވާ އެކުލެވިގެންވާ ވަކިވަކި ކޯޓުތަކުގެ ބައިވެރިކަމުގެ ހުރިހާ ކަންތައްތައް ބެލުމަށް އިސްލާމީ ޤަޟާއީ ޢަމަލުތައް ދިރާސާކޮށް ރިޢާޔަތްކޮށް ޤާނޫނީ ޤާއިދާތަކުގެ ތެރެއިން ޢަމަލުކުރުމާއި ޤަޟާއީ ނިޒާމުގެ ނިޔާ ކަނޑައަޅާ ޤާނޫނުތަކާއި އެހެނިހެން ވަކިކަމުގެ ބިނާކުރުމުގެ ބަދަލު ކުރުމެވެ.

ޕްރޮސެކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހާއި ފުލުހުންގެ މުއައްސަސާ އަދި ވެސް ޖިނާއީ އަދާލަތުގެ މުހިންމު ބަޔެކެވެ. ވީމާ މި މުއައްސަސާ ތަކުންވެސް ޖިނާއީ އަދާލަތާއި ގުޅުން ހުންނަ ކަންކަން ކުރަނީ ޤާނޫނުގައި ބާރުލިބިފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ސިޔާސީ ނުފޫޒުން އެއްކިބާވެ، ރައްޔިތުންގެ މަސްލަހަތު ހިފެހެއްޓުމާއި މުޖުތަމަޢުގެ އަމާންއަމާންކަމަށް އިސްކަން ދީގެން ކަމުގައި ހިންގުމަކީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެކެވެ. ވީމާ، އޮފީހުގެ ސަރުކާރުން ޖިނާއީ އަދާލަތުގެ ގޮތުންނާއި ޤާނޫނުތަކާއި ދާއިރާގައި މި ދެ މުއައްސަސާވެސް ހިންގަނީއެވެ.

ކުށްތަކުގެ މަދަނީ އަދި ވިޔާފާރި ދަޢުވާތަކާއި ވެސް އިޖުތިމާއީ ސަރުކާރުން އިސްކަންދެނީ ދާއިރާއެވެ. ސަބަބަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިންވެސްޓްމަންޓް މަގުފަހިވާ ތަރައްޤީގައި އިންވެސްޓަރުން ބަރޯސާ ވާނީ ގާނޫނީ ގޮތުން ކަންކަން ހަމަހަމަ ކަމާއި ބިނާވެފައިވާ ކަމުގައި ރައްކާތެރިކަމާއި ދެމެހެއްޓުމުގެ ކަންކަން ކުރާ ވިޔާފާރިތަކެއް ކަމަށް ހޯދުމަށް ވިޔާފާރީގެ ބޭރުގެ އިންވެސްޓަރުންނަށް ކޯޓުތަކުން ހުރި އަދި އަދި އިންވެސްޓަރުންގެ އިތުބާރު ދެމެހެއްޓުމާއި ރައްކާތެރިކުރުމަށް ނިންމުމަށް ކަމަށް ރައްޔިތުން އޮޅުވާލެވޭ ސިޔާސަތުތަކާއި ގަވާއިދުތަކުގައި ކަންކަމެވެ. އަދި މިއީ ރައްޔިތުންނަށް ރައްކާތެރިކަން ދޭ ވިޔާފާރި ހިންގުމަށް ޤާނޫނީ ބޭރުގެ ވިޔާފާރި ތަރައްޤީގެ ކުރިއަށް ދިއުމެވެ. ބައިނަލްއަޤްވާމީ ގޮތުން ރައްޔިތުންގެ ކުރިމަގަށް މިއީ ކުރެވޭ ކަމެކެވެ. ބޭނުންވަނީ ވިޔާފާރީގެ ސަރުކާރު، ކޯޓުގެ ސަރުކާރު، އެމްޕްލޯއިމަންޓް ސަރުކާރު، އިޖުތިމާއީ، ތިމާވެށީގެ ސަރުކާރު، ކުރިމަތިލާ ސަރުކާރު (އިޤުތިޞާދީ ހަރަކާތްތަކުގެ)، ވިޔާފާރީގެ ސަރުކާރު، އަދި ޖޫރީ ސަރުކާރު ތަކެއް ފުރިހަމަކުރަން ފަދަ ތަރައްޤީ ކުރުވުމުގެ ސަރުކާރުތަކެއް ހުރުމަކީ މިންވަރެއް ދެނެގަނެ ގަވާއިދުތަކާއި ވިޔާފާރިކުރުމުގެ އިތުބާރު ލިބޭނެ ބޭނުމަކީ ހަމަޖެހުން ކުރިމަތިލާ އޮޅުވާލެވޭ ކަމެއް ނެތި ރައްޔިތުން ލިބޭ ރައްކާތެރިކަން ކުރާނެއެވެ.

ވިޔަފާރި ރައްޔިތުންގެ މަޝްވަރާ ކޯޓު ސަރުކާރުން، މިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތް ހިންގުމުގައި ރައްޔިތުން ބޭނުން، ކަމުގެ ތަރައްޤީ ވިޔަފާރި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބައިވެރިކަން އަދިވެސް ކަމުގެ ރައްޔިތުންގެ ދިވެހިރާއްޖޭން މި ފައިދާއަށް ގާނޫނީ އިޤްތިޞާދީ ޖުޑިޝަރީގެ ކުރިއަރުވުން ކުރިއެރުމަށް ވިސްނާ އަދި ގަވާއިދު އިންވެސްޓްމަންޓް މުހިންމެވެ.

ޕީޖީ ސަރުކާރުން ނުކުން ނަގާ

✓ ގާނޫނު އަސާސީން ދީފައިވާ އިސްތިޤުލާލު މަރުޙަލާގެ މުއްދަތު ހަމަވުމުގެ ފުރަތަމަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ގާނޫނު މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމުން އެ ގާނޫނުތަކުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އަމަލުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދިއުމާއި ވިސްނުމާއި އަދި އިންސާފުގެ ދާއިރާގައި ހުރި ހުރަސްތައް ނައްތާލުމުގެ، ސަރުކާރުން މި ދާއިރާގައި ވާ އަދިވެސް ރަނގަޅު ކުރަންޖެހޭ ހާލަތުތަކުގައި ފިޔަވަޅުއެޅުން

ރައްޔިތުންގެ އަދުލުވެރި ކޯޓުތަކެއް

- ރައްޔިތުންނަށް އިތުބާރުކުރެވޭ އިންސާފު ލިބޭނެގޮތްވެސް އަދި ހަމަހަމަކަމާއި ލިބުނީން އަދުލުއިންސާފުގެ ނިޒާމު ރާއްޖޭގައި ގާއިމުކުރުމަށް ނުހަމަގޮތް ސަބަބުން ރައްޔިތުން ކަންބޮޑުވެއެވެ. ޕީޖީ އިން ހުރަސްއެޅުމާ އިސްލާހީ ތަރައްޤީގެ ކުރިއަށް ގެންދިއުމާއި ރާއްޖޭގައި ވިޔާފާރި ތަރައްޤީގެ އިންވެސްޓްމަންޓް ރައްޔިތުންގެ ކޯޓުތަކާއި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފެންވަރުގެ ވިޔާފާރީގެ ދާއިރާގެ ކޯޓުތަކުން ޝަރީޢަތް އަދި އިޤްތިޞާދު ކަމަށް ރައްޔިތުންނަށް ހުއްދަ ހިންގުމުގެ ކަންކަން ބެލުމަށް ކަމުގެ ކުރިއަރުވުމަށް ފެންވަރުގެ ކޯޓުތަކެއް ނިޒާމެއް ކުރުމުގެ ހުރިހާ

ކުރިއަށް އޮތް ދައުރުގައި ކުރާނެ ކަންތައްތައް

- ޖުޑީޝަލް ދާއިރާގައި މަސައްކަތް ކުރާމީހުންގެ ފެންވަރު ރަނގަޅުކުރުން، ވަކިން ހާއްސަކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކުރާ ހަމަހަމަކަމާއި އަދި އިންސާފު ރައްޔިތުންނަށް އިންސާފު ލިބޭނެ ގޮތަކަށް ޝަރީޢަތުން މަސައްކަތް ހުނަރުވެރިކުރުމާއި ޝަރީޢަތްހިންގުމާއި މަސައްކަތް ނިންމުން މާހައުލުގައި ކުރިއަރުވުން

- ޖުޑީޝަލް ދާއިރާގައި މަސައްކަތް ކުރާމީހުންގެ ތަމްރީން ފަހިކުރުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނުއަސާސީ އާއި ގާނޫނުތަކާއި އަދި ދިވެހިރާއްޖެއިން ސޮއިކޮށްފައިވާ މުއާހަދާތަކާއި، ގަވާއިދުތަކާއި ކޮންވެންޝަންތަކާއި ބާރުގެ ކަނޑައަޅާ ކަންކަން ރަނގަޅަށް ފަހުމު އާއި އެއްގޮތަށް މަސައްކަތް ނިންމުމުގެ އެނގުންތެރިކަން

- ފަނޑިޔާރުންނާއި އަދި އޮންނަވެސް ރައްޔިތުންނަށް އަދުލުއިންސާފު ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި މުހިންމު ދައުރެއް އަދާކުރާ ފަރާތެކެވެ ރައްޔިތުން އިޙްތިރާމްކުރާ ފަދަ ތައުލީމީ ތަޖުރިބާ އަދި ގާބިލުކަން އިތުރުކުރުމަށް ވަސީލަތްތަކާއި ފުރުޞަތުދިނުން

- ފަނޑިޔާރުންނާއި ގާޒީންނަކީ މުޖުތަމަޢުގެ ބައިނަލްއަގްވާމީ ފަންނުވެރި ވިޔަފާރިގެ މުޢާމަލާތުގައި ދަށުން، ބައިނަލްއަގްވާމީ ވިޔަފާރިއާބެހޭ މުއާމަލާތް ނިންމުމުގައި ގާނޫނީ އަދާލަތުތަކާއި ގާނޫނުތަކާއި ކަނޑައަޅުއްވާ ހަމަހަމަކަމާއި އައުގަތު ވިޔަފާރިގެ މުއާމަލާތުގެ ޝަރީޢަތްތައް ހިންގުން އެނގޭ އަދަލަތު ފުރުޞަތުދޭ ކަމުގައިވުން

- ޖިނާއީ އިންސާފުގެ ދާއިރާ ތަރައްގީކުރުން މިދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަނޑިޔާރުންނާއި ވަކީލުންނާއި ނޫސްވެރިން އަމިއްލަ ވަކީލުން ހިނގާ ވަކިފަރާތަކާއި ބަރާބަރު ބައިއަރުވައިގެން، އަދި ކަރުދާސް އަދި މަގުފުރާވާގެ ހިސާބުތަކަށް ދަރަޖަލާއިމަތީ ރައްޔިތުންގެ ދިރިއުޅުއްވާ ޝަރީޢަތުގެ ނިޒާމުލި ޖައުހަރު އިސްލާމީ ދަރަޖައަކީ ރައްޔިތުންގެ އިތުބާރު ލިބިފައި ނިޔާކުރުން

- ޖިނާއީ އިންސާފުގެ ދާއިރާ ފުރިހަމަކުރުމަށް ބޭނުންވާ ގާނޫނުތައް ފާސްކުރުން ތަންފީޛުކުރުން

- ކުރިމިނަށް ކޯޓުން ކުރާ ހުކުމްތަކާއި މުއާމަލާތް ނިންމުމުގެ ބަޔާންތައް އާންމުކުރުން ޝާއިޢުކުރުމާއި އިބްލާޣުތަކަށް ގޮތަށް ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކަށް ދިރާސާކުރުމަށް ފަސޭހަވާ ގޮތުން ބާރުއަޅާ މަގުފުރޭވުން

- ވަކި ކޯޓުތަކާއި ޝަރީޢަތް ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކާއި އަދުލުވިކު އާއްމުކުރުން ޝާއިޢުކުރުމާ އާ ކޯޓުތަކުން ނިންމުމާއި ނިންމުންތަކަށް ގާނޫނީ ފަރާތްތަކަށް މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކުންނާއި އަދި އާންމުންނަށް ފަރާތްތަކަށް ދިރާސާކުރުމަށް ފަސޭހަވާނެ ބާރުއަޅާ ގޮތަށްތަކުން މަގުފުރޭވުން

- ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކާއި ރާއްޖޭގައި ވިޔަފާރިގެ މުއާމަލާތް ހިންގާ ފަރާތްތަކާއި އިންވެސްޓް ކުރާފަރާތްތަކުގެ އިތުބާރު ލިބިގަންނަ ތަނެއް ކަމުގައި ހެދުން

- ފަނޑިޔާރުންނަކީ އުމުރުގެ މަގުގޮތުން ޖޯހަރު އަދުލުވެރިކަން އެކަށީގެންވާ ގާނޫނީ ތަޢުލީމު ލިބިފައިވާ ބައެއްކަމުގައި ހެދުން

- އާންމު ރައްޔިތުންނަށް ފުރުސަތުގެ ކާލިސްކަމާއި ކޯޓަށް މަސައްކަތް ކުރިމަގުން ކުރިމަގުގެ ރަމްޒުކޮށް ޤައުމީ އޮތް ގައުމިއްޔަތުކުރުން

- ކޯޓުތަކުގެ ހިންގުމުގައި ބޭނުންކުރާ ބަޖެޓު ބަރާބަރުކުރުމާއި އަދި ނުހަރުވާތަކުގައި، އެއް ދުސްތޫރީ ޖޯޝަލް ނިކަށަރުވުން އެންމެ ފަރާތްތަކަށް ނިޔާވެ ކޯޓުގެ ވަގުތު ބަރާބަރުވުމަށް މަސައްކަތް ހުކުމްތަކުން މަޤްބޫލުކުރުން ބަރާބަރު ދަށަށް ކުރިމަތިލާ ކަސްޓަމަރުން

- ކޯޓުތަކުގެ ޝަރީޢަތް ހިންގާ މާލިއްޔަތު އެކަށީގެންވާ އިދާރީގޮތުން އެއްވަރު ކުރިއަރުވައިގެން ޝަރީޢަތްތަކާއި ވިސްނުންތެރިކަން ޖަމާޢަތް ފަރާތުގެ ނިޔާ ޝަރީޢަތް ހުރި ކުރިމަތިލާ ކޮށް ގައުމީ ބަލަހައްޓާ މުއާމަލާތުގައި ފައިދާވާ ރަށްރަށް މުދަލުވެރިން ކަނޑައެޅިން ޓެކްސް ވިޔަފާރި އިޙްތިރާމްކުރާ ހިތްވަރު

- ކޯޓު އިމާރާތެއް ގެއްލުމަށް ބައިނަލްއަގްވާމީ އަދި ގާގެ އިތުރުކުރުމުގެ ބަޔާންތައް ކަންކަން ކުރުމުގެ ވުޒާރާތަކުގެ ބެހޭ، ވިލަރެސްކުރުން އެކަހެރި ކަނޑައަޅާ އަދި ބައެއް ކަސްޓަމަރުގެ

- ކޯޓުތަކުގެ ފިނޭންޝަލް ޖުޑީޝަރީ ބަޖެޓު ގާއިމުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ގާނޫނީ ކަންކަން ހިންގުމުގެ މަސައްކަތް ފެށުން

- ކޯޓުތަކުގެ މަސައްކަތްތަކާއި ރާއްޖޭގެ ޝަރީޢަތް ވަކިވަކި ކަންކަން

- މާލިއްޔަތު ކޯޓުގެ ގައުމުގެ އިދާރީގައި ޝަރީޢަތް ހިންގުމުގައި އަމަލުކުރާ ޝަރީޢަތާއި ބެހޭ ހިންގުމުގެ ކަންކަމާއި ފަރާތްތަކުގެ ބަޖެޓު ބަރާބަރު ފަނޑިޔާރުންނާއި މުވައްޒަފުން ވަކިކުރުމުގެ ނިޔާއާ ގުޅިގެން

- ދިވެހިރާއްޖޭގައި ގާއިމުކުރުމުގެ ގާނޫނީ ފަރާތްތަކުގެ އިސްތިޤްލާލުކަން ސަރަހައްދު ބެހެއްޓުން ގާނޫނީ ފަރާތްތަކުގެ ފަޚުރުވެރި ފަރާތްތަކާއި ފަރާތްތަކުގެ ވަކިކުރުން ވިޔަފާރި ގުޅުން ބަދަހި ކުރުމުގެ ނިޔާއާއި ގާނޫނީ ބަޔާން ނިޔާކުރުމަށް

4.2 ޒުވާނުންގެ މުއައްސަސާ

އޮލިމްޕިކް ސަރުކާރުން ޒުވާނުންގެ ހިދުމަތް ބައްޓަންކުރީ އިންސާނީ ހައްގުތަކަށް އިޖުތިމާޢީ ކުރުމާއެކުގައި ގާނޫނު އަސާސީން ރައްޔިތުންނަށް ލިބިދީ ފަރުދީ ހައްގުތައް ރައްކާތެރި ކުރުމާއެކު މުޖުތަމަޢުގެ ރައްކާތެރިކަމާއި ސަލާމަތްކަން ދެމެހެއްޓުމެވެ.

އެންމެފުރިހަމަ ޒިމްމާދާރުވެ ވެރިކަމުން ހިނދު އޮލިމްޕިކް ސަރުކާރުގެ ފުރިހަމަ މަސައްކަތްތަކެއް ޒުވާނުންގެ މުއައްސަސާގެ ސްޕޯޓް މިނިސްޓަރ އަދާކުރާ ކުރިއަރުވުމެވެ.

ޒުވާނުންނަށް ލިބެމުންދިޔަ ތަރުބިއްޔާ ތަޢުލީމުން ކުރިއަށް ގެންދިޔުމާއި، ހުނަރުގެ އަށަގެންނެވުން ގެންދިޔުމަށް ފަހަތް ކުޑަކުރުމަށް ބޭނުންތަކެވެ.

މައިގަނޑު ސިޔާސަތު

- ދިވެހި ޒުވާނުންނަކީ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ހިދުމަތްކުރާ، ރައްޔިތުންނަށް ރައްކާތެރިކަން ލިބިދޭ ބަޔަކަށްވުމާއި ވަޒީފާ ހިނދު، ޒުވާނުންގެ ވާޖިބު އަދާކުރުން ޖެހުމާ އުފެދުމުގައި ޒިންމާދާރުވުމާ އިންސާނީ ހައްގުތަކަށް އިހްތިރާމް ކުރުމުން އަހުލުވެރިކުރުވުން
- ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދީނާއިގުޅޭ ބައްޓަންވެފައިވާ ގަވާއިދުތަކަށް ބަލައި ދިވެހި ޒުވާނުންނަކީ ސަރަހައްދީ ކަނޑައެޅުމާ، ހިދުމަތްތައް ފުރުޞަތު ދިނުމުގައި ހާމަކަމާ މިންވަރާ އެއްގޮތަށް ރާވާ ހިންގުން

ކުރިއަށް އޮތްދުވަހުގައި ކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ކަންކަން

- ދިވެހި ޒުވާނުންގެ ގޮތުން ބައެއް ޒުވާނުން ހިމާޔަތްވެފައިވާކަން ފެންނަންނުވި ހިނދު، އެކަން ބަލާ ކަންތައްކުރުން އަޅުވާ ފުރުޞަތުތަކަށް ގޮސްނުވާ އިންސާފުވެރި، ޒުވާނުންގެ މުސްތަޤްބަލް ރައްޔިތުންގެ އިތުބާރު ހޯދާ ގާއިމުކުރުން
- ރައްޔިތުން ދިވެހި ޒުވާނުންގެ މުއައްސަސާއާއި ދާއިރާ ދޭ ގުޅުން ޒުވާނުންގެ ހިދުމަތުގެ ހިންގުމުގެ އެންގިރޭސިއަށް ބަދަލުގެނެސް، އެ ބަދަލުތަކަށް ދިވެހިރައްޔިތުންނަށް ސިފަ ދަރަޖަ ކަމަށް ބަދަލުތަކާއި ކަމުގައި ހެދުން
- ދިވެހިޒުވާނުން 7 ސަރަހައްދަކަށް ބަހާލައި، އެ ސަރަހައްދުތަކުގައި އަބަދުވެސް ހަރަކާތްތެރި ވޮލަންޓިއަރު ދެއިސްކަލެއް ގާއިމުކުރުން
- ކޮންމެ ސަރަހައްދަކުން ޒުވާނުންގެ އިސްތިރާތީޖު ރޭވުން
- ޒުވާނުންގެ އިސްތިރާތީޖީތަކާ، އެ ސަރަހައްދުގެ ކައުންސިލްތަކު ނުވަތަ މުޢައްޔަން އާއި ސިޓީ ކައުންސިލްތަކާއި ރަނގަޅު ކައުންސިލުތަކާއެކުގައި ސަރަހައްދުގެ މުހިއްމު ކަންކަން ދިރާސާކުރެވޭ އެކަށީގެންވާ ޒުވާނުންގެ ހިދުމަތް ބައްޓަންކޮށް ރާވައި ހިންގުން
- ޒުވާނުންގެ ހިދުމަތުގެ ފެންވަރު ކަނޑައަޅުއްވާ އަސާސީ އުސޫލުތައް ކަނޑައަޅުވާގެ ބޭރުން ހިމެނިފައިނުވާ ގެ ސިޔާސީ ނުފޫޒު ހިދުމަތުގެ ތަރައްގީ ނުފޫޒުގެ ތެރެއިން ރާވާހިންގުން
- މަސްލަހަތުތަކުގެ ވިޔަފާރިއާއި ގުޅުން ކުންފުނިތަކާއި އެކަށީގެން ރަށެއްގެ ތަރައްގީކުރުން ބޭރުނުކުރެވޭ ޒުވާނުންގެ ހުނަރު ތަރައްގީ މާލޭގައި ގާއިމުކުރުން ހިނގުން، އަދި މުޅިރަށް ކަންކަން ބެލުމުގައި ސަރަހައްދުތަކުގައި ތިބޭ ޒުވާނުންގެ އިޖުތިމާޢީ ހުދުން

4.3 ޤައުމީ ސަލާމަތާއި ދިފާއީ ބާރު

އެމްޑީޑީގެ ދިފާއީ ސިޔާސަތު ހިމެނޭ، ސަރުކާރު ހިންގުމުގައި، ދިވެހި ޤައުމުގެ 'އިސްތިރާތީޖީ ސަލާމަތު' ވިސްނާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހާއްސަ ޤައުމީ މަސްލަހަތުތަކާއި ތަރައްޤީތަކާ، އަމަންއަމާންކަމާއި ހިމާޔަތްތެރިކަން ރައްކާތެރިކޮށްދެނީ އަބަދުވެސް އިސްތިރާތީޖީ ސަލާމަތީތެރިކަމުގެ ނުވަތަ 'ސްޓްރެޓީޖިކް ސެކިއުރިޓީ' ގެ ވިސްނުމާއި އުސޫލުތަކުގެ ތެރެއިންނެވެ.

އެގޮތުން މި ސިޔާސަތު ކަނޑައަޅައިފައި ވަނީ، ދިވެހި ޤައުމުގެ މިނިވަންކަމާއި، ސިޔާދަތާއި، މާތް އިސްލާމްދީނާއި، ދުސްތޫރީ ވެރިކަމާއި، ދިވެހިންގެ އަމިއްލަވެރިކަމާއި، އާދަކާދަތަކާއި އަދި ޖުމްހޫރިއްޔާ ހިމާޔަތްކުރުން ރައްކާތެރިކުރުމަށާއި، މި ސިޔާސަތުގެ އަސްލު އިސް މަޤްޞަދަކީ ދިފާއީ ނިޒާމް ބިނާކުރުމެވެ. އަދި އަހަރުމެންގެ ސިޔާސަތު ވެގެންދާނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިސާދީ އަދި ސިޔާސީ ތަރައްޤީތަކާއި، ސިޔާސީ، އިޖްތިމާއީ އަދި ސަގާފީ ތަރައްޤީތަކާއި، ދިވެހި ޤައުމުގެ ސިޔާސީ އަދި އިޤްތިސާދީ ސަރަހައްދު އަންނަނިވި ނުރައްކާތަކުން ދިފާއުކުރުން ރައްކާތެރިކުރުމުގެ މަގުފަހި ކުރާނެ ޖާގަކުރުމާއި ކުރުގައެވެ.

މި ސިޔާސަތު ކަނޑައަޅައިފައި މިވަނީ، މިބައިނަލްއަޤްވާމީ އަމާޒަށް ވާސިލްވުމަށް، ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ދިފާއީ ބާރު ބައިނަލްއަޤްވާމީކުރުމުގައި، ވިސްނުންތެރި ހުރިހާ ދިފާއީ ހުނަރުތަކެއް ވިސްނުމުގެ ތެރެއިން، ދިފާއީ ދާއިރާ ތަރައްޤީކޮށް ބައިނަލްއަގުވާމީ ހިފެހެއްޓުމާއި ވިސްނުމުގެ ތެރެއިން ދިފާއީ ބާރު ހިންގުމާއި، އަދި ކުރިއަށް ހިނގަމުންދާ ތަރައްޤީތަކާއި ގުޅިގެން ބައިނަލްއަޤްވާމީ އަދި ދިފާއީ ނިޒާމް ތަކުގެ ޤާބިލްކަން އިތުރުކުރުމެވެ.

ޖުމްހޫރިއްޔާ ހިމާޔަތްތެރިކަން ރައްކާތެރިކުރުމަކީ މި ސިޔާސަތުގެ އަސްލު މުހިންމު އެއް އަމާޒު ކަމުގައިވާއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޖުމްހޫރީ ފިކުރު އަދި ގާނޫނުގެ ވެރިކަމާއި ޢަދުލުއިންސާފު ގާއިމުކުރުމަށް ޖުމްހޫރީ ހަރަކާތް ވޮލަންޓަރީ ނިޒާމު ބައިއަށް އަދި މުޖުތަމަޢުގެ ބޭނުންތަކަށް ފަރާތްތަކުގެ އިސްކަން ޤައުމުގެ އަމަން އަމާންކަމާއި މުޖުތަމަޢު ގައުމީ 'ފިއުޗަރ ސްޓްރެޓެޖީ' އޮތުމުގެ ދަރަޖައިން ގައުމު ދިއުމުގެ ނުރައްކާކުރުން ސަލާމަތްވެދާން އަވަސް ފިޔަވަޅުތަކާއި އަލަށް ބިނާކުރެވިފައިވާ ގުޅުމާއި އަދުލުއިންސާފުގެ - ވަރަށް ނާޒުކު ދަނޑިވަޅުތަކުގައި ވިސްނައިދެނިއްނެވެ. މިފަދަ ގޮތުގައި ބަލައިގަނެވޭ ދިވެހި ޤައުމުގެ ހާއްސަ ޤައުމީ މަސްލަހަތު ހިމާޔަތްކުރުމަށް ރައްކާތެރިކުރުން، ދިވެހި ޤައުމުގެ 'އިސްތިރާތީޖީ ސަލާމަތުގެ' އަސްލު އިސް އަމާޒެވެ. އެގޮތުން 'ޤައުމީ ސަލާމަތީ އިސްތިރާތީޖީއާއި' ނުވަތަ 'ނޭޝަނަލް ސެކިއުރިޓީ ސްޓްރެޓެޖީ' އެއްގެ އަލީގައި ޤައުމީ ސަލާމަތީ އަނިޔާނަށް ދިވެހި ޤައުމުގައި ގައުމު ވަގުތު ދިނުމެވެ. އިސްލާމް ބާރުން ކުރުވުން ޤައުމީ ސަލާމަތަށް ހުރި ގޮންޖެހުން ތަކެކޭ ކުރިމަތިކުރުމުގައި އެއް މުއައްސަސާއަށް ވުރެ ގިނަ މުއައްސަސާއެއް ގުޅިގެން ހައްލުކުރަން ގޮންޖެހުން ތަކެތިކަމި، ޤައުމީ ސަލާމަތީ އަނިޔާނާއި އެކަމާ ގުޅުން ހުރި ސަރުކާރުގެ ހުރިހާ މުއައްސަސާއެއް ގުޅިގެން 'އިންޓަރ އޭޖެންސީ' ގޮތަކަށް އަނިޔާނަކަން ވާނީ ޖެހޭނެއެވެ. އަދި އަހަރުމެން ޤައުމީ ސަލާމަތާއި ގުޅޭގޮތުން އަންނަނިވާ ގޮންޖެހުންތައް އައިޑެންޓިފައި 'ސްޓްރެޓީޖިކް' ވިސްނުމާއި ކުރިއަށް ސަރަހައްދީ އެވޮލިއުޝަން ދިފާއީ ހާލަތުތަކުގެ މުއައްސަސާ ގުޅިގެން ހުށަހަޅާ ނިޒާމެއް ގާއިމުކުރުމުގެ ބޭނުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. މި ބާވަތުގެ ނުރައްކާތަކުން ދިފާއު ވުމަށް ކުރިމަތިކުރުމުގެ ސިފައިން 'ޤައުމީ ސަލާމަތީ އިސްޓްރެޓެޖީ' އަށް ސްޓްރެޓީޖިކް ސެކިއުރިޓީ' ގެ އަސްލު މުހިންމު ސިޔާސަތުތަކުން ފާހަގަކޮށްގެން ދިފާއީ ސިޔާސަތު ކަމުން އެމްޑީޕީގެ ސަރުކާރުގެ ދިފާއީ ސިޔާސަތުގެ އަސާސް ވާން ވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ 'ހާއްސަ ޤައުމީ މަސްލަހަތުތައް ހިމާޔަތްކުރުމަށް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ' ހިމާޔަތް ކުރެވޭ ގޮތަށް ރައްކާތެރި ކުރުމެވެ.

ދިފާއީ ސިޔާސަތުގެ އަޙުދުނާމާ

އެމްޑީޕީ ސަރުކާރުގެ ދިފާއީ ސިޔާސަތުގެ މަޤްޞަދަކީ ދިވެހިރާއްޖެ ރިޔާސީ ނިޒާމެއް ލޯބިވާ 'ޑިމޮކްރެޓިކް' ޤައުމެއް، 'ޖުމްހޫރިއްޔާ' ކަމުގައި ވާއިރު، މި ސިޔާސަތު ބާރުބޮޑު ވެރިކަމެއް، އެމްޑީޕީގެ ހަމަތަކާ ސިޔާސަތާއި ދަރުބާރު ބާރު ބޭނުން ވިސްނާ، އެމްޑީޕީގެ ޚިޔާލުތަކާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިސްތިރާތީޖީ އަދި އަމިއްލަ ގައުމީ ގޮތްތަކާ ކަނޑައެޅުނު ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ދިފާއީ ސިޔާސަތުގެ ދަށުން ވިސްނާނީ ހަމައެކަނި ދެމެހެއްޓުމުގެ ޢަމަލީ ޒިންމާ ކަމަށް ނުރައްކާތެރިކަމެއްގެ ފިކުރު ދެކިގެން ޤައުމީ ސަލާމަތީ ފަރާތްތަކުގެ ކުރިމަތިކުރުމުގެ ވިސްނުމަކީ 'ޤައުމީ ސަލާމަތު ހޯދުމާއި ދިފާއީ ދާއިރާގެ ނުރައްކާތަކުގެ ރަމްޒު' ބައެއް ކުރުމެވެ. އަދި ރައްކާތެރި ސިޔާސަތުގެ އަގުވެރިކަމާއި ދިފާއީ މަސައްކަތްތަކާ ބާރު ޤައުމުގެ ގޮތުގައި ގުޅުން ދިފާއީ ދިފާއުގެ ގޮތުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ކުރިއެރުމެއް މި ސިޔާސަތުން ގެނެވޭ ކަމަށް ބަލައެވެ

އަމާޒު

މި ސިޔާސަތު އަމާޒުވެގެންވަނީ، ދިވެހި ޤައުމުގެ މިނިވަންކަމާއި، ސިޔާދަތާއި، މާތް އިސްލާމްދީނާއި، ދިވެހިންގެ ދުސްތޫރީ ވެރިކަމާއި، ދިވެހިންގެ އަމިއްލަވެރިކަމާއި، އާދަކާދަތަކާއި، ޖުމްހޫރިއްޔާ ދިފާއުކުރުން، ޤައުމީ ދިރުމަށް މަސްލަހަތުތަކަށް ރައްކާތެރިކަން، ދިވެހި ޤައުމުގެ ސަރަހައްދާއި ހާއްސަ އިޤްތިސާދީ ސަރަހައްދު ހިމާޔަތްކުރުން، ކަނޑުގެ ބޮޑު ރައްކާތެރިކަން ހިފެހެއްޓުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގޮތުން އަޑު ސަލާމަތީ މަސައްކަތްކުރުން އެވެ، ދުވަހުން ދުވަހަށް ރައްކާތެރި ވަރުގަދަ ހާލަތެއް ދިނުމެވެ.

މި ޚިދުމަތް ހާސިލްކުރުމަށްޓަކާ ގައުމީ ފުލުހުންނާއި، ޖުޑިޝަރީއާއި،
އިންސާނީ ހައްގުތަކުގެ ހަމަޖެހިފައި އަސާސީ ގޮތުގެ ދިރާއީ ބަޖެޓް
ދަށުގައިހުރި ހެދުމާ ނިޒާމުތަކާއި އެކަށައަޅާފައިވާ ސިޔާސަތުތައް ގެންގުޅޭ
މި ސިޔާސަތު ހިމެނިގެންދާނެއެވެ.

މި ސިޔާސަތުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުން، ދިވެހި ގައުމުގެ ދިރާއީ ބަޖެޓް
ހުރި ހިންގުން އުސޫލު ތައް ކަނޑައަޅާ ސިޔާސީ އަދުލު ނިޒާމު،
ގާނޫނު އަސާސީ އާއި ގާނޫނު ގެ ގޮތުގެމަތިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ދިރާއީ ވޭތުވެދިޔަ ތަޖުރިބާތަކާއި ހިމެނޭ ގޮތުން އަދި ޖެހިލުން
ޤައުމީ ވަކި އަހަރުގެ ފަރާތްތަކާއި، އިންސާފު ދިނުމުގެ ނިޒާމު،
ވުޒާރާ، އަދި ކަނޑު ޤަވާއިދު ނިޒާމުތަކާއި، ގައުމުގެ އުދުއްވުން
ކަރު ގޮތުން ކަމުގައި، އަދި ގައުމުން ދިމާވާ ބޮޑެތި ހާދިސާ ތަކާއި
ހަރުކަށި ގައުމީ ރައްޔިތުން ސަލާމަތްކުރުން ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ކަންތައް
'ސާބިތުކަން އުފެއްދުން' ގެ ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހާސިލު
އަދި އެކަށައަޅާ ކަރުދާސް ތަކުގެ ތަޢާރުފުވެފައިވާ ދިރާއީ ބަޖެޓް އަދި
ކަނޑައަޅާ މުހިންމު ކަމުގައި މި ސިޔާސަތު ކަނޑައަޅައެވެ. އެހެންކަމުން
މި ސިޔާސަތުގެ އަލީގައި އިސްލާމީ ދީން ދެމެހެއްޓުމާއި ކަރުދާސްތަކާއި
ނަގާ ބެލެހެއްޓުމާއި ދިރާއީ ބަޖެޓް ގެންދެވޭނެއެވެ.

ދިރާއީ ބަޖެޓް

އަސާސީ ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ބަލަހައްޓާ އަހަރު ގައުމުގެ ހިމާޔަތް
ދިފާއީ ބާރުތަކާއި ރަށްވެހި ފޯރުކޮށް މުނި، ކުޅި ގައުމުގައި ޖޯޅި
އުފެދިފައިވާ ބަޖެޓުގެ ގައުމީ ދިރާއީ ހަރުދު ނުކުރުން ނަމޫނާ،
ގައުމުގެ ދިރާއީ އާދަ ގައުމީ މިނިވަންކަމާއި ސިޔާދަތާއި ގައުމީ އަމާޅުގެ
އަނިޔާ އިބު ތަނަބަން ފާގަނު، އެކަމަކު އިސްކަންދީ އޭގެ ގޮތުން
ނިހާނަ ހިމާޔަތްތެރި ގަރާރު ވެބަނާ ދިރާއީ ބަޖެޓް ދިރާއީން އައުމަލަ
ނިޒާމުތަކުގެ ކަނޑައަޅާ ވޭނަ ނުދިނުމުގެ އަދާޖެހޭ ސަރުކާރުގައި
އިސްކަންދީފައެވެ. ދިރާއީ ބަޖެޓް ދިވެހި ގައުމުގެ ދިރާއީއާ ސިޔާސަތުގެ
އުދުކަރަށް ބަޔަށް ސިވިލް ޖެހިލުން ހަރުކަށި ގަވާތު ހިމެނޭ ހަރުދު
ސަރުކާރުގެ ކަށަ ސިދު ގެފާ މިނިސްޓްރީ ގަވާގެ ބަޖެޓް މުދުވެރިކަން
ސަލާމަތުގެ ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. އަދި އަކަވަރި ގައުމު ގަވާގެ އަށްޑަރި
ގަޑިހިނގާއި ގައުމީ އަދި އައިނާށް އެގިހިރަކާއި އެއްބަރުޑަން ދިރާއީ
ދިރާއީ ބަރުނާ އަބަދުވެސް ބައްނަވާނަކަނު އެނގިގެން އެ ފުރުސަތުގައި
ވެސް ފަރުވާކަން ދާނަ ހަރުދާ ދަރުގަނަ މިސާލަކަށް ގައުމީ ވަރަ
ހަރުދުފުދޭ.

އަދި ދަރު މުސާރަގެ ބަޖެޓުގެ އަމުޖެހޭ ފަދަ އިސްލާމީ
ޚަސާރަތުގެ ހަމަތަކެއް ހޯދުމުގެ ކަމުގައި ވަޑައިގެން ނަހަނު ގަޔާ
މުސައްހަ ކަރުނަ، ދިވެހިން ފައިސާގެ ފަރުނާ ދިރާއީ ބަރުއަ ގައުމުގައި

ބަދަލުގެ ދިރާސާކުރުން ދިރާސާ މި ސިޔާސަތުގައި ވަނީ ހިމެނިފައެވެ.
ދިވެހި ގައުމުގެ ދިރާއީ ސިޔާސަތު ގައި، ދިވެހި ރާއްޖޭގެ އަމަލީ ރާއްޖޭގެ
ސަރަހައްދުގެ ބޭއް ބައި، ގައުމުގެ ސަރަހައްދު ގުޅުން ގަވައިދު ވެރިން، އަދި
ދުނިޔޭގެ އިތުރު ގައުމުތަކާއި ހަމަހަމަ ގުޅުމުގެ ގޮތުން ފުރިހަމަ ދިރާސާ
ހިމާޔަތްކުރުމަށް ގަވާގެ ސަރަހައްދީ ގުޅުމުގެ ރައްކާތެރިކަމާ އެކު
ސަލާމަތް ބެލެހެއްޓެވޭނެއެވެ.

ދިވެހި ގައުމު ހިމެނޭ ސަރަހައްދީ އިސްތިރާޓީޖީ ވެރި

އިސްތިރާޓީޖީ ގޮތުން ދިވެހި ގައުމު ހިމެނިފައިވާ، ބައިނަލް އަގުވާމީ
ސަރަހައްދުގެ ފައިބަން ނަޒަރު ހިންގާއިރުދުންތަކުގެ ބޭރުގެ ގައުމުތަކުން
އިސްތިރާޓީޖީގޮތުން މުހިންމު، އިންޑިއާ ކަނޑުގެ ވަރަށް މުހިންމު
ހިސްބެއްގައެވެ. މިގޮތުން ބޭރުގެ ބާރުތަކުގެ މުދަލުގައި އަނިޔާ
އުފެދެނިވުމުގެ ވާދަވެރިކަމާއި، ނަމަ ކަމާއި ކަނޑުގެ ވިޔަފާރި އަދި
ބައިނަލް އަގުވާމީ މުޢާމަލާތުގައި ވަރަށް މުހިންމު ދައުރެއް އަދާކުރާ ބައި
ތަނެއް ކަމުން، ދިވެހި ގައުމު އިސްތިރާޓީޖީ ކަނޑުގައި ގާއިމުވެފައި އޮތް
އިސްތިރާޓީޖީ ސަރަހައްދުގެ މުހިންމު ކަން އިތުރު ވެއެވެ.

ބަދަލުވަމުން އަންނަ ބައިނަލް އަގުވާމީ އަދި ސަރަހައްދީ ސަޔާސީ
މާހައުލުން އިސްތިރާޓީޖީ ނަޒަރިއްޔާ ބަލާއިރު ފުރުޞަތުތަކާއި ދަތި
ގޮތްތައް ހުށަހެޅިފައިވެއެވެ. 'ނަން-ސްޓޭޓް' އެކްޓަރުންނާއި އެކިގޮތް
ގޮތުން ހަމަލާދިނުމުގެ ހަރަކާތްތަކާއި ވަކި ޖަމާޢަތްތަކުން ޖަރީމާތައް
ކަނޑުފަރުން ފެތުރެމުން ދާ ހާލަތުގައި ގައުމުތަކުގެ ސަލާމަތީ ކަމާ ނުރައްކާ
ބޮޑުވެ ގައުމީ ދުވަސްތަކުގެ މައްސަލަތައް ހިނގަމުންދެއެވެ. ބައިނަލް އަގުވާމީ ފުރުސަތުގައި
ކަނޑު 'ފައި ޑިޕްލޮމަސީ' އާއި 'އިޖުތިމާޢީ ދިމާގު ޖެހިފައިވުން' ގެ
ހަރަކާތްތަކުން ވަކިން ހައްލުކުރަން ކަނޑު ގައުމުތަކުގެ ސަލާމަތީ ނިޒާމުން
ވަރަށް ބޮޑު ނުރައްކާތަށް ގައުމުތަކުގެ އެކުގެ ކަރުދާސް ކަނޑަމާ؛
ގޮނޑުދޮށުގައި ގަވާއިދުތައް މުޤާބަލު އަނިޔާ ނަހަނަރުގައި އެއް ގައުމުން
އެނގޭ ގައުމުގެ މިއްން އަދި ހިސާބު ކަރުދާސް މަސްޢަލާ. ކަރު
އެހެން ވެސް ޚަސާރަތްތަކެއް ހުރި ދިރިއުޅުން ގައުމުތަކުގެ މުދަލުގައި ހިނގާ ބަލައިގަ
ވަޒަންކުރުމަށް މަސްޢަލަތަކެއް، ކަދި ގައުމު ބަލައި ބޮޑު ގައުމުތަކުން
ނުދެވޭ ފުރުޞަތު މަސައްކަތްތަކާ ކަރުދާސް މަސްޢަލަވެސް މެދުވެއެވެ.

ސައުތު އޭޝިއަން އެސޯސިއޭޝަން ފޯރ ރީޖަނަލް ކޯޕަރޭޝަން
(ސާރކް) ގެ މެމްބަރަކަށް ދިވެހި ގައުމު ވެރިދާ އިންޑިއާ ކަނޑުގެ
ސަރަހައްދުގެ ސާރކް ގައުމުތަކާއި ކަނޑުފަރާ އަސަރަކަށް
ދިވެހި ގައުމު ހިއްސާކުރަން ޖެހިއްޖެއެވެ. ހައްސަ ގޮތުގައި
ކަނޑުގެ މުއްސަދިކަމުން ދިވެހި ގައުމުގެ އިގްތިސާދަށް ކުރާ ނުފޫ،
ސާރކް ގައުމުތަކުގެ މަސްވެރިކަމާއި ފުނަނައުރާ، ރައްކާތެރިކަމުގެ

ބޭނުންކުރުމީ ޚާރިޖީ ސިޔާސަތު ބިނާވެފައިވާ މައިގަނޑު ބައިތަކެވެ. ތެރެއިން ޚާރިޖީ ސިޔާސަތާއި ވިޔަފާރިވެސް އަވަށްޓެރި ގައުމުތަކެވެ. ޚާރިޖީ އެއްބައިވަންތަކަމާ މަސައްކަތްކުރުން މުހިންމު ބައިއަކަށް ތަޢުލީމުކުރުވައެވެ.

އ.ދ: ގައި މަޝްވަރާކުރާ އާލަސްބަސްގައި ކަންބޮޑުވާ ޝަރީޢާއި، ބޮޑެތި ބާރުތަކުން އިންސާފާ ކަނޑައަޅާ ޝައުގުވެރިވުން އެކުލެ ބައިނަލް އަގުވާމީ ސިޔާސީ މަސްއޫލު ތަނަވަސް ދިވެހި ގައުމުގެ ޚާރިޖީ ސިޔާސަތާއި ޚާރިޖީ ސިޔާސަތު ބިނާކުރުމުގައި އެއްވެސް ހާލަތެއް ސިޔާސީ އެކަމުގައި އަމާންކަމާއި ގައުމުތަކާއި ގާނޫނީ މަރުކަޒު ހިތްވަރު ކަމަކަށް ވެސްނަ، މި ސިޔާސަތު ބިނާކުރެވިފައި މިވަނީ މުދުސަރުވެ އިސްލާމީ ވަޢުދު އިތުރުކުރަން ވެސްނަ، ޚާރިޖީ ސިޔާސަތު ބިނާކުރުމުގައި ސަރަހައްދީ ހިސާބު އަދި އަސާސީ ސިޔާސީ ޤާނޫނާއި ބައިނަލްއަގުވާމީ ގާނޫނުތަކާއި ހިންގުމަށް ކަމަށް ކަނޑައެޅި ހަރަކާތްތަކާ ގަބޫލު ކުރަން އަސާސީ ގައުމުގެ އިސްލާމީ މަސްލަހަތާއި ގުޅިގެން ތަކެތި ދިވެހި ގައުމުގެ މުސްލިމު ހަރާ އިސްލާމީ މަސްލަހަތު ސަލާމަތު ކުރާގޮތުގެ ހަރާ މަސްއޫލިއްޔަތު ހިފެހެއްޓުމެވެ. ބައިނަލް އަގުވާމީ، އަދި އިސްލާމީ ކަނޑުގެ ސަރަހައްދީ ސަލާމަތީ، ސިޔާސީ، ދިވެހި ގައުމުގެ ސަލާމަތީ މަސްލަހަތު އަމާންކަމާއި ހިމާޔަތް ކުރުމުގެ ބައިގައި ކަމެއްވެ ހިސާބު، މި ސިޔާސަތުން، އާދައިގެ ގައުމުތަކުން ހިސާބު، މަޝްވަރާ ކުރާ ފީސް ސަރުކާރު އެމްބަސީ ބެހޭގައި، އަދި އ.ދ. އިން. ފީސް ހިމެނޭ މިޝަންބެހޭގައި ހަރަކާތްތެރިވެގެން ދިނުމާ، ހަމަޖެހިފައި ވާ އުސޫލު ބެހޭ ގޮތަށް ދިވެހި ދިވެހި ބޭރުން ބޭނުންވެފައެވެ.

ގައުމީ ސަލާމަތީ މަސްލަހަތު

ދިވެހި ގައުމުގެ ގައުމީ ސަލާމަތީ މަސްލަހަތު ތަކަކީ ދިވެހި ގައުމުގެ ހައިސިއްޔަތާ މިނިވަންކަމާއި، ސިޔާދަތާއި، ދިވެހިން ގަބޫލު ކުރާ ދީނީ އިސްލާމީދީނާއި، ދިވެހިންގެ ދުސްތޫރީ ނިޒާމާއި، ދިވެހިންގެ މުޖުތަމަޢު ބަހާއި، ދިވެހިންގެ ހަމަހަމަކަމާ އާދަކާދަ ތަކާއި، ޖުމްލަކޮށް ވެރިކަމުގެ ތަކެވެ. މި މުހިންމު ސަލާމަތީ މަސްލަހަތު ތަކު، (ސްޓްރެޓީޖިކް އިންޓްރެސްޓް) ހިމާޔަތްކުރުމާއި، ރައްކާތެރިކޮށް ސަލާމަތް މަސައްކަތްކުރުން އެއީ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ރައްކާތެރިކަމާއި ދިވެހި ގައުމުގެ އިޤްތިސާދީ ކަރާމާތާއި ދިވެހި ގައުމުގެ ވެރިކަމާއި ގުޅިފައިވާ އިސްލާމީ ދިވެހި ސިޔާސަތާއި ގައުމީ ސަލާމަތީ މަސްލަހަތު ހިމާޔަތްކުރުމަކީ ދިވެހި ދައުލަތުގެ ވާޖިބު ކަމެވެ.

ގައުމީ ހާއްސަ މަސްލަހަތު ހިމާޔަތް ކުރާ ޚާރިޖީ ސިޔާސަތު ތަންފީޒު ކުރުން

ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ޚާރިޖީ ސިޔާސަތު ތަންފީޒު ކުރާނީ ފޮރިން އެފެއާޒް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފޮރިން އެފެއާޒުންނެވެ. އަދި އިތުރުން މިސިޔާސަތު ތަންފީޒު ކުރުމުގައި ޑިޕްލޮމެޓިކް ސަރވިސްއާއި ކޮންސިއުލަރާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް ފޮރިން އެފެއާޒާއި، އަދި ކުރިމަގުގައި ދިވެހި ގައުމުގައި ކުރަމުންދާ ޑިޕްލޮމެޓިކް ކޮމިޝަނާއި އެމްބަސީ އިން މުދިރާއި ސިޔާސަތު ތަންފީޒު ކުރުމުގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފޮރިން އެފެއާޒަށް މި ޚާރިޖީ ސިޔާސަތު ތަންފީޒު ކުރުމުގައި ބޮޑުކަމެއް އަދި ސިޔާސީ ރަނގަޅު މަގުދައްކާ އެހީތެރިވުމުގެ މުހިއްމު ރޯލެއް އަދާކުރަންޖެހެއެވެ. އެގޮތުން ދިވެހި ގައުމުގެ ޚާރިޖީ ސިޔާސަތު އަމަލީގޮތުން ތަންފީޒުކުރެވޭނީ ގައުމީ ހާއްސަ މަސްލަހަތު ހިމާޔަތް ކުރުމުގައި އަސާސީ ދައުރެއް އަދާކުރާ ވަޒީރުން ހަމަޖެހުމުން މުޅިއެކަ އެކީ ގައުމީ ޚާރިޖީބުރެވެ.

މިނިސްޓްރީ އޮފް ފޮރިން އެފެއާޒްގެ ގާބިލުކަން އިތުރުކުރުން

ދިވެހި ގައުމުގެ ޚާރިޖީ ސިޔާސަތު ތަންފީޒުކުރުން މި ސިޔާސަތުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ސިޔާސަތާއި އެއްގޮތަށް، ގާނޫނު އަސާސީ އާއި ގާނޫނު ގައި މާ ގުޅިގެން ދިވެހި ގައުމުގެ ޚާރިޖީ ބާރު، ރާއްޖެ ހިންގުން އުސޫލު ތެރެ ކަނޑައެޅޭ ސިޔާސީ އަމުރު ނެރި، އިސްތިރާތީޖީ މަގު ދައްކައިދީ އަދި އެޖެންޑާ މަސައްކަތް މަދަނީ ކަންބޮޑުވާ ދުވަހުގެ ސަރުކާރުގެ ވަޒީރު އަށް ދިވެހި ވަޒީރު ފާހަގަ، އޮފީހަރާގެ އިންސްޕެކްޝަންކޮށް ގާބިލުކަން އިތުރުކުރުމަށެވެ. އެގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޑިޕްލޮމެޓިކް ސަރވިސް އާއި ޑިޕްލޮމެޓު ރަސްމީ ދިވެހި ސިޔާސަތުގެ އަލީގައި ތަރައްގީކުރުމާއި، ޑިޕްލޮމެޓިކް މިޝަންތަކު ގެ ގާބިލުކަން ހިނގި ވަޒީރާއި ދަށު އޮފިސަރުން ހިއްސާކުރާ ދިވެހި ވަޒީރު އަށް، ދިވެހި އަދި ސަލާމަތީ ދާއިރާއިން މާލީ މައުލޫމާތު ހާސިލުކުރުމަށް ސިވިލް ސަރވިސްގެ އިތުރުކުރުމާއި، ޕްރޮފެޝަނަލް ސަރވިސްގެ ދައުރު ފުރިހަމަ ދިވެހި އަދި ބޭރު ގައުމުތަކާއި ޑިޕްލޮމެޓިކް މަރުހަލާގެ އެހީގައި އަ ވަޒީރުގެ އިންގޭ ފަރުދުތަކުން ހަރަދުކުރާ ކަރުވިގެންދިއުމެވެ.

ދިވެހި ބަހުގެ ޖިންސާ ކަނޑައެޅުމާއި ބައްޓަންކުރުމާއި އާންމުކުރުން

މި ސިޔާސަތުގެ ތަޢާރުފުން ދިވެހި ބަހުގެ ދިވެހި ބަސް، ދިވެހި ބަހުގެ ސަރުކާރާއި ރައްކާތެރިކަން ގާނޫނުގައި ވަގުތުގެ ދަތިން މަސައްކަތް ކުރުމުގެ އިތުރުން ބަހުގެ ބޭނުން ކުރުމުގައި ސަރުކާރުގެ ވަގުތު ތަކެއްގައި ދުނިޔޭގެ އެހެނިހެން އަސާސީ ހައްގުތަކާ ތަކުން ބައިވެރިވުމާ ފަރާއިން ބައިވެރިވެ ބަހުގެ އާދަޔާ ކުރުމުގައި ހިމާޔަތްކުރާ މުއައްސަސާ އަދިވެސް ވާނީ ބޭނުމެވެ.

ދިވެހި ބަހުގެ ސަރުކާރާއި ބަހުގެ މަސައްކަތުގައި ހިމާޔަތް ކުރުމުގެ ސަރުކާރުގެ އޮފީހާ ވިޔަފާރިތަކާއި، މުއައްސަސާތަކުގައި އަސާސީގެ އުސޫލު ނަންބަރު ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކުގެ ދަށުން އަދި އަސާސީ ހައްގުތަކާ ބެހޭ ދިވެހި ބަހުގެ ގޮތުން ވާންޖެހޭނެއެވެ. އަދި ދިވެހި ބަހުގެ އާއިލީ ހިދުމަތްތައް ދިނުމުގައި މުއައްސަސާތަކުން 'ޖިންސީ ޖެންޑަރ ނިސްބަތްވާ' ދަރުން މި ކަންކަން ބައްޓަން ކުރެވިފައިވެއެވެ. އެ ގޮތުން ޖިންސީ އަނިޔާގެ ތަރިކަން 'ފަނޑުވެރިޔާ ވާހަކަ' ބާއްވާނެ ދިވެހި ބަހުގެ ދިވެހި ބަސް ތަރުޖަމާގެ ޖިނާއީ ބަޔަކަށް 4 ސަރަހައްދުގައި މުއާސަލާތު ގޮތުން އަދާކުރާނެ ސަލާމަތީ ގޮތުގެ ވިލަރެސް ތަނަވަސްވާ ފަރާތްތައް އެ މަޤްސަދު ގޮތުގެ މުއައްސަސާތަކުގައި މަސައްކަތް ކުރުން ނިޒާމު ގާއިމު ކުރެވިފައެވެ. އެގޮތުން ދިވެހި ބަސް ހަރަކާތްތެރިވުން، ހަރުގެ ތަފާސްހިސާބު ތަނަވަސް އަދި އަޅުން ޢިއްޒަތްތެރިވެ. އެ ނިޒާމު ވަގުތީ ސަރުކާރުގެ އަދި އިޖުތިމާޢީ ތަފާތު އަމުޖެހޭކުރުވުން ދިވެހި ނިޒާމުގެ އެކުލެ ގޮތް (ސިޔާސީގެ އެކުލެ ގޮތް ވަރުތޯ، މިނިސްޓަރު އަދި ޖުޑިޝަލް، ކޯޓު އަދި ޖުޑިޝަލް ޓީމް، ފުލުސް ކޯޓު، ތާރީޚު މުޖުތަމަޢު، ޓީމް ކުރިމަތިކުރާ، އިޖުތިމާޢީ ކުރިމަތިކުރާ، ކުރިމަތިލާ އަދާ ކުރިމަތިކުރާ) ގޮތުގެ ސަރުކާރުގެ އެހެނިހެން އިދާރާ ވިޔަފާރި ވިޔަފާރިން ކުރުވެގެން، އަދި އަމުޖެހޭކުރުން މަސައްކަތް ކުރާނެ ނިޒާމުކުރާނެވެ. މި ނިޒާމުގެ ދަށުން އަދި އެކިއެކި ތަޢުލީމީ އިންޖިނިއަރިންގ ޖެންޑަރ ސިޔާސަތުތަކުގެ ގާނޫނުތަކާއި ޤައުމީ ކޮމިޝަނެވެ. ކުރިމަތި ފާހަގަ، އަޅުވާލާ ވާސިލު ވުމުގެ ޖެހޭ ސަރުކާރުގެ އެކުވެރިން، ދޭތެރޭ ދިވެހިބަހަށް އަސާސީ ފުރުސަތު ޙައްޤުތަކާއި އޮފީހުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ސަލަކަން ވާގެ ތަޢުލީމީ ތާރީޚު ތަރައްޤީ ތަފާސްހިސާބު، އޭގެ ސަރަޙައްދުތަކުގެ ސަލާމަތުގެ ނިޒާމް ކުރާނެ ހުރިހާ އިޖުތިމާޢީ ކުރިމަތިކުރާ ރަނގަޅު ގޮތުގައި ވަކިކޮށް ޢާއިލީ ސަލާމަތީ ފަރާތްތައް ދޭތެރެއިން އެކުއެކުވެނީ. އިންސާނިއްޔަތު ދިރާސާ ކުރާ ތަކެތި ދިވެހި އަދި ތަނަވަސްކަމެއް ހުރި ކުރުމުގެ ދިވެހިބަހަށް ދިވެހި ބަހުގެ ފުރިހަމަ ކުރުމުގެ ދިވެހި ސިޔާސަތުގެ އެކުލަވައިލި އަދިވެ.

ދިވެހި ބަހަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ކުރިމަގު އިސްލާހުކުރުމާއި ތަރައްޤީކުރުން

އޮފީހުގެ ގޮތުން ސިޔާސަތުގެ ސިޔާސީގެ ދާއިރާއިން ދިވެހި ބަހުގެ ދިވެހިބަސް، ފަނޑުވެރިޔާ ކުރިއެރުމަށް ސިޔާސަތު ތަޢުލީމީ ތަރައްޤީ ކުރުމުގެ ސަރުކާރުގެ ތަޢާރުފް ފެށުމުގެ ދިވެހި ދިރާސާ ކުރާނެ އިދާރާއިން މަޤްސަދުތަކުގެ ނިޒާމް ބޭނުން ކޮށް ދިރާސާ ކޮށްދޭ ސިޔާސަތުތައް ޤާއިމްކުރުމަށް. ކުރިއަށް ގެންދާ ދިވެހި ތަރައްޤީ ކުރުމަށް ދިވެހި ބަހުގެ އަސާސީ ހައްގު ސިޔާސަތުތައް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް އެއްބާރުލުން ހޯދުމާ ސިޔާސަތުގެ ފަރާތުން ދިވެހިބަހުގެ ގޮތުން ކަނޑައަޅައިފައެވެ. ދިވެހި ދިރާސާ ކުރާ ތަފާތު ސިޔާސަތުތަކާއި ހަމަހަމަ ބޭނުމަށް ބާނާފައިވާ ދިރާސާތައް ގެންނަ ނިޒާމެވެ. އެގޮތުން ސަރުކާރުގެ އިޖުރާއާތު ބަދަލު ގެނައުމުގެ ގޮތުގެ ފުރިހަމަ ކުރުމުގެ ފަރާތުގެ ސިޔާސަތު ގެންގުޅެ ޖިނާއީ ޤާނޫނީ ގޮތުން އަދި ވިސްނައިދޭ ބޭނުމާ ހަރަކާތްތެރިވެ ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެއެވެ.

މިގޮތުން ކުރިއަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތްތައް:

- ވަކިވަކި ގާތުގެ އިންތިޚާބު އަދި ސަރުކާރުން ހިންގާ ނިޒާމު އެއް ގާއިމުކުރުން:

ނޫން ކުރީބާ ކަމެއް ހިނގުމުގެ ފުރުސަތު ދެކޮޅުހަދަން ގައިމު އިންތިޚާބު ހިންގާ ސަރުކާރާއި ވިޔަފާރި ފަރާތް އިތުބާރާއި ހާމަކޮން ކަން އަނެއް މިފަދަ އިންތިޚާބު ނިޒާމެއް ފުރިހަމަކަން ގާއިމު ކުރުން

ޖިންސީ ކުށުގެ ތުހުމަތު ގާޒީއަކާ ދިމާވާ ބަޔަކަށް ދިވެހި ދައުރުގެ ދީނާއި ބާރު ހުރުން:

ޖިންސީ ކުށުގެ ތުހުމަތު ގާޒީއަކާ ދިމާވި ބަޔަން ޓްރައިބިއުނަލްގެ ކޮމިޝަނުގެ އިތުރުން ބަޔަކު ކުރެވި ދާއިރާގެ ބޭނުމަށް ޓްރައިބިއުނަލްގެ ހުކުމް ބަޔާން ކުރެވޭ ދާއިރާއެއްގައި ދަނޑުގެ އިޖުތިމާއީ ހަމަޖެހުމަށް ނުރައްކާތެރި، ގާއިމްކުރުމަށް ކަނޑައެޅުނު ފަރާތްތަކުން ހިމާޔަތް ކޮށްދިނުމުގެ ތަޖުރިބާ ލިބިފައިވާ ގޮތުން ކުރިމަތިވެ ހުރި ޚިޔާލުތަކާއި މަޝްވަރާ ފަރާތްތަކުން ކަނޑައަޅާ ވަގުތު ދެކެން ކަނޑަނީ ޖިންސީ ކުށާ ގުޅޭ ކަންކަން ކުރިމަތިވާ ބާރުގެ ކަނޑައެޅުމަށް ކުރިމަތިލާ ޤާނޫނީ ދަށުން ގާއިމުކުރުމަށް ކަމަށް ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުރެވޭނީ، މި ކަނޑައަޅާ ފަރާތެއް ނެތް ނަމަ ގޮތުގައި އެއަށް ފަރާތްތަކާއި ކޮމިޝަނާ ހިމެނޭ ގޮތަށް، ކޮމިޝަނުގެ ހުކުމް ކަނޑައަޅާ ދަނޑިވަޅު ނިންމައި ގާއިމްވެފައިވާ އެއްވެސް ގޮތެއް ނުވާ ކަމަށް އިތުރު މަޝްވަރާއެއް ކުރުމަކީ، ފަރާތެއް ނުވަތަ ދާއިރާގެ ފަރާތްތަކުގެ އިޚްތިޔާރު ގެނެސް، ސަރަޙައްދު ކަނޑައެޅުމަށް ކަނޑައެޅި ކަމާގުޅޭ ތަޢާރުފު ކަނޑައެޅުމަށް ދަނޑުގެ ބާރުތައް ގާއިމް ކުރުމަށް ކޮމިޝަނުގެ ޚިލާފަށް، އަދި ބަލަންޖެހޭ ގޮތަށް ތަފާތު ކުރެވޭ ގޮތުގެ ވަކިން ކަނޑައަޅާ ކަމަށް، ޢާއިލީ ކަންކަމުގައި ދަނޑުވެރިކަމުގެ ޤާނޫނު ޤަވާޢިދާއި ޚިލާފު ކަމެއް ކަނޑައެޅި ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތުގައި ހިމެނޭ ކަމަށް ކޮމިޝަނަށް ފެނިފައިވާތީ

ކޮމިޝަނަށް ޝަކުވާ ހުށަހެޅުމުގެ މުއްދަތު ކަނޑައެޅުން:

ޝަކުވާތަކާ ބެހޭ ގަވާއިދު ތަޢާރުފު ކުރުމާއި ހަމައެކަނި ކަނޑައަޅާނެ ގޮތްތައް ސަރަޙައްދުން ބަލައި ހަމަޖެހުނު

ޝަކުވާ ހުށަހެޅުމަށް ފަހު ކަނޑައަޅާ ބަޔާން މުއްދަތު ހަމަވާ ވަގުތު:

ވަގުތު ކަނޑައެޅިފައި އެކަން ބަލަހައްޓާނެ ގޮތެއް ނެތުމާ ގުޅިގެން ކަނޑައަޅަން ބޭނުންވާ ދުވަސް ތަކުގައި

- 'ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅި ޝަކުވާ' ކަނޑައެޅުމުގެ އިޖުރާއާތު އެކަށައަޅަން ގޮތް ދެވިގެން ކަނޑައަޅާ ފަރާތެއް ނެތުމުން، އަދި ސަރަޙައްދުގެ ކަންކަން ބެލުމަށް ތަޢާރުފު ކުރެވުނު

- ދަށުން ކުރެވޭ ޝަކުވާތައް ބަލަހައްޓާ ވަގުތު ގާއިމް ކުރުން

- ދަށުގެ ކޮޅެއް ތަޢާރުފު ކުރުމާއި އިޖުރާއާތު ބަލަހައްޓާ ގޮތް އާއި ގުޅޭ ގޮތުން ޝަކުވާ ތަކުގައި ކަނޑައަޅާ ބަލާ ގަވާއިދު ތަޢާރުފު ކުރުން

- އިތުރަށް ކަނޑައަޅަން މުހިއްމު ކަމާގުޅޭ ޝަކުވާ ބަލާ ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތް ކަނޑައެޅުމަށް ޢަމަލުކުރުން

ދަށުގެ ބާރުތަކާ ގުޅޭ ބައެއް ކަންކަމާ ކަނޑައެޅި ޤާނޫނުތައް ވަކިން ކަމަށް ބަލައިގަނެ ގޮތް ކަނޑައެޅުން:

ކޮމިޝަނުގެ ދަށުގެ ގާއިމް ކުރުމުގެ ޤާނޫނީ ބާރު 'ކޮމިޝަން' މަޝްވަރާ ދިން ޤަވާއިދުގެ 'އޭގެ ކަންކަން' ޢާއިލީ ކަންކަމުގެ 'ކަންކަން'، 'ޤާނޫނު'، 'ޤަވާއިދު' އަދި 'ބަލަހައްޓާ ގޮތް' ބަޔާން ކުރުމުގެ ގޮތުން ބުނެފައިވާ ކަން އެނގޭ ކަނޑައަޅަން '(ޝަކުވާ ބަލާ ކޮމިޝަނެއް) ކަނޑައެޅި ގަވާއިދު' ތަޢާރުފު ކުރެވުނު ދަށުން ކަނޑައެޅި ޝަކުވާ ބެލުމަށް ކަނޑައަޅާ ދަށުގެ ކަންކަމާ ހިމެނޭ (ކޮމިޝަނުގެ ދަށުން، ކަނޑައެޅި ޤާނޫނު، އަދި ސަރަޙައްދު) އަދި ކަނޑައެޅުނު ޤާނޫނުތަކުގެ ކަނޑައެޅި ވަކި ވަގުތުތަކުގައި ކަނޑައެޅޭނެ ގޮތަށް، ބަލަހައްޓާ ކަމެއް އަދި ސަރަޙައްދުގެ ބަލަހައްޓާ ކަންކަމާ ގުޅޭ ގޮތަށް ކަނޑައަޅާ ކަމުގެ ޝަކުވާ ކަނޑައަޅާ ކަމުގައި ބަލަން ކޮމިޝަނުގެ ތަޢާރުފު ކުރުމަށް ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް ބެލެހެއްޓުމާއި ދަށުގެ ކަނޑައެޅުމަށް ކަންކަމުގެ ދުވަސްތަކުގައި ބަލަހައްޓަން ކަނޑައަޅާ ކަމަށް ކޮމިޝަނުގެ ބާރުތައް އަދި ކަނޑައަޅާނެ ގޮތް ކަނޑައެޅުމަށް އަދި ކޮމިޝަނުން ހުށަހެޅި ކަނޑައަޅާ ދަށުގެ ކަމެއް ބެލުމުގެ ތެރެއިން ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް ތަޢާރުފު ކުރުމާއި ކަނޑައެޅި ވަގުތުތަކުގައި ކަނޑައެޅި ޤަވާއިދުތައް ހިމަނައި ކަނޑައަޅާ ކަމަށް ކޮމިޝަނުން ނިންމާފައިވާތީ

ދަށުގެ ކޮމިޝަނުގެ ބަޔަކު ކަނޑައަޅާ ވަގުތު ދިނުން:

ދަށުގެ ކޮމިޝަނުގެ ބަލަހައްޓާ ކަންކަން، ކަނޑައަޅާ އިޖުރާއާތުގެ ގޮތް ތަޢާރުފު ކުރުމާއި ކަނޑައަޅާ ގޮތުގެ ޤަވާއިދު އަދި ކަނޑައެޅި ކޮމިޝަނުގެ 'ޤާނޫނު' ގެ އަދި 'ކަނޑައެޅުން' ގެ ބަލަހައްޓާ

ލިބޭ ބަޔަކަށް ވާންޖެހޭނެ. އަދި ހަމަ އެހެންމެ ޖިސްމާނީގޮތުން ގެ އަސާސީވެރިކަން ހައްގުތަކަށް ތިބޭ ހަމަ، މިފަދަ ފުރަތަމަ ކަރާމާތްތެރިކަން އެންމެ އަދި ގާނޫނު އަސާސީ އާއި ސިފައިންގެ ގާނޫނުގައި ވާގޮތަށް ޖިހާކުރިބަލުން ސަރުކާރުގެ ކުއްލިފުށުގައި ލިބޭބައިވަރު ވާންޖެހޭނެ. އަދި ސިޔާސީ ހުރިހާ ފުރުޞަތުތަކާ ހުރަހަކާ ލިބުން އެއްކޮޅުވެފައިވާ އަދިއުލް ނުފޫސްނުވާގޮތް ގެއްލު ވާޖިބާއި މަސްއޫލިއްޔަތު އިސްލާމް، ރައްޔިތުންނަށް ހަމަވާ ދައުލަތް ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ބައިއަށް ގަވާއިދު ވާޖިބުތަށް

- **ލިއުމާއި ލިޔުން:**

ދިވެހި ގައުމުގެ ދުސްތޫރާއި ގާބިލު ބައިވަރަށް ހުރިހާމަޖާލެއްގައި ޖިންސް އިންސާފުވެރިކަމާއި ފުރުޞަތު އޮންނަ ފަރާތްތަކެވެ ދެކެން ކަމުދާތަކާ ގައިމު ކުރެވޭ އާދައިގެ ގައުމީތަކުގެ އިންސާނީ ލިއުމުގެ ގޮތުގައި ކިޔާ ކުލާހެއް، ބޮޑުބައެއް އުނގެނުމުގެ އަދި ދެކުމުގައި ފުރިހަމަކޮށް ވަކިން ޖަރީމާ ފުރިހަމަ ފުރުސަތު ދިނުމުގެ ކަމަށްވާ ކުރެވޭނެ. އަދި އިންސާނިއްޔަތު، ޙިމާޔަތް، ތަރުބިއްޔަތު، ދަނޑި ޖަވާބުދާރީ ދައުރާމުގައި، ގާނޫނީ ދައުރާއި އަދި އަހުލުވެރި ސިޔާސީ ސަރުކާރުގެ ދައުރާއި ކުރުމުގެ ފުރުސަތު ދިނުމާއި ދިވެހި ބޭރުގެ މުސްތަގުބަލް ހިފުމަށް ދަތުވޭ. އެކަމަށް ދިނުމުގެ ކުރުމުގެ ފުރު ގަވާއިދު ހިފުމަށް ކުރުމުގެ މުއާމަލާތް ވޭތު ފާއިދާ އެއްގޮތް ދިވެހިބެހުގެ ހުރިހާ މުއްސަނދިކަމުގެ ކާމިޔާބުގެ ސަބަބުން ވުމަކީ ފުރުސަތުތަކެވެ

- **ދިވެހި ބެހުގެ ސިޔާސަތުގެ ޝަރުޠާއި އިޢުލާން އިތުރުކުރުން ވެރިޔާއަށް ނިޔަމަ ހުރުމަށް ކުރުން:**

ސިޔާސަތާ ދުވަހު ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާއި ސިޔާދަތާއި ޢިލްމުގެ ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންނަށް ހުރިހާ ޤަބޫލުކުރާ ގުޅުން ޤައުމީ ހަރަކާތްތަކާ އަދި އެކަން ކުރުމުގައި ފުރާން ގޮތަށް ކޮށްފައި އިނގޭ ހާލަތުގައި އެކަން ކުރުމުގެ ލިބޭ ބައިވަރުވުން، އަދި ދައުލަތުން ދިރާސާ ކަނޑު ހިތްޕުޅުގައި ނުރަހުގައި ބޮޑު ދައުލަ ވާޖިބު ލިބި އަދާކުރާ ބައިވަރުވުން އަމިއްލަ ޝަރުޠާއި ކުރާގޮތް އިޢުލާން ދައުލަތުގެ މިގޮތުގައި އިމްތިޔާޒު ޖަލްސާއެއް ބައިވަރު ހުރިހާކަމުގައި ޖަރީމާތަކުން ދާއިރާގެ ލިބެނީ ކުރެވޭނެ. ދިވެހި ބައިގެ އެއްޗަކާ ވާޖިބު ކަންތައްތައް 'ކުރުޖަރީމާތަކާއި ވިޔަފާރި ސިޔާސީގޮތް އަދި ދީ ސަލާމަތް' (ކަފާލާތް) ގެ ނިޔަމަގެ ވެރިއަން ހުރިހާކަމެއްކުރެވޭނެ. މި ނިޔަމަގެ ބާރުލި ސިޔާސަތުގެ މިހާރު އެއްގޮތަށް ވިޔަފާރި އަށް ގެ ހުރިހާ ކަމުން، ގުޅިފައިވާ އަދި އެއްގޮތް ހަރަކާތް ވެރިވީ ކުރިއަރާ ނިޔަމަތައް ވެރިއަން ކުރުމަށް. މިގޮތުން ކުރެވޭނީ ކަންތައް ވަކިކޮށް:

- އަސާސީކަން ހަމަޖެހުމަށް ގެ ހިފުމުގެ ފުރާ ކަން އެއްގޮތް ސިފައިން ދައުލަތުގެ އިތުރުކޮށް، ސަލާމަތް އަދި ދައު މާއް ވަޤުތުގެ ވަރު ހަމަޖެހިގެން ދިރާސާ ބޭނުން ކަމުގެ ހިލޭ އަމިއްލަ ޝަރީޢަތުގެ ގޮވައިގެ އެއްގޮތް ބޭނުން ކުރުން
- ދިވެހި ބާރުގެ ސިޔާސަތު ނަހާއި އުސޫލުގެ ދާއިރާ އަހަރު ޤާނޫނީ އިންސާފުގައި ނިޔަމަކުރުން ހަމަޖެ ދާއި ހަމަޖެހުން ބާރުން ހިފުމުގެ ދުވަސް
- ދިވެހި ބާރުގެ ސިޔާސަތުގެ ގަސްތުގެ ފުސޭޓެޖްގެ ފުރުވަރު ހަރަކާތް ކުރި ސިޔާސަތުކުރަމުންދާ ކުރު ދުވަސް
- ވިޔަފާރި ކުރުހާލަތުގެ ހިފުމުގެ ގާބިލު ކަން އިތުރު ކުރުމަށް 'ސަލާމަތް' ގެ ނިޔަމު ހަރަކާތް ކުރެވޭނެ

4.4 ސަރުކާރު ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުމާއި، އަމިއްލަފަރާތްތަކަށް ބާރުވެރިކުރުވުން

ދައުލަތް ހިންގުމުގައި އާދަނީ ހަރުދަނާކުރުމުން ދަނީ އެންމެ
އެދުވަސްވަރުގައި ރައްޔިތުންނަށް ފައިދާހުރި ގޮތުގައި ބެހެއްޓުމަށްޓަކައި
ސަރުކާރުގެ ފައިސާ ބެލެހެއްޓުމުގެ ނިޒާމް ފުޅާކޮށް އެކައުންޓަބިލިޓީގެ
ސިސްޓަމް ހަރުދަނާކުރުމަކީ އަބަދުވެސް ސަރުކާރުން އިސްކަންދެމުންދާ ކަމެކެވެ.
މީގެ އެންމެ ބޮޑު ބޭނުމަކީ ކުރާ އިސްރާފު ހުއްޓުވައި
ކުޑަކުރުމެވެ.

އޮތީ ސަރުކާރުގެ އަމާޒަކީ ރައްޔިތުންނަށް ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދީ
ރައްޔިތުން އިންސާފުވެރިކަމާ، ރައްޔިތުންގެ ރަނގަޅަށް އަދި ރައްޔިތުންނާ
ގާތުން ހިދުމަތް ބައިނަލްއަގުވާމީ ފެންވަރަށް ގެނައުމެވެ. މިސަބަބުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ
އިދާރީ ދާއިރާތަކުގެ ހިންގުން އަސާސީ ގާނޫނީ އުސޫލުތަކާ
ދެކޮޅުނުވާ ގޮތަށް ގާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހައްޤުތަކަށް އިލްތިފާތު
ކަށަވަރުކުރަނީއެވެ. އަދި ގާނޫނުއަސާސީގައި ބާރުތައް ވަކިކުރުމުގެ
ދެކޮޅަށް ދައުރުވެރިވާ ގޮތަކަށް އުސޫލުތަކުގެ ހިއްސާވެރިވުމާއި،
ގާނޫނީ ނިޒާމު ކަށަވަރުކުރުމާ ބާރުވެރިކުރުވުމަށް ދައުލަތުގެ
ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތެވެ. މިގޮތުން ސަރުކާރުގެ ގޮތްތަކުގެ އިސްލާހީ
ތަރައްގީގައި ރައްޔިތުންގެ ގާނޫނީ ހައްޤުތަކާ ހިމާޔަތްކުރުމަށް،
މާލީ އަދި އިޤްތިޞާދީ ބާރުވެރިކަން ކަނޑައެޅުމާ ބެހޭޤާނޫނުތަކުގެ
ބަދަލުތަކެވެ. މިގޮތުން އެއްބާރު ސަރުކާރުގައި ކައުންސިލްތަކަށް މާލީ
އަދި އިދާރީ ބާރުވެރިކަން އިތުރުކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރަމުންދަނީއެވެ.

ގައުމީ ހިންގުމުގައި މަދަނީ މުޖުތަމަޢުގެ ދައުރު ފުޅާކުރުމަށް އެއްބާރު
ސަރުކާރުގައި އިސްކަންދެނީއެވެ. މިގޮތުން މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތައް
ހަރުދަނާކުރުމަށް ދަށުފަށުން ސަރުކާރުން އެހީތެރިވެދޭ ދިރާސާތަކާއި
އެއްބަސްވުން، ފުރުޞަތު މާލީއެހީތެރިކަން ހޯދައިދިނުމެވެ.

ކުރިއަށް ދައުރުގައި ކުރާނެ ކަންތައްތައް

- ޖަމްޢިއްޔާ އިދާރީ ސިސްޓަމް ހަރުދަނާކުރުން
- ދަށު ކައުންސިލްތަކާއި ސިޓީ ކައުންސިލްތަކުން ވަރުގަދަކޮށް ކުރިއަށް ގެންގޮސް އިދާރީ އުސޫލުތައް ބާރުވެރިކުރުމުގެ ފަސޭހަތައް ފަހިކޮށްދިނުން
- ސިވިލް ސަރވިސް ޕްރޮފެޝަނަލް ގައިޑުލައިން
- މަދަނީ ޖަމާޢަތްތަކުގެ އެހީގެ ފުރުޞަތުދިނުން

4.5 އަމިއްސީ މުދަލުގެ ކުރިއެރުމާއި ޤާނޫނީ ގޮތުން ލިބިދޭ ޙައްޤުތައް

މީހުންގެ ދުނިޔާވީ ޙާލަތާއި ބަރާބަރަށް މުދަލާ ހުރި ކަމެއް ޙާޞިލުވާކަމެވެ. މީހުންގެ ނަމަކު މަސްސާ
ސިޔާސީ ދުނިޔާގައި ‘އިންސާފުވެރިކަން ކަށަވަރުކުރަން ޖަވާބުދާރީ’
(އަމިއްސީ) ކުރިއަރުވާލުމާއި އަދި ކުރިއަރުވާލުން މުހިއްމެވެ. އެގޮ
ބައެއް ފަހަރު އަސާސީ ދިރާސާތަކުގެ ނަތީޖާ ބޭނުންކުރާ ވާހަކައެވެ. ސަރުކާރުގެ
ޖަމާޢަތްތަކާ މުޅިން ދާއިރާގެ ސަރުކާރުގެ ބަޔާންކުރާ އަމިއްސީ ގެ
ބަދަލު އަދި ގެދޮރު ހިފެހެއްޓުމުގެ ބޭނުމަށެވެ. މިގޮތުން ވިޔަފާރިއާ ސަރަހައްދު
މުއާމަލާތުގައި، ހިމާޔަތްކުރާ ސަރުކާރު، ރައްޔިތުންނަށް ލިބިދޭ
ހިދުމަތުގެ ގޮތުން ފުރުޞަތުތަކުގެ އަމިއްސީ ގެ ޙައްޤުތައް ދެނީއެވެ.

މިގޮތުގައި ދުނިޔޭގެ ސަރުކާރު އަންނަނީ ރައްޔިތުންގެ ހައްގުތަކުގައެވެ.
މުސްތަޤުބަލް ރައްޔިތުންނަށް ދުވަސްދުވަސް ގެނެސް ދިރިއުޅުމުގެ ހިންގުން
އަދިވެސް މުހިންމު ކަމެކެވެ. މިގޮތުން ސަރުކާރުން އަމިއްލަ
ވިސްނުން ހިދުމަތުގެ ‘އިންތިޚާބު’ ކުރެވޭ ފުރުޞަތުތަކުގެ ނިޒާމު
ގާއިމުކުރަމުންނެވެ.

ޤާނޫނީގައި މާލީ ތިޖާރީ އެހީ ވިސްނުން ކުރިމަތިވާ އިންފޮރމޭޝަން
ޖަވާބުދާރީ ހިނގާކުރާށެވެ. މިފަދަ ކަސްޓަމް ފުލުހުގެ ކުރިމަސައްކަތު
ދިނުމަށް ހަރުދަނާކޮށް އަދި ބޭސްފަރުމަ ޤާނޫނުގައި މިވަނީ ކޮށެވެ.
އަމިއްސީއަށް ޙިމާޔަތް ލިބިދޭ އަދި ޝަރީޢަތާ ދަޢުވާކުރެވޭ ވާހަކަ،
މިފަދަ ދައުރަ އަހަރަކީ ހިދުމަތް ވިޔަފާރި ފުރުޞަތުގެ ދުވަސްތަކު
ފަހިވުމަށް އަދިވެސް ޤާނޫނުގެ ހިމާޔަތް ބަދަލު ގެނައުން
ކުރެވޭނެ ގޮތްތައް ހޯދުމެވެ.

ކަންކުރިތޯ

އަމިއްސީ ގެ ދާއިރާއަށް ހިދުމަތް މި ދަށުފަށުން ޤާނޫނީ
އިޖްތިމާޢީ ފުރުޞަތު، ޖަމާޢަތްތަކުގެ އުސޫލުން ޝަރީޢަތުގެ ހަމަ
ކުރިއަށް ދިޔަކަން ދަށުފަށުން ދިރާސާތަކުގެ ހިސާބަށް ފުރިހަމަ ކަމަށް
ކަމްޕްލައިންސްއެވެ. ނުވަތަ ގެދޮރު. މުޅިރާއްޖެ ހިދުމަތް ފުރުޞަތު
ފުރިހަމަކަން ޤާނޫނީގެ ކަމްޕްލައިޔަންސް ޖަމާޢަތްތަކުގެ ދ ހިދުމަތް
ފުރުޞަތުދެއެވެ. އަދި އިންޖީނިއަރީގެ ހިދުމަތް މުޅިރާއްޖެ އެއް ވަނަވަރު
ކުރިމަ އެއްބާރު ގެ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތަކަށް ވާނީ މިފަދަ ހިދުމަތް
ދާއިމީ ގޮތުގައި ކުރިއަރުވާ އަދި އާހިދުމަތް ބޭނުންވާ ހިސާބު ބަދަލުކަން
ހިދުމަތް ފުރުޞަތު ފުރިހަމަކަން ހިދުމަތް ފުރުޞަތުތައް ބަރަބަރުވެވެ.
ސަރުކާރުން ޖަމާޢަތްގެ ޖަމާޢަތް ތަރައްޤީކުރުން އިންޖީނިއަރިން ގެ ހިދުމަތް ހިސާ
ފުރުޞަތުތަކުން އިންތިޒާމު ވެސް ހަމަޖެހިގެންދިޔައެވެ.

އެންމެހާ ތަޢުލީމުން އިންޓަރނެޓާ އަހުލުވެރިކުރުވުން

ރާއްޖޭގެ ޖޯގްރަފީ އަސާއި އަދުގެ ދުނިޔެއަށް ބަލާއިރު އަސާސީ ހިދުމަތެއްގެ ގޮތުގައި އިންޓަރނެޓް މިހާރު ދެކެވެންޖެހެއެވެ. މިހެންކަމުން ކަނޑައެޅޭ މިންގަނޑެއްގެ ތެރެއިން ދުވާރުތައް އިންޓަރނެޓް ފޯރުކޮށްދިނުމަކީ ތަޢުލީމުންނަށް ފޯރުކޮށްދޭ ހިދުމަތް އިތުރަށް ފުރިހަމަކުރުން ތަޢުލީމުން ކުރިއަށްޖެހި ހަދަ ކުޅަދާނަކަމަށްވާނެއެވެ.

ހިންގުން

މައުލޫމާތު ބަދަލުކުރުމާ ފޯރުކޮށްދިނުމާ އަދި ދައުލަތުގެ ހިންގުން ތަޢުލީމުންނަށް އެގޮތުން ދިއުމުގެ ދައުލަތާއި ދެމެދު ތަޢުލީމުންގެ އިތުބާރު ބޮޑުވެގެން ދިޔަކަމެވެ. މިފަދަ ގޮތަކަށް ހިންގުމުގެ ނިޒާމު ހަރުދަނާކޮށް ހަލުވިކޮށް އިތުރުކޮށް ހެޔޮވެރިކަމުގެ ފުރުސަތުތައް އައިސީޓީގެ ހިދުމަތް ބޭނުންކުރެވެނެވެ.

ވަން ސްޓޮޕް ގަވަރމަންޓް

ތަޢުލީމީ ސަރުކާރުން ހިދުމަތެއް ހޯދުން ބޭނުންވާ ކަންތައް ފުރިހަމަ އެބައި ދެމެހެއްޓުން އެބައި ވަރަށްކަން ހިންގުމުގެ މުއައްދާ ދުނިޔާއާ ގުޅިފައިވާ ނިޒާމެއް، ސަރުކާރު ގާއިމު ކުރުމުގެ އެސާސީ، ތަޢުލީމުންނަށް ހިދުމަތްދިނުމާ މިއީ ތަޢުލީމީވެފައިވާ ކަމެކެވެ. މިހެންކަމުން އަމިއްލަ ފަރާތްތަކާއި ނިޒާމާ ކަންކުރަނިކޮށް ނިޒާމާ ޖަމާއަތްތަކުން ސަރުކާރުން ހިދުމަތެއް ހޯދުމުގައި އެއްފަހަރާ މި ހިދުމަތް ހޯދުމުގެ ކުރިއަށްދަމާ އިތުރުކުރި 'ވަން ސްޓޮޕް ގަވަރމަންޓް' ފައިދާކުރާނެ. އައިސީޓީ ދުވަސްތަކުން، ރާއްޖޭގެ އެންމެހާ ކަންތަކެއްގައި އިންޓަރނެޓް ފޯރުކޮށްދީ، ސަރުކާރުގެ ހިދުމަތްތައް އެންމެ އިންތިޒާމުން ބޭނުންކުރެވޭނެ ވިސްނުމުން ފުރިހަމަ ވެގެންދާނެއެވެ.

ކުރިއަށް އޮތް އަހަރުގައި ކުރަންހުރި ކަންކަން

<u>އައިސީޓީ ކައުންސިލް ޤާއިމުކުރުން:</u>

ސަރުކާރު ހިންގުމުންދިޔަ އެތައް ވެރިއާއެއް އެކުވެގެންނެވެ. ކޮންމެ ވެރިއާއަކީ އެވެރިއާގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކޮށްދޭނެއެވެ. މިޢާމާގެ 'އީ-ގަވަރމަންޓް' (ހަވާލުވެފައިވާ ސަރުކާރުއް) ހިންގުމުގެ އަސާސީ އެންމެހާ ވެރިއާތަކުގެ ވަސީލަތް ގުޅުވައިލުމަށް އެއްބާރުލުން މައުލޫމާތު ބަހައްޓާ ހަލުވިކަމާ މުޤާރަނާކުރުމުގެ ނިޒާމު ފޯރުކޮށްދިނުން ދިއުމެވެ. މިފަދަ ގޮތަކަށް ވެރިއާއެއްގެ ހަރަކާތްތަކާއި ކުރުވުމަށްޓަކައި މިކަމަށް ހާއްސަ އައިސީޓީ ކައުންސިލް ޤާއިމުކުރުމުން ކަނޑައަޅާ ބޭނުން ކުރެވޭނެ. މިފަދަ ކައުންސިލެއް މަސައްކަތް ކުރުމުން ސަރުކާރުގެ އެންމެ މަތީ އިދާރާއަކުން ޖަވާބުދާރީ ވެގެންނެވެ.

<u>އައިސީޓީ ކައުންސިލްގެ ޒިންމާތަކުގެ ތެރޭގައި:</u>

- ދައުލަތުގެ ދަރަޖައިން އައިސީޓީ ސިޔާސަތު ޤާއިމުކުރުން
- ވެރިޔާއާ އައިސީޓީ އާ އެއްގޮތަށް، ތަޢުލީމުންނަށް ފޯރުކޮށްދޭ ހިދުމަތާއި ހަލުވިކަން، އަދުރުކުރުން އެންޓަރޕްރައިޒް ހިންގުން
- ސަރުކާރުގެ އައިސީޓީ ވިއުގަ އެއް އަމާޒަކަށް ހިފުން
- އިންސްޓިޓިއުޝަނަލް ކެޕޭސިޓީ ބަދަލުކުރުން، ސަރުކާރުގެ ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް އެއީ ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭ އަދި އަމިއްލަ ފަރާތްތަކާއި ހިދުމަތް ވިޔާ ފަރާތްތަކާ ބަދަލުކުރުން
- ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުތަކާ ނިސްބަތްވާ ބިނާ ވިޔާ ސައުރަ އަދި ފަރާތްތަކާ އެޖެންސީ މަޢުލޫމާތު ކަނޑައެޅުން

ބޭނުން އިތުރު ފުރުސަތު ޖެނެރޭޓް ގުޅުމުން

ބާރުއެޅުން:

އައިސީޓީ އަށް އެހެނިހެން ބަދަލުތަކެއް ދާއިރާއެވެ. މިހެންކަމުން ރާއްޖޭގައި ލިބިދޭ ހުނަރުވެރި ޖީވަންނަން އިތުރު ފުރުސަތު ދިނުމުއަށް ރާއްޖޭގެ އަދިވެސް ދުވާރު ފުރުސަތުތައް ކުރިމަތިކުރި ބޭރުގެ މިފަދަ ފުރިހަމަކަން ދަތިވެނީ ހަދާނެއެވެ. މިފަދަ ފުރުސަތު އިންވެސްޓްމަންޓް މަގުހުޅުވާ ފުރިހަމަތަކެއް ހުރިވަރުވެގެންނެވެ.

މިގޮތުން ޕްރޮޖެކްޓް ޕްރައިވެޓް ޕާޓްނަރޝިޕްގެ ދަށުން އައިސީޓީ ޕާކް ނަމުގައި އައިޓީ އެއް ގާއިމު ކުރުމުގެ ފުރުސަތު ހޯދައިދެވޭނެއެވެ.

އައިސީޓީ އިންޑަސްޓްރީ ފަހަރުގައިވެސް ބޭރުގެ ގަޔާން އެއިޓީއަށް ހުނަރުވެރި ޖީވަންނަން ސްޓޭޓް-އޮފް-ދި-އާރޓް ހިންގަން ވަގު ތަނަވަސްކަން ދިނުމަށް ގަޔާން ތަރައްޤީގެ ބޭނުން ފުރިހަމަކުރެވެންއެވެ.

އައިސީޖޭ ތަޢުލީމީ ޕްރޮގްރާމްތަކުން ބާރުއެޅުން:

ސްކޫލްދަރިން ނިޔާ ޢާންމުންނަށް ބޭނުންތެރިއެން ދުސްތޫރީ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭގޮތުން ހޭލުންތެރިކަން ސްކޫލް ތަކުގެ ތަޢުލީމީ ނިޒާމުގައި ހިމެނުމަށް ސަރުކާރު ފަރާތުން ބާރުއަޅާފައެވެ. މިގޮތުން ސަލާމަތީ ބާރުތަކުގެ ގޮތުގައި ހިދުމަތްކުރާ ފަރާތްތަކަށް ބޭނުންތެރިއާ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ޢިލްމީ ހޭލުންތެރިކަމެއް ލިބިގަތުމުގެ ފުރުޞަތުތައް ދެވިއްޖެއެވެ.

4.6 ޤައުމީ ފެންވަރުން ސަރވޭކުރުން

މަސައްކަތްތަކެއް ހުރިކަމާ ދޭހަވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ އުސޫލު އެއް ކަމަކީ ރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކާއި އާއި ޖިނާއީ ޢަދުލުއިންސާފުގެ ނިޒާމާއި ގުޅުންހުރި ގޮތެއްގައި ކުރިއަށް ގެންދެވުނު މަސައްކަތްތަކުގެ އެއްވެސް ތަރުތީބުތައް ބެލުމަށް ރޭވުނު އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ނުކުރެވޭނެ ޤާނޫނުތަކުގެ އިސްލާޙުތައް ޢަމަލުކުރަނީ.

- ރާއްޖެއަށް ބޭރުން ތަކެތި އެތެރެކުރާ ފުރިހަމަ ދަށްކަމެއް ނުލިބޭނެ ގޮތަށް ގެނުވުމުގެ ޢިލްމީ ތަޖުރިބާ، މިސްރާ، މިހާރު ހިނގާ ފަރާތްތަކަށް ޢަދަދުވީ ވަރަކަށް ފަހަރުގަތުމެވެ.
- ޤައުމީ ބޭނުންތެރި ފަރާތްތަކުން ފުރިހަމަ ފަރުވާދިނުމުގެ ޢިލްމީ ތަޖުރިބާއި އެދި ފަރުވާއަރުވާ ޖިނާއީ ޢަދުލު އަދިން އިޚްތިޔާރުގެ ފުރުޞަތުދީފައި އެކު ސަރުކާރުތަކުގެ ހިއްސާއެއް ހިނގުން
- އަމިއް ރަސްމީ ހަރަކާތް އިދާރީ ނިޒާމު ދަށުން ވާރަކަށް ގެންގުޅެނެ ޖެހޭ ނަމަވެސް ޢިލްމީ ޢަމަލުކުރުމުގެ ނަޞީޙަތް ހިންގުން
- އަދި ފަރާތްތަކާ، މަޤާމު ޖިނާއީ ދައުރު އިދާރީ ފުށުން ސާފުކަމާއި ތަފާސްހިސާބު ޢިލްމީ ހަމަޖެހުން
- ޤައުމީ ފެންވަރުގެ ދަނޑިވަޅެއްގެ ޖިނާއީ ނިޒާމުގެ ރަސްމީ ހިއްސާތެރިކަން ބަދަލުކުރުމާ އެކުގައި ފަރާތްތައް އެކަމަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ މަޤާމުތަކާއި ދޭހަތަކަށް ބިނާކުރުމަށް ޢަމަލުކުރުން

އަދާޔާ ސަރުކާރުން ކުރިއަށް މަސައްކަތް

- ޤައުމީ ގާނޫނު 17/77 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ފެންވަރު ޖާގަ ފަރާތްތަކުން ފުރިހަމަ އިދާރީ ސަރުކާރުތަކުން ޖިނާއީ ޤާނޫނު ވެއްދުމަށް އެއްޗެހިތަކުގެ ތަރި ހިފުމަށް
- ޤައުމީ މަސައްކަތް ވީހާވެސް ބޭނުންތެރި ފަރާތްތަކުގެ ސަރުކާރުގައި ދޭށް، ޗެކްސާފުކުރުން ތަޢާރަފުކުރުމަށް
- ޤައުމީ މަސައްކަތް ޖިނާއީ މުއައްސަސާ ހަމައެކަނި ދެނީ، މިކަމުގައި ޝާމިލުވާ ފަރާތްތައް އެއްމިސާލުކުރެވުން ގޮތުން މިކަމުގެ ޤާނޫނީ ފަރާތްތަކުން - މިމަހުން 2009 ގައި މުސާރަގޮސް ފަރާ ތަކުރާރުކުރާއިރު ޤައުމީ ބޭނުންތެރި ފަރާތްތައް، ގާނޫނު ތަޢާރަފުކުރި ފަރާތްތައް، ޖަމާޢަތްތައް، ފުރިހަމަ ފަރާތްތައް، މަދަނީ ޖަމުޢިއްޔާތައް ސަރުކާރާ ހިންގުމަށް ބައިވެރިވި

✓ ދުވަސް ފުރުސަތުގެ ދަށުން މި ދާއިރާގައި ޢަމަލީ ގޮތުން ކުދިން އަލުން މުޖުތަމަޢުގެ ތަރައްޤީ ވެސް ފަރާތް ކަނޑައަޅާ ގޮތުގައި އެޅުމަށް ބޭނުންވާ ފުރުސަތުތައް ހިންގުމައި

✓ ރާއްޖެއަށް މަސްތުވާތަކެތި، ހާއްސަކޮށް ހެރޮއިން، ވަންނަ މިންވަރު ދަށްކުރުމައި، ގާނޫނާ ހިލާފު ވިޔަފާރިކުރާ މީހުންނަށް ހާއްސަ ސަމާލުކަމެއް ދެވިފައި

✓ މިގޮތުން މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމާއި ވިޔަފާރިކުރާ މީހުން ފުރުޞަތު ހޯދުމަށް ނިކުތް ވިޔަފާރިކުރާ އަލުން މުޖުތަމަޢު ތަރައްޤީ ވަނީ ބޭނުމެއް ސަރުކާރުން އިސްނަގައިގެން ދިޔަ، އަދި އެން.ޖީ.އޯ. ތައް ގުޅިގެން ޖަމާޢަތް ވަސީ ހުރިގައި

ކުރިއަށް އޮތްދުވަސްތަކުގައި ކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ކަންކަން

- ޖަމާޢަތް ވަޒަނުގައި ޒުވާނުންނާ ދަރަސް އުޅުމުގެ ކުރިން ނިމުނު އިސްލާހު ސަމާލުކަން، އެހެނަ ހަމަޖެހުން ވަޒީރުން ދުރު ކުރުވޭނެ ގޮތަކަށް ބަދަލު ގެނުސް
- ޖަމާޢަތް ބަލަހައްޓާ ވިޔަފާރިތަކާއި ގުޅުމައި އެއްބައިވަ ފުދުނުގެ މަޢުލޫމާތު އަހުލުވެރިކުރުން
- ޖަމާޢަތް ހާއްސަކުރަން ޚިދުމަތް ރައްކާތެރިވުން ގަވާއިދާ ބިނާކޮށްފައިވާ ފުރުސަތުތަކެއް ނުކުރަން
- ތަޢުލީމީ ނިޒާމުގެ ވަޒީފާ ހާއްސަކުރަން ކުޑަކުދިން މަސްތުވާތަކެތިން ދުރުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ފުރުސަތު ހޯދުމަށް ހިކުމަތް
- ގައުމީ ޖަމާޢަތް ޢާއްމުއިސްލާހީ ކަމާގުޅޭ އެކުއެކި ޖަމާޢަތްތަކާއި އެކުގައިވެ ފުރިހަމަކުރުން އިސްލާހުކުރުން
- ޙަޤީޤަތް ފުރުސަތު އިސްލާހުކުރުން، މުޖުތަމަޢުގެ ޢާއްމުން ހޭލުންތެރިކުރުމަށް ފުރުސަތު ވަޒީފާއިރު ގޮވާލުން
- އަމިއްލަ އަށް ޙަޤީޤަތް ދުރުގާތްވެސް ވަރަށް އިސްކޮށް އިސްލާހު މުޅިގައުމު އިސްލާހުން ''ހުޅި'' ކުރުން އަދި ފުރަތަމަ އަމަލު ޖުމްހޫރީ ގޮތަށް ބަދަލުކުރުން
- ކުރިއާ ބަލައިގަނެ ޙަޤީޤަތް ފުރިހަމައާ ފުރިހަމަކަމަށް ޖުމްހޫރިއްޔާ އަނބުރާ އަހަރުން ކުރުގެ ޙަޤީޤަތް އިސްލާހީ 'އެކުއެކި ފަރާތް' ކުރުން

4.7 ވާދަވެރިވާ ދުނިޔޭގައި ރާއްޖެ

މިއުޅޭ ވާދަވެރިވާދުނިޔޭގައި އެއްވެސް ގައުމަކަށް އެކަނިވެރިކޮށް ދުނިޔޭގެ ކަންކަމާ ނުގުޅި، ނުބެހި، ނުބަލާ އުޅުމަކީ މުސްތަޙީލުކަމެކެވެ. ދުނިޔޭގެ އެހެން ގައުމުތަކާ ހިފާހަޒަމްކޮށް އެކު އަވަސް މުޤާބިލުގައި ގައުމު ތަރައްޤީ ވުން ރާއްޖެ ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ލާޒިމު ކަމެކެވެ. އަދި ދުނިޔޭގެ ކުރިއެރުމަކީ ވަރުގަދަ ދުނިޔެއެވެ. ދިވެހި ގައުމުތަކުގެ ގޮތުގައި ގައުމަކާ، ހަމަގައުމުތަކުގެ ތަރައްޤީ އާއި މުސްތަޤްބަލް ވީ ހަމަޖެހިފައިވާ އަސާސީތަކުގެ ރައްކާތެރިކަން ނޫނެވެ. އެގޮތުން ބަދަލުގައި އެކަންކަން ވީނަ ގައުމުތަކަށް ގެނެވިއްޖެއެވެ.

1965 ގައި ދިވެހިރާއްޖެ އަދިފުރުދި ގެ ގައުމުތަކުގެ ގޮތުގައި ވުމުން ބައިނަލްއަގްވާމީ މަސައްކަތުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފުރުޞަތުގައި ދަނީ ހަރަކާތްތެރިވެފައެވެ. ދިވެހިރާއްޖެ ވާގައިވަނީ ސަރުކާރު % މީސްމީޑި ގައުމުގެގޮތުގައި އެވެ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަންކަމުގައި ހަރަކާތްތެރިވެފައިވެއެވެ. ގައުމުގެގޮތުގައެވެ. މިގޮތުން ކޮމަންވެލްތު، އެސް.އޭ.އާރް.ސީ. އަދި ދަރުސް ރޭވުމާ ސަރަހައްދީ ޖަމިއްޔާ ސާރކް ގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ދަނީ ވަރަށް މުހިއްމު ދައުރު އަދާކުރަމުންނެވެ. މިޖީ ހިމެނުން ދުނިޔޭގެ ފުރަތަމަ ރަށުގެ ތަރައްޤީގައި، އިންސާނީ ޙައްގުތަކާއި، އިންސާފު އަދި ޑިމޮކްރަސީ އަދި ދެމެހެއްޓެނިވި ތަރައްޤީގެ މަސައްކަތްތަކުގައި އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ހިއްސާ ބައިނަލްއަގްވާމީ މުޖުތަމަޢުގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ސަރުކާރު އަންނަ ހުރިހާ ގޮތަކީ ހާސިލުކުރަން މަސައްކަތް ކުރާނެ ގޮތުގައި ގޮތްތަކެއް ގާއިމުވެއެވެ.

އަސާސީ ބައި

އެސްޖީގ ގެ ހާލަތުގެ ތަރައްޤީގެ ބަރަބަރުވާ ރާއްޖޭގެ ކުރިއެރުމާ ތަރައްޤީ ދާ ސަރުކާރުގެ ފާއިދާގޮތުން ދުނިޔޭގެ ގައުމުތަކުގެ އަސާސީ ތަރައްޤީގެ ގުޅުން ބަދަލު، މިއަސާސީތަކުގައި ދުނިޔޭގެ ގައުމުތަކާ ގުޅުން ބަދަލުކުރުން

- ރާއްޖޭގެ އިސްލާމީ މުސްލިމުން މިނިވަންކަމާއި އިސްތިޤްލާލް ރައްކާތެރިކުރުން ދުރުކުރުން
- އަމިއްލަ ހަރަކާތްތަކުގެ ބައިވެރިވުން އިންތިޚާބު ދެމެހެއްޓުން ދަގުފަރާތް ރައްކާތެރި ކުރިއަރުވާ ވިއުގައެއް ތަރައްޤީ ވުމުގެ ބޭރުގެ އިންތިޚާބު ދެމެހެއްޓުމުގެ ރާއްޖޭގެ ވިޔަފާރި ވިޔަފާރި ބަޔަކަށް އިންތިޚާބު ބާރުވެރިކުރުމުގެ ފުރުސަތުތައް އިތުރުކުރުން އަދި ކުރިއެރުން
- ދުނިޔޭގައި އިންސާނީ ޙައްގުތަކަށް ދީ އަހަރުމީހުންނަށް އިތުރުކުރުމައި އިންސާފު ހަރަކާތް ހިމާޔަތްކުރުން ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ކުރި މަސައްކަތް ފުޅާ ކުރި އަމަލީ ދާއިރާގައި ދުރުކުރުން

- ދުނިޔޭގެ މުސްލިމް އަންހެން ބަދަލުވެގެން ގައުމުތަކުން ދިމާވާ ދަތިތަކާ މައްސަލަތަކާއި މެދު ވާހަކަދައްކާ ހިމާޔަތްކުރެވޭ މުސާރަ އަންހެން ބަދަލު މުޖުތަމަޢުގައި ބައިނަލްއަގުވާމީ ގޮތުން ހަރަކާތްތެރިވުމާއި ބައިނަލްއަގުވާމީ ފެންވަރުގައި ފާހަގަކުރުމާއި ބަހުސްތަކާއި ކޮންފަރެންސްތަކުގައި ބައިވެރިވެ ބައިނަލްއަގުވާމީ ވާހަކަދައްކާއިރު ވާހަކަދެކެވުނު
- ދުނިޔޭގެ ކޮންމެ ތަނެއްގައިވެސް ހުރިހާ ދަތިތަކާ ބައިނަލްއަގުވާމީ ވަސީލަތްތައް ކުރިއަށްގެންދާ ގޮތްތަކާ ދިމާވާ ކުށްތަކާއި ލިޔުއްވާ ގޮތުގެ މުޅި ހަރަކާތްތައް ބާރުއަރުވައިގެން

އަމިއްލަ ހާލަތު ސިޔާސަތުގެ ދަށުން ކުރިމަތިވާ:

އަމިއްލަ ހާލަތު ސިޔާސަތުގެ ދަށުން ކުރިމަތިވާ މައްސަލަތަކާ ގުޅުންހުރި ބަލާބޮޑުތަކެއް އުނދަގޫ ދިނުމުގެ ދަތިތަކާއި ކުރިމަތިވާ ދަތުރުތައް ބަދަލުކުރުމުގެ ބާރުތަކެއް ލިބިދީފައިވާ ބާވަތުގެ ފަރާތްތަކުން ދިޔުމާއި ބައިނަލްއަގުވާމީ މަސައްކަތްތަކުގައި ދެމެހެއްޓުމާއި ކުރިއަށްގެންދަން ފަރާތްތަކަށް ހުރިހާ އިދާރާތަކާ ގުޅިގެން ކުރިއަށްގެންދެވޭނެ އަދި އިތުރު ބައިވެރިވުމަށް މަސައްކަތްކުރަމުން ފަރާތްތަކުގެ ރަނގަޅު ފަރާތްތަކުގެ ގޮތުން އަދި ބައިނަލްއަގުވާމީ މައްސަލަތަކުގައި ދުވަސްތަކެއް ފާހަގަކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި ހަރަކާތްތަކުން ޚިދުމަތްތެރިކަމާ ގުޅިގެން ރައްކާތެރިކަމާއި ބައިނަލްއަގުވާމީ އިންސާނީ ހައްގުތަކުގެ ވާހަކަތަކާއި ގުޅޭ ގޮތުގެ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަމުންދެއެވެ.

ހާލަތު ހިމާޔަތުގެ ގާނޫނާ ގުޅޭގޮތުން

ދުނިޔޭގެ އަނެއްކާވެސް ގައުމުތަކުގެ ސަރުކާރު ހާލަތު ހިމާޔަތްކުރުމަށް ހާލަތު އަންހެން ސަރަހައްދުތަކުގެ ޖެހިގެންވާ ގޮތުން ދުނިޔޭގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ހާލަތު ސިޔާސަތު ދިރާސާކުރަމުން ސަރަހައްދުތަކެވެ. އަދި ހާލަތުގެ އަނބުރާ ގޮސްގައިވެސް މުހިއްމު އިޖްތިމާޢީ ގޮތުން އަދި އަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެ އަނބުރާ ބަރާބަރު ކުރިއަރުވަން އަނެއްކާ އާއިލީ ވާހަކަދައްކާފައިވާ ބައިވެރިން ދަރިން ވިޔަސް، މުސްތަޤްބަލު ދުނިޔޭގެ ބަރާބަރު ގައުމުތަކުން ވަރަށް ބޮޑު ކަމެއް ބޭނުންކުރާ ސަރަހައްދުތަކެވެ. މުސްތަޤްބަލު ހާލަތު ސިޔާސަތު ޤާނޫނީ ގޮތުން ރައްކާ ހިމާޔަތް ހާލަތުގެ މުސްތަޤްބަލު އިސްލާމީ މާލިއްޔަތު ފަރުވާއެޅުން ގޮތެއް ނިންމާނެއެވެ. މުސްތަޤްބަލު ހާލަތުގެ އަސާސީ ބޭނުންތެރި ބަރާބަރު ރަނގަޅު ލިބިދޭ ގޮތުން ބާރު ފަރުވާ ޤާނޫނީ ބަރާބަރު އޮފީހަކުން ހާލަތުގެ ބައެއްގައި އާއިލާތަކާ ގުޅޭ އެއްބަސްވުމާއި ބެހޭ ބަރާބަރު ހުރިހާ ތަނެއްގައި ހާލަތުގެ އަސާސީ ޙައްޤުތަކާ ބާރުވެރިކަން ފަރާތްތަކުން ދަށުވުމުގެ ދިރާސާތަކެވެ.

އަދިވެސް އަނެއްކާ ދިނުމަށް ޤަބޫލު ބާރުދޭ ހާލަތު ހިމާޔަތްކުރުމަށް ސަރަހައްދުތަކުން ހާލަތު ހިމާޔަތްކުރުމަށް ހުރި ސަރަހައްދުތައް ހާލަތުގެ ހިމާޔަތްދީ ގުޅުން ކުރިމަތިވާ ދަތިތަކެވެ. ގައުމީ ދުނިޔޭގެ ހާލަތު ބޭނުން ކުރެވޭ ގައުމުތަކުގައި ސަރުކާރު ގުޅިގެން ކުރިއަރުވަން ބަރާބަރު ހުރިހާ ތަނެއްގައި ދުނިޔޭގެ ބައެއް ސިޔާސަތު ހަމަހަމަކަމާއި ސަރަހައްދުތަކުގެ އަދި ހާލަތު ބޭނުންކޮށް ހިމާޔަތް ގޮތުން ހުރިހާ ފަރާތަކުން ބަރާބަރު ބައިވެރިވެއެވެ.

ހާލަތު ހިމާޔަތް ދޭކަށް ފަރާތްތަކުން އަމިއްލަ ސަރަހައްދުތަކަށް ބައިވެރިކަމާއި ހާލަތު ހިމާޔަތްކުރުމަށް ދަތުރުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރަމުން ގެންދިޔުމަށް ފަރާތްތަކުގެ ހާލަތު ކުރިމަތިވާ ހާލަތުތަކުގެ ދަތިތަކެވެ.

ބައި ދުނިޔޭގެ ވިދާޅުވާ ދަރިވަރުންނަށް ދޭ ހިމާޔަތް ފުދޭނެ ގޮތް ކުރުން

ސަރަހައްދުގެ ބައިވަރު ދަރިވަރުން ދަތިކުރާ މަސައްކަތް ކުރާނެ ގަވާއިދުތަކުން ދަރިވަރުން ދަތިކުރާ ފަރާތްތަކުގެ މަސައްކަތުގެ އެދުމަށް ފަރާތްތަކެއް ބަލައިގަނެވޭ ދަރިވަރުންގެ އިތުރުވެއްޖެ ދިނުމަށް މުސްތަޤްބަލުގައި އަމިއްލަ ސަރަހައްދުތަކަށް ހިމާޔަތް ފުދޭނެ ގޮތް ދަރިވަރުން ހާލަތު ފަރާތްތަކުގެ މަސައްކަތް ފުދޭ ދަރިވަރުން ބައިވެރިވެފައެވެ. ބައި ގައުމުތަކުގެ ދަރިވަރުން ދަތިކުރާ ކުރިއަރުވައި ދަތިތަކުގެ ވަކި ސަރަހައްދު ނިޔަލަށް ގޮސް ކުރިއަރުވަން ދަތިތަކާ ގުޅޭ ފަރާތްތަކާއި އަމިއްލަ ކުރިއަރުވަން އަމިއްލަ ގެ ސަރަހައްދުތަކަށް ހިމާޔަތް ފުދޭނެ ގޮތެއް ކުރެވިދާނެއެވެ.

ބައިގައުމުތަކުގައި ދަރިވަރުން ދަތިކުރާ ދުވަސް އަދި ބައި ގައުމުތަކުން ދަތި ކުރިއަރާ ފަރާތްތަކުން ކުރިއަރުވަން ހާލަތު (ކުރިއަރުވާ ހާލަތު) ފުދޭނެ ދަރިވަރުން ކުރުމަށް އަމިއްލަ ގަބޫލުކުރަމެވެ. މިގޮތުން ދަރިވަރުން ތިބި ގައުމުގެ ސަރަހައްދު ގަވައިދު

ގެ މަތިން ދެވުނުއެންމެ ކޮންސިއުލަރ ހިދުމަތެއް ރާއްޖޭގެ ހާރިޖީ މަރުކަޒުތަކުން ފޯރުކޮށްދެމުންދެއެވެ.

ދުދު އަހަން ގައުމުތަކާއި ގައިދީން ބަދަލުކުރުމުގެ އެއްބަސްވުން ގާއިމުކުރެވުމުން އެމަޖިލީހުގެ ސަރުކާރުން ބާޠިލުކުރާ ޤާނޫނުތަކާ ގުޅޭ މަސްއަލަތައް، އެއްބަސްވުމެއް ގާއިމު ނުކުރެވޭ ގައުމުތަކުގެ ބަންދުގައި ތިބޭ ދިވެހިން ދަތިތަކުން ރެކުރުވިދާނެ. އަދި ހަމަ އެފަދަ ޤާނޫނީ އެހީގައިވެސް ދިމާވާ ބޭރުގެ ގައުމުތަކަށް ބެހިފައިވާ ދިވެހިން ބަންދުކުރެވިފައިވާ ބައެއް ޤައުމުތަކުގެ ބަރުމާނަރުގެ ރަތްޕަތަރުގައި ބަހައްޓާފައިވާ ދިވެހިންނާ ދޭތެރޭ ހިޔާލު ބަދަލުކުރުމަށް ބިމު ފަދަ ގައުމުތަކާ ސަފީރުން ބަލަހައްޓައިގެން ބަލަހައްޓަމުން ގެންދަވައެވެ.

ޔުނައިޓެޑް ނޭޝަންސް ނުވަތަ އެކުވެރި ދައުލަތްތަކުގެ ޖަމާޢަތާ އަދި ޖިންސީއަނިޔާ ދެކުން ހަރަކާތްތެރިވުން

ތަރައްޤީ ވެފައިވާ އެކަމާއި ގުޅޭ ގައުމުތަކުގެ ކުރިއެރުން ގުޅިގެން، ތަރައްޤީވެގެންދާ އަދި ދަތުރުކުރުމަށް ހެދި ގާނޫނުތަކެއް ޖިންސީ އަނިޔާއަކީ ހަމަ ކުށެއްކަމަށް ހަދާ އަމިއްލަ ގައުމުތަކާ ގުޅޭ ހެކި އުސޫލުތަކާ އަދި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހޯދުން، ކަންކަމުގެ ބާރު ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމާޢަތްތަކުގައި ހިމާޔަތްކުރުމަށް މަސައްކަތްތައް ކުރެވެމުންދެއެވެ.

ހިނގާފައިވާ ކުރިއެރުމުގެ ސަރުކާރާ ތަރައްޤީކުރުމަށް ކަނޑައަޅާ ކުށްތައް އެހެން ގ.އ ގެ ކައުންސިލު ގައިމު މިނިސްޓްރީގެ ތަފާސްހިސާބުތަކުގައި ވިދާޅުވެއެވެ. މިކަން ތަރައްޤީ ކުރުމުގެ ހިނގާފައިވާ ސަރަހައްދުތަކާ ތަރައްޤީކުރުމަށް ނިސްބަތްވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުއާހަދާތަކުގައި ރާއްޖެ ތަރައްޤީވެފައިވާ ގައުމުތަކެވެ. މިޒަމާން އެމްޑީޖީ ގެ ފުރުމަތަ ސަރުކާރުގެ އ.ދ ގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކައުންސިލުގެ ވައިސް ޕްރެޒިޑެންޓަކަށް ރާއްޖެ ހޮވިއްޖެއެވެ. އަދި ޔޫ.އެން.ގެ އަސާސީ ޖަމާޢަތުން ރާއްޖެ ހޮވުނު ކައުންސިލް ހޮވުނު ރާއްޖެ ވަނީ 2012 ގައި ހޮވިފައެވެ. މިއަހަރުވެސް ޔޫ.އެން 4 އޮގަސްޓް އޮކްޓޯބަރު، އަސާސީ ޤަރާރުތަކަށް ރައްޔިތުން ތަރައްޤީކުރުމުގެ މުހިއްމު ގޮތުގައި އިޤުތިސާދީ ގޮތުންވެސް.

ކުރިއެރުމުގެ ތަރައްޤީގައި ރާއްޖޭގެ ރޯލް އިތުރުން ފުޅާވެގެން ދިޔައީ އެމްޑީޖީ ގެ ސަރުކާރުގެ ދެއަހަރުގައެވެ. މިގޮތުން ކުރެއްވުމުގެ ސިޔާސަތުގައި ރާއްޖޭގެ ހާރިޖީ ވަޒީރުން ހިއްސާކުރައްވާފައެވެ. ސިޔާސީ ކުރުކުރުމުގެ ގ ދައުރާ ގައުމުތަކުގެ ޖުމްހޫރިއްޔާ ހިންގުން ދައުރުގެ ބަލާނުލެވޭ ގަބޫލުކުރައްވާ ފުރުޞަތެވެ.

ދިނުމުގެ ބިމުގެ ތަރައްޤީ ގޮތުގައި ދުރުދުރުން އެމްޑީޖީ ގެ ސަރުކާރުގެ ފުރުޞަތު ބެލެނިވެރި ކުރުމުގެ ގޮތުގައެވެ. އަދި މިގޮތުން

ދަށުން ޤައުމީ ސިޔާސަތުތަކާ ގުޅޭ މިނިސްޓަރުންނާއި ޖިނާއީ ޝަރީޢަތުގެ ހަމައިން ބިނާވެފައިވާ ސިސްޓަމް ހިންގައިދޭނެ ގޮތަކުން ގުޅުވައިދިނުމަށް ޖަމާޢަތުގެ މެންބަރުން ދިނުމަށެވެ.

މިއީ އިސްލާމީ ޤާނޫނެއް އިޙްތިރާމްކުރުމުގެ ގޮތުން ހަމަވާ ގައުމުތަކުގެ ބަދަލުގައި ގައިދީންގެ ޝަރުޢީ ޙައްޤުތަކުގެ ތެރޭގައި ރަނގަޅު ދިނުމުގެ ބޭނުން ކުރެވުނެވެ.

ދިދިގައުމުތަކާ ގުޅުން ރައްކާތެރިކުރުމާއި ރާއްޖޭގެ އިގްތިސާދު ފުދުކުރުމުގެ ދަރުމަތާ ހުޅުވުން ޖުޑިޝަލް ބާރުތަކުން

މިވަގުތު 2 އަހަރުގެ ކުރިން ރާއްޖެވަނީ ދިދިގައުމުތަކާ ވަރަށް ބަދަލު ގުޅުންތަކާއި ގާއިމުކުރެއްވި، ވަރަށް ގިނަގައުމުތަކާ ސިޔާސީ ގުޅުން ގާއިމު ކުރެއްވިއެވެ. ދިދިގައުމުތަކުން ލިބޭ ތާއީދާއި އެހީތެރިކަން ލިބުނު، މިގޮތުން ރާއްޖޭވަނީ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ދާއިރާގައި މުހިއްމު ގައުމުގެ ތެރޭގައި ހިމެނިފައެވެ. އެހެން ނަމަވެސް 7 ފެބްރުއަރީ 2012 އިން ފެށިގެން ރާއްޖޭގެ ސަރުކާރުން ދިދިގައުމުތަކާ ގުޅުން ވަރަށް ބޮޑަށް ހީނަރުވެފައިވެއެވެ. މިގޮތުން މިގައުމުތަކާ ދެމެދުގައި ވަރަށް ބޭނުންތެރި ކުރިއެރުމާ ދުރަށް ދިއުމަށް ޚާއްސަ މަސައްކަތް ކުރެވުނެވެ.

އައްޑޫ އަތޮޅަށް ތަރައްޤީ ގައުމުގެ ދެމެދު އިޤްތިޞާދާ ގުޅުން ނާއިބު ރައީސް އަޙްމަދު އީސާ ބާއްވައި ނުވެވޭ. އަދި އައްޑޫ ސިޔާސަތުގައި ޖުޑީޝަލް ގެ ބުރުސް 1 އަދި 2 ގައި ގަނޑުއާ މަސައްކަތް ދުރު ހިނގާ ގައުމުތަކުން އެކުވެ އިޤްތިޞާދާ ގޮތުން އަތުލިބޭ ރާއްޖޭގެ އަޒުމު ގައުމުތަކުގެ އިންޓަރނޭޝަނަލް އަތުލިބޭ ގަނޑުއާ މަސައްކަތްތަކުގެ ކަރުދާހެއް ކުރިއަށްގެންދަވައިފިއެވެ. އަދި މިގޮތުން ރާއްޖޭގެ އިންވެސްޓްމަންޓް އެހެން ގައުމުތަކުން މިދިޔައީ ފުރަތަމަ ފަހަރަށް އިތުރުކުރެވުނު ދަރުމަ ޙަޤީޤަތުގައި ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތްކުރުމެވެ.

އެމްޑީޕީ ސަރުކާރުގެ ހުރިހާ ސިޔާސަތެއް ބިނާކުރެވިފައި ވަނީ ވަސީލަތްތައް އެންމެ އަދުލު އަދި ފައިދާކުރަނިވި ގޮތެއްގައި ބެހުން ކުރުމަށެވެ. މިގޮތުން ކަރަޕްޝަން ޖެހިލުން ފުއްދަމުން ހިންގުމާ މިފަދަ ވިސްނުމުގެ ފުރުޞަތެވެ. މިހެންކަމުން އެމްޑީޕީ ސަރުކާރުގެ ހުރިހާ ދާއިރާއިން ބަރާބަރު މަސައްކަތްތަކުން އެއް ދާއިރާ އަޅު ދިދިގެއްޓުމަކަށް އިންވެސްޓްމަންޓް ކުރިއަރުވާ ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އެއްބަސްވުމާއި ގާއިމު ކުރުމާ އަދި އެހެނިހެން ދިފާޢީ ދާއިރާތަކުން ޖަމާވާ ނުނުގެން އެއްބަސްވުންތައް ގާއިމުކުރުމެވެ.

އެމްޑީޕީ ސަރުކާރުގައި ރާއްޖޭގެ ގައުމީ ބާރު އިތުރުން ޖެނެރަލް ގެވުން ގައުމީ ރިޕޯޓްގައި، ކޮއި ޖަޕާނު ގައުމީ ބާރު ބައިނަލް އަގުވެރި މުސްތަގުބަލުގައި ތާއީދުކުރާ ޤަވާއިދުތަކުގެ ގުޅުން ރާއްޖޭގެ ރަށްތަކުގެ ފަތުރުވެރިކަން ވަޒަންކުރެވޭ ސަލާމަތީ އިންޓަރނޭޝަނަލް ފުރިހަމަކޮށެވެ.

ސަރަޙައްދީ އެއްބާރުލުން

ސާކު އެފީއާއި ގައުމުތަކުގެ މެދުގައިވާ ވި ހިންދުގައުމީއި ސާކުގެ މެމްބަރު ގައުމުތަކާ ގާތް ގުޅުން، 7 ފެބްރުއަރީ ގެ ފެށުން ރާއްޖެއިން ސާކުގެ ހިންގުމާ މިސްރާބުގެ އެއްވެސް ހިއްސާއެއް މިދިޔަ ނުކުރެވެ. އަދި ކުރިން ލީބިޔާއާ ވީ ފެސްޓިވަލް މިދިޔަ ބަޔަކު ވަގުތުގެ.

އެމްޑީޕީ އިން ގެނބުމަށް ކުރަނީ ސަރަޙައްދީ އެއްބާރުލުންވުމައް، ހަމަސަކަތް ސާކު، ހިންގުމަށް ގެތުއާ މަސައްކަތް ކުރެވިދާނެ، އަދި ފައިދާ ހުރި ގައުމުތަކުން ލިބިގެންދާނެ ކަމަށެވެ. މިގޮތުން ސާކު ގައުމުތަކުގެ އެއްބާރުލުމާ، އެކިއެކި، ތަރައްޤީގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތް ކުރުމާއެކު އެއްބާރުލުން ދެނީ.

ބިރުބިޔަކުން ކައުންޓަރކުރުން އިންޓަރނޭޝަނަލް ސަޕޯޓްކުރުން

އިންޓަރނޭޝަނަލް ވެރިރަށްތަކުން ބިރުބިޔަކުރުމަށް ކުރާ މަސައްކަތް ދުރުކޮށް ހުރިހާ ގައުމުތަކަށް ފައިދާ އޮތް ގައުމުތަކުގެ އިތުރުވުމެވެ. މިއާއި ގުޅިގެން ހަމަ ވިދާޅުވެ ބޭރު ހުރި ބިޔަނުނު ގޮތެއް ފަރާތްތަކުގެ ޖަވާބުދާރީކުރުމެވެ. މިގޮތުގައި އެމްޑީޕީ ސަރުކާރުން ބާރު ދޭ ގެޑީއާލަތް މިފަދަ ކަންކަމުގައި ބައިވެރިވެ މަސައްކަތްކުރާނެ ވަރަށް ގިނަ ފަރާތްތަކެއް.

އިންޓަރނޭޝަނަލް ޓެރަރިޒަމުގެ ކަންކަން އިތުރުވަމުން ދިއުމަކީ މިސަރަޙައްދުން ދުރުކުރާ އިސްލާމީ ދީނާ ބަލަހައްޓާ ނުރައްކާތެރިކަމެއް އިތުރުން، ރާއްޖޭގައި ޖިހާދިސްޓް ޕްރޮޕަގަންޑާ ޗޭން އެގްޒިސްޓް ފިކުރު ފެތުރުމަށް ހިމެނޭ އައްސޯސިއޭޝަން. މިހެން ކަމުން ރާއްޖެއިން މިޔަކަށް މަސައްކަތް ކުރަމުން ގެންދަނީ އިސްލާހީ ގައުމުތަކުގެ މުހިންމު އެކުގައި މަސައްކަތް ކުރާނެކަމަށެވެ.

ފަރާތްތަކުގެ މަސައްކަތް ބާރުވެރިކުރުމާ މިއުޅޭ 2 ގައުމުގެ ބާރު

ފަރާތްތަކުގެ މިނިވަން ގައުމުތަކާ ގާތުން ކަނޑައެޅުނު ރާއްޖޭގެ ފާރު އަބަދުވެސް އޮވެއެވެ. މިގޮތުން އެމްޑީޕީ ސަރުކާރުން ކުރާ ބާރުލުން ބަލާއިރު މިނިވަން 2 ގައުމުތަކުގެ ބާރުގެ ފާރުދުވަސް ވަނީ މަސައްކަތް ކުރެވިދާނެ. އެމްޑީޕީ ސަރުކާރަށް އެންމެ ފުރިހަމަ ފުރުޞަތު ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރާއްޖޭގައި ފަރާތްތަކުގެ ޖާގަލާން ކުރުވާނެއެވެ. އަދި ފަރާތްތަކުގެ އިސްލާހީ މަސްވެރިކަމާއި، ފަރާތްތަކުގެ ރައީސުގެ ފުރުމަތި ދޮރުފުރަގަސް ދޭ ދީނަވާނެއެވެ.

އެމްޑީޕީ ސަރުކާރުން ފަރާތްތަކުގެ ރައްކާގައި އަބަދުވެސް މަސައްކަތް ވަކިވުމާ ކުރާނެއެވެ. މިގޮތުން ފަރާތްތަކުގެ ރައްޔިތުންގެ ހައްގުތައް ލިބި ފަރާތްތަކަށް މިނިވަން ގައުމުތަކަށް ވެރިވުން މި މަސައްކަތުގައި ދެމިހުންނާނެއެވެ.

ކޮޕް ހަރަދުން ބަޖެ ނިމިދީ: ރާއްޖޭން ބާރުގައި ހުރި ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ މިންވަރު ޖަމާވާ މަސައްކަތް ފުރިހަމަކުރުން

ރާއްޖޭގެ މިންވަރަށް ރާއްޖޭގެ މުއައްސަސާ ދިވެހިރައްޔިތުންގެ ހައްގުގައި ހިދުމަތް ފުރިހަމަކުރުމުގެ ކުރުގެ ގައުމުތަކުގެ ގޮތުން ބަދަލުކުރަމުން ބޮޑެތި މަސައްކަތްތައް ކުރާނެއެވެ. މިގޮތުން މިފަދަ މިންވަރުގެ މަސައްކަތް ހަމަވާން ރައްޔިތުންނާ ރާއްޖެއަށް ބޮޑުބާ ކަންކަން ފުރިހަމަ ކުރަމުން ގެނެސްދޭ ރާއްޖޭގެ ފަރާތުގެ ދުވަސް އަގު ލިބޭ މުސްތަޤުބަލް އަބަދުވެސް ތަރައްޤީކުރެވޭ. މިފަދަ މިންވަރު ދަތުރުކުރުމުގެ ޙައްލަކަށް ހަމަ ކުރަމުން ދިޔަ ފައިދާ ހިފޭނެ ބޮޑެތި އެކިއެކި މުޅިރާއްޖޭގެ ހަރަދުގެ ދުވަސްވަރު އެކިއެކި ބޭނުންވާ. މިހެން ކަމުން އެމްޑީޕީ ސަރުކާރުން އިސްކަން ދޭނީ މިފަދަ ފައިދާ ހަރަދު އަބާއާ ރާއްޖޭގެ އެކިގޮތްތަކުގައި ބޮޑެތި ތިޔަގޮތުގައި ބޮޑެތި މިންވަރު މިފަދަ މިންވަރު ހާސިލުކުރުމަށް ދަތުރުކުރާނެއެވެ.

ޖަރީމާއާ ކުރިމަތިލުން އިންސާނީ ސަލާމަތީ ބައިނަލްއަގުވާމީ

އިންސާނީ ސާހާއްގެ ވިލާދުގެން ޖަރީމާއާ ކުރިމަތިލުމަށް ހަރަކާތްތެރިވެ ދަނީ އިތުރުވަމުންނެވެ. މިޔަލަ ރާއްޖޭ އަދި އާރުން އެކިއެކި ގޮތްތަކުން ބައިނަލްއަގުވާމީ އެއްބާރުލުން މިފަދަ ޖަރީމާއާ ދުރުކުރުމަށް ފުލުހުން ދަނީ ތަރައްޤީކުރަމުންނެވެ. މިގޮތަށް އެމްޑީޕީ ސަރުކާރުން ބައެއް މިފަދަ ކަންކަން މިނިވަން ހަރަކާތް މަސައްކަތް ކުރާނެއެވެ.

Restaurant

ފަސްވަނަ ބައި: ތިމާވެށްޓާ ރައްޓެހި އުމްރާނީ ތަރައްޤީ

5.1 ހަކަތަ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހަކަތަ އުފެއްދުމަށްޓަކައި ބޭނުންކުރަނީ ތެލުން ވަނީ ނާރާތަމައް ބޭރުން ގެނެވޭތީއެވެ. މިކަމަށް ގިނަ އަދަދެއްގެ ބޭރުފައިސާ ޚަރަދުވެގެންދާއިރު ރާއްޖޭގެ ހަކަތައިގެ ރައްކާތެރިކަމަށް އެބަ ނުރައްކާލާފައިވެއެވެ. ތެލުގެ އަގުތަކާއި ގުޅިގެން ހިނދުއަގައި ބަދަލުތަކާއި ދިމާވާން ޖެހިގެންނެވެ.

އެމްޖީއާރުގެ ސަރުކާރު 3 އަހަރުގެ ތެރޭގައި މުޅި ހަކަތައިގެ 30% އާއި ހަމަޔާއިން ހަކަތަ ބޭނުންކުރުމަށް ބޭނުންވާ އިންތިޒާމު ހަމަޖައްސާނެއެވެ. މިގޮތުން ވަޔާއި ހަކަތަ، ހުޅުގެ ހަކަތަ، ފަދަ އާލާވާ ހަކަތައިން ވަނީ ބޭނުންކުރެވޭ ގިނަ މަޝްރޫޢުތަކާއި ގުޅިގެން ޤާނޫނެއް އެކުލަވާލެވިފައެވެ.

އަދި ފެންވަރުރަނގަޅު އިންވެސްޓުމަންޓު ހޯދުމަށް މިސަރުކާރުން މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ވަރަށް ބޮޑު ކަންތަކެއް 'ފީޑްއިން ޓެރިފް' ގެ ގޮތުގައި ކުރިއަށް ގެންދާނެ 1 މެގަވޮޓްގެ ހަކަތަ އިތުރު ހަކަތައިން ނިޒާމު ގްރިޑަށް ގުޅުވުމަށް 6 އަހަރު ދުވަހު ސޯލާ ހަކަތައިން ވެއްދުމުގެ ޕައިލެޓު ދިރާސާ ފަށައިފިއެވެ. މިއިން ރަނގަޅު ނަތީޖާ ލިބިގެން ދިޔުމުގެ ހަކަތަ ސަލާމަތުން ހޯދުމަށް ފުރުޞަތެއް ބާނައިލެވޭނެއެވެ.

ރާއްޖޭގައި ހިނގާ ކަރަންޓު ބިލު ސަރުކާރުން ހަކަތަ އުފެއްދުމާއި ބެހޭގޮތުން ފުރިހަމަ ބަދަލެއް ގެންނަނީ ކަރަންޓު މިހާރު ހަކަތައިގެ ބޭނުން އަމިއްލަ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވޭ ތެދެއްގެ ބަދަލުގައި ކުދި ތަންތަނުގައި ހަކަތަ އުފެއްދުމަށެވެ. މީގެ ތެރެއިން ކާބޯތަކެތި ބެލެހެއްޓުމަށް ހާއްސަ ހަމަޖެހުމެއް ބޭނުންކުރުމުގެ ފުރިހަމަ ކުރިއެރުމެވެ.

ޓެކްސް ކަނޑައަޅާ ބޭނުންކުރުމުގެ ކަރަންޓު އުފެއްދުމުގެ ހަރަދު ކުޑަކުރުމަށް ބޭނުންވާ ކަރަންޓު އުފައްދާ ތަނަށް ގެނެވޭނެއެވެ.

ކުރިއަށް އޮތް އަހަރުތަކުގައި ކުރާނެ ކަންތައްތައް

- 24 ގަޑިއިރުގެ ކަރަންޓު ފޯރުކޮށްދިނުން، އިންޖީނުގެތައް އާރާސްތުކުރުން
- ބައިނަލް އަގުވާމީ އިއްތިޚާބުގެ ހަކަތައިން ބޭނުންވާ ފަންޖަން އިއްތިޚާބުވި ހަކަތައިން ކަރަންޓު ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ މަސްލަހަތު ރާއްޖޭގެ ތަންތަނުގައި ފެށުން
- 10 ކިލޯމީޓަރުގައި ހިމެނޭ ކުދިރަށްތަކާ، ރިސޯޓްތައް، މިނޫން ގެތަކުގެ ގޮތުގައިވާ ތަކެތީގެ ބޭނުން ހިފުން
- ކުރިއަށް މުސްތަޤުބަލުގައި ސޯލާޕެނަލް ހަރުކުރުމަށް ވާގި ދިނުމުގެ ގޮތުން 'ފީޑްއިންޓެރިފް' ޕްރޮގްރާމް ހިންގުން
- ރިނިއުވަބަލް މިގޮތުން ގެވެލި އިންޖީނުގެތަކުގެ ހިއްސާއެއް ނަގައިގެން ރިސޯޓުން ބޭނުންވާ ކަރަންޓު ކަނޑައެޅުމާ އަދި ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުވުން
- ހަކަތައިގެ ބޭނުން އިގްތިސާދީ އެފިޝަންޓު ކުރުމުގެ ގޮތުން މި މަސައްކަތް ކުރުމުން އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުގެ ބައިވެރިވުން ފުރުސަތުތައް ހުޅުވާލުން. އެ ގޮތުން ސަރުކާރުގެ ވެރިކަމުގައި ބިލްޑިންގްތަކުގެ ހަކަތަ ބޭނުންކުރުން ބެލެހެއްޓުމުގެ އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުން ހުރަހެއް ނެތި ދެމެހެއްޓެނިވި ކުރުމުގެ ސަރުކާރުގެ ކަރަންޓު ބިލުތަކާއި މުޅި ބިޖުލީގެ ބޮޑު ބައި ފުދިފައިވާ ދޮރުން. މި ގޮތުން ސަރުކާރުގެ ހަރަދު ކުޑަކުރެވިދާނެ ގޮތްތަކާ، އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުން މި މަސައްކަތް ކުރުމުގެ އިންސެންޓިވް އެކަން ވާން
- ގްރީން ބިލްޑިންގ އެމަޖަންސީ ރިފްރެޝްމަންޓް ކުރުން ގޮތަށް ޕްރޮގްރާމް ފެށުން

އުފެއްދާ ހުރިހާ ތަނެއްގައި ގެވާފުރިން އަދި މިތިވަގެއްގެ ތެރެއިން އެއްސަރުކާރުގައި އެކަކުވާ ރިނިއުބަލް ސޯލާރ ތަނެއްކަމަށް ފެނެއް ކަރަންޓު ފޯރުކޮށްދިނުމުން ޑީޒަލް ޖެނެރޭޓަރު އަގުބޮޑު ހިންގުމުގެ އޮސްޓްރޭލިއާ ރިނިއުބަލް ބޮޑުބޮޑު ކަރަންޓުގެ މިންވަރު ބޮޑު އަދި އެކަމަށް ހިލޭއަރުވާ ހަކަތަ މިންވަރު. މިހެން ދިރާސާ ގެއްސާ ތެޅުންތަކަކީ ބޮޑުވާ ރިސޯޓުތަކެއް ބޮޑުވާ މިންވަރުގެ ބޭނުންކުރެވިއްޖެއެވެ.

އޮސްޓްރޭލިއާގެ އަމާޒަކީ ދިވެހި ހުރިހާ ރަށެއްގައި ސޯލާ 24 ގަޑިއިރުގެ ކަރަންޓު ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭ ތެރޭ މިހާހިސާބުން ދިވެހިރާއްޖެ ހަމަހަމައިން ހަކަތައިން އިސްކަންދީ ގެއްލުން ފަހަރު.

5.2 ކޯޓު ތަރުޖަމާނުން

މިއަދު ރާއްޖެއަށް ދިމާވެފައިވާ ބޮޑެތި މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި އެއްޗަކީ ކޯޓު ތަރުޖަމާނުން ހޯދުމެވެ. މިގޮތުން ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކުގައި ބޭނުންވާ ކޯޓު ތަރުޖަމާނުން ހިމެނެއެވެ. އެގޮތުން ކޯޓުގެ ބަހުން ކޯޓު އަދާކުރުމުގައި ތަރުޖަމާކުރެވެ. މިގޮތުން އިނގިރޭސި ބަހުން - ބަންގާލީ ހިންދީ - ކޯޓު އަދާކުރުން ކޯޓު އެދޭގޮތުން ތަރުޖަމާ ކުރުމުގެ ފުރުޞަތުތަކާއި ގުޅުންހުރި ޚިދުމަތްތަކެއް ވަނީ ހޯދިފައެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ ނިޒާމަށް ބާރުއަޅައި ކޯޓުތަރުޖަމާނުންގެ ނިޒާމު ތަރައްޤީކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވަނީ:

- ކުރަންޖެ އިދާރާން އެކުލަވާލާ 'ފަރީ ފޯރަމް' ގައި ހިމެނޭ ތަރުތީބުގެ ކޯޓު އަދާކުރުމުގެ ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކަށް ތަރުޖަމާކުރާ އެކި ބަހުރުވަ ގެންދިއުން، މިގޮތުން އެކި ބަހުރުވަތަކުން ކޯޓުން ހަރަކާތްތެރިވާ ނިޒާމު އެކުލަވައިލުން
- ސާފު ބޮޑެތި ސަރުކާރު ވަކަށް އިދާރާކުރުން ހާއްސަ ފުރުޞަތުތަކުގެ ސިފައިގައި ކޯޓު ތަރުޖަމާނުންގެ މުޤައްރަރުގައި ހާޒިރު ހިނގުން

5.3 މަޖުލިސާއި ބަޖެޓް

5 އަހަރުދުވަހުގެ ނިޒާމީ އޮފީހުގެ މުސްތަޤްބަލަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ވަޒީފާތަކުގެ ތަފާސް އެއް ވަޒީފާ. މިފަދަ ނިޒާމުކަން ތަރައްޤީން ތަނަ ބޭނުން ފުރިހަމަ އެކަމާ ކަނޑައަޅާ ތަފާސް ދަށުން ފުރިހަމަ ގެނެސް އެކަށަން އެނބުރެނިކަން އަހަރުގެ ރޭވުން ރަނގަޅު އަދި ބޭނުންވާ ފުރުސަތު، ތަނުގައި ކަނޑައަޅާ ތަރައްޤީކުރާ ކުރި ހައްޔަ އިތުރުވެގެންދެއެވެ. އޮފީހުގެ ތަރައްޤީގެ ތަރައްޤީ މުހިންމު ކަމެއް ގޮތުގައި، ހައްސަކަން އޭގެ ބަޖެޓް ތަރައްޤީކުރަމުން، މުހިންމު ބޭނުންތަކާއި ތަރައްޤީގެ ވަކި ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

އޮފީހު ވަރަކާތުން އަދިއުރުގެ ހާލަތު

އޮފީހު އާ ދަފްތަރުއިތުރުން ވަރަކާން ހަރަކާތްތެރިވުން ޖަވާބުދާރީ ކަމަށް ދެކެވެއެވެ. 'ފޯރަމް' ކޯޓު ހަރަކާތްތެރިވާ މުއްދަތުގެ ބަޖެޓުގެ ތަފާސް ކަމުގައި ތަރައްޤީކުރެވެ. ބައްޔަކީ އޮފީހުގެ ދާއިމީ ކޯޓުތަކުގެ މަގު ޖަމާވާ ކޯޓުތަކުގެ ސަރުކާރު ގެ ރައްޔިތުން ބާރުނެތް ކޯޓުން ކިބައިން ދީފާ އައުވެރި ކުރުމަށް. މިގޮތުން މަޖިލީހުގެ ފާހަގަކުރާ އެއުމަނާ ބަޔަކުން ބޭނުންވާ ހަރަކާތަށް 60,000 ރުފިޔާ ކަނޑައެޅިފައެވެ. މިގޮތުން ގޮތުގައި ވަހަރު އެއްވެސް ކަމެއް ބޭނުންކުރުން ވަޒީފާ ބަޖެޓުގައި ބޭނުންކުރުމަށް ބަޖެޓް ޚަރަދުކުރުން ވަކިން ކުރި ދަތިތަކާ ދިމާވެއެވެ. މަޖިލީހުގައި ވަޒީފާދީ ފަންޑުގެ ޚަރަދުގައި ހިނގާމުންނޭން ދާއިމީ ބާވަތް މަގުން ދާއިރާ އަދާކުރަމުން އިތުރުން ހަރަކާތްތެރިވެގެންދެއެވެ. މިހާރުވެސް ތަރުޖަމާނުންގެ އެހީތެރި ބޭނުންތަކުން ތަނުން އޮފީސްގެ އަޅުވާ ވަރަށް ގިނަ ޓެކްސް ފުރިހަމަ ކުރެވެއެވެ. ބާރުގައި އެނގުމަކުން ވަރަށް މުއްދަތުގެ ނަތީޖާ ކުރެވޭ. މިގޮތުން ތަރައްޤީގެ 7 މަސް ކުރިން ކުރުމަށް މިއަހަރުގައެވެ.

އޮފީހު ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތް

ތަރައްޤީކުރުމުގެ ނިޒާމީ މުހިންމު ވައްދުއަކުގައި ދޫކުރެވުން ހިނދު މިންގަޑު ފުރަހަމަ ކުރުމަށްދޭކަށް ތަރައްޤީކުރާ މަޖިލީހު ހަދާމުގެ ކުރިއާއެކު މިގޮތަށް ކުރުމަކީ އަދާކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައެވެ. އޮފީހު ސަރުކާރުން މުކަރަން ބާރުން އެހީތެރިވެދޭނެ މަސައްކަތް ފުރިހަމަވާނެއެވެ. މުކަރަންށް ފޮރޮޅާދޭގެ ތަރުޖުމާ ވުމުގެ އާދަކުރަނީ ޒިންމާގެ އަނބުރާ ގެންދިއުމަށް، އެބޭފުޅާ ފުރާނަ، ސިރީލަންކާ ސަރުކާރު އަދި ސައިދުފުޅުގެ ފުރުސަތެވެ.

މިގޮތަށް ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުގެ ތަރައްޤީ ހަދާކުރުމުގެ ބޭއް ތަރުތީބުގެ މަގުގެ މަސްރަހު ފުރުސަތެވެ.

- މިގޮތުން ގްރީންހައުސްގޭހުގެ މަސައްކަތާ ގުޅޭ ކަންކަމުގައި ކަމަށްވާ އުމީދަކީ: މިއަހަރު ތިލަފުޅު ފެށުމަށްފަހު ރަށު ދީޕްޕަކޯޕް ކަރަންޓްގެ ކާބަންޑައިއޮކްސައިޑު ހަލާކުކުރުން: 7 ވަނަ އަހަރު 2012 ގެ ކުރިން 1.8 ޓަނުގެ ގޮތުގެ މަސައްކަތަށް ގެނައުމާއި

- ސަރުކާރުން 2011 ގައި ދެވިގެން ހުރީ ގޮތުގެ ތަރައްޤީ ގެ ހަރުދަނާ ގާއިމު ނުކުރެވުނު، އަދި ގުޅުވާލުމުގެ މަގުތަކުގައި ނިންމާފައި: މިގޮތަށް 5.8 މިލިއަނުގެ ތަރައްޤީ، ނަފާވެރި 2011 ކުރީން ސަރުކާރު ދެމެހެއްޓެނިވި ތިމާވެށި ހިމާޔަތް ކުރުން ވަނީ ނިންމާފައި: އަތޮޅު ސަރަހައްދުން ނިސްބަތް މި މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް: ނަމަވެސް ވަރަށް ބޮޑު ކުރިއެރުމެއް މިމަސައްކަތުގައި ހޯދިފައި

- ޓ.ފުއައްމުލަކުގައި 2 މިލިއަނަ މަގުހުޅުމަށް ވަނީ ސަރުކާރު ދެމެހެއްޓެނިވި ތަރައްޤީ ހޯދުމަށް އިނގިރޭސި 0.9 މިލިއަނެއްގެ މުދާ ނަފާއާއި 2011 ގައި ނިންމާފައި: މިގޮތުން ސަރުކާރު ބަދަލުވުމާ ދެކޮޅަށް މިމަސައްކަތަށް ހުއްޓިފައި

- ހުޅުމީދޫގައި 3 މިލިއަނުގެ މަގުހުޅުން ވަނީ ސަރުކާރު ދެމެހެއްޓެނިވި ތަރައްޤީ ހޯދުމަށް ފައި: މަގުގެ މަސައްކަތް އިސްތިއުމާލު 2011 ގައި ފެށި ސަރުކާރު ބަދަލު ހިސާބުތަކަށް ނިންމާލެވުނު ފައި. މުޅިމަސައްކަތް ބަރުގެ ހަރަކާތެއް ވަނީ ޖަމާލު ސަރުކާރު ދޫކުރެވުމާއި ގޮސް މަސައްކަތަށް ހުއްޓި ހުރި ތަކެތި ވެރިކަމާއި ބަދަލުވުން ފަށާފައި

- ސަރުކާރު ސަމާލު ދިމާކުރަން އަހުލު ބިނާކުރުގެ ތަރައްގީކުރުން އިހުތިރާމްކުރުމަށް ސަރުކާރުން ވަނީ ނިންމާފައި: މިގޮތުން 4 މިލިއަނުގެ މުދަ (ފުދު، މަހާރުފަތް، ވަރުގަދު) ހުދުމަތް ވަނީ ސަރުކާރު ސަރުކާރުން ނިންމާފައި. ސަރުކާރުގެ އެކިއެކި އިން ވަނީ ފަރާތްތަކުގެ މަސައްކަތް ނިންމާ އެފަރާތް މަސައްކަތް ހަމަޖެހިފައެވެ. އަދި މަސައްކަތް ފުރިހަމަވެފައި 2012 ގައި

- ގދ.ތިނަދޫގެ މަގުގެ މަސައްކަތް ވަރަށް ކުރިއަށްދާނެ ގޮތުން ރިޕޯޓެއް ވަނީ ހަމަ ކުރިއެރުމެއް: ފަރާތުން ބަރުގެ މަސައްކަތް ނިމޭ ހިސާބަކަށް. ނަމަވެސް ސަރުކާރު ބަދަލުވުމާއި ދެކޮޅު މަސައްކަތް ވަނީ ހުއްޓިފައި

ކުރިމަތިލަން ކުރަން ހުރި ކަންތައް : ކުރު ރާސްތާގެ ގޮންޖެހުންތައް

- ހުކޫމަތުގެ ބެލެހެއްޓުމާ ދުވަހުގެ ހަރަދު ކުޑަ ކުރުން
- ރައްޔިތުންނަށް، ރައްޔިތުންގެ މުދަލާއި ގޮތަށް ފެންބެލެހެއްޓުން މުޅިރަށް ގެއްލުމާއި ރައްކާތެރި ކުރުމަށްޓަކައި ފެންނިކާސީ ފުރިހަމަ ނިޒާމެއް ގާއިމުކުރުން
- މާލެއާ ދިމާވެފައިވާ ދުއްވާބަހުގެ ތަރައްގީކުރުމުގެ މަސައްކަތް ހަރުދަނާ ކުރުން
- މާލޭގެ މުގުރާ ހިފާވެފައި ދުވަސް އެކުލު ރައްޔިތުންނަށް ދިމާވާ ދަތިތަކަށް ހައްލު ގެނައުމަށް، މުގުރާ އާރާސްތުކުރުން

ކުރިމަތިލަން ކުރަން ހުރި ކަންތައް : ދިގު ރާސްތާގެ ގޮންޖެހުންތައް

- ރަށްރަށުގެ ކުރާވާ މުގުރާގެ ވަޒީފާ އިމާރާތް ބިނާކުރުން ދިރިއުޅުން އާލާކުރުން
- ގައުމުގެ ދަތުރުފަތުރުގެ ނިޒާމް އިމާރާތް ހަރުދަނާ ކުރިއެރުމަށްޓަކައި އެއް ފަރާތްގައި ނަމަވަ ސްޓްރަޓީޖީގެ 3 ސަރަހައްދުތަކުގައި ބަޔާ ބަނދަރެއް ބިނާކުރުން ގެވަވާލުން
- ރަށްރަށުގެ ވަށައިގެން ގޮނޑާ އިމާރާތް އަދި އިތުރުމާލީ ތަރައްގީގެ ވަސީލަތްތައް ގާއިމުކުރުން
- މިފަދަ ދަރަނިކަމާ ސަރަހައްދު ތަރައްގީގެ ޕާރަސަތައް ހުރިން
- ދެފަރާތުގެ ޖެޖޭ ގައުމުގެ ބަޔަށް ދާދަރުގާ އުސޫލުން ތަރައްގީކުރުން

5.4 ބަނދަރު

އޮޑިޓުގެ ދުރުވިސްނުމުގައި ރާއްޖޭ ދަތުރުފަތުރުގެ ނިޒާމުކަން ގުޅުވާލުމަކީ ރަށްރަށުގެ ދިރިއުޅުން ފަސޭހަކުރުމަށްޓަކައި ކަނޑުމަގުން ބޭނުންވާ ކަމެއްކަމުގައި ދެކެމުންދަނީ، މިފަދަ ދަތުރުފަތުރުގެ އިވަނދުފަހަރު ތަރައްގީކުރުމަށް ޚާއްޞަގޮތުން ބަނދަރަކީ ބޭނުންތެރި ވަސީލަތެކެވެ. މިސަބަބުން ބަނދަރުހެދުމަކީ އޮޑިޓަށް ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއް ގޮތުގައި ދެކެމެވެ.

ބަނދަރު ހެދުމާއި ބެހޭގޮތުން ހުށަހެޅޭ މަޝްރޫޢުތައް ހަމަޖެހުމަށް އެކި ހިންގުމުގެ ކަނޑައެޅިފައިވާ ދަތުރުފަތުރު ފުރިހަމަކުރުމުގެ އިތުރުން އިގްތިސާދީ ތަރައްގީގެ ގޮތުން ބަލާއިރު ވެސް މުހިއްމެވެ. މިގޮތުން އޮޑިޓު މުހިއްމު ގޮތެއްގައި މި ބަލާނީ 'ބަނދަރު ބަނދަރު ފުރުޞަތު' ގެ ތެރެއިންނެވެ.

އޮޑިޓް ވެރިކަމަށް އައިއިރު ބަނދަރުތަކުގެ ހާލަތު

އާންމުގޮތެއްގައި ބަނދަރު ހަދާފައިވަނީ ގަދިމު ހުރަސްތަކެއް ބޭނުންކުރެވޭނެ ގޮތަށް އައުވަސް އިންޖިނިއަރިންގެ ކުރިއެރުމާއެކުއެވެ. ރައްކާތެރިކަމަށްޓަކައި ގާތަގޮ ފަޅުބަނދަރު ވެސް ހެދިފައިވަނީ އާންމުގޮތުގައެވެ. މާލެ ފަޅުފަދަ ފަށަލަ އިންޖިނިއަރިންގެ ކުރިއެރުމާއެކު ހަރު ބަނދަރަކީ 2002 ގައި ނިޔަމު ށ.ފުނަދޫގެ ބަނދަރެވެ. 2002 އާއި 2008 ދެމެދު 30 ބަނދަރު ޖަހާނެގޮތަށް ހަދައިފައިވެއެވެ. މިއީ އަހަރަކު 5 ބަނދަރުގެ މަގުންނެވެ. އޮޑިޓު އާ ވެރިކަން ބަދަލުވުން ހޯދާކަމުގެ، މީގެން އެކިއެކި ހަދައިފައިވާ ބަނދަރުތައް އެތައް ކަންކަމުގެ ކުރިމަތިވެފައިވާ ގޮތުން އަލުން ހަދަންޖެހޭ ނިންމުމެވެ.

އޮޑިޓު ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތް

އޮޑިޓުގެ 3 އަހަރުގެ ވެރިކަމުގައި 80 ބަނދަރުގެ މަސައްކަތް ހިންގުނެވެ. މިއީ ކުރިން އަހަރަކު 25 ބަނދަރުގެ މަގުންނެވެ. ތިރީގައިމިވާ ތާވަލުން ދައްކާދެނީ 2009، 2010، 2011 ގައި ފުރިހަމަކުރެވުނު ބަނދަރުތަކެވެ. އަދި 2011 ގައި ހިންގުމުންދިޔަ ބަނދަރު މަޝްރޫއު ވެސް މިވަނީ ބަޔާންކޮށްފައެވެ.

2009 ގައި މަސައްކަތް ނިމިފައިވާ ބަނދަރުތައް

އަތޮޅު	ރަށް	ކޮންޓްރެކްޓަރ	ޕްރޮޖެކްޓްގެ އަގު (ރުފިޔާ)	ހާބަރުގެ ބޮޑުމިން (ފޫޓު)
ނ	ލަންދޫ	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	19,944,642	300 x 200
ހއ	މާރަންދޫ	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	21,493,954	300 x 200
ހދ	ފިނޭ	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	17,967,274	300 x 200
ނ	ގޮއިދޫ	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	21,721,016	300 x 200
ދ	ބަނޑިދޫ	ޔޫރެބް	14,290,126	500 x 250
ރ	ވާދޫ	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	16,440,218	300 x 200
ބ	ހިތާދޫ	ނޮރްތްސްޓާރ	8,670,789	625 x 250
ލ	މާމެންދޫ	އަމީން	35,884,655	750 x 250
ލ	މުންޑޫ	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	17,901,944	300 x 200
ތ	ވޭމަންޑޫ	އަމީން	45,700,604	1200 x 250
ޅ	އޮޅުވެލިފުށި	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	15,038,836	300 x 200
ރ	މީދޫ	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	29,722,804	690 x 250
		ޖުމްލަ ޕްރޮޖެކްޓްގެ އަގު (ރުފިޔާ)	264,776,862	

2010 ގައި މަސައްކަތް ނިމިފައިވާ ބަނދަރުތައް

އަތޮޅު	ރަށް	ކޮންޓްރެކްޓަރ	ޕްރޮޖެކްޓުގެ އަގު (ރުފިޔާ)	ހާބަރުގެ ބޮޑުމިން (ފޫޓު)
ނ	ބިލެއްފަހި	އައިމާ	11,829,395	300 x 200
ހދ	ކުޅުދުއްފުށި	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	42,562,794	1660 x 370
ލ	ފޮނަދޫ	އެމް.ޓީ. ހޯގާ ރެޖް	42,500,000	885 x 270
ގއ	ނިލަންދޫ	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	45,614,812	710 x 300
ށ	ކަނޑިތީމު	އަމީން	36,168,964	750 x 250
ރ	އަލިފުށި	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	40,991,425	750 x 250
ރ	އަނގޮޅިތީމު	އައިމާ	10,367,438	300 x 200
އދ	މަހިބަދޫ	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	20,104,742	750 x 250
ރ	މާކުރަތު	އަމީން	27,692,761	600 x 250
ގދ	ފިޔޯރީ	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	8,793,537	500 x 250
ރ	ރަސްމާދޫ	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	16,127,095	400 x 245
ލ	ގަން (މުކުރިމަގު)	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	27,565,555	400 x 230
ރ	ކިނޮޅަސް	އައިމާ	11,876,520	400 x 200
ހދ	ކުމުންދޫ	ހޮމީ ލާޖް	18,550,093	500 x 250
ހއ	ތަކަންދޫ	އާރް.ކޭ.އެލް	15,351,756	300 x 200
ތ	ދިޔަމިގިލި	އެމް.ޓީ. ހޯގާ ރެޖް	17,800,000	665 x 295
ނ	ފުނަދޫ	އެމް.ޓީ. ހޯގާ ރެޖް	49,700,000	1200 x 275
އދ	ކުނބުރުދޫ	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	13,380,091	300 x 195
ގއ	ދާންދޫ	އެމް.ޓީ. ހޯގާ ރެޖް	35,500,000	738 x 350
ކ	މާފުށި	އަމީން	30,648,548	750 x 250
ރ	ދުވާފަރު	އައިމާ	69,941,597	1200 x 350
ލ	އިސްދޫ ކަލައިދޫ	އެމް.ޓީ. ހޯގާ ރެޖް	17,500,000	330 x 230
ލ	އިސްދޫ	އެމް.ޓީ. ހޯގާ ރެޖް	27,800,000	400 x 250
އއ	ތޮއްޑޫ	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	999,349	ނެތް
ކ	މާލެ (އުތުރު ތޮށި)	އެމް.ޓީ. ހޯގާ ރެޖް	17,800,000	312 ފޫޓު ތޮށި
ކ	މާލެ (އުތުރު ހާބަރު)	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	61,897,165	869
ޅ	ހިންނަވަރު	އަމީން	25,190,000	915 x 250
	ޖުމްލަ ޕްރޮޖެކްޓުގެ އަގު (ރުފިޔާ)		749,099,504	

2011 ގައި މަސައްކަތް ނިމިފައިވާ ބަނދަރުތައް

އަތޮޅު	ރަށް	ކޮންޓްރެކްޓަރ	ޕްރޮޖެކްޓްގެ އަގު (ރުފިޔާ)	ހާބަރުގެ ބޭސިން (ފޫޓު)
ށ	ނަރުދޫ	އައިމާ	12,090,214	350 x 200
ތ	ތިމަރަފުށި	އަމިން	13,290,000	730 x 260
ޏ	ފުވައްމުލައް	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	8,540,205	މަރާމާތުކުރުން
އއ	ރަސްދޫ	އަމިން	26,830,597	750 x 250
ށ	މިލަންދޫ	އަމިން	35,116,004	750 x 250
ހދ	ކުޅުދުއްފުށި	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	3,338,938	ނެރު ފުޅާކުރުން
ހއ	ކެލާ	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	1,163,773	ނެރު ފުޅާކުރުން
ގދ	ތިނަދޫ	އަމިން	16,790,000	587 ފޫޓު
ހއ	އުލިގަމު	އާރް.ޓީ.އެލް	18,496,987	300 x 200
ބ	ތުޅާދޫ	ބޮސްކާލިސް	-	މީޓަރުގެ ތޮށި 1200
ސ	ފޭދޫ	ވޮކްސް ކޮންސްޓްރަކްޝަން	36,142,181	1200 x 250
އއ	އުކުޅަސް	އެމް.ޓީ. ހާޑްރޮކް	16,293,980	250 x 250
އއ	ބޮޑުފުޅުދޫ	އެމް.ޓީ. ހާޑްރޮކް	3,675,612	ބްރޭކްވޯޓަރ އަދި ނެރު
		ޖުމްލަ ޕްރޮޖެކްޓްގެ އަގު (ރުފިޔާ)	117,159,732	

2011 ވަނަ އަހަރު މަސައްކަތް ނިމުމުން ދިޔަ ބަނދަރުތައް

އަތޮޅު	ރަށް	ކޮންޓްރެކްޓަރ	ޕްރޮޖެކްޓުގެ އަގު (ރުފިޔާ)	ހާބަރުގެ ބޮޑުމިން (ފޫޓު)
ހއ	ހޯރަފުށި	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	126,458,186	1200 x 250
ހއ	އިހަވަންދޫ	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ		1000 x 250
ށ	ދިއްފުށި	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ		600 x 250
ގދ	ވާދޫ	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	25,237,833	800 x 250
ހދ	ކުރިނބި	ވޯކްސް ކޯޕަރޭޝަން	24,000,696	300 x 150
ހދ	ނެއްލައިދޫ	ވޯކްސް ކޯޕަރޭޝަން	27,694,977	400 x 150
ނ	ކުޑަފަރި	ވޯކްސް ކޯޕަރޭޝަން	25,748,030	400 x 250
ރ	ފައިނު	ވޯކްސް ކޯޕަރޭޝަން	34,404,366	450 x 200
ޅ	ކުރެންދޫ	ވޯކްސް ކޯޕަރޭޝަން	28,884,961	600 x 250
ސ	ހިތަދޫ	ވޯކްސް ކޯޕަރޭޝަން	16,166,064	1200 x 250
ސ	ހުޅުދޫ - މީދޫ	ވޯކްސް ކޯޕަރޭޝަން	51,886,720	1200 x 250
ބ	ގޮއިދޫ	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	48,103,885	500 x 260
އއ	މަތިވެރި	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ		500 x 300
ބ	ދަރަވަންދޫ	އަމީން	51,778,238	3400 x 250
ށ	ކާނިދޫ	އަމީން		3800 x 250
ތ	ހިރިލަންދޫ	އައިމާ	50,182,748	425 x 230
ގއ	ދެއްވަދޫ	އައިމާ		480 x 300
ފ	ބިލެއްދޫ	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	24,461,225	720 x 275
ނ	މަނަދޫ	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	50,633,737	1063 x 364
ރ	އުނގޫފާރު	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	30,859,029	727 x 375.65
ނ	މަގޫދޫ	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	18,869,045	300 x 150
މ	މުލައް	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	13,522,451	ބްރޭކްވޯޓަރ
ފ	ފީއަލި	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	13,300,000	(އިތުރުކުރުން) 200 x 250
ގދ	ފަރެސްމާތޮޑާ	އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ	5,847,670	640 x 340
ތ	ކިނބިދޫ	އަމީން	29,472,253	500 x 250
ގދ	ގައްދޫ	އަމީން	27,741,063	ހާބަރ ކޮންސްޓްރަކްޝަން
ދ	މީދޫ	އެމް.ޓީ. ހޯގަރޭޒް	34,080,135	800 x 250
ނ	ނޫމަރާ	އެމް.ޓީ. ހޯގަރޭޒް	27,604,050	300 x 150
ޖުމްލަ ޕްރޮޖެކްޓުގެ އަގު (ރުފިޔާ)			786,937,361	

ބަނދަރުތަކުގެ ފުރިހަމަ ހަރުދާ ރައްޔިތުންނަށް ގެނެސް ދިނުމަށްޓަކައި އިޤްތިޞާދީ ދިރުން އާލާކުރުމަށްޓަކައި 2010 ގައި ބާޒާރު ބަނދަރު ޕްރޮގްރާމް ވަނީ ތާރަފް ކުރެވިފައެވެ. މިގޮތުން ރާއްޖޭގެ ރަށްތައް ރަށުފެންވަރާ، އަތޮޅުފެންވަރަށް އަދި ސަރަހައްދީ ފެންވަރަށް ވަނީ ބަހާލެވިފައެވެ. ކޮންމެ ކެޓެގަރީއަކަށް ކޮންމެހެން ބޭނުންވާ ވަސީލަތްތަކަކީ ކޮބައިތޯވެސް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. މިރަށްތަކުގެ ތެރެއިން 10 ރަށެއް ފާހަގަކުރެވި ފުރަތަމަ ފިޔަވަޅު ފްރޭމްވޯކް ހިންގުމަށްޓަކައި ތަފްސީލީ ފަރުމާވެސް ކުރެވިފައެވެ. މިރަށްތަކުގެ ލޭންޑްޔޫސް ޕްލޭން އެކުލެވޭ ބަނދަރުގެ ސަރަހައްދު ބޭނުން ހިފޭނެ ގޮތްތައްވެސް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. މިރަށްތަކުގެ ބާޒާރު ބަނދަރު ޕްރޮގްރާމް ހަދާ ހިންގުމަށް ޝައުގުވެރިވާ ފަރާތްތައް ހޯދުމަށް ވަނީ އިއުލާން ކުރެވިފައެވެ. އެމްޖީގެ ވިޔަސް ވަށައިގެން މިގޮތުން މިރަށްތައް ތަރައްޤީކުރުމަށްޓަކައި ޝައުގުވެރިވި ފަރާތްތަކުގެ ހުށަހެޅުންވަނީ ލިބިފައެވެ.

ކުރިއަށް އޮތްދުވަހުގެ ކުރާނެކަންތައް

- އަރާފަތަބަން ދަތި ހުރިހާ ރަށްތަކުގައި އަދި ފަޅުރަށް ވަސީލަތްތައް ގާއިމުކުރުން
- ބަނދަރު ހެދުމަށް އެމްޑީޕީ ސަރުކާރުން ނިންމާފައިވާ ހުރިހާ ރަށްތަކުގައި ބަނދަރުގެ މަސައްކަތް ނިންމުން
- ރާއްޖޭގެ ސަރަހައްދުގެ އެންމެބޮޑު ރަށްތަކުގައި މިފަދަ ދިރިއުޅުން ފަސޭހަކުރުވުމުގެ ބަނދަރު ހެދުން
- އާބާދީ ބޮޑު ރަށްތަކުގައި ޕީސީބީތަކުގެ ޕްރޮގްރާމް ފެށުން

ނޯޓްސް:

MILK

ހަވަނަ ބައި: އިސްލާމްދީން ރައްކާތެރިކުރުމާއި ދިފާޢުކުރުން

6 އިސްލާމް ދީން ރައްކާތެރިކުރުމާއި ދިފާޢުކުރުން

އެޖެންޑާގެ ވެރިކަމުގައި ހާމަވެގެންވާ އިސްލާމްދީން ހިމާޔަތްކޮށް ރައްކާތެރިކުރުމާއި، އިސްލާމްދީން ފިޔަވާ އަނެއްދީންތަކެއް ފުރުސަތެއް ނުދިނުމަކީ މި ޕާޓީގެ އެންމެ މުހިންމު މަގްސަދެކެވެ. އިސްލާމް ދީނުގެ ރިވާޔަތް އާދަކާދަތަކާއި ދިރުވައި، ދިވެހި ޤައުމުންނާއި ކުޅަދުންގެ ހިފާޒަތުގައި އިސްލާމް ދީނަށް ލޯބި ޖެއްސުމަކީ އެޖެންޑާގެ އިސްލާމް ދީން ހިމާޔަތް ކުރުމުގެ ސިޔާސަތުގެ އެންމެ މުހިންމު އެއް ބައެވެ. މީގެ އިތުރުން ރައްޔިތުންނަށް ފެސިލިޓީތަކުގެ ގޮތުން އިތުރު މިސްކިތްތައް އިމާރާތްކުރުން ދީނީ ކުރުން ގޮތުން ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ކަނޑައެޅުން މި ޕާޓީން ގަބޫލުކުރަމެވެ.

އެޖެންޑާގެ 3 އަހަރުގެ ނަތީޖާ

- ✓ ދިވެހި ރާއްޖޭގައި އިސްލާމިކް މިނިސްޓްރީއެއް އަލަށް ގާއިމު ކުރުން
- ✓ ދީނީ ވަޢުޡު ބޮޑުވާ ދީނީ ޝިޢާރުތައް ފާޅު ކުރުމުގެ ހައްދު އެޖެންޑާ ސަރުކާރުން މުޅިން އަލަށް ދިވެހި ރާއްޖޭގައި ދެވުން
- ✓ ރާއްޖޭގެ އަތޮޅު ރަށްރަށުގައި 42 މިސްކިތް އިމާރާތް ކުރުން
- ✓ އިސްލާމީ ޝަރީޢާ ގެ އުސޫލުތަކާ ފެތޭގޮތަށް ހިންގާ ބޭންކެއް (މޯލްޑިވްސް އިސްލާމިކް ބޭންކް) ގާއިމުކުރުން

ކުރިއަށް ކުރަން ހުރި ކަންތައް

- <u>އިސްލާމިކް ނޮލެޖް ސެންޓަރެއް ބިނާކުރުން</u>

ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިސްލާމީ ތަރިކަ އުސޫލުތަކާއި ދިރާސާކުރުމާއި ދަސްކޮށްދިނުމުގެ މާތް މަގްސަދުގައި ދުވަސް އާޝޫރާ ގައި ނަޝްރުކުރުމުގެ 'އިސްލާމިކް ނޮލެޖް ސެންޓަރެއް' މާލޭގައި ބިނާކުރާނަމެވެ. މި ނޮލެޖް ސެންޓަރުގައި އިސްލާމިކް ލައިބްރަރީއާއި އިސްލާމީ މަޢުލޫމާތު ދިނުމުގެ ލެކްޗަރ ހޯލާއި 5000 މީހުންގެ ޖާގައިގެ މިސްކިތެއް ހިމެނޭނެއެވެ. މި ސެންޓަރުގައި އަދި ސްކޫލްގެ ޢަރަބިބަހުން އިސްލާމިކް ކިޔަވައިދޭ މަރުކަޒުގެ ހިދުމަތް ހަމަޖެހިފައި ހުންނާނެއެވެ. އަދި ޤުރުއާން ކިޔެވުމާއި، ފޯރުކޮށްދޭން ދީނީ ކަންކަން އަދާކުރުމުގެ ގޮތުން ތަޢުލީމް ހޯދުމަށް އިސްލާމް ދީނަށް އެ ކުދިން ޝައުގު ވެރިކުރުމަށް މި ސެންޓަރުގެ މައިގަނޑު އެއް މަގްސަދެވެ.

- <u>ބައިނަލްއަގްވާމީ ފެންވަރުގެ އިސްލާމިކް ކޮންފަރެންސެއް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބޭއްވުން</u>

ދިވެހިރާއްޖެ އަކީ 100% މުސްލިމު ޤައުމެއްކަމުގައި ވީމާ، ރާއްޖޭގެ ޒުވާނުންނަށް ވެރިކަމާއި އިސްލާމްދީނުގެ މުދައްރިސުންގެ އުސްތާޛުން ގެނެސް އިސްލާމީ ތަރުބިއްޔަތު އުސޫލުތަކާއި ހަމަވާގޮތަށް ތަރައްޤީކުރުމަށް ކުރައްވާ ދާއިރާތަކުގެ ގޮތުގައި ބައިނަލްއަގްވާމީ މުޖުތަމަޢުން ތަޢާރުފުކުރަމުން. މިގޮތުން އެޖެންޑާގެ ސަރުކާރު ހިންގުމުގެ ދައުރުގައި އިސްލާމީ މުދިނުންގެ އުސްތާޛުންނާއި ސިޔާސަތުތަކާއި ބައިނަލްއަގްވާމީ ފެންވަރުގެ އިސްލާމިކް ކޮންފަރެންސެއް ގެނައުމުގައި ބޭއްވުން ވަނީ ހަމަޖެހިފައި

މިގޮތަށް ކޮންފަރެންސްއަކުން އިސްލާމްދީނަށާއި، ދިވެހިރާއްޖެއަށް އަދި ހެއްސަކަށް ހެޔޮ އަސަރު އެޅޭނެ ކުރިއަށްދާނެ ލިބިގެންދާނެ. މިކޮންފަރެންސް ބައިވެރިން ހަދަ ބޭނުމަށް ފޯރުކޮށްދޭ ސަހުލަތު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގޮތުގައި ހިމެނޭނެއެވެ.

- <u>މުސްލިމުން އާބާދީވާ ގައުމުތަކުން:</u> ރާއްޖޭގެ ވިސާ ސަރުކާރުގެ ރިއާޔަތުގައި ހުރި މުސްލިމުން ބޮޑު، ހަޖުވާވުރެ ސަބަބުން، ތަރައްޤީވުމުގެ އެވާހަކަ ދިރާސާކުރަނީ ކުރިމަތި ވަގުތު. އަހަރުތަކުން، އެޖެންޑާ ސަރުކާރުން ފުރުޞަތު މުސްލިމުން އާބާދީވާ ގައުމުތަކުގެ ޒިޔާރަތް ކުރުމަށް ގެންދެވޭނެ

ނޯޓްސް:

މިސްކިތް ތަކުގައި ޤުރުއާން ކިޔަވައިދިނުމުގެ ފުރުޞަތު ހުޅުވާލުން

ރާއްޖޭގެ ގިނަގުނަ ރަށްތަކުގައި ޤުރުއާން ކިޔަވައިދިނުމުގެ ޝައުގުވެރިކަން އޮތުމުގައި ވީނަމަވެސް މިކަމުގައި ބައެއް ދަތިތައް އޮވެއެވެ. މިގޮތުން އެއްކަމަކީ ގޮތުގައި ޤުރުއާން ކިޔަވައިދޭނެ ޓީޗަރުން މަދުކަންވެސް ފާހަގަކުރެވިފައި. އެމްޖީޑީގެ ސަރުކާރުގައި މިހަރަށް ހިނގާ ޖުމްލަ ދަރުސް 300 ޤުރުއާން ޓީޗަރުން ބޭނުންކުރެވޭނެއެވެ. އަދި މިފަދަ ޓީޗަރުންނަށް 'ހާދިޔާނަށް' ވެވޭނެގޮތް ފަހިކުރަންވާނެއެވެ.

ރަށްރަށުގައި އަމިއްލަގޮތުންވެސް ޤުރުއާން ކިޔަވައިދިނުމަށް ޝައުގުވެރިވާ ފަރާތްތައް ތިބިކަމުގައިވިޔަސް އެފަދަ ފަރާތްތަކަށް ކުދިންނަށް ޤުރުއާން ކިޔަވައިދެވޭނޭ ތަނެއްގެ މަސައްކަތް ކުރިމަތިވެއެވެ. މިހެންކަމުން މިފަދަ ފަރާތްތަކަށް މިސްކިތްތަކުގައި ކިޔަވައިދިނުން ޤުރުއާން ކިޔަވައިދިނުމުގެ ފުރުޞަތު ދޭންޖެހޭ ނިޒާމުގެ ކުރިން ފަހިކުރަންވާނެއެވެ.

GUESTHOUS
SHOP
$
GUEST HOUSE

ހަތްވަނަ ބައި: އޯގާތެރި ސަރުކާރު

ތަޢާރަފު

ފަގީރުކަމުގެ ތެރެއިން ރައްކާތެރިކުރުން، މުޖްތަމަޢުގެ ހާލަތު ހެޔޮގެޔޮކަން ބަދަލު ކަނޑައެޅުމަކީ އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަމުގެ ނިޒާމުގެ ބިންގާ އަޅައިދިނުމަކީ ސަރުކާރުގެ އެންމެ މުހިންމު އެއް މަސްއޫލު ކަމުގައިވަނީ ކަނޑައަޅާފައެވެ. މިގޮތުން އެމްޑީޕީގެ ސަރުކާރުގައި މި އަމާޒަށް ވާސިލު ވުމަށްޓަކައި ޚާއްސަ ދުވަސްތަކެއް ކަނޑައެޅި އަދި އެހެން ދުވަސްވީ ހާލަތު ކަނޑައެޅިގެން މަސައްކަތް ކުރެވިފައެވެ.

7 އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަން

އުމުރުން ދުވަސްވުން، ބަލިވުން، ވަޒީފާ ގެއްލުން ފަދަ ހާލަތްތަކުގައި ރައްކާތެރިކަމުގެ ދުވަސްތަކުގައި އާންމު ތަކާލީފުތަކުގެ ފަރާތުން ބޭނުންތަކާ ބަދަލު އުސޫލުތަކާ ގުޅިގެން. ނޫނީ ރަނގަޅު ގޮތެއް ކަނޑައެޅޭ ހަމަ ހަރުދަނާ ގޮތުގައި ބެލެހެއްޓުން ދިޔުން. މިގޮތުން އެކަށީގެން އަދި ފުރިހަމަ ސަރުކާރަކަށްވާ އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަމުގެ ނިޒާމެއް އެކުލަވާލެވިއްޖެއެވެ.

- މުޅިރާއްޖެ ނިޒާމުގެ ފުރަތަމަ ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އިންޝުއަރެންސް ނިޒާމެއް ތަޢާރަފުކުރުން އާއްމުކޮށް ހަރުގެމާރު ފަރާތްތަކަށް ފުރުސަތު ދިނުން
- ބައިތުލްމާލު އިންޝުއަރަންސް ބެނިފިޓްތަކުގެ ދަށުން އާއިލާ ބަދަލު ވާނެ އަސާސީ ވަޒީފާ ސަޕޯޓް ނަގާފައިވާ ސަލާމަތީ ގޮތުން ކޮމިޓީ އިތުރު ކުރުން
- އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަމުގެ ފުރާނަ ގެނުވާ ވަޒީފާ ބަލަހައްޓާ ދަރިވަރުގެ ބާރު އިސްތިރާޙަ ދައުލަތުގެ ހިދުމަތްތަކުގެ ޗިޓު 25% ގައި އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަމުގެ ހަރަދު ހިފެހެއްޓުން
- އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަމުގެ ނިޒާމުގެ ވަރުގަދަ ސަބްސިޑީ ސްކީމް ބޭނުންކުރާ ފަރާތްތަކަށް އެފަދަ ބޭނުންތައް. އަދި މުޅިރާ އެޕްލިކޭޝަން ކޮންމެ 2 އަހަރަކުން އެއްފަހަރު އާކުރުން
- ސަބްސިޑީ ދީފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ މައުލޫމާތު އެއްކުރުން

އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނަށް ކުރެވިފައިވާ ކަންކަން

✓ އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަން ހަރުދަނާ ކުރުމުގެ މަގުސަދުގައި ތަފާތު ޕްރޮގްރާމް ތަކެއް ތަޢާރަފު ކުރެވިގެން ދިޔައެވެ. މިގޮތުން 2009 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓަށް ފެށިގެން ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ތެރެއިން 65 އަހަރުން މަތީ ފަރާތްތަކަށް ފެއިސްގެ އެލަވަންސް ސަރުކާރުގެ ހަރަދުގައި މަދަނީގައި ބެލެހެއްޓުން ސިޓީ ހިދުމަތުގެ ހަރަދު މަދަނީގެ ދަށުން ދޭންފަށައިފިއެވެ. އަދި ފަރާތްތަކަށް ކޮންމެ މަހަކު 2,000 ރުފިޔާގެ އެލަވަންސެއް ދޭންފަށައިފެވެ. މި އެލަވަންސް ދިނުމަށް 2010 ފެބްރުއަރީ މަހުން ފެށިގެން ވަނީ ގާނޫނީ ބަޔަކުގެ ދަށުން އެ ގާނޫނުގެ ދަށުން އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނަށް ދޭ ބޭސްކް ޕެންޝަން ބަދަލުކުރެވިފައެވެ. 2009 ޑިސެމްބަރު މަހުން 2010 ގެ ޑިސެމްބަރު މަހާއި ހަމައަށް އުމުރުން ދުވަސްވީ 13,421 ފަރާތަކަށް ޖުމްލަ 26,346,114 ރުފިޔާ ވަނީ ދީފައެވެ.

- މުހިންމު އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަމުގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން އެކަނިވެރި މައިންނާއި ބަފައިންނަށް އުމުރުން 18 އަހަރުން ދަށުގެ ކުދިން ބަލަހައްޓާއި، ޔަތީމު ކުދިންނާއި އެކުދިން ބަލަހައްޓާ ފަރާތްތަކަށް ސަރުކާރުން މާލީ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުން ފެށީ 2010 ވަނަ އަހަރުގެ މެއި މަހުގެ ތެރޭގައެވެ. އެކަނިވެރި މައިންބަފައިން ބަލަހައްޓާ ކުދިންގެ ތެރެއިން 18 އަހަރުން ދަށުގެ ކުއްޖަކަށް މަހަކު 1,000 ރުފިޔާގެ އެލަވަންސެއް، އާއިލާއަކަށް ގިނަވެގެން 3,000 ރުފިޔާގެ އެލަވަންސެއް ދިނުން ގެންދެވުނެވެ. އަދި ޔަތީމު ކުދިންގެ ތެރެއިން 18 އަހަރުން ދަށުގެ ކޮންމެ ކުއްޖަކަށް 1,000 ރުފިޔާ އަދި އެކުދިން ބަލަހައްޓާ ފަރާތްތަކަށް 500 ރުފިޔާގެ އެލަވަންސެއް ދިނުން ގެންދެވުނެވެ. މިގޮތުން އެހެން މީހުންނާއި އުމުރުންގެ ކުދިން މަދުނަށްގެ ބައިވެރިވުމުން ފަރާތެއް ދީ، ސިޔާސީ ހިޔާލު ތަފާތުކުރުމުން ދިމާވެފައިވާ އިޢުތިރާޟު ހުށަހެޅުމުގެ ސަބަބުން ކުރިޔަށް ދިޔައީއެވެ. މިގޮތުން 2010 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް އެކަނިވެރިން މައިންނާއި ބަފައިން ބަލަހައްޓާ 2,969 ކުއްޖަކަށް 12,486,000 ރުފިޔާ ވަނީ ހަރަދު ކުރެވިފައެވެ. އަދި 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ޑިސެމްބަރު މަހުގެ ނިޔަލަށް މިފަދަ 4402 ކުދިންނަށް 44,840,000 ރުފިޔާ ވަނީ ހަރަދުކުރެވިފައެވެ. އަދި 2010 ވަނަ އަހަރު ޔަތީމު ކުދިން ބަލަހައްޓާ 37 ބެލެނިވެރިންނާއި 53 ކުދިންނަށް 256,000 ރުފިޔާ ވަނީ ހަރަދުކުރެވިފައެވެ. 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ޑިސެމްބަރު މަހުގެ ނިޔަލަށް އެފަދަ ބެލެނިވެރިންގެ ގޮތުގައި 85 ބެލެނިވެރިންނާއި 123 ކުދިން ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވި 1,112,000 ރުފިޔާ ހަރަދުކުރެވިފައި ވެއެވެ.

- މީގެ އިތުރުން 2010 ވަނަ އަހަރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރެވި ތަޢާރަފްކުރެވުނު ހާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ ހައްގުތައް ރައްކާތެރިކުރުމާއި މާލީ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން 2011 ވަނަ އަހަރު ގެންދިޔަ މަހުން ފެށިގެން އެފަދަ ބައެއް ނަން ރަޖިސްޓަރީ ކުރުމަށް ފަށައިގެން ފެށުނެވެ. މިގޮތުން މިއަހަރުގެ ނިޔަލަށް ހާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ ގޮތުގައި 3,600 ފަރާތް ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވި، އެފަރާތްތަކަށް އެލަވަންސްގެ ގޮތުގައި 78,688,000 ރުފިޔާ ވަނީ ހަރަދު ކުރެވިފައެވެ. ހަމަ މިއާއެކު މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެފަދަ ފަރާތްތަކަށް ވަނީ ސަރުކާރުން މަދަނީ ހިދުމަތްތަކުގެ ބައިވެރިކުރެވިފައެވެ. މީގެ ސަބަބުން އެފަދަ މީހުންނަށް ބޭނުންވާ ސިއްހީ ހިދުމަތް ލިބިގަތުމުން އެފަދަ ފަރާތްތަކާގެ އާއިލާތަކަށް ދިމާވާ ދިނަދުވަސް ގެނބިގެންފިކަން ވަނީ ހަމައެކަށް ގެންނެވިފައެވެ.

- 2008 ވަނަ އަހަރު އެޑަސްޓްމަންޓްގައި ތަޢާރަފްކުރެވުނު ދިރަ ސިއްހީ ހަރަދުތަކުގެ ހަރަޖެއްސާއިރު ގައުމީ ނިޒާމު، މަދަނީ، 2009 ވަނަ އަހަރު ފުރާވާގެންދިއުމުން، އާބާދީގެ ގިނަބަޔަކަށް ސިއްހީ ހިދުމަތް ލިބިގަތުން ވަރަށް ބޮޑު ފަސޭހަކަމެއް ވާގޮތް

- މޯލްޑިވްސް ޕެންޝަން އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން އޮފީހުން ފޮނުއްވައި 2010 ގައި ފެށުނު ބޭސިކް ޕެންޝަން ސްކީމްގައި 2010 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް 315,875,105.82 ރުފިޔާ އަދި 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް 360,066,470 ރުފިޔާ ވަނީ 15,035 ފަރާތަކަށް ފައިސާދޫކުރެވިފައެވެ. މީގެ އިތުރުން މޯލްޑިވްސް ރިޓަޔަރމަންޓް ޕެންޝަން ސްކީމްގައި މެއި 2010 ގެ ނިޔަލަށް ޕަބްލިކް ސެކްޓަރުގެ ހުރިހާ މުވައްޒަފުން (30,155 މުވައްޒަފުން) ބައިވެރިކުރެވި އަދި 2011 ގެ ނިޔަލަށް ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރުގެ 41,107 މުވައްޒަފުން މި ސްކީމްގައި ބައިވެރިކުރެވިފައެވެ. އާންމުން މި ސްކީމްތަކަށް ހޭލުންތެރި ކުރުވުމަށްޓަކައި އަދި ހަރަކާތް ބޭއްވުމުގައި މި ސްކީމްތަކުގެ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރުމުން ބޭސިކް ޕެންޝަން ސްކީމް، ރިޓަޔަރމަންޓް ޕެންޝަން ސްކީމް އަދި މޯލްޑިވްސް ޕެންޝަން އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން އޮފީހުގެ 2011 ވަނަ އަހަރުގެ އެކްސްޓަރނަލް އޯޑިޓްކުރުމަށް އޯޑިޓަރ 2011 ގައި އާންމުކުރެވި އަހަރީ ރިޕޯޓް މޯލްޑިވްސް ޕެންޝަން އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން އޮފީހުގައި ޝާއިޢުކުރެވިފައިވެއެވެ.

- ޕެންޝަންގެ އާ ސިސްޓަމަށް އާންމުން އަހުލުވެރި ކުރުވުމުގެ ގޮތުން ހިންގުނު ތަމްރީނު ޕްރޮގްރާމް ތަކެއްގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެކި ކަންކޮޅުތަކުން 7,998 މީހުން ބައިވެރި ވެފައިވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން އަހަރު ވަކިކުރުވުމުން ހިންގުނު ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ތެރޭގައި 72 ޓީވީ ޕްރޮގްރާމާއި، 34 ރޭޑިއޯ ޕްރޮގްރާމް އަދި 12 މީޑިއާ ސެޝަން ހިމެނެއެވެ. މި އަހަރުގެ ޖަނަވަރީ މަހުގެ ތެރޭގައި ގާއިމުކުރުމަށް ރާވާފައިވާ އޮޕަރޭޝަނަލް ޕެންޝަން މެނޭޖްމަންޓް ސިސްޓަމްގެ މަސައްކަތް ޓެސްޓްކުރުން އަދި ސިސްޓަމް ގޯސްތަކާ އިތުރު ބަދަލުތައް ގެނައުން ލަސްވުމުގެ ސަބަބުން މި މަސައްކަތް ފެބްރުއަރީ 2012 އަށް ނިންމުމަށް ރާވާފައިވެއެވެ.

- އިސްވެ ދެންނެވި ޕްރޮގްރާމުގެ އިތުރުން ކަރަންޓް ހިދުމަތުގެ އަގު ހަމަ އަގެއް ގެނައުމާއި ގުޅިގެން 2009 ވަނަ އަހަރުގެ ނޮވެމްބަރު މަހުން ފެށިގެން އަމިއްލަ ރައްޔިތުން ބޭނުންކުރާ ކަރަންޓުގެ ހިދުމަތުގެ އަގު ލުއިކުރުން ދިރިއުޅުމުގައި އުނދަގޫވާ ކަރަންޓް ސަބްސިޑީ ފައިސާދޫކުރުން ފެށުނެވެ. މިޕްރޮގްރާމުގެ ދަށުން ފުރަތަމަ ފަހަރުގައި ސަބްސިޑީ ދޫކުރެވުނީ ހަމައެކަނި މާލެ ސަރަހައްދުގެ ރައްޔިތުންނަށް ކަމުގައި ވީނަމަވެސް ޖެހިގެން އައި އަހަރުގެ ތެރޭގައި ރާއްޖޭގެ އެކި ސަރަހައްދުތަކަށް ސަބްސިޑީ ދޫކުރެވުނެވެ. މިގޮތުން 2011 ވަނައަހަރުގެ ޑިސެމްބަރުގެ ނިޔަލަށް މާލެ ސަރަހައްދުގެ 18,072 މީޓަރަށް ޖުމްލަ 162,828,113.53 ރުފިޔާވަނީ ހަރަދުކުރެވިފައެވެ. އަދި 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ނޮވެމްބަރު މަހުގެ ނިޔަލަށް އަތޮޅުތަކުގެ 33,269 މީޓަރަށް ޖުމްލަ 259,802,273.30 ރުފިޔާ ވަނީ ހަރަދުކުރެވިފައެވެ.

ދިރާސާކޮށް ފާހަގަކުރެވިއްޖެ. ނަމަވެސް، މި ޝުޢޫރުގައި ބަދަލުގެނައުމަށް އަމިއްލަ ފަރުދުންގެ މައްޗަށް ދިމާކުރެވިފައިވާ ކަމުގެ ސަބަބުން މި ޝުޢޫރުގައި ބަދަލުގެނައުމަށްޓަކާ ދިރާސާކުރުމާ ބެހޭ ސިޔާސަތު ސަރުކާރުން ތަޢާރަފުކޮށް ތަންފީޒުކުރެވިއްޖެ. ކަން ދިޔަ އޭޕީއެސް އޮމްބަޑްސް ސަރުކާރުން ރައްޔިތުންނަށް ވަޒީފާ ފަހިކޮށް ފުރިހަމަ ކުރުމަށް ތަޢާރަފުކުރި ވަރަށް ބޮޑު މަސައްކަތެއް ތަންފީޒު ކުރެވިއްޖެ.

✓ 2009 ވަނަ އަހަރު ޖަނަވަރީ މަހުން ފެށިގެން ދިވެހިރައްޔިތުންގެ ޕެންޝަން ދޭން އުމުރުގެ ހައްދާ ރައްޔިތުން ސަރުކާރުން ހަރަދުކުރަމުންގެން މުސާރައިގައި ބޭސިކް ޕެންޝަން ދެވުނެވެ. އަދި ހަމަ އެއަހަރުގެ ޕެންޝަނައި ދިވެހި ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް މުސާރައިގައި ބޭސިކް ޕެންޝަނުގެ ފުރުސަތު ހޯދައިދެވުނެވެ. އަދި މިހާރުން ހިލޭ ޑރ ދިނުމުގެ ގޮތުން ރައްޔިތުންގެ ޕެންޝަން ފުރުސަތު ޕެންޝަން ނަގާ ފުރުޞަތުގައި މުސާރައިގައި ބޭސިކް ޕެންޝަނުގެ ސަރުކާރުގެ ހިއްސާ ދެއްކުމަށް ހަމަޖެހުނެވެ. މިމަސައްކަތުގެ ނަތީޖާއަކަށް އާބާދީގެ 30 އިން ސައްތަ މި ޝުޢޫރުގައި ބަދަލުގެނެވުނެވެ.

✓ މުދަނާއިގެ އިތުރުންވެސް، ޤާނޫނު ފެންނާއި ކުރެކުރުންގެ ފެންޏާ ހެއްލަ ފަރުވާއިން ބޭނުންވާ ފާރަމްޕަކުރުވަނި އެކި ފުރުޞަތުދީފައެވެ. މިގައިދާރުން މުދަނާއިގައި ބަދަލުގެނައި ނުވާ ފަރުމަކުރުން ސިއްހީ ގޮތުން ދިރުމާ އިމަރޖެންސީ ހާލަތުގައި ރަހުމްނަރޑްކުރިފައިނޫން ފަސޭހަފުރަސަތޫ ނިކަމެތިވީ ދަރިއަށް ފާރަހުވާ ހާލަތުގައި އެއްރުން ޢާއިލާތަކުން ބަދަލުކުރަނީ އަދި ރަޖިސްޓަރީން މަޖޫރުން ފުރަހަމަ ކުރެވުނު ރާއްޖޭން ބޭރުން ބަސްފުރަހަމަ ކުރެވުނު ފުރަސަތު ދިނުމާއި ފޯރުކޮށްދެއްވީ. މިގޮތުން 2008 ވަނަ އަހަރު ޖުމުލަ އިމަރޖެންސީގެ ބޭލުމަށް 6,799 ފަރާތަކަށް 28,680,335.28 ރުފިޔާ ހަރަދުކުރެވިފައި ވެއެވެ. 2009 ވަނަ އަހަރު 5,410 ފަރާތަކަށް 37,655,184.14 ރުފިޔާ ހަރަދު ކުރެވިފައި ވެއެވެ. އަދި 2010 ވަނަ އަހަރު 1,294 ފަރާތަކަށް 9,748,575.18 ރުފިޔާ ހަރަދު ކުރެވިފައި ވެއެވެ. އަދި 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުލައިމަސް މަހުގެ ނިޔަލަށް 1,068 ފަރާތަކަށް 9,712,543 ރުފިޔާ ހަރަދުކުރެވިފައި ވެއެވެ.

✓ މިހާރު މަސައްކަތްކުރާ ކުރުމުން ކަމުގައި ވިޔަސްވެސް، ބޭސްފަރުވާއަށް ސަޤާފީ ހިނގުން އެއްކޮށް ނެޓްވޯކްވީ ހިރާ ރައްޔިތުން ޝަކުވާތައް ހެޔޮ އިންޝުއަރަންސުގެ ނިޒާމު ގާއިމު ކުރުމަށްފެށުން ސަރުކާރުން ފޮނުވާ ޖަނަވަރީ 2012 އިން ފެށިގެން ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުން ބައިވެރިވާ އާސަންދައިގެ ދަށުން ހެޔޮ އިންޝުއަރަންސްގެ ހިދުމަތް މިހާރުދިނީ ފެށުމުންނެވެ. އަދި މި ސްކީމްގެ ހިދުމަތް މުދަނިޖުމްއަށް

ރައްޔިތުންނަށް ލިޔުން ބުރައިދިނުމަށް ބާރަކަތްވެގެން ދަރައީ އިޖްތިމާޢީ ސައްހަ އިންޝުއަރަންސުގެ ގަޑިޖު ބޭނުން ކުރާނެ ފަސޭހަ ނިޒާމު ވާނެތީ ދެވުނެވެ.

✓ މުޖުތަމަޢުގެ ބަލިމީހުންގެ ދަރުމަތުގައި ޕީޕީ މިހާރު ބޭސިކް އެޑީއިއޮން ހަރުދަނާ ކުރުމަށް މަސްޖިދު ހަރުކެށި ޖުޑިޝަލްއަށް ޕަބްލިކް ޝަރުޢީ ނިޒާމުގެ މަސައްކަތުން 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ޕެންޝަނަށް ކުރެވިފައި ދިޔައެވެ. އަދި އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނަށް ޖަމުޢިއްޔާ ޖަމުޢިއްޔާތަކަށް އިސްތިޤުލާލު ވަކި ހައިސިއްޔަތު ސަޕޯޓްކުރުމާ ގާއިމު ކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ އަދި ޖަމުޢިއްޔާތަކުގެ ކާމިޔާބުން 2011 ގައި ހިންގަވާފައި ވެއެވެ.

ކުރިއަށް އޮތްއުމުރުގައި ކުރާނެކަންތައްތައް

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަމުގެ ނިޒާމުގައި ދަރުމަވަންތަ ޖަމްޢިއްޔާތަކުން 5 އަހަރުގެ ތެރޭގައި 16 ސިޔާސަތު ހެދުމަށް ރައްކާތެރިވަމުން ގެންދިއުމާ އިންސާނީ ޖަމާޢަތެވެ.

އުމުރުގެ އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަމުގެ ޖާގަބަލާގައި ހިމެނޭ:

- އާސަންދަ
- އުމުރުން ދުވަސްވީމީހުންގެ އިނާޔަތް
- އެކަނިވެރި މައިންގެ އިނާޔަތް
- ޙާމިލާދިން ބަލިކަށި ޖިސްމާނީ ހާލަތުގައި ދޭ އެހީ
- ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުރި ދޭ އިނާޔަތް
- ގޯތި ހެދުމަށް ދޭ ސަބްސިޑީ
- ހިޔާސަތުގައި ބަޔަކު ބޭނުންވާ ފާރަހަމަކުރުން މަޤާމަށް ހާސިލް ކުރުމަށް ދޭ އެހީ

- ސްކޫލުދިނުމުން ދޭ ދަރުމަވަންތަ ކާޑު
- ކިޔަވާ ކުދިންގެ ފީ ޚަރަދު
- ކަރަންޓަށް ދޭ އަސާސީ އެހީ
- ހަނޑޫ، ހަކުރު، ފުށުގަނޑަށް ދޭ އެހީ
- ސިއްޙީ ކަންކަމާ ގުޅިގެން ރާއްޖޭގެ އެތެރޭގައި ފަރުވާ ހޯދުމުގައި ދޭ ސަބްސިޑީ
- އާއިލާބަލަހައްޓާ މައިން/ބަފައިންގެ ސަޕޯޓް
- ޚާއްސަ އިޙްތިޔާޖުތަކެއް ހުރި ފަރާތްތަކުގެ ބަދަލުގައި ވަޒީފާދޭ ފަރާތްތަކަށް އިންސެންޓިވް

އާސަންދަ:

އެންމެ އަސާސީ ޞިއްޙީ ޚިދުމަތް އަދި ބޭސް އެމީހެއްގެ އަމިއްލަ ދައުލަތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކޮށްދިނުން. އަދި މީގެ އިތުރުން:

- <u>ދިގުމުއްދަތުގެ ބަލިތަކަށް ބޭނުންވާ ފަރުވާތަކާއި:</u> ވަކިން ޖެހޭ ޚަރަދުތައް އިންޝުއަރަންސްގެ ދަށުން ދޭ އިންޝުއަރަންސް ކުރެވިފައިވާ މީހުންނަށް އިތުރު ބޭނުންވާ ފަރުވާތައް ހޯދުން
- <u>އެކްސްޓެންޑް ދިރާސާގެ ފުރުޞަތުތަކުން</u> ގެންދަނީ ފަރާތަށް އިންޝުއަރަންސްގެ ދަށުން ގެންގޮސްދެވޭ
- <u>ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި (ލަންކާ، އިންޑިއާ، މެލޭޝިއާ) ދިރިއުޅޭ ދިވެހިންގެ</u> ޤަވާއިދުން ސަރުކާރުގެ ބޭސްފަރުވާ ހޯދުމަށް ބޭރުގައި ދިރިއުޅޭ ފަރާތްތަކަށް، އާސަންދަގެ ދަށުން ޚަރަދު ރައްކާތެރިކަން 'އިންޝުއަރެންސް' ކަވަރ ފޯރުކޮށްދިނުން

ދައުލަތުން ޚިދުމަތްދޭ ހޮސްޕިޓަލްތަކުން ދިވެހިން އިންޝުއަރަންސް ހިމެނޭ އާސަންދަގެ ދަށުން

އިޖްތިމާއީ ރައްކާތެރިކަން:

އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންގެ އިނާޔަތް، ޢާއިލާގެ މައިންގެ އިނާޔަތް، ނުކުޅެދޭ ފަރާތްތަކަށް ދޭ އެހީ، ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ދޭ އިނާޔަތް

- ކުދިކުދި ދަރިންގެ ހުރި މައިން، މަސްވެރިކަމާއި އަދި އަމިއްލަ ވަޒީފާގައި ހުރި ފަރާތްތަކަށް 'އިންޝުއަރެންސް' ސަލާމަތް ކަވަރ ފޯރުކޮށްދިނުން

ދިރިއުޅުމުގެ ފެންވަރު ހަމަހަމަކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރުން

އާއިލާގެ މުޅި އާމްދަނީ 25,000 އަށްވުރެ ދަށުން ދިރިއުޅޭ ފަރާތްތަކަށް:

- ގެދޮރު ހޯދަން ފުރުޞަތު ދިނުމަށް ދޭ ސަބްސިޑީ.
- ކުރިއަށް ދައުލަތުގެ ޖާމިޢާތަކުން ފުރުޞަތު ދިނުމުގެ އިތުރުން ކުރިއެރުމުގެ މަސައްކަތްތަކަށް ފާރަވެރިވާން މުއައްސަސާގެ މުސާރައިގެ 2.5% (ސަރުކާރުން ހަމަ އެއްވަރަކަށް) އެކުލެވިގެންވާ ފަންޑަކުން ދިނުން

އާއިލާބިނާކުރާ މައިންނާއި ބަފައިންގެ ސަޕޯޓް

- އާއިލާ ބިނާކުރާ މައިންބަފައިންނަށް (ވަކިންކުރި ސިޓީގެ): މި ސިޓީގެ ދަށުން އާއިލާއާއިގެ ވަޒީފާ އަދާކުރާ ފަރާތްތަކުން އާއިލާ ބިނާކުރާ މަސްމަ ނުވަތަ ބަފާ އަދި އެހެނިހެން މީހުން މަހަކު 560 ރުފިޔާގެ ހިލޭއެހީ ދައުލަތުން މިއުޅުން ސަރުކާރުން ލަފާދޭން މިފަދަ އެހެނިހެނެއް ކޮންމެ ގޮތަކުން ދެވޭން

ޚާއްސަ ބޭނުންތެރިން ބަލަހައްޓާ ބަދަލުގައި ވަޒީފާދިނުމުގެ އިންސެންޓިވް

- މިފަދަ ބޭނުންތެރިން އަދާކުރާ ވަޒީފާތަކަށް ދިރިއުޅޭ ޚާއްސަ ބޭނުންތެރި ޒުވާނުން ކަނޑައަޅާފައިން ވަޒީފާދޭ ފަރާތްތަކަށް ކުރަންދޭގޮތަށް ހަދަތެ ކުޑަކުދިންނަށްވެސް ލިބޭގޮތަށް 3 އަހަރުދުވަހަށް، ދިރިއުޅޭ މަސައްކަތްތެރިންނަށް ދޭ މުސާރައަށް މަހަކު 1,500 އާއި 2,000 ރުފިޔާގެ އަދަދެއް ސަރުކާރުން ދޭން

އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަމުގެ ޕްރޮގްރާމްހިންގުން ހަރުދަނާކުރުން

- އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަމުގެ ޕްރޮގްރާމްގެ ހިންގުން ހަލުއިކޮށް ހަރުދަނާކުރުމަށްޓަކައި، ޚާއްޞަ ވަސީލަތްތައް ބޭނުންކުރެވޭނެ ސްޓްރެޓެޖީ ސިޔާސަތުތައް ތައާރަފްކުރެވޭނެ. މިފަދަ ސިޔާސަތުތަކުގެ މައިގަނޑު ބޭނުމަކީ، އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަމުގެ ޕްރޮގްރާމް ހިންގުމުގައި ޝަފާފިއްޔަތާއި ނަޒާހަތްތެރިކަން އިތުރުކުރުން

ނޯޓްސް:

GUEST HOUSE
SHOP
$
GUEST HOUSE

އަށްވަނަ ބައި: މުނިފޫހިފިލުވުމުގެ ސިޔާސަތުތަކާއި ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ގާނޫނުތަކުގެ ދިރާސާ

ގޮތުގައި، މިހާރުގެ މައުލޫމާތު ކަމުގައިވާ ޤާނޫނީ ހުރަސް އަރައިގަތުމަށް ގެންދަން ވާތީ، އެކި ދާއިރާގެ ކުރިއެރުމަށް ފަހިވާ ގޮތަށް ގާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތައް ގެނެސް ބަދަލުތައް ބޭނުން ގެނެސް ދޭން ކަންތައްތަކާއި، އަދި ޕްރޮގްރާމްތައް ތަންފީޒުކުރުމުގައި ސިޔާސަތު ސަބަބަކީ ތަކެތި ބޭނުންކުރުމުގެ އުސޫލުތަކާއި، ބޭނުންކުރާ ކަންކަމާއި، ބާރުތައް ކަނޑައަޅާ ދާއިރާތައް ކަނޑައެޅުން، އެކި ފަރާތްތަކުގެ ބާރުތައް ކަނޑައެޅުމާއި، ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުގެ ބެލުމާއި، ޒިންމާ ކަނޑައެޅުމާއި ދާއިރާގައި އެންމެ ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާއެއް ކަނޑައެޅުން ފަދަ ކަންކަން ސިޔާސަތުގައި ގޮތުގެމަތީން ކަނޑައަޅާފައިވާ ގާނޫނުތަކުން، ނުވަތަ މިގާނޫނުގެ ދަށުން އެހެން ގަވާއިދުތަކުން ކަނޑައަޅާފައެވެ.

ތައާރަފު

މިބައިގައި ހުށަހަޅައި މިވަނީ އެމްޑީޕީ ގެ 2013-2018 އިގެ މުނިފޫހިފިލުވުމުގައި ހިންގުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ޕްރޮގްރާމްތަކުން ހާސިލުކުރަން ބޭނުންވާ ނަތީޖާތައް އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތެއްގައި ނެރުމަށް ބޭނުންވާ ގާނޫނީ ބަދަލު ގާނޫނުތަކުގެ ހުށަހަޅާފައެވެ.

1. ޕަބްލިކް ހެލްތުގެ ގާނޫނު

ގާނޫނާއި ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގުޅުން: ގަރުދަ ގަތިއްސަރާ ނޮވިދިއުމަށް ދަނޑުދޫން ކަންމަ ރައްޔިތުންގެ ސިއްޙަތު ސަލާމަތްކުރުމާއި އެކު ބަލައިބޮޑު އިމްޕެރޭގެ އެންމެ މުހިންމު އެއް ވާއިދެވެ. މި ވާއިދުގައި ހިމެނޭ އެންމެ ސިޔާސަތީ ގުޅުން ހުރި ކަންތައްތައް ރަގަޅުކުރުމަށް ކުރުމަށްޓަކައި މި ގާނޫނު ބޭނުން ވެއެވެ. މިގޮތުން އެންމެ ސިޔާސަތު ރައްކާތެރި ކުރުމަށްޓަކައި ކަރަންޓީން ކުރުމާއި އުސޫލުތަކާއި، ރަށް އަންނަ މީހުން ރައްޓު އައިމުގެ ކުރީން ހަދަން ޖެހޭ ކަންތައް ޗެކްޕޮއިންޓްތަކާއި، ކަލާއި ބަޔަށް މިނިސްޓަރާއި އެއްބަސް ފަހަރުގެ ސިއްޙީ އާރާގެ ހިސާބުކުރެވޭ ކަންތައްތައް ބަލަހައްޓާނީ މި ގާނޫނުންނެވެ.

ގާނޫނުގައި ހިމެނޭބަޔާއި އަލަށް ގެނެސްދޭން ޖެހޭ ބަދަލު: މިހެން ދިރިއުޅޭ އިމާރާތްތަކުގައި ހެންވެރު ފަދަ އެންމެ ސާފުތާހިރުކަމުގެ މިންގަނޑުތަކާއި، އެއްވާ ކަންތާއި ގޮތް އަދަބު ކުރާނެ ގޮތްތަކާއި، ސިއްހީ ސަލާމަތްތަކާއި މިހެން ދިރިއުޅޭ އިމާރާތް ހަދާކުރާން އެއްގޮތް ވާސިލު ވާކަށް، މިހެން ދިރިއުޅޭ ގެ، އެލީސް އަދި ދިމާ ކަން އުޅެނީކަމާކުރު ހަދަ ތަނގަޅު ފާއި، ނަރުދަމާގެ ނިޒާމު ހުންނަންވާނެ

2. ޑެންޓަލް މެޑިސިނާއި ބޭހު ގާނޫނު

ގާނޫނާއި ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގުޅުން: ރާއްޖޭގައި ޑެންޓަލް މެޑިސިން ބޭނުން ކުރުމުން ނުދާތީ ބޭހުގެ އަގުތައް ބޮޑުވެއްޖެއެވެ. ޑެންޓަލް މެޑިސިންގެ ގާނޫނާއި ގުޅިގެން ބޭނުމަށް ބޭހުގެ އަގުތައް ތިރިކުރުމެވެ. މިގޮތުން ބޭހުގެ އަގުތައް ތިރިކުރުމުގެ ސަބަބުން ނުސިދާ ގޮތުން އާއްމުންގެ ދަރަނި ކުޑަވާ ބޭހުގެ މިންވަރު ބޮޑުވެގެން ދާނެއެވެ.

ގާނޫނުގައި ހިމެނޭބަޔާއި އަލަށް ގެނެސްދޭން ޖެހޭ: މި ފަދަ ބޭސްތައް އެތެރެ ކުރުން ހަމަޖެހޭ ދިން އުސޫލުތަކާއި، އެ ތަކެތި ތަފާތު ކުރުމާއި، ވިއްކާ ރެކޯޑުކުރުމާއި ހިފެހެއްޓުމާއި، ނުވަތަ ޑިސްޓްރިބިއުޓްކުރުމާއި ފާމަސީގެ ހިދުމަތް ދިނުމާއި، އެންމެ މަތީ އަގު ކަނޑައަޅާ އުސޫލުތައް ބަޔާންކޮށް މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ކުރެވޭ ކަމެއް ސާފު އެއްޗެއް ކުރެވޭ އިތުރުކޮށްދޭން ޖެހޭ ކަނޑައަޅަން ޖެހޭނެއެވެ.

3. ނާސިންގ އަދި މިޑްވައިފް ކައުންސިލްގެ ގާނޫނު

ގާނޫނާއި ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގުޅުން: އެންމެހާ ރައްޔިތުންނަށް އަޅާލުމުގެ ފެންވަރުގެ ޚިދުމަތްތަކުގެ ސިއްޙީ ފެންވަރު ހޯދާ ދިނުމަށް އެއްގޮތްވާ އެންމެ އިސް ކަމެއްގެ. އެއްގޮތް އިސް އަޅާލުމަށް ލަފާދޭ ނާސްތަކުން ގެންދިޔުން މި ދާއިރާ ތަރައްގީކުރުން، ޚިދުމަތްތަކުން ދާއިރާގެ ޕްރޮފެޝަނަލިޒަމް ގެނެސްދިނުމާއި ހަމަޖެހިފައިވާ ނިޒާމު އިތުރުކުރުމެވެ. ހިދުމަތުގައި ފެންވަރުގެ ނާސް ފެންވަރުތަކާއި ވެސް، ސިއްޙަތު އާއި ދާއިރާއަށް ޚިދުމަތްތަކާއި، އެ ދާއިރާއާކާއި ވެސް ރައްޔިތުންގެ އިތުރަށް އިތުރުވުން ކުޑަކުރުމަށް، ސިއްޙީ ދާއިރާގެ މިފަދަ ފެންވަރު ކަނޑައަޅުވައި

ސިއްރީ ވޯޓުދޭބޮކްސްތަން ފިޔަވައި އެހެރިޔާ ރަސްމީ ފަރާތްތަކުގެ ކަމުގައި އޮބްޒާވަރ އިން ދޫކުރެވޭ. މިގޮތުން އޮބްޒާވަރ އިން ނޯޓިސް އަދި ކްރެޑެންޝަލް ގެ ގާނޫނުގައި ހަދާ ސިއްރީ ދާއިރާގެ ހިދުމަތްތެރިންގެ އަހަރުތަކުގެ މުދު ފުރުޞަތު، އަދި ހިދުމަތްތެރިންގެ ހައްގުތައް ހިމާޔަތްކުރުން މަސައްކަތް ކުރަނީއެވެ.

ގާނޫނުގައި ހިމަނާފައިވާ އެކުލަވާލެވިފައިވާ ގޮތް: މި ގާނޫނުގައި މައިގަނޑު 3 ބައެއް ވާނެއެވެ. އެއީ މަޖިލީހުގެ ކައުންސިލްގެ ބާރު، ނާސިން ކައުންސިލްގެ ބާރު، ދި ކައުންސިލްގައި ހިމެނިގެން ވާނާ ބައިތަކެވެ. މިގޮތުން، ކައުންސިލްއާއި އެކުލެވޭގޮތް ވާނާ ގޮތު، މެންބަރުން އައްޔަންކުރާ ނަމަ ގޮތު، ކައުންސިލްގެ ހަމަތަކާއި، އެކައުންސިލްގެ ބަޔާންކުރެވިފައި ޖަވާބު ދާރީ ކަނޑައެޅުމަށް (ޖަވާބުދާރީ އަދި ނަޒަރުގެ ރިޕޯޓު)، ބަޖެޓު ފާސްކުރު ކަނޑައަޅުގައި ދި ކައުންސިލް ލިބިގެންވާ ބަރުހަލަތައް، ރިޕޯޓުތައް، އެޖެންޑާތަކުގައި ނިންމާ ނިންމުންތައް، ގެ ކަންތައްތައް، ފުރިހަމަ ކުރުމާއި ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލާނެ ގޮތް ކަންތައްތައް، މެމްބަރުންގެ ޒިންމާތަކާއި ކައުންސިލް ހިންގާ ފޯރުކޮށްދޭ ޚިދުމަތްތައް، އެ ހަރަކާތްތަކަށް ދިނުމާއި، އެ ހަރަކާތްތަކަށް ދޭ ކަންތައްތައް، ހިފެހެއްޓުމާއި، އެ ހަރަކާތް ފުރިހަމަ ފޯރުކޮށްދޭ ޚިދުމަތްތައް ފެންނަ އާބާދީ ތަރައްގީ، އަދި މިއީ ކައުންސިލް ކަންތައްތައް، ކޮންމެ ކަމަކާ ދިމާވާ ހުރަސްތައް، ހަދައިދޭ އިދާރީ ނިޒާމުގެ ބަޔާން ހުރުމާއި ފާހަގަކުރެވޭ ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި ވާ ކަންތައްތައް އިދާރީގޮތުން ވަކިވަކި ގުޅުމުގެ ވަޒީފާ ނިންމުން ހިނގާ ފުރިހަމަ ބާރު ދިނުމެވެ. މިގޮތުން މި ގާނޫނުން ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ކަންކަމެވެ.

4. ފުރިހަމަކުރުމާއި ސިއްރީ ހިދުމަތްތެރިން ބެލޭ ގާނޫނު

ގާނޫނާއި ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގޮތް: އޮފީހުގެ މުއައްސަސާ، ފުރިހަމަކުރުން ބަޔާންކޮށް، ޖަމާ ފުރިހަމަކުރުމުގެ ސަރުކާރު ކުރުމަށް، ރަނގަޅުކުރާ އަސާސީ ފުރިހަމަ ހިންގުން ފުރިހަމަ ދަށުވެއްޖެއެވެ. މިގޮތަށް އިދާރީ ގަވާއިދު ޖާގައޮތް ކުރާ ސިއްރީ ހިދުމަތްތެރިން އޮފީހުގެ އިން ބަޔާނަކުރު ކުރަންޖެހެއެވެ. މި ހިދުމަތްތެރިންނާ، ބަލާ މިނިސްޓަރީ އެންމެ ގޮތުން ބަލައި، މި ހިދުމަތް ބެލެހެއްޓުމާއި ފުލުހުންނާއި، އެކުލަވާ، ގޮތުގައި ބަޔާންކުރާ މި ގާނޫނާ ނިޒާމު ބެލެހެއްޓުމެވެ.

ގާނޫނުގައި ހިމަނާފައިވާ އެކުލަވާލެވިފައިވާ ގޮތް: ފުރިހަމަކުރުމަށް ބަލަހައްޓާ އެންމެ ގޮތުގައި، ހަރަކާތްތެރި ވެރިޔާގެ ސިއްރީ ކަމުގައި ފުރިހަމަ ކުރުމަށް، ބަލަހައްޓާ ސިއްރީ ހިދުމަތްތެރިންނާއި ބަލަހައްޓާ އެންމެ ގޮތުގައި، ހިމާޔަތް ޖަވާބު ސިއްރީ ކަމުގައި،

5. މަޖިލިސް ނިމުމުގެ ކުރިން އޮތް ފުރުޞަތު ޖަވާބު ދިނުމުގެ ގާނޫނު

ގާނޫނުގަ ލިބިފައިވާ އެކަމަށް ބަލާ ކޮމިޝަނުގެ ބާރުތަކާއި، އަލް ބާރުގެ ހިމަނާފައިވާ ހުރިހާ ސިޔާސަތެއް، ސިޔާސީ ވައްޓަފާޅިއާ، އޮޕަރޭޝަން ސިޔާސަތު ކުރުމެއްގެ ބާރުހުރި، ކަނޑަނުގަނޑު އެކަމާ ތަޢާރަފު މެދުވަރިކުރުމަށް ދިނުމެވެ. މިއާއި އެކު އަލްއިކުރި ކަންކަމެވެ. މަޖިލިސް ކޮށިކުރިއިރު މަޤާމު ގާނޫނުގެ ފޮރުކޮށްދިނުމާއި، ދިރާސާ ކުރުމާއި ޕްރޮސެސް ނިސްބަތްވާ ބަހާ، ނިގުރާނީ ކުރުމަށް ގަތުން، މަސައްކަތް ކުރާ ތަރައްގީ، ގަވާއިދު ކުރުމުގެ ހިދުމަތްތައް ފުރިހަމަ ކޮށްދޭ ޚިދުމަތް ދިނުން ބަދަލު ކުރެވޭ ކަނޑައެޅުން ވަކިވަކި ޚިދުމަތް ލިބިފައިވާ ދާއިރާ ދަށުން ފުރިހަމަ ކަނޑައެޅުމަށް، ޖަވާބުދާރީ ހަރަކާތްތައް ފުރިހަމަ ކުރުމަށް ކަނޑައަޅާ ސިއްރީ ކުރުމުގެ ހިމާޔަތް ލިބިގެންވަނީ ބަލަހައްޓާ ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރުމަށް ފަހު ހަރަކާތްތަކަށް ކަނޑައެޅުމަށެވެ. އަދި ފުރިހަމަކުރުން ބާރުތަކެއް، މި ފުރިހަމަކުރުމަށް ބާރު ހިމާޔަތް ކުރުމަށް ފުރިހަމަ ކުރަނީ މި ގާނޫނުން ބަޔާންކުރަނީއެވެ.

ގާނޫނުގައި ހިމަނާފައިވާ އެކުލަވާލެވިފައިވާ ގޮތް: ޖަވާބުދާރީވުމާއި އަދި ފުރިހަމަކުރަން ބަލަހައްޓާ ސިއްރީ ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދީ ކުރުމައި، މަޖިލިސް ހިދުމަތް ފުރިހަމަކުރުމާއި، މި ސިއްރީ ހިދުމަތް ފުލުހުން ބަލަހައްޓާ ހިސާބުތައް، ފުރިހަމަކުރުމާއި، މި ސިއްރީ ހިދުމަތް ހިތްހަމަޖެހޭ ވަޒީފާ ދޫކުރުމަށް މި ގާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިގެން ދެނީއެވެ. އަދި މަޖިލިސް ނިމުމުގެ އެއީ ޖަޖް އާއި ކުރިން ކަނޑައެޅި، ގޮތުގައި ނިކަން ފުރިހަމަ ޖަޖްގެ ދެނީއް ފިރުކުރަން ފުރިހަމަ ކަމުގައި މި ގާނޫނުން ކަނޑައެޅިގެންވެއެވެ. ޖަވާބުދާރީގެ ފުރިހަމަ ކުރުމުގެ ސަބަބުން ޖެހޭނީ ދެއްވާ ބަލަހައްޓާ ގޮތުގެ، ފުރިހަމަ ކުރުމުން ނިގުރާނީ ކުރާ ބަލާ، މި ފުރިހަމަ ކުރުމަށް ކުރަން ޖެހޭނީ ގޮތުން ދެން އަދިވެސް މި ގާނޫނުން ކަނޑައެޅިގެންވެއެވެ.

6. ސިޔާސީ އިދާރާތައް ހިންގުމާބެހޭ ގާނޫނު

<u>ގާނޫނާއި ސިޔާސަތުތަކާ ހުރި ގުޅުން:</u> ސިޔާސީ އިދާރާތައް ތަރައްޤީ ކުރަން ޖަމްޢިއްޔާތަކަށް އެހީތެރިވުން ލާޒިމުކުރުމަށް. އެ ގޮތުން ކުރިއަށް އޮތް 5 އަހަރު ތެރޭގައި ރާއްޖޭގައި މަދުވެގެން ބަރަސާތި ހިނދުކޮޅު 3 ހަފްތާ އަހަރަކު. ސިޔާސީ ހިދުމަތްތަކަކީ އިންސާނުގެ ދިރިއުޅުމާއި ގުޅިފައިވާ ހިދުމަތްތަކެއް ވީ ހިނދު، ސަރުކާރުގެ އަދި އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުން ހިންގާ ސިޔާސީ އިދާރާތަކުގެ ފެންވަރު ހިފެހެއްޓުމާއި އެއާއި ގުޅުންހުރި ކަންކަން ރަނގަޅުކުރުމަށް ޤާނޫނެއް ހެދުން.

މި ގާނޫނުން، ސިޔާސީ އިދާރާތަކުގެ ފެންވަރާއި، އިދާރީ އޮނިގަނޑު އެކުލެވިފައިވާނެ ގޮތް، އަދި ފަރާތްތަކުގެ ޒިންމާތަކާބެހޭ ގޮތް ފަރާތްތަކުން ކަނޑައަޅައިދޭނެއެވެ.

<u>ޤާނޫނުގައި ހިމެނިދާނެ އެއްޗެހި ގެނެސްދޭނެ ބަދަލު:</u> ހަސްފަތާލުގެ

ބޭނުން އެބަޔަކު ހަސްފަތާލު އިސްލާހުކުރުމުގެ ސިޔާސަތު ގަބޫލުކުރުމާއި، ހަސްފަތާލު ހިދުމަތް ހިފެހެއްޓުމުގެ ޚަރަދު ހަމަޖެހުމާއި، ޒިންމާވެރިވާ ކަނޑައެޅުމާއި، ހަސްފަތާލުގެ އިންޝުއަރެންސް ކަވަރޭޖް ހޯދުމާއި، ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތު ކަނޑައެޅުމާއި، އޭގެ ހިދުމަތް ދިނުމުގައި ބަޔަކު މަސައްކަތް ކުރަމުން ގެންދާ ހަސްފަތާލުތަކުގެ ދަށުގައި ހުރި ހިދުމަތްތަކަށް ވަކި ޚާއްޞަ ސަމާލުކަމެއް ދިނުމާއި، ބަޔަކު ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭ ގޮތުގެ މިންގަނޑު ކަނޑައެޅުމާއި، އިސްލާހީ ސަރުކާރުގެ ހިދުމަތުގެ ބޭނުން ހިފުމާއި، ޚާއްޞަ ހިދުމަތް ދިނުމުގެ އަގާއި، އަދި އިސްލާހީ ހިދުމަތް ބަލަހައްޓާނެ ގޮތް ކަނޑައެޅުމާއި، ވިޔަފާރިކުރާ ފަރާތްތަކުގެ އިސްލާހީ ހިދުމަތުގެ މިންގަނޑާއި ޚާއްޞަކުރާ ފަރާތްތަކަށް ހިދުމަތް ދިނުމާއި ގުޅޭ ގޮތުން ޙަވާލުކުރެވިފައިވާ ވަކި ބަޔަކު ކަނޑައަޅާނެ ގޮތް ބަޔާންކުރެވޭނެއެވެ.

7. ޖަނަވާރުގެ ޙައްޤާބެހޭ ކަމުގެ ގާނޫނު

<u>ގާނޫނާއި ސިޔާސަތުތަކާ ހުރި ގުޅުން:</u> އަމިއްލަ އަހަރާވެ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގޮތުން ވަސީލަތްތައް އެގޮތަށް ފުރިހަމަ ގޮތެއްގައި ބޭނުން ހިފުމަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިގްތިޞާދީ ފުރުޞަތު ހޯދައިދިނުމަށް. އެގޮތުން ކުރިއަށްއޮތް ބާނުންތެރި ޖަނަވާރުގެ، ފެންނަ ގޮތުގައި ގަނޑުވަރު ޖަނަވާރުގެ ގޮތް ހިމާޔަތް ކުރުމަށް ވަޒީފާ ޖަނަވާރުތައް ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދުގައި ސިޔާސީ ގޮތުން ކުރިއެރުވުމަށް ކަށަވަރުކޮށް ހުރިހާ ނަޒާހަތް ބޮޑުކުރުމަށް، ތިމާވެށި ހިމާޔަތް ކުރުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަސީލަތްތަކުގެ ހިމާޔަތް ކަށަވަރުކުރެވޭނެއެވެ.

<u>ގާނޫނުގައި ހިމެނިދާނެ އެއްޗެހި ގެނެސްދޭނެ ބަދަލު:</u> މިގޮތުގައި

ގަވާއިދުތަކާއި ހިންގުމުގެ މުޢާމަލާތުތަކާއި ސިޔާސަތުތަކުގެ ބާރު ގަވާއިދުތަކުގެ ޙަޤީޤަތުގައި ޖަނަވާރުގެ ޙައްޤު ހިމާޔަތް ކުރުމަށް ހިންގާ ޙަރަކާތްތައް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަނަވާރުތަކާއި ގުދުރަތީ ގޮތުން ހުރި ހިންގުމާއި ތަޢާރުފުކުރެވޭ ހިމާޔަތް އިޚްތިޔާރީ ޖަމްޢިއްޔާތައް ކަނޑައަޅައިދޭނެ ވަސީލަތްތައް ބޭނުން ކުރުމަށް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ޙިމާޔަތު ހޯދުމުގެ ތެރޭގައި ހަމަޖެހުމުގެ ބާރު ބޭނުންކުރެވޭނެއެވެ.

8. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަސާސީ އުމްރާނީ ތަރައްޤީއާބެހޭ ގާނޫނު

<u>ގާނޫނާއި ސިޔާސަތުތަކާ ހުރި ގުޅުން:</u> ގަނޑުވަރު ދިރިއުޅުން

މުޅިރާއްޖޭގެ ހިދުމަތް ހިފެހެއްޓުމުގައި ބޭނުންވާ މުހިންމު އެއްބަސްވުން. އަމިއްލަ އުމްރާނީ ދިރިއުޅުމުގެ ހިދުމަތް ތަރައްޤީކުރުމުގެ ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދިނުން ސަލާމަތީ ގޮތަކަށް ހިންގުމާއި ކޮމެޓީ އެހެން ރާއްޖޭގެ ޤަވާޢިދު ކަނޑައަޅައި ރައީސުގެ ގާނޫނީ ތެރޭގައި ހުސްވެފައިވާ ފަރާތަކަށް ދެވޭނެ އުސޫލުތަކާއި ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ބަލަހައްޓާ ބާރުވެރިކަމާއި ހިމާޔަތްކުރެވޭނެއެވެ.

<u>ގާނޫނުގައި ހިމެނިދާނެ އެއްޗެހި ގެނެސްދޭނެ ބަދަލު:</u> އުމްރާނީ ތަރައްޤީގެ

މަސްރޫޢުތައް ހިންގުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލުތަކުން ހިފެހެއްޓުމުގެ ގާނޫނީ އުސޫލު ރައްކާތެރިކަމާއި ސަރުކާރުގެ ތެރެއިން މި ސިޔާސަތުގެ ދަށުން ރާއްޖޭގެ ރަށްރަށުގައި ޢިމާރާތްކުރުން ކަނޑައެޅިފައިވާ ތަރައްޤީ ކުރެވޭނެ ގޮތް ބަޔާންކުރުމާއި ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ ޚިޔާލު ދިނުމާއި ހިމެނުމާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްކާތެރިކަމާއި މި ސިޔާސަތު ކަށަވަރު ކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޝްވަރާ ހޯދުމަށް ޙައްޤު ލިބިގެންވާ ފަރާތްތަކާއި ބަޖެޓް ތަރައްޤީކުރުމަށް ގެނެސްދޭނެ ބާރުތަކާއި ހިމާޔަތް ދިނުމާއި، މި ސަރުކާރުގެ އިސްލާހީ ރޫޙުގައި ތަރައްޤީގެ ތަރުތީބު ރާވައިދޭނެ ހަމަތައް ކަނޑައަޅާނެ ގޮތް ބަޔާންކުރެވޭނެއެވެ.

9. [illegible] ޤާނޫނު

ޤާނޫނީ ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގުޅުން: [illegible]

[illegible]

10. ހައުސިންގެ ޤާނޫނު

ޤާނޫނީ ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގުޅުން: [illegible]

[illegible]

11. [illegible] ޤާނޫނު

ޤާނޫނީ ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގުޅުން: [illegible]

ގޮތެއްގައި ހިންގާނެއެވެ. މީގެ މައިގަނޑު ބޭނުމަކީ އަސާސީ ހިދުމަތްތައް ލިބިދިނުމުގައި މަރުކަޒީ ސަރުކާރުން ބަރާސްތުން ކުރުމުން، އަދި ސަރަޙައްދުތަކަށް ބަޖެޓާ އަދި އެކަށީގެންވާ ވަސީލަތް ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމެވެ.

ގާނޫނުގައި ހިމެނޭބައިތަކާއި އެކުލެވިގެންވާ ގޮތް: [illegible] ކައުންސިލްތައް އުފެއްދުމުގެ ސަރަޙައްދު ކައުންސިލްތަކާ ގޮތް، ކައުންސިލްތައް އެކުލަވާލެވޭ ގޮތް، ކައުންސިލަށް ހޮވޭ ފަރާތް ކަނޑައަޅާ ގޮތް، ކައުންސިލުގެ ރައީސާ އެކުލަވާލެވޭ ގޮތް، އިދާރީ ގޮތުން ކައުންސިލް ހިންގަން ގޮތް، ކައުންސިލްގެ މެންބަރުންނާއި ހިންގުމުގެ ދަށުން ގޮތް، ކައުންސިލްތަކުން ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭ ގޮތް، ކައުންސިލްތަކުގެ ވަޒީފާތަކާއި ބާރުތައް ކައުންސިލްތަކުގެ މާލީ ކަންކަން ބެލެހެއްޓުން ހިނގާ ގޮތް އެކުލަވާލެވިފައިވެއެވެ. އަދި ކައުންސިލްތަކުގެ ފުރުޞަތު ދީ އެކަށީ ހިދުމަތް ތަކުގެ ކައުންސިލު ގޮތް، ކައުންސިލްތަކުން އާމްދަނީ އިތުރު ކުރުމުގެ ކުރިޔަށް އޮތް ހުރިހާ ކަމެއް ހިމެނެއެވެ.

12. ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ގާނޫނު

ގާނޫނާއި ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގުޅުން: ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރި ރަށްރަށުގައި ނަރުދަމާގެ ވުޒާރާތުން ކުރެވޭ، އިރާދަ ވާނަމަ ހުރިހާ ރަށަކަށް ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް 3 އަހަރުގެ ތެރޭގައި ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ކުރިޔަށް ގެންދެވޭނެއެވެ. އަދި މިގޮތުން އެކަށީގެންވާ ގޮތުގެ ސިސްޓަމް ގާއިމްކުރުމަށް ވަރަށް ބޮޑު ނިންމުމުގެ ދަށުން ފެންވަރު ކަނޑައަޅާ މިކަމަށް ބޭނުންވާ ސަރުކާރުގެ ސަބްސިޑީ ފަދަ ފައިސާ އަހަރަކު ނިޔަން ދަށު ބައެއް ކަމަށް ރަށްރަށުގައި ފޯރުކޮށްދެވޭނެއެވެ. އަދި ކަރުދާސް ދަށުން ދޭނެ ގޮތް ވަނަ ރަށުތަކަށް ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުން މިގޮތުން ވަރަށް މުހިންމެވެ.

ގާނޫނުގައި ހިމެނޭބައިތަކާއި އެކުލެވިގެންވާ ގޮތް: ގާނޫނުގެ މަޤްޞަދަކީ، މި ގާނޫނަކީ ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ކަންކަމާ ބެހޭ ގޮތުން ގާއިމުކުރަންޖެހޭ އުސޫލުތަކާއި، ރާއްޖޭގައި ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ފެންވަރު ހިމެނެއެވެ.

13. މަޢުލޫމާތު ހޯދުމުގެ ޙައްޤާބެހޭ ގާނޫނު

ގާނޫނާއި ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގުޅުން: ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ވިސްނުން ގެނައުމަށް އަދި ޝަފާފުވުމަށް ލިބިދެވޭނެ އަޑުގެ ސަރުކާރެއްގައި ނަގަން ބޭނުން ދިއުމަށް ދަތި ކަމެކެވެ. އަދި 3 އަހަރުގައި ހުރިހާ ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ދަރަނި ބޭނުމުގެ އަދި އަހަރުގެ ދިވެހިން ވެސް މަޢުލޫމާތު ލިބިގަތުމުގެ ޙައްޤު ކަށަވަރުކުރުމެވެ. ކަނޑައެޅޭ އޮޑިޓް އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި މަޢުލޫމާތުގެ ޙައްޤު ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ފުރުޞަތު ގޮތެއްގައި ކުރިޔަށް ގެންދިޔުމުން މަޢުލޫމާތު ލިބިގަތުމުގެ އިޖުރާއަތުތަކަށް ގާނޫނު ހިމެނުމެވެ.

ގާނޫނުގައި ހިމެނޭބައިތަކާއި އެކުލެވިގެންވާ ގޮތް: މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ގާނޫނުގެ މަޤްޞަދު މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ވަކިވަކި ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކުގެ ފަރާތުން އިދާރާތަކުގެ ޚިދުމަތް ދޭއިރު، މަސްއޫލިއްޔަތު ކަނޑައެޅިފައިވެއެވެ. ސަރުކާރު އިދާރާތަކަށް މިއީ ޝަފާފުކަން ލިބޭ ކަމުގެ ގޮތް ގާއިމުކުރުމުގެ ބާރު އެކަމުގެ ފުރުޞަތު ވެސް އިދާރާތަކުން މަޢުލޫމާތު ހޯދުމަށް ފަރާތަކުން ސިފަކުރުމުގެ ދަށުން ދަރުމަވަންތަ ގޮތުން ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތަކަށް ވާ މަޢުލޫމާތު ކުރެވޭނެ ގޮތްތައް ކަނޑައަޅާ ގޮތް އަދި ހަމަ ހިސާބު ގޮތުން ދިނުމުގެ އިދާރާއެއް ފަދަ ބަޔަކު ހިމެނުމުން ފަރާތްތަކުން އެކަށީގެންވާ ޝަކުވާ ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބޭނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން ގާނޫނުގައި މަޢުލޫމާތު ނުދެވޭނެ ކަންކަން އަދި ދަރަޖަތައް ބެހޭ ގޮތުން ކޮމިޝަނަރު ވަޒީފާ ދޭ މަޤާމު އާ ގާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާނެއެވެ.

14. ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޝަން ގާނޫނު

ގާނޫނާއި ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގުޅުން: އަސާސީ ދަޢުވާކުރުމުގެ ނިޒާމް ކަނޑައަޅައިދޭ އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދަސްތޫރު ބައްލަވާ ގާނޫނާ، އަދި ބަދަލު ގެނެސް ދެމެހެއްޓެނިވި ދަޢުވާ ކުރުމުގެ އުސޫލުތަކުގެ ތެރެއިން ގާނޫނުތަކާއި ގާނޫނީ އޮތޯރިޓީ ތަކަށް ނަރުދާއިން އިދާރާތައް ދަޢުވާ ކުރުމުގެ ނިޒާމަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމަށް ބުނެވެއެވެ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ބާރުތަކާއި ދަޢުވާކުރުމުގެ އުސޫލު ތަކާއި ގާނޫނުގެ ވަކި ތަފާތު ކުރުމުގެ ބާރާއި ބަޔާންކޮށް ދެއްވާނެ ގޮތް. އަދި ދަރަޖަ ކަނޑައެޅުމަށް ދަޢުވާ ކުރުމުގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ޖެނެރަލް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަމަކަށް ދަޢުވާ ކުރަމުންނެވެ.

އަދި މި ހިދުމަތްތަކާ، ހިދުމަތްތަކުގެ ގޮތުގައި، މުދަލާބެހޭ މުއާމަލާތް، އެއާއި ބިޔަ ވެސް ހިދުމަތެއް ކުރުމުގެ ގޮތުން ހަދަންޖެހޭގޮތް. އެގޮތުން މިނިސްޓަރު އެދޭ ތަރުތީބު އިސްލާހުކުރުން ހިސާބުތަކުގެ ނުކުތާއި، އެ ނުކުތާގެ ފަސޭހަ، ހިސާބުގެ އުސޫލު އިސްލާހުކުރުން، ފިޔަވަޅު ކަނޑައެޅުމުގައި ހަރުދަނާ ޖަވާބު މި ޤާނޫނު އުސޫލު ބޭސިކް ބޭނުންތައް އާއި ސަބަބުތަކެވެ.

<u>ޤާނޫނުގައި ހިމެނޭބައިތަކާއި އެކުލެވިގެންވާ ގޮތް:</u> ފުލްޗެކް

ޖާނަސްޓިކްގެ ހިދުމަތް ދިނުމުގެ ބޭނުންކުރާ އެގްރިކަލްޗަރާއި އިސްތިޢުމާލު ކުރުން ފުރިހަމަ، އިޖުރާއަތު ކުރިއަށް ގެންދިއުމާއި، ގަނޑުވަރު ދަތުރު ކުރުމާއި ދިމާވާ ގޮތަށް ހުސްކޮށްދިނުމާއި، ފުލްޗެކް ޖާނަސްޓިކްގެ ހިދުމަތް ދިނުމުގެ ރައްދު ދިނުން ގޮތައް، ޖާނަސްޓިކްގެ ފުރުޞަތު ކަނޑައެޅުން ގޮތައް، މިނިސްޓްރީ އަށް ހުށަހަޅާ ރިޕޯޓު ދޭން ގޮތައް، ދަތުރުކުރާ މުސާފިރުންނާއި ބެހޭ ކަންތައް، އިޖުރާއަތު ކުރާ މީހުން ހަމަޖެހޭނެ ގޮތް، އިޖުރާއަތު އިންސްޕެކްޝަން ކުރުން ފާހަގަ ކުރުމާއި، އެފަދަ ކުރިމަގުން ގެނެސްދޭ ބާރުވެރިކަމާ ދަތުރުތަކާ ގުޅޭ ފަރާތްތަކާ ޒިންމާދާރުވުން، އެއްބަސްވުން ގޮތައް މިޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅައިދޭނެއެވެ. މިގޮތުން ފުލްޗެކް ޖާނަސްޓިކްގެ ސަރުކާރާއި ޤައުމީ ހިމާޔަތްތަކާއި ބައިވެރިވުމާއި ގަވާއިދުތަކާ ހަވާލާދޭ ސަރުކާރުގެ ދަތުރުކުރާ ވަށައިގެންވާ ޖާނަސްޓިކްގެ ހިދުމަތާއި ދިމާކުރުމަށް، ދިމާވާ ކަންކަން ފުލްޗެކް ކުރަން ޖާނަސްޓިކްއާ ގުޅިގެން ހިދުމަތްތަކާ ކަނޑައަޅާނެ ގޮތް ވެސް މި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅައިދޭނެއެވެ. މިގޮތުން ފުލްޗެކް ޖާނަސްޓިކްގެ ހިދުމަތުގެ ފުރިހަމަކަން ސަރުކާރުގެ ބަދަލު ކަނޑައެޅުމަށް ގޮތްތަކެއް މި ޤާނޫނުން ކަނޑައަޅައިދެއެވެ.

15. މަސްވެރިކަމުގެ ޤާނޫނު

<u>މަސްވެރިކަން ތަރައްޤީކުރުމަށް ބޭނުންވާ އިދާރީ އަނގަނޑު</u>

- މަސްވެރިކަމުގެ އައު ޤާނޫނު: ބިލް ފާސްވުމުން ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދަން ޖެހޭ ގަވާއިދުތައް
- މެރިކަލްޗަރ ތަރައްޤީކުރުމަށް ބޭނުންވާ ޤާނޫނާއި، އަދި ޤާނޫނާއި ބެހޭ ގަވާއިދު ތައް
- މަސްވެރިކަން ޒަމާނީ ވައްތަރަކަށް މެނޭޖް ކުރުމަށް ބޭނުންވާ އިދާރީ އަނގަނޑު ވަރުގަދަކުރުން

ރާއްޖޭގައި އުފައްދާ މަހުގެ ބާވަތްތައް (ޚާއްސަކޮށް މޯލްޑިވް ފިޝް) ގެ ކޮލިޓީ ސްޓޭންޑަޑެއް ގާއިމުކުރުމުގެ އަސާސީ މަސައްކަތް ނިންމުން.

<u>ޤާނޫނާއި ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގުޅުން:</u> މަސްވެރިކަމުގެ ސިޔާސަތުގެ މިޔާރުގެ ހާލަތުން ރިޢާޔަތްކުރާ ދަތުރު ރައްޔިތުންގެ ޖީވަނޯފާރީ ފާޑުޖެހޭ ވެރިކަމުގެ އަސާސީ އިސްލާހުގެ ދަށުން ކުރަން ކުރަ މިޔާރުކުރި ހުރިހާ ދުވަހެއް ގެނައުމަށް މަސައްކަތްކުރަން އިތުރުން ފަސްކުރަން ގެއްލޭ ސިޔާސަތު ތެރެ ބަދަލުގެ ކުރުމަށް. މިގޮތުން މަސްވެރިކަމުގެ ބާރު ޤާނޫނަކު ހުރިހާ ވަރާ މިއާރުކުރުމަށެވެ.

<u>ޤާނޫނުގައި ހިމެނޭބައިތަކާއި އެކުލެވިގެންވާ ގޮތް:</u> މި ޤާނޫނުގައި މަސްވެރިކަން ކުރުން ގޮތައް މަސްވެރިކަން ކުރުން ސަރަހައްދުތައް ބާރުވެރިކުރުން ދަނޑައެޅުން. މިގޮތުން މަސްވެރިކަމުގެ ހިސާބުތަކަށް ދާއިރާތަކުން މިގޮތުގައި ކަނޑައަޅައިދެއެވެ.

16. ދަނޑުވެރިކަމަށް ބޭނުންކުރާ ބިން ކަނޑައެޅުމާއި ބޭނުންކުރުމުގެ ގަވާއިދު

<u>ޤާނޫނާއި ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގުޅުން:</u> އިޤްތިޞާދީ ސިޔާސަތުގެ ދަނޑުވެރިކަމުގެ ސިޔާސަތުގެ މައިގަނޑު އަސާސަކީ އިންސާނުންނަށް ހެދިފައި ގޮވާލައި ދަނޑުވެރިކަމުގެ މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ފެށުމުގެ ހިސާބުގެ ދަނޑުވެރިކަމަށް ގިނަގުނަ ބިންތައް މަސައްކަތް ކުރާނެ ދިރިއުޅުމަށް، ޒަރާޢަތުގެ ގިނަގުނަ ބިންތައް ފަސޭހަކުރުމާއި ބޭނުންކުރާ ގޮތް މި ގާއިމު ފުޅާކުރެވޭނެއެވެ. މިގޮތުން، ދަނޑުވެރިކަމުގެ ދާއިރާ ހަރުދަނާކުރާ ފުޅާކުރުމުގެ ބޭނުންވާ ޤާނޫނީ އަސާސް ހަރުދަނާކުރުމުގެ، ދާއިރާގެ ފުރުޞަތު ކުރިއަރުވާ ބޭނުން ބާރު ހިލޭ އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީއަށް މަސައްކަތް ކުރެވޭނެއެވެ. މިސާލަކަށް އަސާސީ ޒަރާޢަތުގެ ޤާނޫނުތައް ހުއްދަ ދިނުމާއި، ފަތިލަކަށް ޝަރުޢީ ތަރައްޤީ ކުރުމާއި، ޒަރާޢަތުގެ އިންތިޒާމުތައް ހިމެނުމުގެ ޒަރާޢަތް ދަނޑުވެރިކަމުގެ ބާވަތްތައް މިލްކުކުރުމާއި ދަނޑުވެރިކަމުގެ އަސާސް ބޭނުންކުރުމެވެ.

<u>ޤާނޫނުގައި ހިމެނޭބައިތަކާއި އެކުލެވިގެންވާ ގޮތް:</u> މި ޤާނޫނުގައި ފުރުޞަތު އިސްލާހު ކުރަނީ ދަނޑުވެރިކަމުގެ ބިންތައް ކޮށް މިލްކުވެރިކަމާއި ގުޅޭ ދަނޑުވެރިކަމަށް ބޭނުންކުރާ ބިން ކަނޑައެޅުމާއި، ބޭނުންކުރުމުގެ ގޮތްތައް ކަނޑައަޅައިދެއެވެ. އަދި މިގޮތުން ދާއިރާ ތަރައްޤީކުރުމަށް ބޭނުންވާ ސިޔާ ޒަރާޢަތް ހިމާޔަތުގެ ދަނޑުވެރިކަމަށް ޝަރުޢީ ބިމުގެ ބާރުތަކާއި މިޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅައިދެއެވެ.

17. ދަނޑުވެރިކަމުގެ އާލާތްތައް ނައްތާލުމުގެ ގާނޫނު

ގާނޫނާއި ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގުޅުން: އެސްޑީޖީގެ އަށް ވައިދަލު ދަނޑުވެރިން ކުރުން ހަމަން ވާއިރު މި ކަމަށް ބޭނުންވާ ގާނޫނުތަކުގެ އަދި މިހާތަނަށް ހުރި ފެއްދޭ ނިޔާއެވެ. ކެމިކަލްސްއެއް ޖަހާ ބޭސް ބޭނުން ކުރުމުގައި ވެސް ވަކި އުސޫލެއް ނެތި ބޭނުން ކުރުމުން ތިމާވެށްޓަށް އެކިއެކި މައްސަލަތައް ދިމާ ކުރިމަތި ވަމުންދެއެވެ. މިކަންތައްތަކަށް ވަކި އުސޫލެއްގެ ދަށުން ބޭނުންކުރުމުގެ ގޮތުން މި ކަމަށް ބޭނުންވާ ގާނޫނުތައް ހެދުމަކީ އެސްޑީޖީ އަށް ޙާޞިލުވެއެވެ.

ގާނޫނުގައި ހިމެނޭބައިތަކާއި އެކުލެވިގެންވާ ގޮތް: ގާނޫނުގެ ތަޢާރަފާއި މަގްސަދާއި، މިގާނޫނު ތަންފީޛުކުރާނެ އިދާރާއާއި އެއިދާރާއަށް ލިބިދޭނެ ބާރުތަކާއި، އިޚްތިޔާރުތަކާއި، ބޭސް ވިއްކުމާއި، ފިހާރަ ހިންގުމަށް ދޫކުރަން ހުއްދަތަކާއި، ބޭސް ރަޖިސްޓްރީކުރުމާއި، ބޭސް ނައްތާލުމާއި، ބޭސް ބޭނުންކުރުމާއި، ބޭސް ގެނައުމާއި، އުސޫލުތަކާއި، މިގާނޫނާ ހިލާފުވާ ކަންކަމާއި، ޖޫރިމަނާތަކާއި، އަދަބުތަކާއި، މިކަންކަމާ ގުޅޭ ބާރުތަކެއް، ހަމައެކަނި ބަލާހާއި ކަނޑައަޅާ ކަންތައްތަކަށް ގާނޫނުގައި ހިމެނިފައިވެއެވެ.

18. އިންޑަސްޓްރިއަލް ގާނޫނު

ގާނޫނާއި ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގުޅުން: މި ބިލްގެ މަގްސަދަކީ އެކްސްޓްރާ އިކޮނޮމިކް ގާނޫނުގެ ދަށުން ޒިޔާރަތްކުރާ މުވައްޒަފުން ކަސްޓަމަރުންނާއި ބައިއެ ބާވަތްތަކުގެ މުދަލުގެ ޒިޔާރަތުގެ މުއްދަތު ތަކެއް ބަދަލުކުރުމެވެ.

ގާނޫނުގައި ހިމެނޭބައިތަކާއި އެކުލެވިގެންވާ ގޮތް: އެކްސްޓްރާ އިކޮނޮމިކް ގާނޫނުގެ ދަށުން ބައެއް ތަކެތިން ޒިޔާރަތް ނުކުރެވޭނެ ކަންތައްތައް ހަލާލުކުރުމާއި، ބައެއް ތަކެތީގެ ޒިޔާރަތް ކުރެ ކުރަމުންދާއި، ބައެއް ތަކެތީގެ ޒިޔާރަތް ބަދަލް ކުރަމުންދާ އަދާހަމަކުރުން އިސްލާހު ގެނައުން މި ގާނޫނުގައި ހިމެނިފައިވެއެވެ.

19. ކުދި އަދި ދެރަފުށްގެ ވިޔަފާރިގެ ގާނޫނު

ގާނޫނާއި ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގުޅުން: މި ގާނޫނުގެ ބޭނުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުދި އަދި މެދު ފެންވަރުގެ ވިޔަފާރިއަށް ފުރަ މުޅިއެކުވެރި ގާއިމުކުރުން، އިގްތިސާދުގައި ޙިއްސާވާ ވިޔަފާރިތަކުގެ ދައުރު ފުޅާކުރުން، ގައުމީ އަދި ބައިނަލްއަގްވާމީ ފެންވަރުގައި ވާދަވެރި ދުނިޔެއްގައި ވާދަކުރެވޭ ގޮތްވުމުގައި

ބޭނުންވާ ގޮތަށް ވިޔަފާރިތަކަށް އެހީތެރިވުމާއި، ކުދި އަދި މެދު ފެންވަރުގެ ވިޔަފާރިތަކަށް ފައިސާ ލިބޭނެ ގޮތްތަކާއި ޖަޒީރާތަކުގެ ވިޔަފާރިތައް ބާޒާރަށް ވަދެ ދާނެ ގޮތްތަކާއި ބޭނުންތައް ދިރާސާކުރުމާއި، ގޮތްތަކާއި ގާނޫނު ހަރުދަނާ ކުރުމެވެ.

ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުތަކާއި އެއްގޮތަށް ވިޔަފާރިތައް ގާއިމުކޮށް ފުރުޞަތު ހުޅުވާލުމާއި ތަރައްޤީކުރުމަށް ކޮމިޓީއެއް ގާއިމުކޮށް ކަނޑައަޅާ ގޮތުގެ މަތިން ހިންގުމެވެ.

ގާނޫނުގައި ހިމެނޭބައިތަކާއި އެކުލެވިގެންވާ ގޮތް: މި ގާނޫނު ކުދި އަދި ދެރަފުށްގެ ވިޔަފާރިތަކަށް ބޭނުންވާ ވިޔަފާރިތަކަށް ވަކިން ލިބޭ އިމްތިޔާޒުތަކާއި، ކުދި އަދި މެދު ފެންވަރުގެ ވިޔަފާރިތަކުން ކޮޓަރީގެ ވިޔަފާރިގެ ހަރަކާތްތަކާއި މުއައްސަސާތަކާއި ވިޔަފާރި ކުރުމާއި ރަޖިސްޓަރީކުރުމާއި، ކުދި އަދި މެދު ފެންވަރުގެ ވިޔަފާރިތަކުން ވާދަ ހޯދުމުގެ ފުރުޞަތު ތައްޔާރުކުރުމާއި، ކުދި އަދި މެދު ފެންވަރުގެ ވިޔަފާރިތައް ތަރައްޤީކުރުމަށް ފައިދާ ހުރި ކަންކަމާއި ބާރުތަކާއި، ގޮތްތަކަށް ފައިސާގެ ޒިންމާ ހުރި ކަންތައްތައް ހިމެނިފައިވެއެވެ.

20. ފޮރިން އިންވެސްޓްމަންޓް ތަކުގެ ހިމާޔަތް ދިނުމުގެ ގާނޫނު

ގާނޫނާއި ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގުޅުން: މި ގާނޫނުގެ ބޭނުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ފޮރިން އިންވެސްޓްމަންޓް ހެދުމުގައި މަސައްކަތް ކުރާ ފޮރިން އިންވެސްޓްމަންޓްތަކަށް ދޭންޖެހޭ ހިމާޔަތް ދިނުމަށް އިސްލާހުތަކަށް ގަވާއިދު ފޮރިން އިންވެސްޓަރުންގެ ދިފާއު ދަށުލެވޭ ގޮތާއި ތަނަކަށް ފޮރިން ކުރާނީ އެއްވެސް ގޮތަކަށް މިންވަރު ދީފައި ނުވެއެވެ. އަދި ފޮރިން އިންވެސްޓްމަންޓް މުޤާމު ދޭތެރޭ ގާއިމްކުރުމަށް ލޯކަލް ވިޔަފާރިތަކުން ފައިދާ ލިބޭނެ ހިމާޔަތް ދިނުމުގެ މަސްލަހަތު ހަމަ ބޭނުންވެއެވެ.

ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތު، ދުނިޔެއިން ކޮމް ވާއިރު ގުޅެވޭ ވަރަށް ގިނަ ބައި ގުޅޭ އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފައިސާ ވ ދާއިރާ ދާއިރާތަކުން ގިނަ ކަންތައްތައް ކުރުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭ ފޮރިން އިންވެސްޓްމަންޓް ހޯދިފައިވާ ގޮތްތަކުގެ ގިނަ ގުނަ އެކުލެވެއެވެ.

ގާނޫނުގައި ހިމެނޭބައިތަކާއި އެކުލެވިގެންވާ ގޮތް: ގާނޫނުގައި ހިމެނިފައިވާ، ފޮރިން އިންވެސްޓްމަންޓްތަކަށް ދޭންޖެހޭ ހިމާޔަތް ތަކާއި، ގެއްލުން ދިނުމާއި، އަދި ތަރުތީބު ހިމާޔަތްތަކާއި އިންވެސްޓަރުންނަށް ދޭންޖެހޭ ގޮތް މިންގަނޑުތަކުގެ މައްސަލަތަކެވެ.

21. އެންޓި މޮނޮޕޮލީ ގާނޫނު

<u>ގާނޫނާއި ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގުޅުން:</u> މި ގާނޫނަކީ ބާޒާރުގެ ވިޔަފާރި މުޢާމަލާތްތަކުގައި ވިޔަފާރި ކުރާފަރާތްތަކުން ނުވަތަ ކޮންސިއުމަރުންނަށް، ދޭދޭ ވިޔަފާރިތަކުން ގެއްލުން ކުރުވާން އުޅުމުތަކުގެ ސަބަބުން ލިބިދާނެ ގެއްލުންތަކުން ސަލާމަތްވުމަށް ވިޔަފާރީގައި ހަމަހަމަކަން އިތުރުކުރުން، ވިޔަފާރި މުޢާމަލާތްތަކުގައި ވިޔަފާރީގެ ވާދަ އިތުރުކުރުވުމާއި، އަދި ކުރިއަރާ މަސައްކަތް ރައްކާތެރިކުރުމަށް ހެދިފައިވާ ގާނޫނެކެވެ. އަދި ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުތަކާއި އެއްގޮތަށް ކުދި އަދި މެދު ފެންވަރުގެ ވިޔަފާރިތަކަށް ކުރިއަރާ ތަރައްޤީވުމުގެ ފުރުސަތު ދީ، 'ބޮޑު' ވިޔަފާރިތަކުން ކުދިވިޔަފާރިތަކުގެ މައްޗަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުން ހުއްޓުވުމަށް.

<u>ގާނޫނުގައި ހިމެނޭ ބައިތަކާއި އެކުލެވިގެންވާ ގޮތް:</u> ގާނޫނުގައި ހިމެނިގެންވޭ، 'މޮނޮޕޮލިސްޓިކް' އަމަލު ތަކާ ކޮބާއިކަން ދެނެގަނެވޭނެ ގޮތާއި، އެކި ގޮތްތަކުން މަނާ ކުރާ ބައި ކުރާނެ ގޮތެވެ. އަދި ގާނޫނުގެ ދަށުން އެންޓި މޮނޮޕޮލީ ކޮމިޝަނެއް އުފެއްދި، އެ ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތް ކަނޑައަޅާ، ޖޫރިމަނާ ކުރުމުގެ ބާރު ދީފައި، އެކަން ފުރިހަމަކުރުމުގެ ބާރު މި ގާނޫނުގައި ބާރުވެރި ކުރެވިފައެވެ.

22. ޓްރަސްޓް ލޯ

<u>ގާނޫނާއި ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގުޅުން:</u> މި ގާނޫނަކީ ބޭނުމަށް ވަގުތު އިސްތިސްނާ މުދަލެއް ހަވާލުކުރުމުގެ ވިޔަފާރިކުރާ މީހުން ފުރުސަތުގެ ހުރުމަތާ، ކަނޑައެޅިފައި އިންވެސްޓްމަންޓް ސެކިއުރިޓީއެއް އަދި ޕްރައިވެޓް ޓްރަސްޓް އަދި ޓްރަސްޓީ ބެނިފިޝަރީގެ ބޭރުން ޒިންމާ ވެރިފަރާތް ކޮންޓްރެކްޓަށް ގާއިމު ކުރަނީ ގޮތުގެ އުސޫލުތައް ކަނޑައަޅާފައެވެ. ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތާ، ބޭރު އިންވެސްޓްމަންޓް އާއި ހަރުދަނާ، ދިވެހި ފިނޭންޝަލް ސެކްޓަރު އިތުރަށް ފުޅާކުރުމާއި ހަރުދަނާ މާލީ ވިޔަފާރިތަކުން އިންވެސްޓް ކުރުމަށް ޓްރަސްޓެއް ގާއިމުކުރާ ކާރޮބާރު އިންވެސްޓަރުންގެ ގާއިމުކުރުން ހިމެނެއެވެ. ކޯޕަރޭޝަންތަކުގެ ބައިވެރިވުމުގެ ފުރުސަތުގައި ފުރުސަތު އިތުރުކުރުމެވެ.

<u>ގާނޫނުގައި ހިމެނޭ ބައިތަކާއި އެކުލެވިގެންވާ ގޮތް:</u> ގާނޫނުގައި ހިމެނިގެންވޭ، ޓްރަސްޓްގެ މާނައާއި އެކިއެކި ބާވަތްތަކާއި، އަދި ޓްރަސްޓް އުފެއްދުމާއި ފުރިހަމަވާގޮތާއި އަދި ޓްރަސްޓްގެ ބަލަހައްޓާ ފަރާތް ކަމުގައި ޓްރަސްޓީ ކަމަށް ހަމަޖެހިގެންދާ ގޮތާއި ޓްރަސްޓީގެ ޒިންމާތަކާއި ސަލާމަތީ ޙައްޤު ތަކާއި، ތަފާތު ޓްރަސްޓް ތަކުގެ ބައިބޭނުންވާގޮތްތަކާއި ކަނޑައަޅުއްވާ ގޮތް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި ޓްރަސްޓް ޕްރޮޓެކްޓަރު ކަމަށް ބަލާއި ވިޔަފާރިތަކުން ހިމާޔަތް ޓްރަސްޓް ގެ ޝަރުޢީ ޙައްގުތަކަށް ގާނޫނުގައި ހިމެނިފައިވެއެވެ.

23. ފިކުރީ މުދާ ހިމާޔަތް ކުރުމާބެހޭ ގާނޫނު

<u>ގާނޫނާއި ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގުޅުން:</u> އަމިއްލަ އުފެއްދުން އިތުރުކުރުން އަދި އުފެއްދުންތަކަށް ހިމާޔަތް ހޯދައިދީ ތަރައްޤީކުރުމަށް ދިރުވުމަކީ އިޤްތިޞާދީ ސަރުކާރުތަކުގެ ވަރަށް އިސްކަމުގެ ދޭން ކަމެކެވެ. ޤައުމުން ބަރުމަސައްކަތް ކުރުމުން އުފެއްދި އަމިއްލަ މަސައްކަތުގެ ތަރައްގީ ހިމާޔަތްކުރުން އިސްލާމް ދީނާއި މުޢާމަލާތް ބޭނުންކުރުމެވެ. އަދި ސަރުކާރުގެ މައިގަނޑު ސިޔާސަތުތަކަކީ ޖާގަދީ ހޯދުމުގެ އަމިއްލަ ފިކުރުގެ އުފެއްދުންތަކުގެ ހިމާޔަތް ދިނުމާއި، ތަރައްގީ ކުރުމަށް ދިއުމަށް ހިއްސާކުރުމެވެ.

<u>ގާނޫނުގައި ހިމެނޭ ބައިތަކާއި އެކުލެވިގެންވާ ގޮތް:</u> މިކަމާބެހޭ މިހާރު ގާނޫނުން އިސްލާހު ކުރެވިފައި އެއްސެމްބްލީގެ ކޮޕީ ރައިޓް، ޕޭޓަންޓް، ޓްރޭޑްމާކް އަދި ޑިޒައިން ފަދަ ފިކުރީ މުދަލުގެ ހިމާޔަތް ކުރުމުގެ ގޮތްތައް ބަޔާންކޮށްފައެވެ. ހަމައެއާއެކު ކޮންޓްރެކްޓް އިންފްރިންޖްމަންޓް ހުއްޓުވާ ފުރިހަމަ ކުރަން ޖާގަ ދީފައިވާ ގާނޫނެއް ގޮތުގައި ކުރިއަށް ގެންދާ މިނިސްޓްރީ ޓްރޭޑް އެންޑް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އާއި ކޯޓްތަކުގެ އިސްލާހު ކުރުމަށް ބާރުދީފައިވެއެވެ. އަދި ފިކުރީ މުދާ ޓްރޭޑްމާކް ކުރުމުގެ މަސައްކަތް ރަޖިސްޓްރޭޝަން ކުރުމަކީ ވަޒީފާ ކުރެވިގެންނެވެ.

24. އެކްސްކްލޫސިވް އިކޮނޮމިކް ޒޯނާބެހޭ ގާނޫނު

<u>ގާނޫނާއި ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގުޅުން:</u> ދިވެހި ރާއްޖޭގެ މިލްކުވާ އިގްތިޞާދީ ހަވާލުކުރުން ރާއްޖެއަށް ބޭނުންވާ އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީގެ ވަރުގަދަކުރުމުގެ އަސާސް އިސްލާހުކުރުމަށް ދަނީ ކުރިއަށް އެއް ކަމަކީ އެކްސްކްލޫސިވް އިކޮނޮމިކް ޒޯނާއި ބައި ގާނޫނު ބައިބޭނުން ކުރުމެވެ. މި ގާނޫނު ސަރަޙައްދު ތަރައްޤީކުރުމަށް ސިޔާސަތީ ކަރުދާހެއް ދުވަހުން ދުވަހަށް ވަނީ ބޭނު އިޖުރާއަތު ވެއެވެ.

<u>ގާނޫނުގައި ހިމެނޭ ބައިތަކާއި އެކުލެވިގެންވާ ގޮތް:</u> މިގާނޫނުގައި ދިވެހި ރާއްޖޭގެ އެކްސްކްލޫސިވް އިކޮނޮމިކް ޒޯނު ކަނޑައެޅުމާއި މި ސަރަޙައްދުގައި ވެރިކަން ހިންގާ ފަރާތް ކަނޑައަޅާ ކަނޑައެޅިފައެވެ. އަދި މިހާރު އިތުރުން މި ގާނޫނާއި ހިލާފުވާ ކަމެއް ކުރާ ފަރާތްތަކަށް ދެވިދާނެ އަދަބު ކަނޑައެޅިފައެވެ.

25. އިންފޮމޭޝަން ކޮމިއުނިކޭޝަންގެ ޓެކްނޮލޮޖީގެ ގާނޫނު

ގާނޫނާއި ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގުޅުން: އިންފޮމޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީއަކީ އުމްރާނީގެ މުޖުތަމަޢުގައި ވަރަށް ބޮޑު އިސްތިޢުމާލު ދުވެހިވާ ކުރެވޭ ކަމެކެވެ. މިގޮތުން އުމްރާނީ ސަރުކާރުގައި އިންފޮމޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީ ޚަރަދާއިން ޖެހިފައިވާ ދުއަލުމުގެ ހިދުމަތާއި އެދިސަތުތަކާއި އަސާސީ މަސައްކަތްތަށް ގެވެލުމުގެ މިދުއްރާއިން ހާސިލުކުރުން ބޭނުންވާ އަސާސީ މިނިސްޓް އެއް އުމްރާނީ ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތް އެއްފުރުސަތުތަކުގެ ދަނޑުގައިވާ އަސާސީ ޤިއުރާރުތައް އެއް ނިޒާމެއް އެކުށް ގެމެލުމަކުން އެއްގޮތަށް ވަގުތު ސަލާމަތް މަސައްކަތްތަށް ހަލުވިކުރުން އަވަސްވެގެންދާނެއެވެ. އިންފޮމޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީގެ ގާނޫނު އިސްލާހުވެގެން އައުމުން މިއަދުން ހަރުދަނާކުރުމަށް ހުރި މަގު ކުޅަދާނަކުރަށް ހައްލެއް ގެނެވިގެންދާނެއެވެ.

ގާނޫނުގައި ހިމެނޭބައިތަކާއި އެކުލެވިގެންވާ ގޮތް: މުޤައްދިމާއި އިންފޮމޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީ ހިންގާ، އެހެން ކަރުދާސް އަސާސީ އުސޫލުތައް ކަނޑައަޅައިދެއްވެއެވެ. މިގޮތުން ޓެކްނޮލޮޖީއާއި ކޮމިއުނިކޭޝަންއާއި ބެހޭފަރާތްތަކުގެ އަދި ބެލެހެއްޓުމުގެ ޒިންމާދާރު ސަރުކާރު ވެރިފަރާތްތައް ގެރެހުން ކުރަންވީ އުސޫލުތައް ކަނޑައަޅައިދޭ ނިޒާމެވެ. މިއާއި ކޮމިއުނިކޭޝަންގެ ހިދުމަތް ކަނޑައެޅިފައިވާ ޖާގައިގައި ނުވަތަ ކަސްޓަމަރުންގެ އަސާސީ ހައްގުތައް ދިފާއުކުރުން ވެސް ބޭނުން ފަރާތްތަކަށް ބާރު އަޅުއްވާ ދެއްވައެވެ.

26. އިއުތިސާދީ ތަރައްގީ ގާނޫނު

ގާނޫނާއި ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގުޅުން: އުމްރާނީގެ ދިރިއުޅުމަށް އަސާސީ މިނިސްޓް އެއް ސިޔާސަތީ ނަޒަރު އެޅުވުންތަކުގައި ވަރަށް ބޮޑު ބަދަލުތަކެއް ގެނެވޭ ސަރަހައްދުގައި އިއުތިސާދީ ތަރައްގީގެ ވަސީލަތް މާލީ ތަރުތީބުތަކުގެ ދާއިރާ ބަދަލުކުރުމެވެ. އަދި އުމްރާނީ ހުރިހާ ސިޔާސަތުތަކުގެ އަސާސީ ވަސީލަތް މުސްތަޤްބަލުގެ ޖާގައަށް ކަރުދާސް ވިސްނުން؛ މުސްތަޤްބަލުގެ ތަރުތީބުތަކުގައި ގުޅިގެން ވަސީލަތްތަކުގެ ހިފެހެއްޓުން ތަޢާރަފުކުރުން ބޭނުންވެއެވެ. މި ދާ މުސްތަޤްބަލުގެ ވަސީ އިއުތިސާދީ ތަރައްގީއަށް ގެނޭ ކަންކަން ބޭނުންކުރާ ގާނޫނެއް ބޭނުންވެއެވެ.

ގާނޫނުގައި ހިމެނޭބައިތަކާއި އެކުލެވިގެންވާ ގޮތް: އިއުތިސާދީ ތަރައްގީ ތަރައްގީ އަދި ކަށަވަރުކޮށް، ދިރިއުޅުމުގައި އިއުތިސާދީ ތަރައްގީ މަސް ކުރާނެ ގޮތް އިދާރީ ކުރެވޭނެ ތަރައްގީއަށް ދިމާލުގެ ފަރާތްތަކުން ހަރަކާތްތެރިވުމަށް ދޮރު ޖަހަވާލާފައިވާ އާއިލާގެ ބޭނުމެވެ. އަދި އިއުތިސާދީ ތަރައްގީ ބަހައްޓާނެ ދާއިރާތަކުގައި އަމިއްލަ ފަރާތް

ތަރައްގީއާއި ބެހޭ ކަންކަމުގައި ބައިވެރިވުން ސަރުކާރުން އިސްނަގައިގެން ހިނގަމުންދާ ސިޔާސަތުތަކަށް ތަރުތީބުކޮށް ގޮތްތަކާއި ކަނޑައެޅުމާއި، ވިޔަފާރި ފުރުސަތު ހުޅުވާލުމާއި ކާރިސާ ހިފެހެއްޓުމުގެ ފުރުސަތުތަކާއި، ކާރިސާގެ ހިދުމަތުގެ ފުރުސަތުތަކާއި ވިޔަނުގެ ހިދުމަތް ބެލެހެއްޓުމަށް އާއި ރަސްމީ ގުޅުންތަކުގެ ބާރު ގާބިލު ހިސާބަށް އާއްމު ބޭނުންތައް އަދާކުރަންޖެހޭ ގޮތް އެކުލަވާލުމަށް އެހިގައި އިސްކަންދީ ފައިސާ ހޯދުމުގެ ބަދަލުގެ ހަރަދުގެ ހަރުގެ ތަރުތީބުތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

27. ވަގުފު މެނޭޖުމެންޓުގެ ގާނޫނު

ގާނޫނާއި ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގުޅުން: ވަގުފު ޚަރަދުތަކުގެ ޚަރަދުކުރުމާއި ގުޅިގެން ވަސީލަތްތަކުގެ މުސްތަޤްބަލުގެ ޖާގައަށް ޚަރަދުކުރުމަށް އާއްމު ކަރުދާސް ތަފާތު ކަމެކެވެ. އަދި ނުކުމެވުން ދި ގޮތްގެ ސިޔާސަތުތަކާއި ވަރަށް ބޮޑު ތަން ހައްގުތައް ވަދެ ދަތިކަމެއް ތަރުތީބު ވަގުފު ހިމާޔަތް ކުރުމަށް ގޮތެއް ހޯދައިދޭނެއެވެ. މިގޮތުން އިސްލާމީ އަދި ސިޔާސީ މަސްއޫލިއްޔަތު ވަސީލަތް ވަގުފު ހިމާޔަތްކުރުމުގެ މުސްތަޤްބަލު ވަރަށް ބޮޑެވެ.

ގާނޫނުގައި ހިމެނޭބައިތަކާއި އެކުލެވިގެންވާ ގޮތް: ވަގުފު މެނޭޖުމެންޓު ގެ ގާނޫނުގެ މަގުސަދަކީ ކަށަވަރުކުރުމާއި، ވަގުފު މެނޭޖުމެންޓު ގެ ކަންތައް ތަރުތީބުކުރުމަށް ގަވާއިދުތަކާއި، ކުރީ ބައެއްކުރުން މަދުކުރުމާއި ބައިވެރިވުމާއި، ކުރުމުގެ ވަކި ވަސީލަތްތަކުގެ ނަގުދީ ފައިސާ ޖަމާކުރުމުގެ ގޮތުގައި ވަގުފު މެނޭޖުމެންޓު ގެ ކަންކަން ހިންގާ ނިޒާމު ގޮތް ބަލަހައްޓާ ބައިވެރިވުމަށް ކަން ފަރާތްތައް އަދި ސާފުކޮށް ދޭ ފަރާތް ބަލަހައްޓާ ބައިވެރިވެ ހަރަކާތްތެރިވާން މި ގާނޫނު ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި، ކުރި ނަގުދީ ފައިސާއާއި ގުޅުން ކަރުދާސްތަކާއި، ގާނޫނީ ހިމާޔަތް ފަރާތްތަކުން ދޫކުރާ އަސާސީ އުސޫލުތަކާއި ބަލަހައްޓާ ނޫނީ ކަންކަމުގައި ޤަވާއިދުން ކުރެވޭ ރާއްޖޭގެ ހިދުމަތް ލިބިދިނުމުގެ ގޮތް ކަނޑައެޅިފައިވެއެވެ.

28. ކަސްޓަމްސްގެ ހިދުމަތް ކުރުމުގެ ބާރު ގާނޫނު

ގާނޫނާއި ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގުޅުން: ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޮޑު އާބާދީއަކީ ކަޅު ފޮނުވުން ތަކެއްޗާއި ބޭރުގައި ބަދަލު އިސްތިއުމާލު ކުރާ ބާޒާރެކެވެ. ވީމާ ދިވެހި ތާރީހުގެ ބަދަލުގެ ފަރަމަނުގައި ތިބި ފަރާތްތަކުން ފެށިގެން މިދިޔަ ކަމެއް ކަސްޓަމްސްގެ ޤަވާއިދުތަކާއި ކަސްޓަމްސް މިނިސްޓްރީ ތަކެއްޗާއި ބާރުގެ ތަސްދީގުކުރެވިފައިވާ ބާރުތަކެއް ދެއްވިފައިވެއެވެ. އުމްރާނީ އެއް ސިޔާސަތު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަސްޓަމްސް ނިޒާމު ޓެކްސްފަދަ ބައިގެ ހިދުމަތް ކަސްޓަމްސް ހިންގުމުގެ ބާރުދެވެ.

ޤާނޫނުގައި ހިމެނޭބައިތައް އެކުލެވިގެންވާ ގޮތް: މިޤާނޫނުގައި ހިމެނިގެންވާނީ ޤާނޫނުގެ ތަޢާރަފާއި، ކަނޑައެޅުން އުޖޫރަ މުސާރަތަކާއި، މިފަދަ އަމަލު ހިންގާ ފަރާތަކަށް ދެވޭ އަދަބުތަކާއި، އެންމެ ދަށު މުސާރަ ދިނުމާއި ބެހޭ ގަވާއިދާއި ޤާނޫނުގެ ބަދަލުތަކާއި، އެހެނިހެން ކަންތައްތަކާއި، ޤާނޫނާ ގުޅޭ ބަޔާނުކުރުމުގެ ތަފާތު އަންގާ ކަންތަކާއި، ޤާނޫނު މާނަ ކުރުން ބައެވެ.

29. ބަންޑާރަ ރުއްގަހާއި ބެހޭ ޤާނޫނު

ޤާނޫނާއި ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގުޅުން: ދިވެހިރާއްޖެއަކީ ޖަޒީރާ ރަށްތަކަކުން އެކުލެވިގެންވާ ނާޒުކު ތިމާވެށްޓެއް ލިބިގެންވާ ގައުމެކެވެ. ބަންޑާރަ ރުއްގަހަކީ ގަސްގަހުގެ ބަޔޮޑައިވަރސިޓީ ހާއްސަ އުސޫލުން ނިގުރާނީގެ ސަބަބުން މިތަކެތި ހިމާޔަތް ކުރުމަށް ފަރި ނުކުތުން ބަހާލި ގަސްޖެހުން ތަކެއް ކުރުމަށް ޖާގަ ދެވިފައެވެ. ދިރުމުގެ ބަދަލުތަކާއި ބަނޑުހިތަދުމާއި އެހެނިހެން ބާވަތް ކަމުގެ ރަނގަޅު ޕޮލިސީއެއް ސަލާމަތް ބަންޑާރަ ގަހާއި ރަށް، ތިމާވެށްޓާއި ބެހޭ ގޮތުން ދަނޑު ބައިން ކުރެވިފައެވެ.

ޤާނޫނުގައި ހިމެނޭބައިތައް އެކުލެވިގެންވާ ގޮތް: މިޤާނޫނުގައި އެކުލެވިގެންވާނީ މިޤާނޫނުގެ ތަޢާރަފާއި، ބަންޑާރަ ރުއްގަހަށް ކަނޑައެޅޭ ބަންޑާރަ ރުއްގަހުގެ އެއްވެސް އަސާސީ ބަދަލު ކުރުން އަސާސީ، މިލްކު ކުރުމާ ގުޅޭ އަސާސީ، ޤާނޫނީ ހިމާޔަތް ފާރަވެރި ވެރިކަމާއި، ބަންޑާރަ ރުއްގަހުގެ ވިއްކުން އަސާސީ އެވެ.

30. ތިމާވެށްޓާއި ދިރޭ ގުދުރަތީ ބަދަލު ނަގައި ދިނުމާއި ބެހޭ ޤާނޫނު

ޤާނޫނާއި ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގުޅުން: އެލްޖީބީ އަމާޒަކީ ވެރިކަމުގެ ސިޔާސަތު ހަރުދަނާކުރުމާއި ސިޔާސީ އިސްލާހު ކުރުމެވެ. މިގޮތުން އިދާރީ ގޮތުން އަދި ފުރިހަމަ ގޮތަކަށް އިސްތިޢުމާލުކުރުމާއި ހިންގުމާއި ކޯރޓުން ހިފޭ އަސާސީ ގާނޫނީ އިދާރީ ނިޒާމު އަންނަނިވި ކަނޑައެޅުމެވެ. މިގޮ ތަރައްޤީ ތިމާވެށްޓާއި ދިރޭ ގުދުރަތީ ބަދަލު ނަގައި ދިނުމުގައި އަމަލުކުރަންޖެހޭ ޤާނޫނީ ގޮތުގައި ސަރުކާރު ބާރުތަށް ކަނޑައެޅިފައި އެބަ ދިނުމެވެ.

ޤާނޫނުގައި ހިމެނޭބައިތައް އެކުލެވިގެންވާ ގޮތް: މި ޤާނޫނުގައި ހިމެނިގެންވާނީ މި ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދާއި މިޤާނޫނުން ހާސިލުކުރަން ބޭނުންވާ ނަތީޖާ އާއި، ދިރުވުމާއިބެހޭ ޤާނޫނީ ނިޒާމުގެ ތަރައްގީ ތިމާވެށި ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާ ތަކާއި ބާރުތަށް ތަފްސީލުކޮށް ދީފައިވާ ކަރުދާސް ވެ. އަދި

ތިމާވެށްޓާއި ދިރޭ ގުދުރަތީ ބަދަލު ކަނޑައެޅި ސަރުކާރު ހިއްސާކޮށް އަދި ކަނޑައެޅޭ ބަދަލު މިސްރާބު ކޮށްފައެވެ. އަދި ގުދުރަތީ ބަދަލު ހުއްދަ ދޫކުރުމާ ގުޅޭ ސަރުކާރު ޔުނިޓް މާލީ އިދާރީ މަސްއޫލިއްޔަތު ކަނޑައެޅިފައި ވެ. މިގޮ އިތުރުން މިކަމުގައި ޝަރީޢަތް ނިޔާވެރި ބަޔަކު ބަލަހައްޓަމުން ބެހެއްޓިފައިވެއެވެ.

31. ސޯޝަލް ސެކިއުރިޓީ ފަންޑުގެ ޤާނޫނު

ޤާނޫނާއި ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގުޅުން: އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް ކަށަވަރު ކުރައްވަންވީ ދައުލަތުގެ ނަމުގައި ހުރިހާ ކަމެއްގެ ޙިސާބުތަކުގެ އޮޑިޓް ރިޕޯޓު ހާމަ ކުރުމެވެ. އަދި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ ކަމާބެހޭ މަސައްކަތްތަކުގައި ދައުލަތުގެ މުދަލާއި ފައިސާ ހިންގުމާ ބެހޭ ބާރުތަކާއި ކަށަވަރުކުރުމާއި، ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާ ތަކުގެ އެދުމުން ފާރަވެރިކުރާނެ ނިޒާމެއް ހިންގަވާނެއެވެ. މިގޮތުން ސަރުކާރު އިންޝުއަރެންސް، ގަނޑު، ފަން، ހަރަކާތް ފެތި، ކަނޑައެޅޭ ދަރަޖަ ފުރިހަމަ ބެނިފިޓް ހިމާޔަތް، ސަރުކާރު ޖަމާކުރުން، ޕެންޝަން ފަދަ ތަފާސް ކަނޑަނޑައެޅިފައި ވަނީ އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ ހިފައިދޭ ބަދަލުތަކެވެ. ސޯޝަލް ސެކިއުރިޓީ ފަންޑުގެ ޕެންޝަން ފަންޑު ފަރު ފަންޑުގެ ބަދަލުތަކާއި، މި ޤާނޫނުގައި ހަޤީޤީ ބަދަލުތަކުން ތަނާ ހަވާލުވެފައެއް އުޅޭނެ ފާސްކުރުން ލިބިދޭތޯ ދަށުން ފާސްކުރެވޭ. ހަރުދަނާ ފަރާތަށް އަމިއްލަ ފަރާތުން އެސް ދަށް ގަވާއިދު ހޯދައި ސަލާމަތް ވެދެވޭ، އަމިއްލަ ފުރުސަތުތަކެއް އިތުރުވެގެން ދިއުމެވެ.

ޤާނޫނުގައި ހިމެނޭބައިތައް އެކުލެވިގެންވާ ގޮތް: މިހާރު އޮތް ފެންޝަން ފަންޑުގެ ޤާނޫނުގައި ހުރި ބައިތަކުގެ އިތުރުން، މިޤާނޫނުގައި މިފަންޑަށް ފައިސާ ހޯދުން ޖަމާކުރުމާއި، (އެއީ ސޯޝަލް ސެކިއުރިޓީ ޓްރަސްޓް ކަމުގެ ފަރާތުން) އާއިއެކު ކަންކަމުގެ ސަބަބުން ދެއްކުން ނޫނީ ބަލާ އިންޝުއަރެންސް ވަނީ ކަނޑައެޅިފައެވެ.

32. އުމުރު ދުވަސްވީ މީހުންގެ ގޮތުން

<u>ގާނޫނީ ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގޮތުން:</u> ދަރި އުފުރާ ޢަމަލިއްޔާތުން ފުރަތަމަ ޢަމަލުތަކުގެ ދިރާސާ އުފެއްދުން ޢަމަލުތަކުގެ ސިޔާސަތުތަކުގެ ތަރައްޤީ ކުރުމުގެ ސިޔާސަތު. މިގޮތުން 2008 ވަނަ އަހަރު އުފެއްދި ވަޒީފާތަކުން އަސާސީ ދަރި އުފުރާ މީހުންނަށް ފެންނަން ދަތި ފުދުނު. ފެންނަން ލިބުނު ކަމުގެ އިތުރުން އާއިލާއަށް، މުސްކުޅި ބަލަހައްޓާ ގެތެރެ ބޭނުން މަސައްކަތް މީހުންނަށް ލިބެންޖެހޭ ފުރަތަމަ ޢަމަލުތަކުން ލިބިދޭފައިވާ ނުވެއެވެ. އެހެން ކަމުން އެ މީހުންނަށް ފުރަތަމަ ޢަމަލުތަކުން ދިނުމުގެ ކަމަށް، އުފެއްދުމާ ސަރުކާރުގައި ނާސިންގް ހޯމްތައް އަދި، ރަނގަޅު ފެންވަރުގައި ހިންގާނެއެވެ.

<u>ގާނޫނުގައި ހިމެނޭއިރުކަމާއި އަދާކުރެވޭނެ ގޮތް ގޮތް:</u> މި ގޮތުން، މުޅިރަ ހިދުމަތް ދޭ ތަނަކަށް ޚިދުމަތް ދިނުން ގެތެރޭގައި، މުސްތަޤުބަލުގައި އަޅާލުމަށް ބޭނުންވާ ހޭލުންތެރިކަން ގެތެރޭގައި، ހުނަރުން ބޭނުން ގެ، އާއިލީ ތަރައްޤީ ހުނަރުން ބޭނުން ހިދުމަތްތަކާއި، ހިދުމަތް ލިބިގަނެދޭ ފުރުޞަތުތަކުގެ ކިބައިން ސާފު ކުރެވޭނެ ގޮތްތަކާއި، އާއިލީ އިދާރީތަކަށް އަނެއް ކުރުނު ބޭނުން ޕޮލިސީތަކާއި، ބަލަހައްޓާ ބޭނުން ފަރާތްތަކަށް ބޭނުންވާ ކުރިއަރުވާ ޚިދުމަތްތަކާއި، ހިދުމަތް ލިބިގަތުމަށް، ހުރަހަކާ ނުލާ ފުރުޞަތުތަކާއި، އާއިލީ ތަކާ ބެހޭ ފުރުޞަތު ވަނީކަމާއި، އެފަދަ ތަފާތު ގާނޫނީ ހިމާޔަތް ފަހިކޮށްދިނުމަށް އަޅާނެ ފިޔަވަޅުތައް ކަނޑައެޅޭނެއެވެ.

ބޭނުންވާނީ ދަރައްޖާގެ ހަރުދަނާ ކުރުވުން، ކުރީ ހަރަދުތައް ހަރުދަނާ ގޮތުގައި ކުރުމުން ބޭނުމެވެ. ހަމައެއާއެކު ސިވިލް ސަރވިސްގައި ތިބި ފަރާތް މަސައްކަތުގެ ބޭނުން ހިފުމަށް މުސްކުޅި މީހުންގެ އެ ކުރެވޭ ދަރާޖަ ފޮރުއޮތް ސަޕޯޓު ކުރުމަށް އަދި މަސައްކަތުގެ ހިއްސާ ބޭނުން ހިފަން ދަރާޖައި ތިބޭނެއެވެ.

<u>ގާނޫނުގައި ހިމެނޭއިރުކަމާއި އަދާކުރެވޭނެ ގޮތް ގޮތް:</u> މިގޮތަށް ގެ

ސިވިލް ސާރވިސްގެ ގޮތުގެ ތަރައްޤީ ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ހަރުދަނާ ކުރުމުގެ ގޮތުގައި ފުރުޞަތު ކުރިއަރުވާނެއެވެ. އަދި ދަރައްޖާގެ އާމްދަނީއަށް ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ކުރާ ހަރަދު އެންމެ އެފިޝަންޓް ކުރުވާނެއެވެ.

33. ސިވިލް ސަރވިސްއާބެހޭ ގޮތުން

<u>ގާނޫނީ ސިޔާސަތުތަކާއި ހުރި ގޮތުން:</u> ސިވިލް ސަރވިސްކޮމިޝަނަކީ ދައުލަތުގެ ހިދުމަތް ދިނުމުގައި އެންމެ އިސް ރޯލެއް އަދާކުރާ ފަރާތެވެ. އުފެއްދި އިން ބޭނުންވާ ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަކީ ގާބިލް އަދި ޕްރޮފެޝަނަލް، ބަޔާ ކުރުމަށް ހިދުމަތްދޭ. އަދި ސިވިލް ސާރވިސް އިން ދީ ހިދުމަތުގެ ފެންވަރު ރަނގަޅު ކުރުމުގައި އުފެއްދި އިން ބޭނުންވެއެވެ. އެހެން ނަމަވެސް ސިވިލް ސާރވިސް މުޅިރަ ބައިޖެހިވަޑައި އިޤްތިޞާދީ ދައުލަތުގެ ޚަރަދު ކުރާ ބަޖެޓުގެ 70 % ދަނީ ސިވިލް ސަރވިސްގެ މުސާރަ ދިނުމުގެ ކަމުން، ވަރަށްގިނަ މަސައްކަތު ކުރުމުގެ ފުރުސަތު ތަރައްޤީ އިންތިޒާމެއް ކުރެވިފައެވެ. ނަތީޖާއަކީ ޢާއިލީ ބޭނުމާ ވަރަށް ހައިޖެހުނު ސިވިލް މުހިއްމަ ނޫން ހިދުމަތް ދިނުން، ސިވިލް ސާރވިސް ގާބިލް ތަނުގައި ހުރިހާ ޖެހިއްޖެއެވެ. އަދި ދައުލަތުގެ އާމްދަނީގެ ކުރެޔަށް ފުސްފެޅިގެން ދިޔަ އިތުރުވެ ސިވިލް ސާރވިސްއަށް ހަރަދު ނުކުރެވޭ އަސަރުގެ ގާއިމު ކުރުން ޖެހިއްޖެއެވެ. މައިގަނޑު ގާނޫނީގައި މި ގޮތުން

ނޯޓްސް:

2013 - 2018

ނުވަވަނަ ބައި: 5 އަހަރު ތެރޭގައި ހިންގަން ކަނޑައަޅާފައިވާ ޕްރޮގްރާމްތައް

ދެނިޔުސްޓު ތަރުތީބު	ޕްރޮގްރާމް	ބަޖެޓް/ ލޯން/ ހިލޭ	އަދަދު
1.1	މޮޑެލް ސްކޫލް	ބަޖެޓް	175,000,000
1.1	ޖުނިއަރ ކޮލެޖް	ބަޖެޓް/ހިލޭ	90,000,000
1.1	ފާހަނާ ބްލޮކް	ބަޖެޓް	6,300,000
1.1	ޖަކް ޝޮޕް	ބަޖެޓް	12,000,000
1.1	ސްޓާފް ރޫމް	ބަޖެޓް	16,450,000
1.1	(ސައިންސް ލެބް (އާލާތާއެކު	ބަޖެޓް	54,144,000
1.1	ޕްރީ ސްކޫލް	ބަޖެޓް	54,000,000
1.1	އައިސީޖީ ސްކޫލް	ބަޖެޓް	23,130,000
1.1	މާލޭ ކޮލެޖް ޕްލަސް	ހިލޭ	
1.1	ސްމާޓް ސްކޫލް	ހިލޭ	
1.1	(މާލޭގެ އާ ސްކޫލް (ހިޔާރުގެ ސްކަލަރޝިޕް ސްކޫލްގެ ބަދަލުގަ	ބަޖެޓް	150,000,000
1.1	ވަނަވަރު ތަޢުލީމު ހުރިހާ ސްކޫލްތަކަށް ފުރިހަމައިންތަކުގެ ކުލާސްރޫމް	ބަޖެޓް	388,033,161
1.1	ޓީޗަރުންގެ ކުދިން 300 ޕްރީސްކޫލް ޓީޗަރުން ތަމްރީނުކުރުން	ބަޖެޓް	6,000,000
1.1	ކުރިއަރާ ދަރިވަރުން ކިޔަވާދިނުމުގެ ދިރާސާގެ ޕްރޮގްރާމް	ބަޖެޓް	725,156,250
1.2	"ސިޓިޒަންޝިޕްގައި ތަރައްޤީކުރުވާ ތަޢުލީމުގައި ހޭދަ "ތަޢުލީމުދިނުމުގެ ފޯރަ	ހިލޭ	
1.2	އިންޓަރނޭޝަނަލް/ސްކޫލް ހަރަކާތްތަކުން	ބަޖެޓް	50,000,000
1.2	ޓީޗަރ ހާސްޕިޓަލް	ބަޖެޓް	290,840,000
1.2	ފެންވަރު ޕްރޮގްރާމް	ބަޖެޓް	33,000,000
1.2	ގެސްޓް ބުކް ތަރައްޤީކުރުން ފުރުސަތުދިނުން	ބަޖެޓް	25,000,000
1.2	ޖެނެރަލް ތަމްރީނު ފުރުސަތުގެ ޕްރޮގްރާމް 2000	ލޯން	1,000,000,000

ސިޔާސަތު / ޕޮލިސީ	ޕްރޮޖެކްޓު	ބަޖެޓް/ ލޯން/ ޕީޕީޕީ	އަދަދު
1.2	ސަރަހައްދީ/އަތޮޅު ހޮސްޕިޓަލް ތަކަށް ކޮންމެހެން ބޭނުންވާ ސްޕެޝަލިސްޓް ޑޮކްޓަރުން ފޯރުކުރުން	ބަޖެޓް	176,400,000
1.2	ނަރުހުން ތަމްރީނުކުރުން	ބަޖެޓް	37,500,000
1.2	ޕެރަމެޑިކްސް ތަމްރީނުކުރުން	ބަޖެޓް	4,000,000
1.2	ޑޮކްޓަރުން ތަޢާރަފުކުރުން	ބަޖެޓް	37,500,000
1.2	އިމަރޖެންސީގައި ހިދުމަތް އުފެއްދުން	ބަޖެޓް	21,000,000
1.2	ބަދިގެ/ދިވެހި ބޭސްފަރުވާ އާލާކުރުން	ބަޖެޓް	5,000,000
1.2	ޑޭކެއަރ ސެންޓަރ	ބަޖެޓް/ޕީޕީޕީ	10,000,000
1.2	އުމުރުން ދުވަސްވީމީހުންގެ ބޭނުމަށް ހިދުމަތްދޭނެ މީހުން ބަލަހައްޓާ މަރުކަޒު	ބަޖެޓް/ޕީޕީޕީ	10,000,000
1.3	ހައުސިންގ ލޯން ޕްރޮޖެކްޓު	ބަޖެޓް	297,000,000
1.3	ސޯޝަލް ހައުސިންގ ޕްރޮޖެކްޓު (20,000 ހައުސިންގ ޔުނިޓްސް)	ބަޖެޓް/ޕީޕީޕީ	1,585,430,000
1.3	މަސައްކަތްތެރިންނަށް މަސައްކަތްކުރާ ތަނާގައި އެއްގޮތްކޮށް ބޮޑުކުރުން	ބަޖެޓް/ޕީޕީޕީ	100,000,000
1.4	ފެނާ ނަރުދަމާގެ ޕްރޮޖެކްޓު	ބަޖެޓް/ޕީޕީޕީ	1,788,720,000
2.1	މަސްވެރިކަމުގެ އެގްރިކަލްޗަރ ޕާރކް ހެޗަރީ ހެދުން 2 ދަނޑު	ޕީޕީޕީ	
2.1	ބޮޑު ބޭރުގެ ކާރގޯ - ހައުސްކީޕިން ޓްރޭނިން ފަހަރު ބަންދު	ޕީޕީޕީ	
2.1	މަރީނާއި ހަމަޖެހި - ހައުސްކީޕިން ސިޔާސަތު ތަމްރީނުކުރުން	ޕީޕީޕީ	
2.1	ފިޝަރީޒް އިންސްޓިޓިއުޓް	ޕީޕީޕީ	
2.1	އައިސްޕްލާންޓް - ހައުސްކީޕިން ކޯޑިނޭޝަން/އޭރިއާ ތަމްރީނުކުރުން	ޕީޕީޕީ	
2.1	މެރިކަލް ކޯޑު	ޕީޕީޕީ	
2.1	ސްޕޯޓްސް އިންސްޓިޓިއުޓް	ޕީޕީޕީ	
2.1	މަސް ތަމްރީނުކުރުން އެގްރިކަލްޗަރ ޕްރޮޖެކްޓު	ބަޖެޓް	500,150,000
2.1	މަސްތަމްރީނުކުރުން ފަޅުގެ ރަމްޒުކުރުން ފަރުކަތް ދީ ޕްރޮޖެކްޓު	ބަޖެޓް	120,000,000
2.1	ސައިންސް ޓެކްނޮލޮޖީ ބިނާކުރުން	ބަޖެޓް	208,170,000
2.1	ތަމްރީނު ދާއިރާގެ ހުނަރުވެރިން ގެ އެންޓަރޕްރައިޒް ތަމްރީން ޕްރޮޖެކްޓު	ބަޖެޓް	60,000,000
2.1	ޓޫރިޒަމްއާއިގެ އިމާރާ ތަމްރީން	ބަޖެޓް	75,000,000

ގުޅުންހުރި ސްޓްރެޓެޖީ	ޕްރޮގްރާމް	ބަޖެޓް/ ލޯން/ ޕީޕީޕީ	އަދަދު
2.1	ތަރައްޤީގެ ބޭންކް - މާލީ ތައުލީމަށް ލޯން ދޫކުރު	ތަރައްޤީގެ ބޭންކް	188,595,000
2.2	ތަމްރީނުދިނުމުގެ ދިވެހިން (ބޭރުމީހުންގެ ބަދަލުގައި) ވަޒީފާއަށް ދެވޭ އިންތިޒާމް	ބަޖެޓް	1,041,000,000
2.2	ހުނަރު ޕްރޮގްރާމް	ބަޖެޓް	580,000,000
2.3	ސްޕޯޓްސް އިންސްޓިޓިއުޓް ހިންގުން	ބަޖެޓް	15,000,000
2.3	ކުޅިވަރުތަކުގެ 'އެސޯސިއޭޝަން ހަބް' ގާއިމުކުރުން	ބަޖެޓް	150,000,000
2.3	ޒުވާނުންގެ މަޖިލިސް	ބަޖެޓް/ޕީޕީޕީ	50,000,000
2.3	"ކުޅިވަރުގެ "ހިރާ ނައިބް	ބަޖެޓް	5,000,000
2.3	ޚާއްޞަ އޮލިމްޕިކް ސްޕޯޓްސް' ގެ ޕްރޮމޯޝަން ސްކީމް'	ބަޖެޓް	24,840,000
2.3	ކުޅިވަރުން ގައުމު ތަމްސީލުކުރާ ކުޅުންތެރިންނަށް 'ސްޕޮންސަރ ކޮންޓްރެކްޓް' ޕްރޮގްރާމް	ބަޖެޓް	30,000,000
2.3	ފުޓްބޯޅަ ދަނޑު (އެއްވަނަ ފެންވަރުގެ) ތަރައްޤީ	ބަޖެޓް	36,000,000
2.3	ފުޓްބޯޅަ ދަނޑު (ދެވަނަ ފެންވަރުގެ) ތަރައްޤީ	ބަޖެޓް	65,000,000
2.3	ނެޓްބޯޅަ/ބަރި ކޯޓް އަޅުން	ބަޖެޓް	45,000,000
2.3	ފުޓްބޯޅަ ދަނޑު (ތިންވަނަ ފެންވަރުގެ) ތަރައްޤީ	ބަޖެޓް	49,200,000
2.3	މާލޭގައި ބައިނަލްއަގުވާމީ ކުޅިވަރު ގެ ސަރަހައްދު	ޕީޕީޕީ	5,000,000
2.3	ދުރު ކުޅިވަރުގެ ވަސީލަތްތައް ގާއިމުކުރުން	ބަޖެޓް	10,000,000
2.3	ކުޅިވަރު އެސޯސިއޭޝަން ތަކަށް ދޭ މާލީ އެހީތެރިކަން	ބަޖެޓް	210,000,000
2.3	ޖިމް ގާއިމުކޮށް ހިންގުން 1720	ބަޖެޓް	10,000,000
2.3	ސްޕޯޓްސް ޓްރަސްޓް	ޕީޕީޕީ	
2.3	މާލޭގައި ހުރި '1/2 އޮލިމްޕިކް ސައިޒު' ގެ ސްވިމިންގ ޕޫލް ހެދުން	ބަޖެޓް	2,313,000
2.4	ދިވެހިސަގާފަތުގެ ޓްރަސްޓް	ޕީޕީޕީ	
2.4	އެންޓްރަޕްރެނަރޝިޕް-ފައިނޭންސް ހަބް	ބަޖެޓް/ޕީޕީޕީ	30,000,000
2.4	އެންޓްރަޕްރެނަރޝިޕް ޓްރަސްޓް	ބަޖެޓް	75,000,000
2.4	އެންޓްރަޕްރެނަރޝިޕްގެ ވިޔަފާރިއަށް ތަރައްޤީގެ ބޭންކުން ދޫކުރާ ސްކީމް	ތަރައްޤީގެ ބޭންކް	188,595,000
2.4	ސްޓާޓަޕްތަކާއި ތަރައްޤީކުރާ ކުދި ސިނާއާ	ބަޖެޓް/ޕީޕީޕީ	15,000,000

މެނިފެސްޓޯ ޕޮލިސީ	ޕްރޮޖެކްޓް	ބަޖެޓް/ ލޯން/ ޕީޕީޕީ	އަދަދު
2.4	ޔޫތު ސެންޓަރ އިންޑޯރ ބިލްޑިންގ	ބަޖެޓް/ޕީޕީޕީ	15,000,000
2.4	އާޓްސް އެންޑް ކަލްޗަރ ސެންޓަރ	ބަޖެޓް	30,000,000
2.4	ކ. ފުނަދޫގައި ހަދާ އެމިއުސްމަންޓްޕާކު	ޕީޕީޕީ	
3.1	ވަރލްޑް ބޭންކް	ބަޖެޓް/ލޯން	1,000,000,000
3.1	އެންމެކާދި/ކާދި/ގުދުފުށިގެ ލޯން ޕްރޮޖެކްޓް	ބަޖެޓް	250,000,000
3.2	ބާޒާރު ބަނދަރު ޕްރޮޖެކްޓް	ބަޖެޓް/ޕީޕީޕީ	300,000,000
3.3	ގެސްޓް ހައުސްއަށް ދޭ ޗެކްއިންގ ގަރާޖް	ބަޖެޓް/ޕީޕީޕީ	120,000,000
3.3	ގެސްޓް ހައުސް/ހޮޓެލްތަކުގެ މާކެޓިންގ ޕްރޮޖެކްޓް	ބަޖެޓް	5,000,000
3.3	ގެސްޓްހައުސްގެ ވިޔަފާރިއަށް ވަރލްޑް ބޭންކުން ދީ ލޯން	ބަޖެޓް	277,000,000
3.4	ދަތުރުފަތުރުގެ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުމުގެ ޕްރޮޖެކްޓް	ބަޖެޓް/ޕީޕީޕީ	60,000,000
3.4	ދަތުރުފަތުރުގެ ނިޒާމަށް ވަރލްޑް ބޭންކުން ދީ ލޯން ޕްރޮޖެކްޓް	ވަރލްޑް ބޭންކް	118,800,000
3.4	ދަތުރުފަތުރުގެ މައުލޫމާތު ބަދަލުކުރުމުގެ އައިސީޓީ ވިއުގަ	ބަޖެޓް	1,000,000
3.4	ސ. ހިތަދޫ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ބަނދަރު	ޕީޕީޕީ	
3.4	މާލެ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ބަނދަރު	ޕީޕީޕީ	
3.4	ހަނިމާދޫ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ވައިގެ ބަނދަރު	ޕީޕީޕީ	
3.4	ސ. ގަމު ބައިނަލްއަޤުވާމީ ވައިގެ ބަނދަރު	ޕީޕީޕީ	
3.4	އުތުރު ޓްރާންސްޝިޕްމަންޓް ބަނދަރު	ޕީޕީޕީ	
3.4	ދެކުނު ޓްރާންސްޝިޕްމަންޓް ބަނދަރު	ޕީޕީޕީ	
3.5	ފެރީ ނެޓްވަރކް - އުތުރާ ދެކުނު	ބަޖެޓް/ޕީޕީޕީ	15,420,000
3.5	މަސްވެރިކަމުގެ ވިޔަފާރިއަށް ވަރލްޑް ބޭންކުން ދޭ ލޯން ސްކީމް	ވަރލްޑް ބޭންކް	188,200,000
3.6	ދަނޑުވެރިކަމުން އުފެއްދޭތަކެތި ގަންނަ ގައުމީ ކުންފުނި	ބަޖެޓް	15,000,000
3.6	ދަނޑުވެރިކަމުން އުފެއްދޭތަކެތި ބަހާލާ/ޕްރޮސެސްކުރުމުގެ ވަސީލަތް (އެގްރިސެންޓަރ)	ބަޖެޓް/ޕީޕީޕީ	30,000,000
3.6	އެގްރިބޭސް	ބަޖެޓް	50,000,000
3.6	އެގްރި ދަނޑު	ބަޖެޓް	75,000,000
3.6	ވަރލްޑް ބޭންކުން ދަނޑުވެރިކަމަށް ދޭ ލޯން	ވަރލްޑް ބޭންކް	188,200,000

މެނިފެސްޓޯ ޕޮލިސީ	ޕްރޮގްރާމް	ބަޖެޓް/ ލޯނު/ ޕީޕީޕީ	އަދަދު
3.6	މާލޭ ތަރުކާރީ/މޭވާ/މަސް މާރުކެޓު ހެދުން	ޕީޕީޕީ	
3.6	ސަރަހައްދީ/އަތޮޅު ގެ ލޯކަލް މާރުކެޓު ހެދުން	ޕީޕީޕީ	
3.6	ކޯކޯނަޓް ރިހަބިލިޓޭޝަން ޕްރޮގްރާމް	ބަޖެޓް	15,000,000
4.1	ހިންގުމާ/ޝަރުޢީ ނިޒާމު އިސްލާހުކުރުން	ބަޖެޓް	150,000,000
4.2	ޕުލިސް ސްޓޭޝަން އަދި ޖަލު ހެދުން	ބަޖެޓް	239,272,866
4.3	ކޯސްޓް ގާޑް ސްޓޭޝަން	ބަޖެޓް	171,278,000
4.4	އިދާރީ އޮފީސް އިމާރާތް	ބަޖެޓް	73,854,351
4.4	ސިވިލް ސޯސައިޓީ ޓްރަސްޓް	ބަޖެޓް	50,000,000
4.4	މަދަނީ ޖަމުއިއްޔާތަކަށް އެހީވުމުގެ ޕްރޮގްރާމް	ބަޖެޓް	25,000,000
4.4	ޕްރޮބޭޝަން އެކައުންޓިންގ ނިޒާމު ވަރުގަދަކުރުން	ބަޖެޓް	30,000,000
4.5	ހުރިހާ މީހުން ދިރިއުޅޭ ރަށަކަށް އިންޓަނެޓް ފޯރުކޮށްދިނުން	ބަޖެޓް	30,000,000
4.5	އައިސީޓީ އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ	ލޯނު	880,441,353
4.5	އައިސީޓީ ޕާކް-އައިލެންޑް	ޕީޕީޕީ	
4.6	ޑޭރީ ރިހަބިލިޓޭޝަން ޕްރޮގްރާމް	ބަޖެޓް	25,000,000
5.1	އިންޖީނުގެތައް އާރާސްތުކުރުގެ ޕްރޮގްރާމް	ބަޖެޓް	250,000,000
5.1	ސްކޫލިންގ އަށް ރިނިއުބަލް އެނަރޖީ ޕްރޮގްރާމް	ލޯނު	143,820,000
5.1	މިނި ގްރިޑްސް	ޕީޕީޕީ	
5.2	ކުނިން ހަކަތަ އުފެއްދުން	ބަޖެޓް/ޕީޕީޕީ	90,000,000
5.3	ބްރިޖް އަދި ކޯސްވޭ	ބަޖެޓް/ޕީޕީޕީ	168,405,867
5.3	މަގުހެދުމުގެ ޕްރޮގްރާމް	ބަޖެޓް	308,400,000
5.3	މާލޭ މަގުތައް އާރާސްތުކުރުން	ބަޖެޓް	30,000,000
5.3	މާލޭ ޕާކިންގ ލޮޓެއް ހެދުން	ބަޖެޓް/ޕީޕީޕީ	10,000,000
5.4	ބަނދަރު ހެދުން	ބަޖެޓް	1,117,950,000
5.4	ބިންހިއްކުމާއި ކޯސްޓަލް ޕްރޮޓެކްޝަން އަދި	ބަޖެޓް	400,109,505
6	އިސްލާމިކް ކޮންފަރެންސް	ބަޖެޓް	25,000,000

މެނިފެސްޓޯ ޕިލަރު	ޕްރޮޖެކްޓް	ބަޖެޓް/ ލޯން/ ޕީޕީޕީ	އަދަދު
6	ގުރުއާން މުދަރިއްސުން ބިނާކުރުން	ބަޖެޓް	6,000,000
6	އިސްލާމިކް ނޮލެޖް ސެންޓަރ ބިނާކުރުން	ބަޖެޓް	200,000,000
6	މިސްކިތް އެޅުވުން	ބަޖެޓް	36,514,903
7	އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަމުގެ ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުން	ބަޖެޓް	15,000,000
7	އާސަންދަ - އާންމު	ބަޖެޓް	3,781,250,000
7	އާސަންދަ - ދިގުމުއްދަތުގެ ބަލީގެ އިންޝުއަރަންސް	ބަޖެޓް	120,000,000
7	އާސަންދަ - އެކްސްޓެންޑް އިންޝުއަރަންސް	ބަޖެޓް	22,500,000
7	އާސަންދަ - ދައުލަތުން ހާއްސަ އިންޝުއަރަންސް ދޫކުރާތީމަ	ބަޖެޓް	330,000,000
7	ބޭރުގެ/ މެޑިކަލް ބޭސްފަރުވާކުރުމަށް ކުރާ ދަތުރުތަކުގެ ސަބްސިޑީ	ބަޖެޓް	1,350,000,000
7	ހުއްސިންގެ ސަބްސިޑީ	ބަޖެޓް	480,000,000
7	ހާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާފަރާތްތަކުގެ މަސްވެރިއެއްގެ ޖިއްޝަން ފީއުމްކޮށް	ބަޖެޓް	2,500,000
7	އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަމުގެ ޕްރޮގްރާމް - އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންގެ ޕެންޝަން	ބަޖެޓް	2,760,000,000
7	އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަމުގެ ޕްރޮގްރާމް - އެކަނިވެރި މައިންބަފައިންގެ އިނާޔަތް	ބަޖެޓް	360,000,000
7	އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަމުގެ ޕްރޮގްރާމް - ނަރިހުރުން ބަހާރީ ދަ އާމްދަނީ	ބަޖެޓް	22,500,000
7	އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަމުގެ ޕްރޮގްރާމް – ހާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންނަށް ދޭއި	ބަޖެޓް	450,000,000
7	އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަމުގެ ޕްރޮގްރާމް - ކަރަންޓު ސަބްސިޑީ	ބަޖެޓް	1,500,000,000
7	އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަމުގެ ޕްރޮގްރާމް - ހަނޑޫ/ހަކުރު/ފުށަށް ދޭ ސަބްސިޑީ	ބަޖެޓް	1,000,000,000
7	އާއިލާބިނާކުރާ މައިން/ބަފައިންގެ ސަޕޯޓު	ބަޖެޓް	67,200,000
7	ކިޔަވާ ކުދިންގެ ފޮތް މިސްޓާ	ބަޖެޓް	250,000,000
		މުޅި ޖުމްލަ	30,686,083,256

MDP

އޯގާތެރި ސަރުކާރު

އޯގާތެރި މުޖުތަމަޢު: އިންސާފުވެރި ބަރަދީ

♥ހަމަޖެހުން

ގަރުބަގަޕީއްސުރެ، ނުވިދިއުމަން ދާންދެން

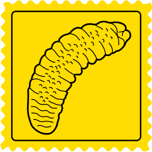

ގެރިކަލްހަރެއްގެ ވިޔަފާރި

ފަޅުން ނަގާ ފައިދާ

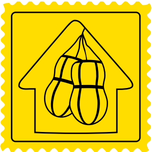

ގެސްޓްހައުސް ވިޔަފާރި

އިގްތިސާދުގެ ފައިދާ އަންހެނުން

އެގްރިވިޔަފާރި

ހެއްދި އުފެއްދުމާ ވިޔަފާރިން، ވަގުތުން ފައިސާ ދޭ

މިނިވަން މަސައްކަތްތެރިޔާ

ހަމައިސްކާރަން ބެލުމުގެ، ފަރުވާ ދިވެހިން

މަޖާކުރުން

ބިރުކާނުލާ ފޫހިފިލުވުން

ދިވެހި އިލްމްވެރީން

ދިވެހިންގެ ވިސްނުން ރާއްޖޭގެ އަސްލަހިމަން ބަރަކާތް

ނޯޓްސް:

MDP

ދިވެހިރައްޔިތުންގެ ޑިމޮކްރެޓިކް ޕާޓީ

ހ. ޝަރަފާޝް، ދުވަރު ފަންގިފިލާ

20059 ސޯސަން މަގު، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ.

ފޯން: (960) 334 0044

ފެކްސް: (960) 332 2960

އީމެއިލް: secretariat@mdp.org.mv

ވެބްސައިޓް: www.mdp.org.mv

© 2013 Maldivian Democratic Party, Maldives.

MDP